הארץ

75 אג' יום א' כ' בתמוז תשמ"ו. 27 ביולי 1986 VOL. 68/20440 JULY 27 1986
[illegible]

ג'ורג' בוש מגיע הבוקר לישראל

בירושלים הושלמו ההכנות לביקור ★ מישראל יעבור בוש לירדן ולמצרים ★ מחלקת המדינה ממליצה שלא יבקר במרוקו

מאת עקיבא אלדר וצבי בראל
כתבי "הארץ"
וסוכנויות הידיעות

סגן נשיא ארצות הברית, ג'ורג' בוש, יפתח בביקורו בארץ, שיחול היום, על הבהרת תיירות משותפת, שתקרא לאזרחי ארה"ב לבקר בישראל. הצהרה זו, שבאה במקום הסכם תיירות שהכנתו לא הושלמה עדיין, נועדה למעשה לבטל אזהרות של הממשל האמריקאי מפני ביקורים בישראל בעקבות הפעולות בלוב.

(סוף בעמוד 2 טור 7)

ג'ורג' בוש בשיחה עם נשיא ארה"ב לפני צאתו למזרח־התיכון. (תצלום: אי־פי)

ארה"ב מכרה לסעודיה טילי סטינגר שזביליהם ישראלים

מאת צבי בראל

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ") מקור אמריקאי שחזר מישראל מסר, כי ישראל מייצרת את הזביל המשמש את טיל־הכתף נגד־מטוסים מדגם סטינגר. ארה"ב מכרה מאתיים טילים כאלה לסעודיה לפני שבועיים, ולדברי המקור היו הזבילים שנמכרו יחד עם הטיל — מתוצרת ישראל.

בצינים ישראלים ואמריקאים סירבו לאשר או להכחיש, כי ישראל אמנם מייצרת את זבילי הטיל או שטילים שנמכרו לסעודיה הורכבו בתוך זבילים ישראליים.

ארה"ב סירבה בשעתה למכור לישראל טילי סטינגר, אך עתה נראה כי ישראל אינה מעוניינת עוד לרוכשם.

חוסיין ואסד דנו במפגש פרס־חסן

חסן שלח למנהיגי ערב איגרות ובהן רעיונות שהעלה פרס ושלא נכללו בנאום המלך לאומה

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

האיגרות ששיגר המלך חסן השני באמצעות שליחים מיוחדים למנהיגי ערב, כוללות הצעות ורעיונות שהעלה ראש ממשלת ישראל, שמעון פרס, ואשר לא הוזכרו כלל בנאום מלך מרוקו לאומה בסוף השבוע.

מקורות דיפלומטיים ברבאט, שמסרו על כך אמש, קראו למנהיגי ערב לגבש עמדה כלפי המהלך המרוקאי, רק לאחר שיעיינו באיגרתו של המלך חסן השני. לדברי המקורות, נמנעים מרבית המנהיגים הערביים מלהגיב רשמית על המהלך, עד שיקבלו לידיהם את האיגרות. אולם שליט לוב, העקיד מועמר קדאפי, סירב אמש לקבל את פני שליחו של חסן, שהביא עימו את האיגרת. סוכנות הידיעות הלובית ציינה, כי קדאפי "אינו מעוניין לשמוע דבר על "שמעונה".

[illegible]

מקורות ערביים מסרו, כי המהלך המרוקאי נדון אתמול בהרחבה בפגישה בארבע עיניים בין המלך חוסיין לבין הנשיא אסאד. חוסיין בא אתמול לדמשק בראש משלחת ירדנית גדולה, שכללה את ראש הממשלה, זייד אלרפאעי, הכלכלה ונגיד הבנק המרכזי. השיחות בין חוסיין לאסאד יימשכו גם הבוקר, ויכללו נושאים בילאטראליים וכן את מאמצי חוסיין לפייס בין סוריה לעיראק.

מנכ"ל הליגה הערבית הודיע אמש, כי העביר למדינות ערב את בקשת אש"ף לכנס ועידת פיסגה ערבית מיוחדת לדיון במהלך המרוקאי. בתגובה להודעת המנכ"ל, אל־קליבי, קידמה אמש מרוקו בברכה כינוס פיסגה ערבית מיוחדת, והציעה כי היא תתקיים בארץ ערבית נייטראלית כמו תוניסיה. אש"ף תבע לכנס את הפיסגה באלג'יריה. בינתיים הודיעה רק עיראק על היענותה לבקשת אש"ף.

לארמון המלוכה המרוקאי ממשיכים להגיע זה היום השני מברקי תמיכה מאישים, מוסדות וארגונים במלך חסן השני על רקע הזמנת פרס למרוקו.

התפרעויות בשגרירויות מרוקו בבירות

סוכנות רויטר מוסרת מבירות כי מפגינים התפרצו לשלוש שגרירויות מרוקו במערב־ביירות והשחיתו מכל הבא ליד, במחאה על הפגישה בין חסן ופרס. המפגינים, כ־2,000 במספר, קרעו את הדגל המרוקאי, והניפו במקומו את דגל ארגון המורד השיעי "המראבטון" וחיזבאללה. המפגינים קראו "מוות לחסן, מוות למובארק, מוות למלך חוסיין".

עיתון כוויתי: פרס יציע פיסגה מרובעת

העיתון הכוויתי "אל־אנבאא" מסר אתמול, כי מרוקו גירשה סטודנטים פלסטינאים חברי אש"ף, שניסו להפגין ברבאט נגד מהלכו של המלך ולהסית את ההמונים. במקביל ממשיכה סוריה לדרוש נקיטת סנקציות נגד מרוקו. יו"ר מועצת העם הסורית תבע אתמול מאיגוד הפרלמנטים הערביים לגנות את מרוקו ולנקוט נגדה סנקציות.

העיתון הכוויתי "אל־סיאסה" כתב אתמול, כי סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, המגיע היום לאזור, מבקש לקיים פיסגה מרובעת בארה"ב של מנהיגי מצריים, ירדן, מרוקו וישראל. בעניין זה מסרו אתמול מקורות ברבאט, כי בוש יבוא למרוקו בסוף מסעו במזרח התיכון.

פרס לא סטה במרוקו מקווי קמפ דייוויד

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

בשיחותיו עם מלך מרוקו לא העלה ראש הממשלה, שמעון פרס, שום יוזמה החורגת מהסכמי קמפ דייוויד, הכלולים בקווי היסוד של ממשלת האחדות הלאומית ובנאומו באו"ם באוקטובר 1985.

פרס הקפיד, לדברי מקורות מהימנים, שלא לסטות מעמדות המקובלות על הליכוד ולסכן בכך את הקואליציה. על־פי ידיעות שהגיעו לירושלים, גרם הדבר לאכזבה למלך חסן, אם כי המלך מקווה, שהאמריקאים יגמלו לו על היוזמה האמיצה בצירופה של מרוקו לשלוש המדינות שחוק גראם־רודמן בעניין סיוע החוץ לא יחול עליהן (ישראל, מצרים ופקיסטן).

נודע, כי בשיחות העלה פרס את הנקודות הבאות: נכונות למו"מ עם נציגים פלסטינאים "אותנטיים" שרוצי שלום ודוחים אלימות", נכונות למו"מ במסגרת בינלאומית שתוסכם על ידי הצדדים, גישה חופשית למקומות הקדושים (כפי שהוא כיום), הכרעה על הריבונות בשטחים במו"מ בין הצדדים.

המלך חסן הציג את הנקודות הבאות: הגדרה עצמית לפלסטינאים, הכרה באש"ף כנציג העם הפלסטיני, הקמת מדינה פלסטינית עצמאית ונסיגה מכל השטחים.

שמיר: שיחה ולא מו"מ

פרס ימסור הבוקר לממשלה דיווח על שיחותיו עם המלך חסן, וידגיש כי העמדות שהוצגו במהלכן יכולות לפתוח את הדרך להמשך בתהליך השלום. בעקבות דיווח שקיבל שלשום מפרס, אמר מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר, כי ראש הממשלה והמלך חסן לא ניהלו מו"מ אלא קיימו שיחה שבה הציג מלך מרוקו את תכנית פאס. שלדברי

(סוף בעמוד 2 טור 8)

"ברנש קטן" יחליף את פרס כראש ממשלה

מחוקקים אמריקאים מגלים בורות בנושא ישראל

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). חידון בזק שעשתה רשת הטלוויזיה בבלטימור (רשת 13) בין מועמדי מדינת מרילנד לסנאט גילה כי: "יצחק שמיר הוא ראש הממשלה הנוכחי בישראל", כך דברי מייקל בארנס, חבר קונגרס וחבר בוועדת החוץ של בית הנבחרים.

תומכת ישראל אחרת, חברת בית הנבחרים ברברה מיקולסקי, ידעה אמנם כי פרס הוא ראש הממשלה, אך משנשאלה מי יחליף אותו, השיבה: "אולי [illegible]".

רוברט קאופמן, נציג של פלג מרכסיסטי, הרץ גם הוא לסנאט, ידע כי פרס הוא ראש הממשלה, ושכשנשאל על מחליפו ענה: "ברנש יהודי קטן".

גם על דרום אפריקה לא היו המועמדים בקיאים מידי. משנשאלו מי הוא מנהיג הקונגרס הלאומי האפריקאי (ארגונו של נלסון מנדלה, הלוחם באפרטהייד), השיב ג'ורג' היילי, אחיו של אלכס היילי, מחבר הספר "שורשים": שמו של המנהיג — "טאמבו". ואילו בארנס השיב: יונאס סאווימבי (שארגונו דווקא נתמך על ידי ממשלת דרום אפריקה).

ח"כ רמון מבקש דיון בעבודה על הגדרה עצמית לפלשתינאים

סערה בעבודה ★ חוג "משוב" מגייס חתימות לקיום דיון בנושא

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ חיים רמון פנה בדרישה למזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם לכנס את מרכז מפלגת העבודה כדי לדון בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתינאי. פנייתו של רמון באה בעקבות הכרזתו של ח"כ רפי אדרי, יו"ר סיעת המערך בכנסת ביום חמישי בלשכת מפלגת העבודה, כי על המפלגה לשקול עתה מחדש את עמדותיה המדיניות.

לדברי רמון, עתה, משחזר ראש הממשלה שמעון פרס ממסעו במרוקו, חייבת מפלגת העבודה לדון מחדש בנושא הפלשתיני ולגלות נכונות לנהל מו"מ עם כל גורם פלשתיני, לרבות אש"ף, שיכיר בישראל ויחדל מטרור.

ודרישתו עם מזכ"ל המפלגה, הוא יעלה את דרישתו במהלך הדיון המדיני שיהיה בשבוע הבא במרכז מפלגת העבודה. רמון אמר, כי אין לו ספק שרבים במפלגת העבודה, גם ראש הממשלה עצמו, חושבים כמוהו, אך חוששים מלהכריז על כך.

רמון מציין, כי מפלגת העבודה חייבת עתה לקבל מספר החלטות אמיצות כדי לא להפוך את הישג מרוקו להישג של זיקוקי דינור בלבד.

פרס: קשקוש

בתגובה לפנייתו ולדבריו של ח"כ חיים רמון, הבהירו אמש מקורבי ראש הממשלה, כי דרישתו נעשית שלא על דעתו של פרס וללא ידיעתו. לדבריהם, הגדיר אמש פרס את דבריו של רמון כאילו גם הוא תומך בדיון שכזה כ"קישקוש".

סופר "הארץ" מציין, כי פנייתו של רמון להכרה בעם הפלשתיני עוררה כבר אמש סערה במפלגת העבודה. קבוצה של חברי מרכז, המגדירים עצמם כיוניים, עומדים לבקש הבוקר מברעם שלא להתייחס לפנייתו של רמון וכי היא מנוגדת למצע מפלגת העבודה.

בשיחה ל"הארץ" אמר אמש ח"כ שמחה דיניץ, המגדיר עצמו כחבר בגוש המרכזי במפלגה, כי הוא מחייב דיון בכל נושא במרכז מפלגת העבודה, אך הנושא שמעלה כיום רמון מוזר בעיניו, בעיקר בשעה שכל העולם המערבי מחייב הידברות עם פלשתינאים, אך מסתייג באופן ברור מאש"ף.

"משוב" ינסה להשיג חתימות

חוג "משוב" במפלגת העבודה הודיע אמש, כי כבר הבוקר יעשה ניסיון לאסוף חתימות של 100 חברי מרכז המפלגה כדי לקיים את הדיון בהצעתו של רמון. דוברת חוג "משוב" ציינה אמש, כי החוג דורש לקבל החלטה להכרה בעם הפלשתיני במסגרת מדינה ירדנית־פלשתינית.

פרס העביר למובארק מסר בנושא מרוקו

בקרוב – פגישת פיסגה פרס־מובארק ★ סופר משתדל להגיע לנוסחה מוסכמת בסוגיית טאבה

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס העביר אתמול מסר לנשיא מובארק, ובו דיווח על שיחותיו עם מלך מרוקו. מיופה־הכוח המצרי בישראל, מוחמד בסיוני יצא אתמול לקאהיר ובידו המסר מפרס המודה לנשיא מצרים על דברי הברכה שהשמיע לרגל נחיתתו של פרס במרוקו.

מלשכת ראש הממשלה נמסר, כי בקרוב צפויה פגישת פיסגה בין פרס למובארק. מנכ"ל משרד רוה"מ אברהם טמיר כבר פעל להקמת צוות לטיפול בפיסגה. הצוות יטפל בהכנת תיק תהליך השלום הירדני־פלשתיני, הנורמליזציה, טאבה ועוד. בצוות יהיו בועז אפלבאום, מנהל לשכת רוה"מ, ד"ר ישראל פלג, מנהל לשכת העיתונות הממשלתית, שיטפל בסיקור העיתונאי של הפיסגה ופקידים בכירים אחרים.

היום ייפגש היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי, אברהם סופר, עם שר־החוץ המצרי איסמת עבד אלמגיד, בניסיון להגיע להסכמה בדבר שיטת מיפוי שטח המריבה בטאבה. בסוף השבוע ניסה סופר לשכנע את ראש משלחת מצרים לשיחות טאבה נביל אל־ערבי, לאמץ את השיטה שתאפשר חתימה בראשי תיבות על שטר הבוררות בטאבה כבר בימים הקרובים.

השבוע צפויה פגישה של ראשי שלוש המשלחות במגמה לסכם את נושא הפיצויים לנפגעי הרצח בראס־בורקא והרכב צוות הבוררים.

המורמונים מעוניינים לרכוש עוד 26 דונם על הר־הצופים

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"
בירושלים

השר יוסף בורג, העומד בראש ועדת השרים לעניין האוניברסיטה המורמונית, בודק חומר שהועבר אליו בסוף השבוע, לפיו תיחתם בימים הקרובים עסקה למכירת 26 דונם קרקע על הר־הצופים, בין ערבי מקומי לאנשי המורמונים. השטח מרוחק, אך במעט מהשטח שעליו מוקמת האוניברסיטה המורמונית, אף היא על הר־הצופים.

על־פי המידע, יזם את העסקה אדם שתמונתו מופיעה על מסמכים של האוניברסיטה המורמונית. באופן רשמי, כך נמסר לבורג, מיועד השטח להקמת מלון־קונפט, אולם לאמיתו של דבר עומדים המורמונים מאחורי הקנייה.

ל"הארץ" נודע, כי הערבי המוכר את הקרקע דורש עבורה 2 מיליון דולר, אולם אדם ששמו חזק, הנושא ונותן בשם הקונים, מוכן להציע בינתיים רק 1.6 מיליון דולר, ומסיבה זו מתעכבת החתימה.

סופר "הארץ" מציין, כי ועדת השרים בנושא האוניברסיטה המורמונית לא קיבלה עדיין החלטה בדיוניה המתמשכים זה 8 חודשים.

בוטלה הופעה מורמונית בבסיס צה"ל

בסוף השבוע שעבר הורה שר הביטחון יצחק רבין לבטל מופע של להקת מחול חובבי מורמונית, שנועד להתקיים בבסיס צה"ל במצפה רמון. ההוראה באה בעקבות לחץ של אגודת ישראל.

הפגנה במופע של להקה מורמונית

ערד (ע). מופע המגמה של להקת הפולקלור של האוניברסיטה המורמונית "בריגהאם יאנג" בסולט לייק סיטי שבמדינת יוטה, ארה"ב, התקיים בערד בערב שבת, כשמאחורי הבימה מפגינים כשלושים אברכים של חסידי גור.

להקת הפולקלור באה לישראל כדי להשתתף בפסטיבאל המחולות הבינלאומי בחיפה. עם תום הפסטיבאל, יצאה הלהקה לשבוע הופעות בהתנדבות ברחבי הארץ, בעיקר בקיבוצים.

בלחץ חוגים דתיים בוטל מופע שנועד להיערך במצפה־רמון. לחץ הופעל גם לביטול המופע באמפיתיאטרון בקריית האמנות של ערד. למרות הלחץ, נערך המופע ביום שישי, לפני כאלפיים וחמש מאות צופים.

בזמן המופע ניצבו כשלושים אברכים מחסידי גור מאחורי בימת האמפיתיאטרון. הם נשאו כרזות בידיהם וחילקו כרוזים לצופים, שתבעו הפסקת בניית האוניברסיטה המורמונית בירושלים. חילופי דברים מאופקים בין צופים למפגינים לא דרשו התערבות המשטרה.

נהרס בית־הכנסת הספרדי היחיד בבירת רומניה

למרות הבטחות שלא יפגעו בבניין שהוקם לפני 600 שנה

ואשינגטון (עטא"). בית הכנסת הספרדי היחיד שהיה קיים עד כה באירופה המזרחית, נהרס ע"י השלטונות בבוקרשט, בירת רומניה, ביום ב' שעבר, וזאת על אף הבטחות חוזרות ונשנות מרומניה, שלא יאונה כל רע לבניין זה.

סגן נשיא הוועד האמריקאי היהודי, מוזס, אמר כי שמע משגריר רומניה בוואשינגטון, ניקולאי גבריילסקו, שתוכנית שיקום עירונית נרחבת בבירת ארצו לא תפגע בבניין שהוקם לפני 600 שנה.

הבניין נהרס לאחר שבחודש יוני העיד סגן נשיא הוועד היהודי־האמריקאי בפני ועדת משנה של בית־הנבחרים ואמר, כי הוא מצדד בהארכת המעמד של רומניה כמדינה מועדפת ביותר. מעמד זה מעניק לרומניה יתרונות בשדה הסחר, שלהם לא זוכות מדינות אחרות בגוש הסובייטי על־פי תיקון ג'קסון־ואניק.

באירופה המזרחית, רק רומניה והונגריה נהנות ממעמד של מדינות מועדפות ביותר. הנשיא רייגן הודיע לקונגרס ב־3 ביוני, כי הוא מתכוון להאריך את מעמדה של רומניה כמדינה מועדפת ביותר לשנה נוספת.

נעצרו 10 חשודים ברצח החייל עקיבא שאלתיאל

העצורים – צעירים ערביים מכפר קאסם ומכפרים ליד שכם

מאת נורית אמיתי
וכתב "הארץ" בשטחים

צעירים ערבים משני עברי הקו הירוק חשודים בחטיפה וברצח של החייל עקיבא שאלתיאל לפני כשנה. החשודים בהתארגנות חבלנית, שנחשפה בידי כוחות הביטחון, הם בני כפר־קאסם שבמשולש, ובני הכפרים עזוריה ועוורתא שליד שכם.

מקורות צבאיים מסרו, כי פרט לרצח החייל, חשודים חברי החוליה גם בירי על אוטובוס שנסע בכביש חוצה־שומרון ב־10.11.85, ובזריקת רימון על אוטובוס ישראלי בשכם באוגוסט 1985. חברי החוליה חשודים שתכננו לבצע עוד פיגועים. לדברי סוכנות עתי"ם, משתייכת החוליה לפת"ח.

עד כה נעצרו 10 חשודים. צפויים מעצרים נוספים. החקירה נמשכת.

החייל עקיבא שאלתיאל נעלם ב־5 באפריל 1985, וגופתו נמצאה בבוסתן השומרון כעבור יומיים.

נחטף מתחנת הסעה

עקיבא שאלתיאל ז"ל, נרצח בשנה באפריל 1985. גופתו נמצאה ליד בית־אריה, מעבר לקו הירוק. הצעיר בן ה־20 נחטף מתחנת הסעה לחיילים, שעה שעשה את דרכו ממקום שירותו בלבנון, דרך בסיס האם שלו במרכז הארץ, לביתו ברחוב רש"י בראש העין.

עקיבא שאלתיאל ז"ל

כעבור ימים ספורים מצא רועה את גופתו של שאלתיאל והזעיק את המשטרה.

האם השכולה מכירה את משפחת החשוד ברצח

ורדה עקיבא היתה בהלוויה ביום שני בצהריים, כשהגיע מפקד הבסיס בו שירת הבן והודיע לה כי נחשפה החוליה שרצחה את בנה, שאלתיאל ז"ל. "הייתי רוצה לפגוש ברוצח בני ולשאול אותו מה עשה לו שאלתיאל על שרצח אותו בדם קר. האם רק בגלל שהוא חייל?"

עוד סיפרה, כי רק בשבוע שעבר ביקרה אצל החוקרים והם הבטיחו לה כי בקרוב ייוודע מה עלה בגורל החקירה על אודות רוצח בנה.

האם השכולה סיפרה, כי היא מכירה את בני משפחת החשוד ברצח, המתגורר בכפר קאסם. כפר קאסם נמצא במרחק קצר מראש העין. ורדה עקיבא הדגישה, כי בנה השוטר (בניהו עקיבא המשרת במשטרת פתח תקווה) עצר מספר פעמים את החשוד ברצח. "האם זה שבניהו נתן לו לאכול ולשתות הביא אותו לכך שהרג את אחיו?" שאלה האם בגוללה את דברי בניהו כשהסתבר לו מי החשוד ברצח.

ורדה עקיבא הבטיחה, כי תמשיך לתבוע שממשלת ישראל תחוקק חוק ברור עונש מוות למחבלים.

האב, שלום עקיבא, המתגורר בביתו ולא נפגש עם עיתונאים אתמול.

הפנטגון שוקל חלופה ללביא: מטוס ביון

ישראל תעביר לארה"ב מידע על הפיתוחים האוויונים של הלביא

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). כי בניית מטוס ביון ישראלי היא אחת החלופות המעשיות למטוס הלביא, אותן יבחנו מומחי הפנטגון בתקופה הקרובה.

לדברי מקור צבאי, נראה כי המערכות האלקטרוניות, שפותחו בישראל בעבור מטוס הלביא, יכולות לשמש מטוס ביון שיהיה מסוגל לשלב מערכות צילום, סקירת שטח אלקטרונית, הסימת מכ"ם — שהיו מן המשוכללות בעולם — ומערכות הטעייה, שעשויות כולן יחד להפוך מטוס כזה לטוב מסוגו.

המקור הוסיף, כי משרד ההגנה והתעשיות האמריקאיות "יקבלו ביתר קלות מטוס ביון ישראלי מאשר מטוס קרב־התקפה מתוחכם".

לדבריו, מצפה הפנטגון כי כבר בימים הקרובים תתחיל ישראל להעביר מידע על הפיתוחים האלקטרוניים של הלביא, כדי שמומחי הפנטגון יוכלו לבחון את אפשרות יישומם בחלופות אפשריות.

יופשרו כספים ל־5 חודשים

על העברת המידע הוסכם עקרונית בסוף השבוע, לאחר שמשרד ההגנה הסכים להפשיר את כספי חמשת החודשים שהיו מוקפאים, בסך 67 מיליון דולר. הפשרת הכסף באה, לדברי מקורות הבית הלבן, כדי "לעשות את ביקורו של בוש נוח יותר, כי גם כך יהיו לו די נושאים לא סימפאטיים לעסוק בהם בישראל, כמו פולארד ופצצות המיצרר", אך מקורות בקונגרס מסרו כי ההפשרה באה, ככל הנראה, לאחר ששמונה חברי קונגרס, בהם יו"ר ועדת השירותים המזוינים, לס אספין, יו"ר ועדת החוץ, דנטה פאסל, והסנאטורים דניאל אינוואי ורוברט קאסטן, שלחו מכתב חריף לשר ההגנה, לשר החוץ וליועץ לביטחון־לאומי, בהם דרשו כי הממשל לא "יכריח את ישראל לבחון חלופות ללביא על־ידי הקפאת כספי הלביא".

דובר בפנטגון מסר אתמול, כי רשמית לא התקבלה עדיין הודעה בדבר הפשרת הכספים עבור הלביא (מדובר בכספים אותם משלם הפנטגון לחברות המייצרות כמה מחלקי המטוס, מתוך כספי הסיוע הצבאי), אך מחר צפויה הודעה רשמית בנושא.

רבין לוואשינגטון בספטמבר לדיון על חלופות ה"לביא"

מאת צבי בראל

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). שר הביטחון עשוי להגיע לוואשינגטון כבר בחודש ספטמבר כדי לדון עם ראשי הפנטגון על החלופות למטוס הלביא.

מקורות בפנטגון מסרו, כי עדיין לא נקבע לוח זמנים לביקור של השר, אך קיימת התחייבות של ראשי הפנטגון לרמטכ"ל שביקר כאן החודש, כי עד סוף ספטמבר יסתיים סקר החלופות האפשריות ללביא, וגיבוש העמדות באשר לצורכי חיל האוויר וחיל הים, ולפיכך נראה כי לא תחול דחייה במועד הביקור.

רבין יבקש לקדם גם את נושא שיתוף־הפעולה בנושא מלחמת הגנה בחלל, שעדיין לא קיבל ביטוי ממשי בשטח, למרות מזכר ההבנה שנחתם כבר לפני כשלושה חודשים.

ערך את העמוד: אריה חשביה

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ח"כ שמחה דיניץ, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, לשעבר שגריר ישראל בארה"ב
על: ביקורו של סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש (עמ' 2)

★

א־שוואהה דוחה את שובו לעזה (עמ' 3)

★

צוללת של הצי הנאצי נתגלתה ליד אי דני (עמ' 4)

★

יו"ר הנהלת בנק הפועלים לשעבר, גזית: איני מרגיש "פראייר" (עמ' 5)

★

שלושה טבעו באזור ת"א (עמ' 6)

★

שופט: הכדורגלן רוני קלדרון קבור בראשל"צ (עמ' 6)

★

זוג ישישים ניסה להתאבד בצוותא, אבל האשה ניצלה (עמ' 6)

★

כבד נוסף הושתל בגופה של רעות חדד בת שנתיים מכרכור (עמ' 6)

★

שרות הארץ

מזג האוויר

ירושלים 21—31, רמת הגולן 21—31, נהריה 21—31, צפת 21—32, טבריה 24—37, נצרת 21—33, עפולה 22—35, שומרון 22—34, תל אביב 24—30, יריחו 24—40, עזה 23—30, באר שבע 19—36, אילת 27—42

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4894	+0.022
נוסעים	1.77.50	+0.0026
שחור	1.5900	— —

בגליון זה 12 עמודים

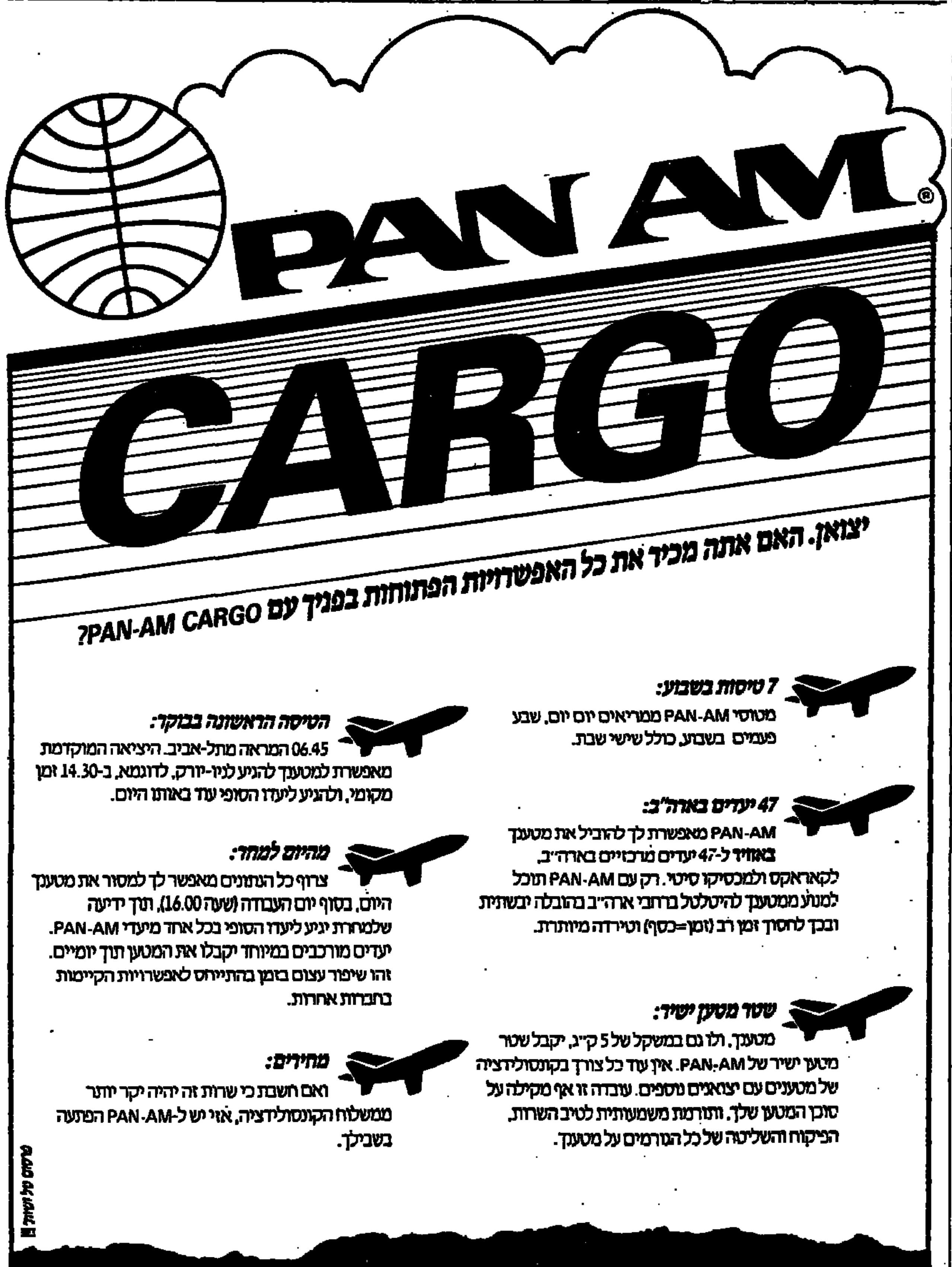

שיגור אקספרס BURLINGTON AIR EXPRESS

יגיע?
הדרך הבטוחה ביותר
למשלוח חבילות
ומכתבים לחו"ל
★ אישור מסירה לכל משלוח לפי דרישה
★ בלדר אישי ל-8000 יעדים בעולם.
★ מסירה תוך 24-48 שעות.

טרנס כלל-תשגיר בע"מ.
התקשר - 03-375211, 373075

صكنا من الاهل

ראיתי שמעתי

גם אישפוז לא יעכב את הדיונים

אחד הדיונים שהתקיימו בסוף השבוע בין נציג ישראל והנציגים האמריקאים לשיחות טאבה, התקיים בבית החולים שיבא, ליד מיטתו של נציג משרד הביטחון, אנדי טלמור. היועץ המשפטי של מחלקת המזרח התיכון במשרד החוץ האמריקאי, אלן גרצ'ק ועוזריו, אברהם ממור ודובי מייבל מהמשלחת הישראלית, נאספו סביב מיטתו של טלמור ודנו במיפוי אזור המריבה, על מנת שלא להפסיד אפילו יום אחד בגלל מחלתו של אחד מראשי המשלחות. זאת בתקווה שאת הפגישה הבאה כבר יוכלו לקיים במקום נעים ומקובל יותר.

א. לם

המלך, הנשיא והאמן

על־פי מיטב המסורת של "ההתגרות האקטואלית" מבית מדרשו של בימאי הקולנוע הצרפתי־שווייצרי ז'אן־לוק גודאר, פנה לאחרונה הבימאי אל נשיא ארה"ב לשעבר, ריצ'ארד ניקסון, בהצעה לככב בסרטו החדש "המלך ליר". ההצעה שהועברה לניקסון כוללת סדרת סצינות באורך של כ־20 דקות, שבמהלכן "ישוחח ניקסון בארוחת קלטעי" עם נורמאן מיילר בנושא: כוח ועוצמה — השגה ואיבוד.

עדיין לא ברור מה היתה תגובת הנשיא לשעבר.

פאריס

יואב מוקד

הצגת תיאטרון מסעירה את יהודי מוסקווה

חוגים יהודיים במוסקווה מסרו בשיחות עם יהודים במערב כי תיאטרון "סטאניסלבסקי" ברחוב גורקי, המציג את המחזה "רחוב שלום עליכם מספר 4" הפך מקום "עליה לרגל" ליהודים המבקשים לראות את בעיותיהם מוצגות על בימת התיאטרון. כל הכרטיסים נמכרו מראש לתקופה של שלושה שבועות ומדי יום משתרך תור ליד קופת התיאטרון.

ההצגה מוגדרת כאחת ההצגות הטובות ביותר המוצגות בעונה זו במוסקווה ומעוררת ויכוחים לגבי השאלה מי אשם בטרגדיה של משפחת מארגולין במצגת התעמולה הציונית או המשטר הסובייטי.

קופנהאגן

אליהו זהבי

הזכות הדמוקראטית לסתום את הפה

חידוש מוזר, מכוים היטב, המתין לפני ימים אחדים לעשרות מיליוני צרפתים שהתבוננו במשדר טלוויזיה פוליטי שבו אמורים היו נציגי הסיעות בפרלמנט להתפלמס עם ראש הממשלה ז'אק שיראק בפרשת ביטול הלאמתם של 65 חברות גדולות. בהתאם לחוק, הקציבה "רשות העל" של רשתות השידור הצרפתיות לכל אחת מן הסיעות "זמן־מיקרופון" יחסי להיקף ייצוגן באספה הלאומית. בזה אחר זה אמרו את שהיה להם לומר נציגי המפלגה הסוציאליסטית ו"החזית הלאומית" של הימין הקיצוני, עד שהגיע תורו של נציג המפלגה הקומוניסטית: "הקציבו לנו 95 שניות אומללות כדי לומר את דברנו" — קבל אנדרה לאז'ואני, הוציא מכיסו מטפחת לבנה וסתם בה בקפדנות את פיו. משך שניות ארוכות התבונן כך, מתמרמר, במיליוני הצופים. לבסוף הסיר את המטפחת וקרא בהתרגשות: "האבקו איתנו נגד הצנזורה בטלוויזיה".

פאריס

יואב מוקד

את מסטיואל עידה, שיחגוג בעוד ימים אחדים, חגגו המשתתפים השבוע בצפון, בבריכת מלון ימית בתל־אביב. בין האמנים שהשתתפו במסיבה הרטובה היו הזמרים ישראלה קריבושי, גיתית שובל, חני לבנה ואהרנה דיין (בת מרנה) ובן לאור יינר, פי דיימן, מנוי בגר ועוד. מי שלא שר אבל הצטלם בכל זאת, הוא ראש עיריית עכו, אברהם שוחט, המגדיר את המסטיואל, שיהיה מרתון של 48 שעות, ב"יומיים של כיף".

בעריכת עירית רוזנבלום

הג'יהאד המוסלמי שיחרר בן־ערובה — כומר אמריקאי

ביירות (עי"ד וע"צ). הכומר האמריקאי, לורנס ג'נקו, שהיה מוחזק כבן ערובה בידי ארגון "הג'יהאד המוסלמי" במשך 564 ימים, שוחרר אתמול בבקעת הלבנון על ידי שוביו ונמסר לידי הכוחות הסוריים, אשר העבירו אותו לדמשק. שלטונות סוריה העבירו בשבת את הכומר לורנס ג'נקו לידי שגריר ארה"ב בדמשק, ויליאם איגלטון.

עם שחרורו של האיש, איים "הג'יהאד המוסלמי" הפרו־איראני, כי יהיו "תוצאות המורות" לגבי בני הערובה האמריקאים האחרים שעודם שבויים בידיו, אם לא יתקבלו דרישותיו.

"הג'יהאד המוסלמי" הודיע בביירות, כי הוא משחרר את ג'נקו כמחווה של רצון טוב, בגלל מצב בריאותו המידרדר והולך.

לפחות שלושה אמריקאים אחרים עודם מוחזקים כבני ערובה בידי הג'יהאד המוסלמי, ואנשי הארגון מאיימים לרצוח אותם, אם לא תשחרר כווית שבעה־עשר ערבים היושבים במעצר באשמת פיגועים שאירעו במדינה זו ב־1983.

בהודעה שפורסמה בוואשינגטון נאמר, כי ג'נקו יוטס לארה"ב במטוס אמריקאי. בעיר מגוריו ג'ולייט שבאילינוי, אמרה אחותו של ג'נקו, כי שחרורו מהווה היענות לתפילותיה.

ג'נקו כיהן כמנהל ארגון הסעד הקאתולי שמרכזו בניו־יורק "רליף סרוויס", כאשר נחטף ע"י 8 אנשים חמושים ליד ביתו בביירות המערבית ב־8 בינואר 1985.

עד־המדינה במשפט ברעם מת מוות טבעי בלונדון

מאת שאול צדקא

סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). האזרח האיראני סירוס האשימי (ולא רושימי), עד־המדינה במשפט הברחת הנשק על־ידי תא"ל ברעם, מת מוות טבעי בהולם, אמר אתמול ל"הארץ" מקור בבית־החולים קרומול בבריטניה, שם מצא האיש את מותו ביום שני שעבר.

מנהלת בית־החולים הדגישה, כי הוא לא הובא לאשפוז כשהוא פצוע או חבול בגופו וכי מותו לא נגרם על־ידי תאונה כלשהי.

הם אמרו, כי גילו של האשימי הוא 47, אך סירבו לומר אם סבל ממחלה כלשהי. גופתו נמסרה כנהוג לנתיחה, וחקירה שגרתית נפתחה כדי לברר הסיבות שהביאו למותו. הגופה הועברה לבית־החולים "ווסטמינסטר" ומשם נמסרה לקבורה.

ה"סקוטלנד יארד" לא ידע דבר על השמועות כלשהן ביחס למותו של האיראני.

דיפלומט איראני הוכרז אישיות לא־רצויה בארה"ב

מאת שלמה שמיר

סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). דיפלומט בכיר במשלחת איראן לאו"ם הוכרז כאישיות לא רצויה ונצטווה לעזוב את ארה"ב.

צויין, כי גירוש דיפלומט המכהן באו"ם הוא נדיר ביותר. האיראני היה מספר שלושה במשלחתו.

אליראז דייהים, בן 40, נצטווה לעזוב את המדינה לאחר שלדברי דובר המשלחת האמריקאית הוא ניצל את חסינותו לפעילות לא־חוקית שסיכנה את ביטחון ארה"ב.

דובר משלחת איראן אמר, כי האמריקאים לא הסבירו בדיוק כיצד הדיפלומט האיראני עבר על החוק, והוא דחה כל האשמות נגדו.

ה"ניו יורק טיימס" מוסר, כי הדיפלומט האיראני איים על איראני גולה החי בארה"ב, שקיבל סכומי כסף גדולים כדי לרכוש נשק אמריקאי לאיראן ולבסוף לא עמד בהתחייבותו. הדיפלומט איים על חייו של האיראני ותבע שישיב את הכספים שקיבל בעבור הנשק.

ירידה במספר העולים לארץ מתחילת השנה

כ־3,700 עולים ועולים־בכוח הגיעו לארץ מתחילת שנת 1986 ועד סוף חודש יוני — 35 אחוז פחות מאשר בששת החודשים הראשונים של 1985.

מאלה שבאו בשנת 1986 — כ־1,500 היו עולים, וכ־2,200 היו עולים־בכוח. חלקם של אלה שנרשמו במעמד של עולים הוא 40 אחוז מכלל העלייה השנה, לעומת 60 אחוז מכלל העלייה בתקופה המקבילה אשתקד.

מנוע הלביא ב"פנטום" ייבחן מחר על הקרקע

מאת ראובן פדהצור

מכתב הצבאי של "הארץ"

מטוס "פנטום" של חיל האוויר, שהותקן בו מנוע ה"לביא", יבצע מחר את ריצת המבחן שלו על מסלול ההמראה. המנוע התגובתי ייבדק על הקרקע. אם הניסוי יעבור בהצלחה, ימריא ה"פנטום" עם מנוע ה"לביא" לטיסת הבכורה שלו בעוד ימים מספר.

התקנת מנוע זה באחד משני המנועים של ה"פנטום", תקטין את הסיכון שבבדיקת מנוע חדש במטוס חד־מנועי.

האחריות לביצוע טיסות הניסוי של המנוע החדש היא בידי חיל האוויר, בעוד עבודת ההתקנה של המנוע נעשתה בשיתוף פעולה עם התעשייה האווירית.

המנוע, שהותקן בכנף של ה"פנטום", מתוצרת "פראט אנד ויטני" מדגם 1120, שעדיין לא טס בשום מקום אחר בעולם. הטיסה של ה"פנטום" תהיה טיסת הבכורה של המנוע הזה.

הטלטקסט יופעל ממחר

(עש"ת). רשות השידור והטלוויזיה החינוכית יפעילו ממחר מידע תקשורתי חדש המצעיד את ישראל צעד נוסף לקראת עידן התקשורת והטכנולוגיות המידע: הטלטקסט.

זוהי טכנולוגיית שידור חדישה ההופכת את מכשיר הטלוויזיה הביתי למקור של מידע עדכני בתחומים רבים: חדשות, כלכלה, חינוך, תרבות ועוד. הטלטקסט משודר באמצעות ערוץ הטלוויזיה הרגיל. המידע מופיע על המסך בטקסט כתוב על המלווה בעיטורים גרפיים. ניתן לשדר מאות דפי טלטקסט בו ובנית הצופה יכול לבחור לעצמו את הדף המעניין אותו על־ידי לחיצה על כפתור השלט־רחוק של הטלוויזיה.

בין השאר ישודרו חדשות, ספורט, כלכלה, תחזית מזג־האוויר, לוח השידורים ברדיו ובטלוויזיה, מידע על מופעי אמנות ובידור, המתרחש בכנסת וכו'.

טלטקסט ניתן לקלוט רק במכשיר טלוויזיה המצוייד בפענח מיוחד. חלק ניכר ממכשירי הטלוויזיה שנמכרו בארץ אחרי 1981 כוללים בתוכם הכנה לטלטקסט. יש צורך להוסיף כרטיס אלקטרוני מיוחד, שעלותו כ־120 דולר.

שירות הטלטקסט הישראלי יסדר שלושה מגוונים: מידע — שירות מידע מעודכן ביותר הכולל חדשות; לימודי — שירותים מיוחדים למוסדות החינוך ולבתי־הספר; ופנאי — מגוון לבית ולמשפחה המשודר בשעה 16.00 ועד לתום השידורים ובו שעשועונים ופינות שונות לילדים, נוער ומבוגרים.

שיפור במצב פצועי יריחו

(עו). במצבם של פצועי הפיגוע ביריחו חל בסוף השבוע שיפור. ביום ו' שוחרר מבית החולים "הדסה" עין כרם בירושלים פצוע נוסף ועתה מאושפזים בביה"ח תשעה פצועים. שלושה מהפצועים נמצאים ביחידה לטיפול נמרץ; שם הם מתאוששים לאחר ניתוח. חמישה פצועים נוספים הועברו לאישפוז במחלקות הכירורגיות ופצוע נוסף אושפז במחלקה האורתופדית. בסוף השבוע ביקר אצל הפצועים ראש עיריית כרמיאל ורעייתו.

פרופ' זינגר יו"ר זמני של התעשיה האווירית

מאת ראובן פדהצור

מכתב הצבאי של "הארץ"

דירקטוריון התעשייה האווירית בחר ביום רביעי שעבר את הפרופ' יוסף זינגר לתפקיד יו"ר זמני של מועצת המנהלים של התעשייה האווירית. הפרופ' זינגר משמש גם כנשיא הטכניון. בחירתו באה בעקבות הודעתו של דוד עברי על פרישתו מתפקיד יו"ר מועצת המנהלים החל מ־1 באוגוסט. עברי עוזב את התפקיד, לאחר שמונה למנכ"ל משרד הביטחון.

"מכירת סודות לישראל" — לא התקבלה כהגנה

במשפט של אמריקאי שנאשם בריגול

מאת צבי בראל

שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). טענת עורכי דינו, כי חשב שהוא מוכר סודות למדינת ישראל ולא לסובייטים, לא עזרה לג'רי ויטוורת, שהורשע ביום שישי באשמת ריגול ומכירת סודות לאויב.

עד ההגנה, ג'ון ווקר, שהורשע אף הוא בריגול, העיד כי כדי לגייס את ויטוורת, שהיה קצין קשר של הצי, סיפר לו כי המסמכים שימכור לו יועברו לישראל ולבעלות־ברית אחרות של ארה"ב. סניגורו של ויטוורת נשען על עדות זו וביקש מן המושבעים לקבוע, כי מכיוון שויטוורת חשב כי הסודות יועברו לישראל, לא היתה לו למעשה כל כוונה לפגוע בביטחונה של ארה"ב ולכן אין להרשיעו בגרימת נזק לביטחונה של המדינה. הוא צפוי עתה לעונש של 7 מאסרי עולם ועוד 17 שנות מאסר על העלמות מס.

שיחת היום / ירח טל

עם: ח"כ שמחה דיניץ, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, לשעבר שגריר ישראל בארה"ב

על: ביקורו של סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש

ביקור שיוכל לתרום לשלום

האם יש לראות את ביקורו של בוש באזורנו רק כחלק ממסע בחירות שלו לקראת־לבוא לבית הלבן, או האם ניתן לצפות ממנו לתרומה ממשית לקידום תהליך השלום באזור?

לא הייתי רואה בביקורו רק חלק ממסע בחירות. סגן נשיא ארה"ב בוש הוא אישיות מדינית ממדרגה ראשונה, ובתחומי אחריותו נמצאים כמה נושאי פעולה ספציפיים, שבהם הוא מכריע וקובע, והחשוב בהם הוא הטרור הבין־לאומי. שנית, הוא קרוב מאוד לנשיא ויושב אתו בישיבות חשובות בנושאים מדיניים כמה פעמים בשבוע ואין ספק שלדעתו ולעמדתו משקל אצל נשיא ארה"ב בנושאים הנוגעים לנו. נוסף לכך, לסגן הנשיא השפעה על בית־המחוקקים, שעל סדר יומו עומדים להכרעה מספר נושאים חיוניים לישראל. שלישית, בוש עלול או עשוי, תלוי בהשקפה, להיות הנשיא הבא של ארה"ב.

האם זה רק מקרה ששלושה אישים, הרואים את עצמם כמועמדים בבחירות הבאות לנשיאות — גרי הארט, ג'ק קמפ וג'ורג' בוש — ביקרו אצלנו באחרונה?

הסיבה העיקרית נובעת מכך שהקונגרס היה בחופשת יום העצמאות וזו התקופה שמדינאים אמריקאים יוצאים לביקורים בחו"ל. יהיו יותר משלושה מועמדים לנשיאות ארה"ב ואשמח אם כולם יבואו ויבקרו בישראל.

נטען כי בוש סירב עד היום לגלות במוכבי את השקפותיו על המזה"ת. לך ידוע מהן השקפותיו בנושא זה?

אני מכיר את בוש שנים רבות בתפקידים השונים שמילא, הן בראש סי־איי־איי, הן כיו"ר המפלגה הרפובליקאית, הן כשגריר בסין והן כשגריר באו"ם, ושוחחתי אתו אין־ספור שיחות. גישתו היסודית למזה"ת היתה תמיד הוגנת. במובן זה שגישתו ביטוי למדיניותו של הנשיא הרפובליקאי כלפי המזה"ת. הוא מתמצא היטב בנושא המזה"ת ויש לו עניין שמדינת ישראל תהיה חזקה דמוקרטית ותשמש כוח נגד התפשטות קומוניסטית וכוחות ראדיקליים באזור. תמיד חייב בוש סיוע כלכלי וביטחוני לישראל. עם זאת, הוא לא זר לאינטרסים של ארה"ב גם בעולם הערבי.

האם העובדה שבעבר, כאיש עסקים במקצוע, היה קשור בעסקי נפט עם הערבים, לא עלולה להשפיע על עמדותיו בסכסוך באזורנו?

טעות היא לדון את בוש לפי עסקיו בעבר עם העולם הערבי. הדוגמה של שולץ צריכה לעמוד לנגד עינינו. למרות שהיה קשור לחברת "בכטל", שעשתה עסקות במאות מיליוני דולרים עם העולם הערבי, לא פגם הדבר בגישתו המבינה והאוהדת לישראל.

דווח על אפשרות שיבקר גם ברבאט. אתה רואה אפשרות שהוא יבקש תנופה לתהליך שהוחל בפגישה בין חסן לפרס?

איני יודע אם יבקר ברבאט, אך אין לי ספק שפגישתו של המלך חסן עם ראש הממשלה חיזקה את מעמדו של חסן בארה"ב. ואין לנו סיבה שלא לתרום לחיזוק הקשרים בין מרוקו לארה"ב.

מה, אם כן, ניתן לצפות מבוש בביקורו הנוכחי?

הביקור בראש ובראשונה ביקור של רצון טוב ואין לזלזל בכך, אך אין ספק שנושאים ספציפיים יעלו בשיחות, כגון: המשך הסיוע ללביא, הקמת תחנת "קול אמריקה", המלחמה בטרור הבין־לאומי וכמובן המשך תהליך השלום באזורנו ובעיקר השלמת המו"מ עם המצרים בנושא שטר הבוררות. איני חושב שבוש ייהפך למתווך מקצועי, אך עצם ביקורו יכול לתרום לקידום תהליך השלום.

ג'ורג' בוש מגיע הבוקר לישראל

(סוף מעמוד 1)

פקידים בירושלים מצביעים על הצהרת התיירות המשותפת והלחץ שיתבקש בוש להפעיל על מצרים להחיש את החתימה על שטר הבוררות בסכסוך טאבה, כהישגים המעשיים היחידים הצפויים מביקורו באזור.

בוש ינחת הבוקר בנמל התעופה וכעבור שעה קלה יתקבל בטקס ממלכתי בגן הוורדים שליד משכן הכנסת. היום יפגש במלון המלך דוד לפגישה קצרה עם שר החוץ יצחק שמיר ובערב יבוא לביתו של ראש הממשלה שמעון פרס. לאחר פגישה קצרה, ייסע עמו לסעודת הערב בכנסת. את השיחות המדיניות עם השניים ביקש האורח לקיים רק ביום רביעי, טרם צאתו לירדן ולמצרים.

תוכניתו הראשונה של בוש תהיה ביד ושם, משם ייצא לביקור בכותל המערבי, על פי בקשת האורח [illegible] ... שם ... על ידי המתפללים בסרפינה "אכילה לאחד".

בוש יבקר גם בבסיס חיל האוויר ברמת, שם יתלווה אליו שר הבטחון יצחק רבין. מארגני הביקור אמרו אתמול, כי מחמת חילוקי דעות פנימיים אין להביא שבוש יוכל לבקר בחתימתו את האתר להקמת משדרי "קול אמריקה" בערבה. הדברים אמורים גם לגבי שטר הבוררות בטאבה, שהכנתו מתעכבת בגלל חילוקי דעות של הרגע האחרון.

אמצעי־אבטחה רבים

בירושלים הושלמו ההכנות לקראת ביקורו של סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, המתחיל מחר ויימשך ארבעה ימים. רחובות בעיר קושטו בדגלי הלאום וארה"ב ונעשו ההכנות לקליטת האורח ופמלייתו במלון "המלך דוד". במיבצע האבטחה של הביקור, המכונה "מיבצע עיט", ישתתפו מאות שוטרים ושוטרי משמר הגבול וכוחות סיוע מיוחדים. על הכוח יפקד מפקד המחוז הדרומי ניצב רחמים קומפורט. כמו בביקורים קודמים של מדינאים, תוצב שמירה הדוקה סביב המלון וסביב כל אחד מן האתרים שהאורח יבקר בהם. כוח מיוחד ילווה את מר בוש ופמלייתו לכל מקום שהם יסעו, והמשטרה תחסום את הצמתים בעת מעבר השיירה. ציבור הנוהגים בירושלים מתבקש להתאזר בסבלנות.

אל בוש נלווה המומחה האמריקאי למזה"ת מר ריצ'ארד מרפי.

לוח הזמנים של בוש גדוש בפגישות עם צמרת הממשל בישראל ובביקורים במקומות שונים. את יומו השני בישראל יפתח בוש בסיור בירושלים כאורח ראש העיר טדי קולק. הוא יבקר במרכז הקליטה במבשרת ציון, כאורח שר הקליטה. ייפגש עם מנהיגים צעירים ועם אנשי הקהילה האמריקאית בישראל.

פלשתינאים נוטים להחרים הביקור

ביום ג' יטוס האורח לשדה בוקר, יניח זר על קברו של בן־גוריון ולאחר מכן יבקר בבסיס חיל־האוויר בחצרים, כאורח שר הביטחון. לשעות הערב הוזמנו 20 עד 25 נכבדים פלשתינאים לקונסוליה האמריקאית בירושלים. לדברי סוכנות הידיעות רויטרס, מסרו מקורות פלשתינאיים כי קיימת תנועה להחרמת הפגישה הזאת.

אותם מקורות אמרו, כי שבעה או שמונה מן הבאים בחשבון להשתתפות בפגישה זו יתכנסו בביתו של פייצל חוסייני, מראשי התומכים באש"ף, כדי לדון באפשרות של החרמת הפגישה, [illegible] מדיניותו הפרו־ישראלית של ארה"ב.

העורך המזרח־ירושלמי חנא סניורה, מהמתונים בין תומכי אש"ף, אמר כי הוא מוכן לפגוש את בוש. סניורה הוסיף, כי החרמת הפגישה תגרום להחמצת הזדמנות להבהרת העניין הפלשתינאי בפני סגן הנשיא האמריקאי.

ביום רביעי שוב ייפגש בוש עם ראש הממשלה ומלא מקומו, יחתום על הסכם תיירות עם ישראל ויבקר בכנסת.

מר בוש יגיע לישראל, בין היתר, בחילוקי הדעות בין ארה"ב לישראל בקשר לפרשת פולארד, ומורת הרוח בארה"ב על הריגול מצד ישראל נגד בעלת בריתה האמריקאית. בביקורו בירדן יקבל בוש מפי המלך חוסיין פרטים על שאיפתו לכונן מנהיגות פלשתינאית מתונה, אשר תסכים להצטרף אליו לשיחות עם ישראל.

לרעייתו של מר בוש הוכנה תוכנית ביקור מיוחדת.

בוש הגיע בשבת לפרנקפורט בדרכו לישראל, ירדן ומצרים. לביקור שבמהלכו יבחון את הסיכויים לצעדי־שלום חדשים במזה"ת.

בתום שיחותיו בישראל ייצא בוש לרבת־עמון, לשיחות עם המלך חוסיין. קרוב לוודאי שהם ידונו בניסיונו של המלך הירדני לעודד פלשתינאים מתונים להצטרף אליו לשיחות שלום אפשריות עם ישראל.

בוש עומד לסיים את מסעו בקהיר. שם ייפגש עם הנשיא מובארק לשיחות שיכללו את נושא הסיוע הכלכלי האמריקאי למצרים, אשר כלכלתה נפגעה בגלל נפילת מחירי הנפט והירידה בהיקף התיירות.

פקידים אמריקאים אמרו, כי המטרה העיקרית של המסע תהיה להדגיש את התעניינותה המתמשכת של ארה"ב בתהליך השלום במזה"ת. המקורות הדגישו, כי בוש לא יביא עמו כל יוזמת שלום אמריקאית וגם אין לו כוונה לקבל הצעות חדשות כלשהן בשלוש הבירות בהן יבקר.

מחלקת המדינה נגד ביקור במרוקו

בירושלים הגיבו בחיוב על הרעיון האמריקאי לשלב את מרוקו בתוכנית מסעו של בוש באזור. בלשכת ראש הממשלה אומרים, כי מחווה זאת כלפי המלך חסן בעקבות הפיסגה עם פרס תצביע על שביעות רצונה של וואשינגטון מהמפגש ועל רצונה להשתלב בתהליך. אם אכן תתממש, תהיה פיסגת הסדרים תחילתו של מהלך מדיני באזור.

מחלקת המדינה האמריקאית, לעומת זאת, לא המליצה על ביקורו של בוש במרוקו מחשש שהופעה אמריקאית מרוכזת במרוקו, מיד אחרי ביקור פרס ועל רקע התקפה על שגרירות מרוקו בלבנון, עלולה לפגוע במלך חסן.

פרס לא סטה במרוקו

(סוף מעמוד 1)

שמיר "אינה מחייבת אמנם את הממשלה של ישראל, אך מיועדת להתלשנה ולכן איש בישראל אינו מקבל אותה".

שמיר אמר, כי מנהיגים ערבים שנפגשים עם מנהיגי ישראל אינם צריכים להרגיש כי הם יכולים לגבות תמורה מישראל על עצם קיום המפגשים. מ"מ ראש הממשלה אמר, כי בעוד שחסן אינו מציג את הפגישה ככשלון, אין פרס מציגה כהישג יוצא דופן. לדברי שמיר, מאז קמפ־דייוויד אין צורך להתרגש מכל פגישה עם מנהיג ערבי, שכן "זה חלק בלתי נפרד מהמציאות הנוכחית באזור והתהליך שישראל היא עובדה קיימת".

שמיר הציע להימנע מחיפוש תוצאות בטווח הקצר לפגישת פרס־חסן.

מברק ברכה מריגן

(עש"ת) ראש הממשלה שמעון פרס קיבל ביום שישי מברק מנשיא ארה"ב, רונלד רייגן, המברך אותו על פתיחת "פרק חדש ומעודד בהיסטוריה של החיפוש אחר שלום במזרח התיכון". הנשיא אומר במברקו, כי שני המנהיגים גילו רצון טוב ומחויבות לשלום, שהם הבסיס להמשך כולל בדרך של משא ומתן.

שריר ימליץ על עידוד קשרי תיירות עם מרוקו

זוהר הלומאקריק, כתבי "הארץ" לענייני תיירות, כותב כי שר התיירות אברהם שריר ימליץ לפני ראש הממשלה לנקוט צעדים לעידוד תנועת תיירות בין ישראל למרוקו. להערכת שר התיירות, קיימת בקרב האוכלוסיה במרוקו סקרנות לגבי העם והארץ היושבים בציון כשם שהיא קיימת בקרב ישראלים רבים כלפי מרוקו.

ח"כ פלד נפגש עם המלך חסן פעמיים

(עש"ת). בהצעה דחופה לסדר היום של הכנסת אומר ח"כ מתי פלד, כי המלך חסן החזיר את אש"ף למרכז הבימה הפוליטית, כשהוא חיוני לכל מהלך מדיני בעתיד, וזאת למורת רוחם של שניים: שמעון פרס והמלך חוסיין. בהצעתו מגלה ח"כ פלד, כי בשלהי 1982 נפגש עם מלך מרוקו פעמיים, פעם בארמונו של חסן ליד מרקש ופעם בניו־יורק. יחד עמו השתתפו בפגישה עורך "העולם הזה" ח"כ לשעבר אורי אבנרי ומנכ"ל משרד האוצר לשעבר, הד"ר יעקב ארנון.

מטען חבלה פורק ליד הקונסוליה של ארצות הברית במזרח ירושלים

(עו). מטען חבלה מאולתר פורק בשלום ליד בניין הקונסוליה האמריקאית במזרח ירושלים. המטען הוצמד לחומת האבן המקיפה את בניין הקונסוליה, לא הרחק מפתח הכניסה לבניין.

בלילה שבין יום חמישי לשישי הבחין השומר במטען והזעיק את המשטרה.

ערך את המסורת אריה השבאי

לעתון "הארץ"

דרושים

עורכים ומשכתבי מאמרים

בעלי ניסיון

בדבר פרטים נא לפנות לטל' 824261 לזיוה או נסיה

המעלות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	15	21	מ"ח	18	20
אתונה	22	32	בהיר	24	37
בוקרשט	14	27	מ"ח	—	—
בריסל	14	22	מ"ח	11	19
וינה	14	22	מ"ח	15	20
ז'נבה	14	25	מ"ח	17	26
לונדון	16	25	מ"ח	16	22
ליסבון	18	24	ממטרים	16	24
מדריד	16	28	רעמים	15	29
ניו־יורק	24	31	מ"ח	22	30
פאריס	14	25	מ"ח	13	21
פרנקפורט	14	24	מ"ח	14	21
ציריך	14	24	מ"ח	—	—
קהיר	25	36	בהיר	24	36
קופנהאגן	14	20	מ"ח	14	20
רומא	21	29	בהיר	18	31
שטוקהולם	14	19	גשם	15	19

אל על

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

בעלי, אבינו וסבנו היקר

ליאון (לובה) רבינוביץ

מביאליסטוק — פולין

הלוויה תצא מחר יום שני כ"א תמוז תשמ"ו 28.7.86 בשעה 2.00 אחה"צ מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין הדרום בגבול חולון—בת־ים

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

אבלים: אשתו: מאשה

בנו וכלתו: זאב ואורה

בתו וחתנה: ז'ניה וגרעון סרטנה

נכדיו וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

יושבים שבעה בבית המנוח רח' ברודצקי 13, רמת־אביב, תל־אביב

למשפחות פרנקל ושיין

אתכם באבלכם הכבד במות

אשר פרנקל ז"ל

ידיד נאמן ושותף לעשיה

מרתין וזרח גהל — דובק בע"מ

ניר שלנו

איננו

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון, כ' בתמוז, תשמ"ו 27.7.86 בשעה 14.30 בבית הקברות, גבעת־שאול ירושלים

דורית קותי

סיון ותמר רבינו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

אמנו, סבתנו ואחותי היקרה

פני רוטמן ז"ל

(לבית בלאושטיין)

הלוויה תתקיים היום יום ראשון כ' בתמוז תשמ"ו (27.7.86) בשעה 2.45 אחה"צ בבית העלמין החדש בחולון.

אבלים: בנה וכלתה: בנצי ונחמה רוטמן

בתה וחתנה: טובה ומאיר ניר

אחיה וגיסתה: בנימין והדסה בלאושטיין

נכדיה: נטע, אוהד ועודד וכל המשפחה

מרכינים ראש במות עובד חברתנו

יחזקאל יורשת

ז"ל

בית שיכון ופיתוח לישראל בע"מ

יקירנו

דוד ארנון

איננו

על מועד הלוויה נא להתקשר לטלפונים 747143, 742155

אשתו: שרה ארנון

בניו וכלותיו: בני ונילי ארנון, ירון וזהבה ארנון

נכדיו: קרן, אורלי ותומר ארנון

גיסתו וגיסו: שולה ויצחק זמר

בצער רב אנו מודיעים על

פטירתו בשיבה טובה של

בעלי, אבי, חמי וסבנו היקר

משה כץ

מוותיקי הישוב ומבוני תל־אביב

הלוויה תצא היום יום ראשון כ' בתמוז תשמ"ו 27.7.86 בשעה 1.30 אחה"צ

מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המשפחה האבלה

גור החליט להגיש קובלנה נגד הפסיכיאטר שנתן חוות דעת על עובדת "תנובה" מבלי שראה אותה

ד"ר אבנון משמש כמנהל בית החולים הממשלתי לחולי נפש "שער מנשה" וכסגן הפסיכיאטר המחוזי של אזור חיפה

מאת צבי הראל
כתב "הארץ"

שר הבריאות, מרדכי גור, החליט באחרונה להגיש קובלנה נגד הפסיכיאטר ד"ר משה אבנון, שנתן חוות דעת על עובדת "תנובה" בה קבע, כי היא חולה בראה לאשפוז, למרות שמעולם לא ראה אותה.

ד"ר אבנון משמש כמנהל בית החולים הממשלתי לחולי נפש "שער-מנשה" וכסגן הפסיכיאטר המחוזי של אזור חיפה. הקובלנה נגד ד"ר אבנון הוגשה בעקבות מכתב תלונה של עורכת הדין מיכל שקד, פרקליטתה של עובדת תנובה, שחשפה בשעתו אי-סדרים כספיים וגרמה לפתיחת חקירה משטרתית נגד קופאי ב"תנובה" ונגד שני סוחרים, שעובדים עם מוסד זה.

קבלת התיק — ללא הסכמת העובדת

זמן קצר לאחר שהתראיינה באמצעי התקשורת בקשר לפרשה זו, פוטרה מעבודתה. בין העובדת לתנובה תלויים ועומדים הליכים משפטיים. חוות הדעת של הפסיכיאטר ד"ר אבנון, הוגשה על סמך מסמכים בלבד שנמסרו לפסיכיאטר על ידי פרקליט תנובה. חוות הדעת שמסר אבנון היא חוות דעת של מומחה שנמסרה לתנובה תמורת תשלום שקיבל ד"ר אבנון.

במכתב התלונה של עו"ד שקד היא מציינת, כי תנובה והפסיכיאטר קיבלו לידיהם את התיק הרפואי של העובדת המפוטרת מבלי הסכמת העובדת. התיק הועבר לתנובה מהמרפאה לבריאות הנפש של קופת חולים ברמת-גן. במכתב התלונה מציינת עו"ד שקד, כי תמוהה היא העובדה שד"ר אבנון כתב בחוות הדעת בלשון הזה ("זקוקה לטיפול ובראה-גם לאשפוז"), למרות שהמסמכים האחרונים שנמסרו לפסיכיאטר היו לפני שנתיים ומעולם לא אושפזה העובדת ומסקנתו של הרופא בדבר הצורך באישפוז היא תמוהה ביותר. בשעתו שוחח סופר "הארץ" עם ד"ר אבנון. בתשובה לשאלה אמר אז, כי לא היה ידוע לו שהעובדת מסרה חומר למשטרה נגד עובדים במוסד בו עבדה. יצויין, כי לאחר שהוגשה הקובלנה של שר הבריאות, תינתן לד"ר אבנון האפשרות להגיש כתב הגנה תוך שבועות אחדים (בדרך כלל 30 יום). לאחר הגשת כתב ההגנה יוחלט אם להעמידו לדין משמעתי בפני ועדה מיוחדת.

באחרונה ביקשה פרקליטתה של העובדת המפוטרת להעביר את ההתדיינות עם תנובה מהמוסד לביקורת של ההסתדרות לבית הדין האזורי לעבודה.

דובר משרד התקשורת: "ארה"ב דורשת לעיין שוב בטיוטה בנושא קול אמריקה"

הדובר מסר, כי בשל הבדותות שממציאים גורמים אינטרסנטיים בנושא, טוענים האמריקאים כי בטיוטה יש העדפה ברורה לחברות הישראליות, דבר הנוגד את החוק האמריקאי

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

"לכל הבדותות שממציאים גורמים אינטרסנטיים בנושא קול אמריקה, יש עתה תוצאה ישירה: ארצות הברית דורשת כעת לעיין מחדש בטיוטה שהושגה בין משלחות המשא ומתן לנציגים האמריקאיים והישראלים בנושא קול אמריקה.

האמריקאים טוענים, כי בטיוטה יש העדפה ברורה לחברות הישראליות, והדבר נוגד את החוק האמריקאי" — דברים אלה מסר אתמול דובר משרד התקשורת, יהושע עמישב.

עוד מסר הדובר, כי שר התקשורת מצטער על המהומה שהוצגה בכלי התקשורת בימים האחרונים, שגרמה לנזק ולעיכובים בחתימת החוזה, שהיה אמור להתהם בימים הקרובים. לדברי הדובר, אי-חתימת ההסכם בימים הקרובים יפגע בתעשייה הישראלית. "יש פה שני גורמים: כור וסוללבונה, הרוצים להתחבר ולהקים שותפות, על-מנת לזכות בכל העבודות ללא מיכרז, ובכך לדחוק את רגליהם של הקבלנים הקטנים". מסר הדובר.

בתוך כך, בכינוס היום של מתיישבי הערבה שנערך שלשום, הוחלט לפעול, על מנת לעורר את דעת הקהל ולנסות לשנות את ההחלטה בנושא טיוטת ההסכם. יושב-ראש מועצת הערבה, אילן אורן, מסר כי בישיבה הוחלט לחסום את כביש הערבה ולצאת להפגנות בעת ביקורו של סגן נשיא ארצות הברית בארץ, ג'ורג' בוש, שיחול היום, עד שראש הממשלה יודיע באמצעי התקשורת, כי הוא מזמן את נציגי האזור להציג את עמדתם בישיבת הממשלה שתערך בנושא.

אורן אמר, כי "הקמת התחנה תשמש מנוף לפיתוח ואינטרס באזור וליצירת מקורות תעסוקה, ולא יתכן לקפח חברות ישראליות".

בעקבות הודעת דובר משרד התקשורת, החליטו תושבי הערבה שלא לחסום את הכביש היום, אלא רק להפגין.

דיון בממשלה בנושא

ראש הממשלה, שמעון פרס, אמור לזמן ביום רביעי השבוע דיון בלשכתו עם שר האוצר, שר החוץ ושר התקשורת, בנושא קול אמריקה — כך מסר אתמול מקור מוסמך.

נודע, כי פרס ינסה לשכנע את שר האוצר להסיר התנגדותו לחתימת ההסכם כמות שהוא. יצויין, כי משה נסים מתנגד בכל תוקף לחתימת טיוטת ההסכם במתכונת הנוכחית.

לדברי המקור — סגן נשיא ארצות הברית לא יתחום בעת ביקורו בארץ על טיוטת ההסכם.

היום — טכס אזכרה ממלכתי לבנימין זאב הרצל במלאת 82 שנה למותו

טכס אזכרה ממלכתי לבנימין זאב הרצל, במלאת 82 שנה לפטירתו, ייערך היום בשעה חמש ושלושים אחר הצהריים ברחבת הקבר בהר הרצל בירושלים — על כך נמסר בהודעה לעיתונות.

בטכס, המאורגן על ידי מרכז ההסברה והמועצה הציונית בישראל, ישאו דברים נשיא המדינה חיים הרצוג, יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית אריה דולצין ויו"ר המועצה הציונית בישראל ניסן הרפז.

בטכס ישתתפו יו"ר הכנסת, ראש הממשלה, מ"מ ראש הממשלה שרים וחברי כנסת, ראשי ההסתדרות הציונית העולמית וכן כ-1500 בני נוער ומבוגרים שיגיעו למקום מרחבי הארץ.

בית האגודה איחוד הנשים הערביות במזרח ירושלים נסגר אתמול לימימה

למנוע עצרת לזכר איש החזית הדמוקראטית לשחרור פלשתין

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

בפקודת אלוף פיקוד המרכז, אהוד ברק, נסגר אתמול לימימה בית האגודה של "איחוד הנשים הערביות" במזרח-ירושלים, כדי למנוע קיום עצרת לזכרו של איש החזית הדמוקראטית לשחרור פלשתין, חאלד נזאל.

נזאל היה דמות מפתח בארגונו של נאיף חוואתמה ונרצח לפני ארבעים יום באתונה, מאש מתנקשים. ארגונו של חוואתמה נטל עליו כנקמה את האחריות לחטיפת הימון בירדן ביום חמישי שעבר.

הכינוס לזכרו של נזאל אמור היה להתקיים אתמול בצהריים. כאשר הגיעו המשתתפים לבית האגודה, מצאו את צו הסגירה מוצמד לשער הבניין. במקום רוכזו כוחות משטרה ומשמר הגבול, למקרה שיהיה צורך בהפעלת כוח.

המתכנסים התפזרו מבלי שיופר הסדר.

תביעה לחקור הסתבכותו הכספית של ראש המחלקה לקהילות ספרדיות בהנהלת הסוכנות

מאת סופרו הפרלמנטרי
של "הארץ"

ח"כ יוסי שריד (רצ) תבע אתמול מהמשטרה לחקור את ההסתבכות הכספית של דוד עברי, ראש המחלקה לקהילות ספרדיות בהנהלת הסוכנות היהודית, שנעלם לפני חדשיים מהארץ.

לדברי שריד, ברח עברי מישראל בעיצומה של בדיקת אי סדרים כספיים במחלקתו על ידי מבקר הסוכנות היהודית, רננה גוטמן. שריד אמר, כי למיטב ידיעתו, קיבל יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית אריה דולצין סכומים מהמיליונר ליאון תמנם, כדי לכסות את החוב ולהדיח מן החקירה.

סופר צ'יליאני: בצ'ילה אין עדיין חופש ביטוי מלא בספרות ובעיתונות

קבוצת היוצרים מדרום אמריקה ומרכזה, ספרד ופורטוגל מתארחת בראשונה בארץ ● הסופר הארגנטינאי אדוארדו גודיניו קיאפר: כיום לא קיימת בארגנטינה צנזורה על קולנוע, תיאטרון או ספרות

מאת נורית כהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

המימשל בצ'ילה מדבר על מאבק מרכסיסטי, אולם כי מלחמה זו הקרבנות היחידים הם אזרחי צ'ילה עצמם — כך טען ביום שישי אחד מסופריה הבולטים של צ'ילה, גיירמו בלנקו (59) מסנטיאגו, בעת ביקור קבוצת סופרים ומשוררים מאמריקה האיברית, ספרד ופורטוגל בעיריית חיפה.

גיירמו בלנקו אמר גם, כי אין עדיין בצ'ילה חופש ביטוי מלא בספרות ובעיתונות אולם המדינה נתונה עתה בתהליך, שבסופו ישרור חופש ביטוי מלא.

קבוצת היוצרים מתארחת בראשונה בארץ, ביוזמת המכון המרכזי ליחסי תרבות ישראל-אמריקה האיברית, ספרד ופורטוגל בירושלים. בין אנשי הקבוצה — נשיא אגודת הסופרים בפנמה, אנריקה ג'רמילו לוי, ארמנדו רונה, סופר, חוקר, היסטוריון מוונצואלה, שכיהן כשגריר ארצו בכמה מדינות.

חברי הקבוצה שהגיעו לארץ ב-22 בחודש מקיימים פגישות עם יוצרים ישראלים.

הסופר הארגנטינאי אדוארדו גודיניו קיאפר (50) אמר, כי כיום לא קיימת בארגנטינה צנזורה על מחזות, קולנוע או ספרות. לדבריו עם תקופת השחרור ממשטר הדיכוי בארגנטינה, פורסם גל של ספרים, החושבים בכתיבה דוקומנטרית, אך עדיין לא נוצרה תנובה ספרותית בעל ערך על אותה תקופת שלטון הגנרלים.

ביום ג' ישיבת ועדת השרים לבדיקת המלצות דו"ח בייסקי בתחום המוסדי

מאת צבי זהרה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ועדת השרים לבדיקת המלצות דו"ח בייסקי, הקשורות בתחום המוסדי, תתכנס מחרתיים לישיבתה הראשונה. לפני הוועדה יופיעו חברי הצוות הבין משרדי לבדיקת המסקנות הארגוניות של הדו"ח.

חברי הצוות, בראשות היועץ המשפטי של משרד האוצר, אריה מינטקביץ, יסקרו את הדו"ח שגיבש הצוות לפני חברי הוועדה: שרי האוצר, כלכלה, האנרגיה, התקשורת, הבריאות, המשטרה, המשפטים, הדתות והשר הזבולון(?).

בשבוע שעבר הכין הצוות מסמך, המרכז את המלצותיו. נכתב בו שהנושאים שלגביהם הציע הצוות ליישם באופן מלא את המלצות ועדת החקירה הנם יעוץ השקעות, קופות גמל, תיקון חוק ניירות ערך בעניין שימוש פסול במידע פנים, חברות ורשומים, כן מצדד הצוות ביישום מלא של המלצות בייסקי בנושא הגבלות על מנהלים ואנשי פנים בקרנות נאמנות וקופות גמל לגבי מסחר בניירות ערך לחשבונם העצמי, וכן לגבי ביצוע תיקונים משמעותיים בהסדרי החקיקה הקיימים לגבי קרנות נאמנות. הצוות אף מציע לאמץ את המלצות ועדת החקירה להרחיב בחוק ניירות ערך את ההגדרה "עבירת המניפולציה" בדרך שתאפשר התמודדות עם תופעה זו.

בשני נושאים עקרוניים בעלי השלכות מכריעות על שוק ההון סבר הצוות, כי יש לקיים בדיקה מקצועית על ידי ועדה מקצועית, שישתתפו בה גורמי ממשלה וגורמים מקצועיים נוספים. מדובר בהפרדת הבנקים בשוק ההון והפיקוח הציבורי על שוק ניירות הערך.

המלצות על פטיה

הנושאים שבהם מציע הצוות לסטות מהמלצות החקירה מתייחסים לזכויות ההצבעה במניות, לסמכותו של הנגיד לסייע להכרעה במניותיו ולנושא ייצוב שערים. שר האוצר, משה נסים, אמר עם קבלת מסקנות הצוות, כי אין הוא נכון לקבל את כל המלצות בייסקי בתחום המוסדי. גורמים כלכליים העריכו אמש, כי הדיון בועדת השרים יארך מספר חודשים.

המון אנשים התאהבו באנינה...

גבינות השמנת אנינה
של טנא נגה
נחטפות מהמדפים
על ידי אניני הטעם.

עקב הביקוש המוגבר,
שעלה על כל הציפיות,
קיים מחסור זמני
בהספקת כל הביקוש.

אתכם הסליחה.
בקרוב יתחדש הרומן...

הרומן שלי עם אנינה.

טנא נגה
טעם של מחלבה קטנה.

עוד 3 צווי הגבלת תנועה הוצאו נגד תושבים מהגדה

שני בני הכפר אבדיס והעיתונאי חמדי פראג' מדהיישה קיבלו הצווים לשישה חודשים

מאת אורי ניר

עוד שלושה צווי הגבלת תנועה הוצאו בסוף השבוע נגד תושבים מהגדה.

נביל ג'מרא (22), סטודנט באוניברסיטת בית-לחם, ומאג'ד אל-לבדי (27), בני הכפר אבדיס ליד ירושלים, קיבלו צווי הגבלת תנועה לשישה חודשים. שניהם נצטוו להתייצב פעמיים בשבוע במשטרת בית-לחם.

לג'מרא זו הפעם השנייה שהוא מקבל צו הגבלת תנועה, ולאל-לבדי, שהיה במעצר מינהלי למשך חצי שנה, זו הפעם הרביעית.

צו הגבלה נוסף הוצא נגד העיתונאי חמדי פראג' (30) ממחנה הפליטים דהיישה, שליד בית-לחם. הוא נצטווה לא לצאת מדהיישה למשך חצי שנה ולהתייצב בכל בוקר בתחנת המשטרה בבית-לחם. נגד פראג' הופעל צו הגבלת תנועה לתקופה של שנה בשנת 1983. במשך תקופה זו הוא נכלא למעצר מינהלי למשך 11 חודשים, ושוחרר בתחילת השנה שעברה. מאז הועסק בעיתון המזרח-ירושלמי "אל-מיתאק".

בשבוע שעבר הופעלו צווי הגבלת תנועה נגד עוד חמישה מתושבי הגדה. מקורות בשטחים מסרו, כי הגל החדש של צווי ההגבלה אינו חלק ממדיניות חדשה.

א-שוואה ידחה את שובו לעזה בשל התסיסה נגדו

הכעס שהתעורר הוא בשל ראיון שהעניק לטלוויזיה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

ראש עיריית עזה לשעבר, רשאד א-שוואה השוהה בירדן, ידחה בקרוב את שובו לעזה — על כך מסר אמש מקור בכיר במינהל האזרחי.

המקור ציין, כי א-שוואה היה אמור לשוב הבוקר לעזה, אך עקב גל התסיסה הנגאה נגדו, הוא החליט לדחות את שובו. המקור ציין, כי זעם רב שמר א-שוואה על בישראליות, ראיון שהעניק לטלוויזיה, בו נקט עמדה, גרם לכעס בעזה.

אתמול נתפסו כרוזים נוספים המגנים את א-שוואה ואת אליאס פריג', בהם הם מכונים בוגדים. בעקבות ההצתה בבית האריזה של א-שוואה, הוחלט להגביר את השמירה באזור.

שר הפנים: הוריתי לא להרוס מבנים לא חוקיים ללא אישורי

הדברים נאמרו בסוף השבוע לח"כ רן כהן

מאת נורית כהנא
סופרת "הארץ"

בשיחה שקיים בסוף השבוע ח"כ רן כהן (רצ) עם שר הפנים, יצחק פרץ, הודיע השר כי הורה לכל המחוזות בארץ, שאין להרוס אף מבנה במדינת ישראל ללא אישורו האישי.

כבר השבוע, אמר שר הפנים, סרב לתת אישור להריסת חמישה מבנים באזור חיפה. דברי פרץ נאמרו בהקשר לפגישה בנושא עתיד הכפר עין-חוד, ליד עין-הוד, הנאבק על הכרה במקום יישובו הנוכחי. ביום ו' לפני שבוע הופיעו נציגי המועצה האזורית חוף הכרמל בעין-חוד, והדביקו הודעות בדבר צווי הריסה על שלושה בניינים. הדבר עורר זעם בקרב התושבים בכפר, והוועד למען תושבי עין-חוד, בשיתוף עם ח"כ כהן, פעל לביטולה.

הממשלה תאשר היום את מינוי שר התיירות גם לתפקיד שר המשפטים

ישמש בתפקיד עד לרוטציה ● גורמים במשרד המשפטים: לא רצינו למנות שר שינהל את ענייני המשרד כחלטורה ברבע משרה

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

הממשלה תאשר היום את מינויו של שר התיירות, אברהם שריר, גם לכהונת שר משפטים. שריר ישמש כשר משפטים עד לרוטציה בחודש אוקטובר.

שריר אמר אמש ל"הארץ", כי עדיין לא החליט כמה ימים בשבוע יקדיש לענייני משרד המשפטים. "ברור לי, כי אצטרך לשהות יותר ימים בירושלים". בתשובה לשאלה, אם אין לו כוונה לכהן גם אחרי הרוטציה כשר משפטים ולוותר לשם כך על משרד התיירות אמר שריר: "אני מאמין בנושא שאני עוסק בו. אני חושב שבאחריות על נושא התיירות יש אתגר גדול".

נודע, כי שריר לא רצה לקבל על עצמו את תיק המשפטים אפילו לפרק זמן מוגבל של של חודשים וחצי, אך נעתר להפצרותיהם של חבריו בתנועה הליברלית בליכוד, משום ששר האוצר, משה נסים, ששימש עד לחודש אפריל שנה זו כשר משפטים, לא רצה לכהן כמ"מ שר המשפטים בגלל עומס העבודה הרב הרובץ עליו במשרד האוצר ובשל החשש שצעד כזה מצידו עשוי להקל על מודעי לחזור למשרד האוצר אחרי הרוטציה.

עובדים בכירים במשרד המשפטים הביעו קורת רוח מעזיבתו של מודעי תוך תקוה שלא יחזור למשרד גם אחרי הרוטציה. באשר למינויו הזמני של שריר, אמרו גורמים במשרד המשפטים, כי "זה לא רציני למנות שר שינהל את ענייני המשרד כחלטורה ברבע משרה, גם אם מדובר בתקופת מעבר של חודשיים וחצי. משרד המשפטים זקוק לשר במשרה מלאה, בעיקר בימים אלה בהם נושאים משפטיים רבים עומדים על סדר היום הציבורי" — אמרו במשרד המשפטים.

מנהל בתי המשפט יבדוק פרשת פסק הדין המשופץ שנתן חריש

היועץ המשפטי לממשלה הבהיר בהודעה שפירסם, כי המזכירה במזכירות בית המשפט המחוזי בבירה בשל טעות רשמה בהעתק פסק הדין כאילו ניתן ב-9 ביוני, בו בזמן שניתן ב-19 במארס

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

מנהל בתי-המשפט, השופט אריה הגר, יבדוק בימים הקרובים את פרשת פסק-הדין המשופץ שנתן השופט יוסף חריש, בעקבות הפרסומים שהופיעו שלשום בעיתונות, על-פיהם עולה ממסמכים מתוך תיק בית-המשפט, כי פסק-הדין שניתן בתביעת האחים הקבלנים בכור נגד עיריית רמת-גן ניתן ב-9.6.86 כאשר חריש היה כבר יועץ משפטי לממשלה.

בעקבות התעניינות של עיתונאים בפסק-הדין — שונה התאריך ל-1.6.86, היום האחרון בו שימש חריש כשופט. המזכירה של חריש מסרה בסוף השבוע, בתשובה לשאלה, כי תיקנה את פסק-הדין כדי דייעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

אמש פנה חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי (שינוי) במברק לראש הממשלה, שמעון פרס, ותבע מינוי של גורם משפטי בכיר ובלתי-תלוי, כדי לבדוק פרשה זו. במברק עומד וירשובסקי על החשיבות העליונה שאדם המחזיק במשרת היועץ המשפטי לממשלה חייב להיות נקי וללא רבב. ומן הראוי שתעשה בדיקה, כדי לפזר את הערפל סביב התמיהות העולות מתוך תיק בית המשפט.

הודעת חריש

(עז). היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, פירסם שלשום הודעה בעניין, בה הבהיר, כי ב-19 במארס השנה, במעמד כל הצדדים המעורבים בתיק, התובעים, הנתבעים ועורכי-דינם, ניתן פסק-דין עליו חתם, בהיותו שופט.

עוד מבהיר היועץ המשפטי, כי ב-1 ביוני השנה, יום היכנסו לתפקידו, הועבר אחד העותקים המצולמים של פסק-הדין להדפסה במזכירות בית-המשפט המחוזי בירושלים, ולא העותק עליו חתם.

ב-9 ביוני השנה הגיעו נציגי אחד הצדדים לקבל עותק מפסק-הדין. היועץ המשפטי לממשלה קובע בהודעתו, כי המזכירה במזכירות בית-המשפט המחוזי בירושלים, בשל טעות, רשמה בהעתק פסק הדין כאילו ניתן ב-9 ביוני, בו בזמן שניתן ב-19 במארס.

שגריר ישראל בארה"ב עבר ניתוח לב פתוח בהצלחה

מאת שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). השגריר מאיר רוזן עבר ניתוח לב פתוח.

דובר השגרירות מסר, כי השגריר נכנס לבית החולים שליד אוניברסיטת ג'ורג'טאון לניתוח, שהיה מתוכנן מראש. הניתוח עבר בהצלחה וללא סיבוכים והשגריר עתיד לשוב לעבודתו באמצע השבוע.

ערכה את העמוד: רחל דנה

אמקור מציגה את הדור החדש של הטלויזיות

NORDMENDE

עם המסך המרובע

הגדולה מכולם: אמקור באה להציג את טלויזיה נורדמנדה ספקטורה עם המסך המרובע הגדול ביותר בישראל - "28!
המסך המרובע - המילה האחרונה בעולם
עם הכנסת צורת מסך מרובעת ושטוחה יותר, אתה מקבל תמונה וצבע חדים, ברורים ועמוקים יותר עד קצות המסך כמו במרכז התמונה. ההבדל נראה לעין - מהצפייה הראשונה!
חגיגה לעיניים וגם לאוזניים - STEREO
בנורדמנדה ספקטורה, מותקנים 2 מגברים נפרדים המבטיחים צליל סטריאופוני אמיתי, נקי ואיכותי.
כך תוכל להנות משידורי סטריאו מהלווין או מסרטי וידאו המוקלטים בסטריאו, ובעתיד גם מהטלויזיה הישראלית.
לבחירתך NORDMENDE "28 "22 ובקרוב "25
• חיבור מיוחד לטלטקסט • עיצוב חדיש ההופך את הטלויזיה לחלק מעיצוב פנים מודרני. • הטלויזיה מורכבת בישראל, ומוכנה לקליטת שידורי לווין.

"28 של תמונה חדה מקצה לקצה

שרות אמפא
להשיג בחנויות אמפא, במשביר לצרכן, ש.א.ל. ואצל הסוחרים המורשים.

ורשבסקי פרילוק דובר

هكذا من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

אנחנו גדולים מדי

מן היציע

מאת מיכאל קרנן

חזרתי הביתה וגיליתי, ל־תדהמתי, שבתוך שלושה שבו־עות הפכה ישראל למעצמת ־ספורט עולמית. אולי כדאי שכמה מדינות אחרות ילמדו מאיתנו איך עושים זאת.

מעצמת ספורט עולמית על שום מה? אם מקבלים בשוויון נפש את המקום השביעי באלי־פות העולם בכדורסל, ומחפשים רק מה לא היה בסדר בנבחרת שלנו, כנראה שאנו באמת כבר ברמה כזו שהישגים כאלה אין להם בכדונתנו משמעות. גם את העובדה שנבחרת הטניס שלנו העפילה בפעם השלישית ברצי־פות לגמר האיזור האירופי של גביע דייוויס, קיבלו כאן כדבר מובן מאליו. במדינה שכל שבוע רושמת הישג בינלאומי גדול, ברור שהישגים כאלה לא יכולים להתחיר רדיפם כלשהו.

אלה שישבו כאן וראו כמה שידורים מקוטעים בטלוויזיה, יודעים הכל. הם החליטו שסי־גנון המשחק של נבחרת ה־כדורסל שלנו מכוער, שבסך הכל ניצחנו נבחרות מסוג ב' ושהמקום השביעי הושג בגלל חולשתן של הנבחרות האחרות. אני מכיר כמה מאמנים נודעים שהיו נותנים הרבה, כדי ל־התחלף עם צביקה שרף ו־מוישל'ה ויינקרנץ, שני סירותים כדירה הבינלאומית, שהובילו את הנבחרת למקום השביעי. עם כמה מהם נפגשתי במאדריד והם לא הסתירו את קנאתם ואת הערכתם להישג הישראלי.

שמעתי גם חכמים שאומרים ששחקני קובה היו עייפים במישחק נגד ישראל, אחרת לא יכלו מיקי וחבריו לנצח. זה שגם לישראל היה זה מישחק עשירי בתוך 15 ימים, לא מזכירים. רק הקובנים היו עייפים. לאמנה, ברכה, ג'מצ'י ומיקי הגיעו למישחק זה הישר מנופש בהרי הפירנאים.

מדברים על כך שלנבחרת ישראל אין תרגילים, אין סיגנון מישחק. נניח שיש מן האמת בטיעונים אלה. לנבחרת ה־כדורגל היתה שיטה. היה סיגנון והיו כמובן גם תרגילים מתוחכ־מים. היא נוצחה בבית ע"י אוסטרליה ונבעטה לניו־זילנד. על מה הם מדברים? האם חשובים התרגילים או חשובות התוצאות? חמישה ניצחונות ומ־קום שביעי זה מה שקובע. ואת אלה איש לא יוכל לקחת מהכדורסלנים ומאמניהם.

מדינה שמרבית ענפי הספורט שלה נימצים על הדרג הנמוך ביותר בזירה הבינלאומית, היתה צריכה לקבל את נבחרת ה־כדורסל בתהלוכות, בהערכה ובכ־בוד. כי זו הנבחרת הלאומית הי־חידה שלנו שיש לה מעמד בינלאומי, שמתייחסים אליה בכבוד ובהערכה.

אבל הספורט הישראלי אולי מוקשב בשביל נבחרת שהשיגה רק את המקום השביעי. הוא כובש עולמות בהבל פה. הכדורגל שלנו אינו מצליח אפילו לעבור מאמנים מדרג ב' או ג', אבל 14 מ־16 קבוצות הליגה הלאומית יוצאות הקיץ למחנות אימון באירופה, כדי להתכונן לעוד עונה עלובה ומשעממת, מול יציעים ריקים. איגוד השחיה שולח שני שחיינים לאליפות העולם במאדריד (שלא יעשו שם דבר), כל אחד עם מאמנו האישי ועם עוד שני מלווים.

"אינני יודע אם לבכות או לצ־חוק, אבל דבר אחד ברור לי — הספורט הישראלי אינו ראוי לנבחרת הכדורסל שלנו. אני מציע למיקי ברקוביץ' לקום ולהתנצל: סליחה על המקום השביעי.

כדורגל

יחפשו גם בספרד ואיטליה מועמדים לאימון הנבחרת

מאת סופר "ספורט הארץ"

ועדת השיחה למינוי מאמן חדש לנבחרת הכדורגל, הסכם בישיבתה מחר את דרכי הפניה להתאחדויות זרות, לקבלת מידע נוסף על המועמדים לאימון הנבחרת. רשימת המועמדים, הכוללת מאמנים מאנג־ליה, פולין, הונגריה ורומניה, אינה סופית ותיתכן הוספתם של מועמ־דים נוספים — כך, בכל אופן, סבור ממלא מקום יו"ר הנהלת ההתא־חדות, עודיקם מילצ'ן.

לדעתו של מילצ'ן לתור אחר מועמדים נוספים לאימון הנבחרת, מאיטליה ומספרד. לדעתו חייבים אנשי ההתאחדות לגלות גמישות בנושא שכרו של המאמן הלאומי ובנושא מועד התמנותו. "אני מעוניין במועמד מתאים. אסור שבעיה כספית זעירה תהווה שיקול. שמעתי שיש בהפועל המציעים תיקורה של 80,000 דולרים. אם המאמן ירצה 81 אלפים לא נותנים אותו ?"

יו"ר ההתאחדות, שאול סוירי, אמר בשבוע שעבר כי למאמן הלאומי לא תשולם משכורת שנ־תית על 80,000 דולרים בשנה.

לבירן העניק שי לאליפות היובל — 7.53 מ' ברוחק

שני אמריקאים קפצו במוט ל־5.65 מ' וינסו לשפר את השיא הערב★ סיגל גונן מסתערת על שיאה הטרי בקפיצה למרחק

רמי לבירן, הכוכב העולה של האתלטיקה הישראלית, בניתור בו השווה אמש את השיא בקפיצה למרחק של צבי עמלי — 7.53 מ' (צילום: עודי קרן).

אתלטיקה

מאת משה הרינגש, סופר "ספורט הארץ"

זמן קצר לפני סיום יום התחרויות הראשון של אליפות היובל באתל־טיקה, העניק נער שעדיין לא מלאו לו 17, רמי לבירן, שי יקר ומרגש לאתלטיקה הישראלית. הוא השווה את השיא הישן של צבי עמלי בקפיצה למרחק 7.53 מ' שנקבע במאכביה ב־1973. זהו כמובן שיא נוער העירים חדש לגילאי 16 ו־18. ההישג היווה פיצוי נאות על האכזבה של רמי באליפות העולם לנוער ביוון בשבוע שעבר שם ניתר ל־7.08 מ' בלבד.

רמי לא התקשה להסביר את ההבדל. "התנאים ביוון היו גרועים מאד. כאן הייתי בבית והיו לי תנאים אופטימליים. תוצאה בקנה מידה כזה אינו רעיון חדש עבורי. עשיתי זאת בקפיצה השישית והאחרונה. לפני הקפיצה אמרתי לעצמי — אני חייב לעשות זאת". התוצאה המ־צויינת לא מנעה מרמי גבה הקומה והמתולתל, שסיים את לימודיו בתיכון "א בתיכון מקיף רמת השרון, למעט בהצהרות. "אינני רוצה להתנבא לאיזו תוצאה אני מסוגל להגיע. אולי אשבור את השיא עוד השנה. המטרה העיקרית שלי היא אולימפיאדת סיאול. לבירן הודרג שני בתחרות אחרי וילפריד פלאוף ממערב גרמניה שניצח עם 7.82 מ', שיא אליפות חדש. שלישי סיים אדי בוקעי — 6.90 מ'.

כבר בפתיחה אפשר היה להיווכח כי אליפות היובל לא תהיה שיגר־תית. הבאתם של שני קופצי מוט מצטיינים מארה"ב הוכיחה את עצמה. סקוט דייוויס וקורי פרוטינג, סיימו יחדיו במקום הראשון עם הישג של 5.65 מ', שיא בינלאומי חדש. הנסיונות להשיג תוצאה טובה יותר, עלו בתוהו. "אינני מאוכזב כלל" אמר דייוויס בחיוך. "עשינו תוצאה יפה, האיצטדיון כאן נפלא. זה הביקור הראשון שלי ואני חייב לומר שיש לכם ארץ נפלאה. אני רוצה לבוא לכאן במאי לכינוס הפועל". היום תהיה תחרות ראווה נוספת, "ננסה לשפר את השיא", מקווה דייוויס.

גם אתלטים נוספים מחו"ל לא איכזבו הם בניצחונות. יסמין פיינה ממערב־גרמניה, ניצחה ב־100 מ' משוכות ב־13.94 ש'. היא הקדימה את דליה גבות שקבעה 14.09 ש'. גבי רזון, שסיימה שלישית, קבעה שיא אישי 15.52 ש'. בקפיצה לגובה היה הדירוג הפוך בין גבות ורזון. הן לא הצליחו להתקרב לשיא הישר־אלי, [illegible] 1.75 מ' [illegible] ניצחה ללא קושי. היא קבעה שיא אליפות חדש 1.81 מ'.

אילן גולדווסר היה קרוב לשיפור שיאו הישראלי ב־110 מ' משוכות העומד על 15.16 ש'. הוא הפיל חמש משוכות וקבע רק 15.19 ש'. צפריר מינצר, שהגיע שני, שיפר את שיאו האישי 15.37 ש'. כך גם דורון עדי שהגיע שלישי 17.67 ש'.

במיאוץ הגברים ל־100 מ' ניצח איתי אילון — 10.92 ש'. "לא האמנתי שאצליח כי אני מתאושש מפציעה. אני שמח שעשיתי זאת. אני אלמד בארה"ב ובכוונתי לעבור לריצת 400 מ'". אמר אחרי הענקת מדליית הזהב. יואב שרון סיים שני 11.01 ש', לפני אבי ניסנקורן 11.03 ש'. במיאוץ לנשים ניצחה כצפוי האצנית כריסטיאנה סוסיק ממערב גרמניה 12.29 ש'. דליה גבות סיימה ראשונה בין הישראליות 12.34 ש' לפני איריס גלעד 12.54.

על ריצת 1,500 מ' לגברים העיבה היעדרותו של רוני מעין שהחרים את התחרות, כנראה בגלל חילוקי דיעות כספיים. עו"ד אריה קוקס, חבר איגוד האתלטיקה, אמר בת־גובה כי מצפים שהערב ישתתף בר־יצת ל־800 מ'. פאול ויין מגרמניה ניצח בריצה זו ב־3:47.9 ד'. שלמה אזולאי סיים שני 3:48.29 ד'. סטיב [illegible] 3:48.72 ד'.

בריצה המקבילה לנשים התחיד שתי רוניות לישראל רק את המקום השלישי. זהבה שמואלי קבעה 4:29.05 ד'. "אני מרוצה. חזרתי לאחר הפוגה. ברור שהמטרה שלי היא ריצת המרתון. היא הקדימה את אחותה מול שלום ששיפרה את שיאה האישי 4:33.56 ד'. מינה קרבס ניצחה ב־4:23.39 ד'.

גם אורית קולודני קבעה הישג נאה בריצת 400 מ' — 55.50 ש' — ושיפרה את שיאה האישי. היא סיימה שניה אחרי אלקה דסייר מגרמניה 55.27 ש'. שלישית הגיעה פאינה יגלניצקי 58.27 ש'. בריצה המקבילה לגברים ניצח הוק בחולה מבלגיה 47.68 ש'. יהודה מהראלי סיים שני 48.88 ש'. לפני דורון שיטרוק 49.48 ש'. צביה ויספלד ניצחה כצפוי בזריקת דיסקוס ושי־פרה את שיאה האישי כשקבעה 35.20 מ'. במקצוע זה לגברים ניצח עופר גרשון 46.00 מ'.

כ־2,500 צופים היוו תפאורה נבחרה ליום הראשון בו הוענק תואר אליפות האגודות להפועל ירושלים.

התחרויות יסתיימו הערב (החל מ־19.30) כשבמוקד שוב בור הקפיצה למרחק שם תנסה סיגל גונן, השיאנית הטריה (6.46 מ'), לשפר את השיא, שהציבה בשבוע שעבר.

אוסטרליה וקנדה שולטות בשחיה ★ גם ברמודה פרשה

חבר העמים

אדינבורו (שרות "ספורט הארץ"). אנגליה זכתה בשתי מדליות הזהב הראשונות באתלטיקה. אוסטרליה וקנדה שלטו בתחרויות השחיה אבל הפוליטיקה המשיכה לזכות בכותרות הראשיות במישחקי חבר העמים שהחלו כאן ביום חמישי.

נבחרת הקטנה של ברמודה, שצעדה בטכס הפתיחה, נצטוותה לחזור הביתה ולהצטרף ל־13 מדינות אחרות המחרימות את המישחקים. עתה נותרו רק 26 מדינות בתחרויות.

ההודעה לעזוב את אדינבורו ולח־זור הביתה, הדהימה את המשלחת הקטנה בת 13 הספורטאים מבר־מודה. עוד לפני טכס הפתיחה נאמר לברמודים להצטרף להחרם אבל הם סרבו וראש משלחתם התערב ואי־פשר להם לצעוד. השחיין ויקטור ראברי אף השתתף בתחרויות המוקדמות והאתלטים עמדו להתחרות אתמול. אבל הוטו האח־רון לסבי של ברמודה הפעיל לחצים כבדים ובסופו של דבר הוחז לספור־טאים באדינבורו לחזור הביתה.

האנגלי דייויד סמית זכה במדליית הזהב הראשונה באתלטיקה כשידה פטיש ל־74.06 מ'. בדראצו ג'ונתון סולי ניצח בריצת 10,000 מ' ב־27:57.42 ד' לפני אנגלי נוסף, סטיב בינס והשלישי סטיב ג'ונס.

מאבק מרתק התנהל במישחה 100 מ' חזה בין הקנדי ויקטור דייויס והאנגלי אדריאן מורהאוס. דייויס ניצח בסיום ב־1:03.01 ד'. ניצחונות נוספים לקנדה השיגו אלכס באומן ב־400 מ' מעורב ב־4:18.29 ד', ג'יין קר ב־100 מ' חו־פשי ב־57.62 ש' ואליסון היגסון ב־200 מ' חזה ב־2:31.20 ד'. ניצחונות לאוסטרליה השיגו: דנקאן ארמסטרונג ב־400 מ' חופשי ב־3:52.55 ד' (שיא מישחקים), סוזאן לאנגלס ב־400 מ' מעורב ב־4:54.82 ד' (שיא חבר העמים) וב־200 מ' מעורב ב־2:17.02 ד'. רבי־עית הגברים ב־200x4 מ' חופשי ב־7:23.49 ד' ורביעיית הנשים ב־200x4 מ' ב־8:12.09 ד'. האנגלי אנדרו ג'יימסון ניצח ב־100 מ' פרפר ב־54.07 שניות.

קורבאלאן ממשיך בריאל מאדריד

מאת מיכאל קרנן

חואן־אנטוניו קורבאלאן ימשיך לשחק עונה נוספת במדי קבוצת ריאל מאדריד. קורבאלאן שנקבע ע"י המאמנים לולו סאינז וקליף לייק לדחות את פרישתו לעונה נוספת, זאת לאור הקשיים למצוא לו מחליף בתפקיד רכז המישחק.

לייק סיפר לי, כשפגשתי אותו במאדריד, כי הועלה רעיון להביא רכז מבחוץ (הוזכר שמו של היוגוס־לבי אלכסנדר פטרוביץ') אבל לאור העובדה שפרנאנדו מרטין יוצא לשחק בפרופסיונל בליגה המקצוע־נית, תצטרך ריאל של שני שחקני חיזוק גבוהים מארצות הברית. שני האמריקאים שהופיעו בעונה שעברה עוזבו — ויין רובינסון חתם לשלוש שנים (תמורת 500 אלף דולאר) עם קבוצת גראנולרס בעוד שליינמן שאנס חזר לארה"ב.

ריאל התחתמה כבר אמריקאי אחד — בריאן ברנסון, לבן שגבהו 2.08 מ' ששיחק באיטליה בקבוצת סי־לוהרסטן בריפה ונקרא "מיסטר די־פנסיבי" בזכות מישחק ההגנה המצוי־נות שלו. השחקן האמריקאי השני עדיין לא נקבע. להרכב הקבוצה במישחקי גביע אירופה יצטרף העונה "הרוסי" וופה בירזיקוב, שהשלים שלוש שנים כאזרח ספרדי לפי תקנון פיב"א.

למשה ושוקי לרר,

תנחומנו מלב כואב על מות

רותי ז"ל

אלה ויחיאל ארדי
זיוה ויהושע שגיא
מרים ומיכאל קרנן
משה הר געש

בעיטה חופשית

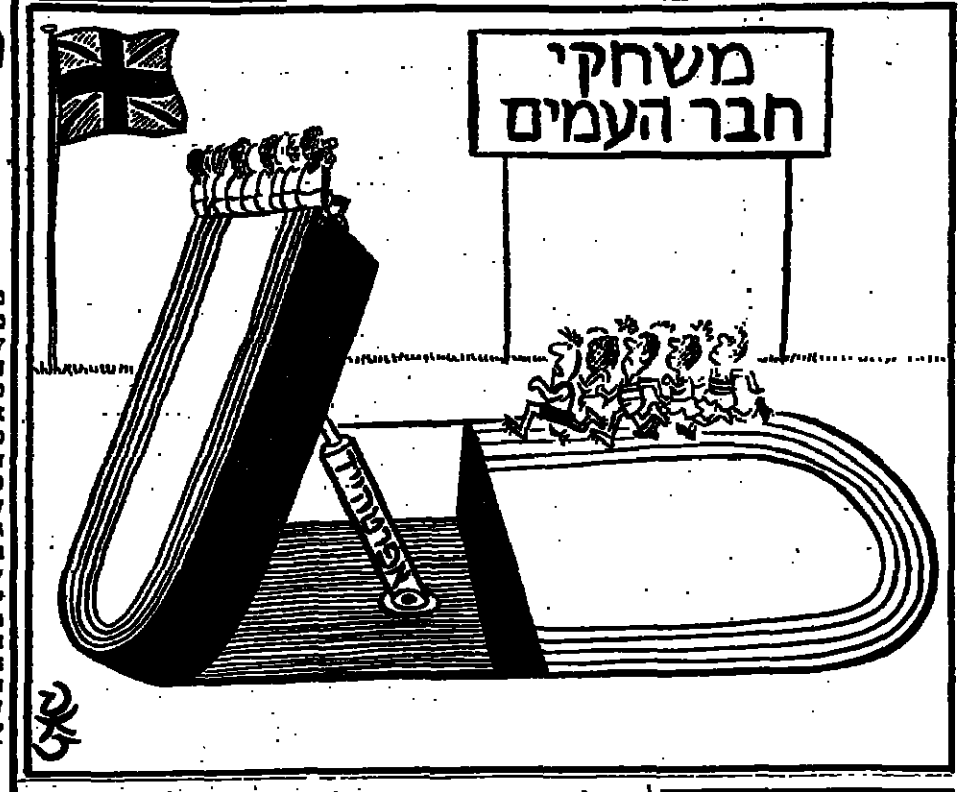

מאראדונה ודוסימאר נגד ג'נינגס ואלקיאר הערב ברודבואל

לוס־אנג'לס (אי־פי). שניים משחקני נבחרת ארגנטינה, שזכ־תה בסוף יוני בגביע העולמי בכ־דורגל, יהיו בהרכב הפותח של נבחרת אמריקה שתתמודד הלילה באיצטדיון רוז באול בפאסאדינה, במישחק ראווה נגד נבחרת שאר העולם, שכל הכנ־סותיו יוקדשו לילדים נפגעי רעש האדמה במכסיקו.

דייגו מאראדונה וחוסה־לואיס בראון, ייצגו את אלופת העולם. לצידם ישחקו המישה בראזי־לאים: זיניו, דוסימאר, וולדיר סזאר, פאלקאו ואלמאו. פאט ג'נינגס בן ה־41 מצפון־אירלנד, יפרד סופית מהכדורגל במישחק זה כשיתייצב בשערה של נבח־רת שאר העולם. בתור יעוזק הדני פרבן אלקיאר. כמה כדורג־לנים נודעים שעמדו להשתתף במישחק, לא שוחררו ע"י מוע־דוניהם כמו גארי ליניקר (ברצ־לונה) והוגו סאנצ'ס (ריאל מאדריד).

המישחק יועבר בשידור חי בטלוויזיה ל־70 מדינות ואמורים לחזות בו 650 מיליון צופים.

איוניר חתם לשנתיים בהולנד

מאת סופר "ספורט הארץ"

מוטי איוניר, חלוץ מכבי תל־אביב והנבחרת הלאומית, חתם בסוף השבוע הסכם לפיו ישחק בקבוצה ההולנדית "רודה" בשנתיים הקרו־בות. איוניר בחן בשבוע האחרון כמה הצעות לשחק בשוויץ או בהולנד.

זלוטיקמן להפועל ת"א

אמור להשתכר 56 אלף דולאר בעונה ● חולון: ויתרנו עליו כיוון שאין ברצוננו לשלם לשחקן ישראלי משכורת בגובה כזה ● קורן: הפועל תל אביב מבקש ליישר ההדורים עם הפועל חולון

כדורסל

מאת גיא צוקר, סופר "ספורט הארץ"

הכדורסלן הבין לאומי, חיים זלו־טיקמן (בן 29 ותצי), ישחק בשנתיים הקרובות בקבוצת הפועל תל אביב. שופטת בית המשפט המחוזי בחיפה, בילהה גילאור, שיחררה בסוף השבוע את השחקן לכל קבוצה, לאחר דיון משפטי שנמשך כשבועיים. זלוטיקמן חתם לפני כחודש על חוזה עם הפועל תל אביב ולכן ישחק בקבוצה זו.

בהחלטתה קיבלה השופטת את עמדת אנשי הפועל תל אביב, לפיה ההצעה שהוגשה לזלוטיקמן, במסגרתה הוא עשוי להשתכר 80,000 דולרים לעונה, היא אכן הצעה כשרה. אנשי חולון טענו שההצעה, שהוגשה ע"י אנשי עמותת ידידי הפועל ת"א, אינה בבחינת הצעה רשמית, ולכן לא היו חייבים להשוות. השופטת אמרה שחולון לא ניהלה מו"מ עינייני עם השחקן ולא הישוותה את פרטי חוזהו במועד שנקבע לכך. השופטת לא נעתרה לבקשת חולון, לקבל הארכה בת שבועיים, לאחר התאריך האחרון להעברת שחקנים באיגוד, וקבעה של זלוטיקמן בתל אביב, הוא לשנתיים והוא אמור להשתכר בעונה הקרובה כ־56 אלף דולרים.

"עשיתי את כל המאמצים לשחק בחולון, אבל מאמצים אינם מס־פיקים. הייתי חייב לעמוד בהת־חייבות לת"א, לאחר שחתמתי על החוזה", אמר אתמול חיים זלוטיקמן. "היה קשה להחזיר את הגלגל אחור־נית וכעת אני עם הפנים קדימה. הפועל ת"א היא קבוצה טובה ואם יהיה זך שני טוב — נוכל להתמודד על תארים".

מזכיר הפועל חולון, מיכאל לפרזה, לא נשמע מאוכזב, בעיקר מבית המשפט: "אין צער בהפועל חו־לון על כך שזלוטיקמן ישחק בתל אביב. איבדנו אותו, אבל הרווחנו את גיב בוגין, הצעיר ממנו. לדעתנו הוא טוב כמו זלוטיקמן. נאבקנו עליו, למרות הכל, מכיוון שחשבנו שישנה אפשרות שהוא ישחק אצלנו בשנה הבאה, תמורת משכורת הקפאה מזו של השנה שעברה. ברגע שהבנו שהיתה טעות בהחוזה ידענו שלא נוכל להשוות את משכורתו בתל אביב. אין לנו כוונה לשלם לשחקן ישראלי משכורת בסדר גודל של 55 או 60 אלף דולר. זו גם הסיבה שאיננו מתכוונים לערער על ההחלטה. ויתרנו על חיים זלוטיקמן".

יו"ר עמותת ידידי הפועל תל אביב, רני קורן, שייצג את הקבוצה בכמה דיונים בבית המשפט, אמר אתמול, כי יש לעשות הכל כדי ליישר את ההדורים בין שתי האגו־דות ולהשקיט את הרוחות: "אנחנו שמחים על ההחלטה. אני מתכוון ליזום, תוך עשרה ימים, פגישה עם אנשי חולון. זו תהיה פגישת זכויות ותיחות, בין שתי אגודות אחיות. נשמח לשתף פעולה עם אנשי חולון בעתיד. אין שום סיבה שלא נחזור למצב ששרר לפני כל הפרשה".

מאמן הפועל תל אביב, משה ויינקרנץ, אמר לצאת, [illegible] על זוהו לשנתיים. ויינקרנץ יחפש בארה"ב שחקן פינה חזק וגבוה, שיוכל לעזור לזאון מרכז ב־מאבקים מתחת לסלים.

היום תחל מכירת המנויים למשח־קי של קבוצת הפועל תל אביב לעונה הקרובה. מחיר מנוי אחד הוא 225 שקלים והוא מעניק זכות כניסה לכל משחקיה הביתיים של הקבוצה, כולל משחקי גביע קוראץ' ומשחקי הגמורסל. במקביל יוצעו מנויי כבוד, בסכומים שינועו בין 500 ל־1000 דולרים, לכל מנוי.

קרטיס ברי לגליל עליון

מאת יצחק ברתנא

הכדורסלן האמריקאי שחום העור, קרטיס ברי (25, 2.04 מ'), יהיה הזר השני של קבוצת הפועל גליל עליון. ברי הוא שחקן פינה חזק ומצטיין בקליעה ובקליטת כדורים חוזרים. בעונה האחרונה שיחק בקבוצת סיינה מאיטליה, אך הקבוצה שיחררה אותו לפני סיומה. לפני שנתיים שיחק בקבוצת לימוז', מן הליגה הצרפתית הראשונה. בה קלע 25 נקודות וקלט 9 כדורים חוזרים, בממוצע למשחק.

גדב תנפלד, כוכב נבחרת הנוער, חתם בשבוע שעבר על חוזה לשנ־תיים בגליל, בתור שחקן מושאל מאגודת ספורט רמת השרון. מן הקבוצה הגלילית שוחררו, כנראה, רוני כהן, בעוז ריטון ויעקב לוסטיג.

מכבי חיפה הערב בלוס־אנג'לס

מאת אברהם צביון, סופר "ספורט הארץ" בחיפה

מישחק הבדיקה של קבוצת הכדורסל של מכבי חיפה מול קבוצה משותפת של לוס אנג'לס קליפרס ופורטלנד טרייל בלייזרס, ייערך הלילה בלוס־אנג'לס. את מכבי חיפה יחזקו ג'יימס טרי ווילי סימס ששיחקו בעבר בשוודיה וס־טיב מאלוביץ. הם יורכבו בחמישיה הראשונה ביחד עם שחקני הנבחרת דורון שפע ועדי גורדין.

ממכבי חיפה נמסר עוד כי כל קבוצת כדורסל מישראל שתרצה להחתים את טרי תצטרך לשלם 15 אלף דולר למכבי חיפה בהתאם להסכם שנחתם בין טרי והחיפאים כשעזב את ישראל.

האמריקאי סקוט דייוויס שהציב שיא ישראלי בינלאומי בקפיצה במוט כאשר התרומם ל־5.65 מ' (צילום: עודי קרן).

ברייליובסקי מגיע היום לחיפה

המו"מ של רוזנטל בבלגיה מתקדם לקראת חתימה

כדורגל

מאת סופר "ספורט הארץ"

כוכב הכדורגל היהודי־ארגנטיני דניאל ברייליובסקי יגיע היום אחר הצהריים לישראל, בטיסת איבריה מספרד, כדי להתחיל במו"מ על מנת להצטרף לקבוצת מכבי חיפה.

הכדורגלן הארגנטיני בן ה־27, המשחק כקשר תוקף, שיחק בעונה האחרונה במועדון המכסיקאי קלוב אמריקה. גם מכבי חיפה וגם קבוצת בוקה ג'וניורס הארגנטינית מעוני־יינים לרכוש את הכדורגלן. יו"ר מחלקת הכדורגל של מכבי חיפה, צבי ויצנר, אמר אמש, כי לא מן הנ־מנע שהמו"מ עם ברייליובסקי יס־תיים בחיוב. זאת מאחר שהמו"מ בין כדורגלן מכבי חיפה רוני רוזנטל לבין הקבוצה הבלגית פ.ק. ברוז' מתקדם בצורה חיובית. תהיה, כי הבלגים מוכנים לשלם למכבי חיפה כ־250 אלף דולר עבור כרטיס השחקן של רוזנטל. סכום זה יש בו כדי להביא את המו"מ עם בריי־לובסקי לסיום חיובי.

אבל בשלב זה עדיין אין החיפאים מעוניינים לקבוע עובדות, או להע־לות הצעות, עד שישבו עם הכ־דורגלן עצמו. ויצנר אמר עוד, כי הוא מאמין שאהרון ארמלי ימשיך לשחק במכבי חיפה ואם יצורף לקבוצה כדורגלן ברמתו של בריי־לובסקי יהווה הדבר חיזוק רציני למכבי חיפה. עם זאת הוא רואה את כל הפירסומים בקשר למגעים של אבי רן עם קבוצת הסקולי האיטל־קית ואמר, כי אלה ברווזים של עונת מלפפונים.

קבוצת מכבי חיפה תבא ב־15.8 להולנד למחנה אימונים לעונה הקרובה. למחנה האימונים של החי־פאים יצא גם ירון פרסלני שעדיין לא הוחלט אם יוחזר למכבי חיפה או אם יושאל לעונה נוספת [illegible].

האמריקאי למונד יהיה היום האמריקאי הראשון שינצח בטור

טור דה פראנס

פאריס (אי־פי). גרג למונד יהיה היום האמריקאי והלא אירופי הראשון, שיזכה במירוץ האופניים החשוב ביותר בעולם — הטור דה פראנס. רק תאונה תמנע מלמונד, שהוא גם אלוף העולם ברכיבה על כביש, ניצחון במירוץ בן 23 הימים, בו עברו הרוכבים יותר מ־4,000 קי־לומטרים.

למונד, לובש את החולצה הצהובה מזה שבוע והוא מתייצב לקטע האחרון, שיגיע לסיומו בשדרות אלישע בפאריס, עם מיקדמה של 3.10 דקות על חברו לקבוצה, הצרפתי ברנאר הינו שבשל פציעה לא יוכל לקבוע שיא זכיות חדש (6).

השוויצרי אדם צימרמן מדורג שלישי, בפיגור של 10.54 דקות לפני אמריקאי נוסף, אנדרו האמפסטן, בעונה הראשונה שלו כמקצוען, הנחשב להפתעה הגדולה של הטור.

בקטע ה־22 מקלרמון־פרון לנווה, מרחק של 194 קילומטרים, ניצח האיטלקי גידו בונטמפי ב־5:12.55 שעות, לפני הבלגים פראנק הוסט והאייק הגורדלן.

היום בגמר הפדרציה בפראג ארצות הברית מול הצ'כיות

טניס

פראג (אי־פי). נבחרות הטניס של ארצות הברית וצ'כוסלובקיה, יתמ־ודדו כאן היום במישחק הגמר על גביע הפדרציה לנשים, אחרי שניצ־חו אתמול את מערב־גרמניה וארגנ־טינה בשלב חצי הגמר. תהיה זו חזרה על מישחק הגמר של אשתקד והאמריקאיות ינסו לזכות בגביע, אחרי הפסקה של שלוש שנים בהן זכו בו הצ'כיות. לארה"ב תהיה זו הופעה 16 במישחק הגמר והיא משווה את השיא של אוסטרליה.

כריס אוורט־לויד הקנתה לאר־ה"ב יתרון בניצחון 6—3, 6—4, על בטינה בונגה, שהחליפה את הכוכבת מספר אחת של גרמניה שטפי גראף שנפצעה. מרטינה נברטילובה, שזכ־תה שוב לעידוד קולני של אלפי צלמים, הכניעה את קלאודיה קודה־קילש 6—1, 6—4.

ספק אם נבראטילובה תוכל להע־רך כזה, כאשר תתמודד היום עם הכוכבת מספר אחת של צ'כוס־לובקיה, האנה מנדליקובה, שהיתה ביום שישי לגברת שולאף. האנה נישאה בטכס צנוע באולם העירייה הישן של פראג, למיסעדן אוסטרלי ממוצא צ'כי יאן שולאף. אתמול גברה על הכוכבת העולה מארגנ־טינה, גבריאלה סבאטיני, 6—2, 4—6, אחרי שהלנה סוקובה זיכתה את צ'כוסלובקיה ביתרון ראשון, כאשר גברה על מרסדס פאס 6—1, 3—6, 3—6.

סיף

הטואל וכרמי עלו לשלב הבא באליפות העולם

סופיה (אי־פי). שני סייפים ישר־אלים, יצחק הטואל ואהוד כרמי, עברו את השלב המוקדם של אלי־פות העולם בסיף הנערכת כאן. השניים נימנים על 32 הסייפים שנ־כנסו לסיבוב הראשון מתוך 136 שהחלו בתחרות.

חדשות חוץ

שני שומרים נהרגו ממטען ממולכד ליד סאן סבסטיאן

המשטרה חושדת ב"אטא" ★ ארגון בסקי צרפתי נטל האחריות להתקפה אחרת בה נהרג שוטר צרפתי

סאן־סבסטיאן (אי־פי). שני שו־מרים נהרגו בשבת מהתפוצצות מטען ממולכד, כאשר בדקו טיל שנורה על מתקן שמירה, 30 קמ' דרומית לעיר הבסקית סאן סבסטיאן. אף שאיש לא נטל על עצמו את האחריות למעשה, המשטרה סבורה כי הוא מעשה ידיו של המחתרת הבסקית "אטא". ההתפ־וצצות אירעה שעתיים לפני השב־עת ממשלתו החדשה של פליפה גונזלס בפני המלך חואן קרלוס במדריד. המטען התפוצץ כאשר שניים מאנשי מתקן השמירה יצאו לבדוק את הטיל שנורה על המתקן וגרם נזק קל למבנים, מסרה המשטרה. שני השומרים עסקו בבדיקה כשעתיים לפני שהמטען התפוצץ. בשבועיים האחרונים לקח על עצמו ארגון אטא את האחריות לשתי התקפות במדריד, בהן נהרגו 10 איש ונפצעו 64.

לקראת טכס השבעת הממשלה החדשה נקטה משטרת מדריד אמצעי ביטחון מיוחדים.

ראש הממשלה אמר, כי ממשלתו "לא תיכנע לעולם לסחטנות טרור־יסטית", וכי בדעתו לשים קץ לטרור.

אטא, הארגון הלוחם למען עצ־מאות לשלוש פרובינציות בסקיות בצפון ספרד, הכריז לאחרונה, כי צרפת "עברה לצד אוייבי העם הבסקי", בעקבות גירוש שני פעילי הארגון מצרפת לספרד. ביום שישי הותקף במכונת יריה מבנה של בית־משפט בעיר הבסקית הצרפתית באיון, בדרום המדינה. שוטר צרפתי נפצע קשה בהתקפה זו. ארגון צרפתי בסקי נטל על עצמו את האחריות להתקפה זו.

כ־275 נשים בקניה נעצרו לבדיקות לגילוי "איידס"

נשים הנגועות במחלות מין צפויות לעמוד לדין פלילי

ניירובי (אי־פי). משטרת קניה עצרה כ־275 נשים בשתי ערים במטרה לערוך להן בדיקות לגילוי מחלת איידס ומחלות מין אחרות — על כך מסרה סוכנות הידיעות הרש־מית של קניה.

הנשים נעצרו במבצע גדול של המשטרה בשתי הערים, בעיקר בבארים. על פי החוק בקניה עלולות נשים שתימצאנה נגועות במחלות מין לעמוד לדין פלילי.

המבצע של המשטרה נערך בעת שממשלת קניה פתחה במסע חינוכי מקיף בנושא מחלת האיידס. התפשטות המחלה בכמה מארצות אפריקה הגיעה לממדים מדאיגים ביותר, והיא קשורה שם ביחסי מין הטרוסקסואליים.

בכנס רפואי בניירובי נמסר השבוע, כי כמעט שני שליש מכלל 154 מקרי איידס עליהם דווח מאז שנת 1983 אירעו בארבעת החו־דשים האחרונים. בטנזניה השכנה נרשמו מאז 1983 יותר מ־500 מקרי איידס.

לאחר חיפושים של 20 שנה

צוללת יו־534 נתגלתה ליד האי הדני אנהולט

אחת משלוש הצוללות של הצי הגרמני, שהפליגו ב־7 במאי 1945 מנמל קיל, 24 שעות לפני כניעת גרמניה — ונעלמו

מאת אליהו חובי, סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). על קרקע הים ליד האי הדני אנהולט מצפון לקופנהגן התגלתה אתמול ע"י אמודאים הצוללת "יו־534" בעומק של 65 מטר. החיפושים אחר הצוללת נמשכו קרוב ל־20 שנים. חלומם של מאות אמודאים לגלות [illegible]

[illegible] החיפושים בצוללות הצי הגרמני, הפליגה מנמל קיל ב־7 למאי 1945 24 שעות לפני שחתם האדמירל דניץ על כתב הכניעה של גרמניה. בלילה הגיעו לנמל קיל משאיות טעונות בתיבות עץ כבדות ונעולות במנעולים. התיבות הועמסו בשלוש הצוללות. בנוסף לצוות היו בצוללות גם קצינים בכירים וכמה מראשי המפלגה הנאצית — ביחד כ־40 איש.

שתיים מתוך שלוש הצוללות לא התגלו מעולם. הצוללת השלישית — "יו־534" — התגלתה ע"י מטוס בריטי במיצרי הים של דנמרק. המטוס הטביע את הצוללת, אך נפגע באש תותחיה וצנח לים. מאז שנת 1966 חיפשו אמודאים אחר הצוללת האבודה.

רק כאשר תועלה הצוללת מקר־קע הים יתברר מה טמון ב־11 התיבות המוגנות בבטנה. קיימות השערות כי בתיבות טמונים אוצרות יהלומים ותכשיטי זהב שנשדדו מעם הנמלטים. ממשלות מערב גרמניה ודנמרק יתבעו בעלות על הרכוש — אך גם לנציגי העם היהודי וממשלת ישראל זכות לתבוע תביעה אם יתברר כי האוצר ברכוש שנגזל מיה־ודים. [illegible] והנאצי, שנמלטו מגרמניה ימצא בכורים חתם אדמירל דניץ על כתב הכניעה. מבין ראשי המשטר הנאצי מרטין בורמאן, סגנו של היטלר, הוא היחיד אשר גורלו לא נודע עד היום. גורל כל יתר מקורבי היטלר ידוע. על גורלו של בורמאן היו רק ני־חושים. ידוע כי עזב את הבונקר של היטלר סמוך להתאבדות היטלר ויש המניחים כי נמצא בצוללת "יו־534". רק כאשר תועלה הצוללת מקרקע הים ניתן יהיה אולי לזהות בעזרת מסמכים מי ומי היו האנשים בצוללת.

נמסר כי ניתן יהיה לתבוע החזרת רכוש יהודי, אם יתגלו אוצרות בצוללת, רק אם יוכח כי רכוש שנגזל מיהודים בימי המשטר הנ־אצי.

נאסר על עתונים בריטיים לפרסם פעולות לא חוקיות בעבר של השרותים החשאיים

בין היתר להרעיל את נאצר ולקשור קשר נגד הארולד וילסון

מאת שאול צדיקא, סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). בית המשפט לערעורים בלונדון דחה בסוף השבוע את עתירתם של שני עתונים מהם נמנע לפרסם גילויים על כמה מפעולותיהם הבלתי חו־קיות בעבר של השרותים החשאיים הבריטיים. האשמות אלו מגלות בין היתר כיצד תיכננו השרותים ("אם. איי. 5") להרעיל את שליט מצרים דאז, גמאל עבדול נאצר, ברגע אשר נסה על חיות, כיצד תיכננו לקשור קשר נגד ראש הממשלה הארולד וילסון, מי היה אחראי להצתת מכשירי האזנה בשגרירויות ידידו־תיות בלונדון, מדוע ניתנה הוראה לערוך מעקבים על אנשי השמאל בבריטניה ועוד ועוד.

גילויים אלה עתידים להופיע בספרו של פיטר רייט, לשעבר מראשי הש"ב הבריטי, אשר היגר לאוסטרליה ובה הוא עומד לחשוף פרשיות, אשר העיקרית שבהן קשורה ברצונו להוכיח מעל לכל ספק כי רוג'ר הוליס, ראש השרותים בשנות ה־60 ויד ימינם של ראשי הממשלה דאז, היה לא פחות מאשר סוכנו של הק.ג.ב. הסובייטי. היומון "גארדיאן" והשבועון "אובסרוור" עמדו לפרסם חלקים מן הספר, אולם בהתערבות הממשלה, אסר עליהם בית המשפט העליון להוציא את כוונתם אל הפועל. הם עירערו על הפסיקה ביום שישי, אולם זו נדחתה על הסף והם חויבו אף לשלם את הוצאות המשפט.

התערבותה של הממשלה מחוללת כבר את מה שעתידה להיות סערה ציבורית גדולה הקשורה בפעילותם החשאית של השרותים. מזכיר הממשלה הסביר את צעדה בחשש מפני פירסום ספרים דומים בעתיד על ידי פקידים בכירים לשעבר. אולם עורכי העתונים גינו בחריפות את מה שכינו "אובססיית הסודיות של השלטונות" כלפי התרחשויות שקרו לפני שנים. הם הטעימו, כי זכותו של הציבור לדעת על עבירות שבוצעו על ידי השרותים וכי יהא זה בלתי הגיוני לאסור את פרסומם בבריטניה, בעוד בארצות אחרות יתפרסמו חלקים מן הספר של רייט. העתונים מגבשים השבוע את צעדיהם הבאים.

ארבעה נהרגו ו־50 נפצעו בהתנגשות הינדים וסיקים

ניו־דלהי (רויטר, קעניס). חיילים במערך קרבי מלא, שנצטוו "לפתוח באש על מתפרעים", הוצבו בשבת במרכזה של ניו־דלהי. ארבעה אנשים נהרגו, 50 נפצעו ועשרות בתים ומכוניות הועלו באש בהתנגשויות בין ההינדים לסיקים.

מפקד משטרת ניו־דלהי אמר לכתבים שההתנגשויות החלו כאשר נשים של פליטים הינדים, שהגיעו מחבל פנג'אב, התאבלו בגלוי ברחובות העיר על מותם של 14 נוסעי אוטובוס, שנרצחו אתמול ע"י סיקים.

סגן מפקד המשטרה של ניו־דלהי ציין, כי שלושה מבין ההרוגים נורו ע"י המשטרה והרביעי נהרג בתהומות.

ערכה את העמוד: [illegible]

יו"ד הנהלת בנק הפועלים לשעבר, בהתייחסו למסקנות המוסדיות של ועדת בייסקי

גזית: אין היום אף גורם היכול להחליף את המערכת הבנקאית בפעילות בשוק ההון

בהתייחסו להיבטים האישיים של מסקנות הוועדה טען, כי אינו מרגיש "פראייר" על שהתפטר

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

אין כיום כל גורם, המסוגל להחליף את המערכת הבנקאית בפעילות בשוק ההון בארץ, אמר בסוף השבוע גיורא גזית, יו"ד הנהלת בנק הפועלים לשעבר, בהתייחסו למסקנות המוסדיות של ועדת בייסקי.

גזית, שדיבר במועדון המסחרי התעשייתי הוסיף, כי אינו מבין כיצד יכלה ועדת בייסקי לקבל מסקנות מוסדיות כה כבדות משקל, הנוגעות למערכת הבנקאית, מבלי לשמוע חוות דעתו של אף מומחה בנושאים אלה. לדבריו, ועדת בייסקי עסקה בתחום צר בלבד — נושא ויסות המניות — ואולם זהו צד אחד בלבד של הבעיה והוועדה התעלמה מהיבטים אחרים. גזית טוען כי חלק ממסקנות הוועדה הן נכונות, אולם כדי ליישמן, יש צורך בהתארגנות מחדש, שספק אם מדינת ישראל יכולה לעמוד בה.

יו"ד הנהלת בנק הפועלים לשעבר תומך בהמלצות ועדת מינקביץ, שקראה להקמת ועדות ציבוריות לבחינת חלק מהמסקנות המוסדיות של ועדת בייסקי. גזית סבור, כי הבעיה העיקרית של המערכת הבנקאית כיום היא עודף כושר ייצור. הקשיים האובייקטיביים של מערכת בנקאות גדולים בהרבה מהצורך ביישומן של מסקנות ועדת בייסקי.

בהתייחסו להיבטים האישיים של מסקנות הוועדה טען גזית, כי הוא אינו מרגיש "פראייר", על שהתפטר מכל תפקידיו בהנהלת בנק הפועלים.

מחר יוחל בדיון על הצעת חוק שתסדיר ההשקעות בקופות הגמל

כוונת החקיקה היא להבטיח רווחים סבירים לעמיתי הקופה

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"
לענייני כלכלה

ועדת משנה לשוק ההון ליד ועדת הכספים, תחל מחר בדיונים על הצעת חוק, שתסדיר את ההשקעות בקופות הגמל. כוונת החקיקה להבטיח רווחים סבירים לעמיתי הקופה. יתרת הכספים שבקופות הגמל הסתכמה בסוף 1985 ב־23.8 מיליארד שקל.

נתונים שריכז יו"ר הוועדה, ח"כ רן תיכון לקראת הדיון מלמדים, כי בהשקעות קופות הגמל של הבנקים המסחריים לטווח ארוך, לא נלקחו בחשבון טובתם של מיליון חברי עמיתים בקופות. הסיבות לרווחיות הנמוכה היא העברה של השקעות פחות טובות של הבנקים לקופות הגמל. חיזוק לכך נמצא גם בהמלצת דו"ח ועדת בייסקי שקבעה, בין השאר, כי הבנקים עשו בקופות ובכספי החוסכים לצרכי הדיוטות, מבלי לגלות אחריות לכספי החוסכים בקופות.

עוד מלמדים נתוני הבדיקה של ח"כ תיכון, כי הפער בין התשואות השנתיות של קופות הגמל בבנקים המסחריים מגיע ליותר משני אחוזים. בהשוואה שערך נמצא, כי התשואות הנמוכות הן בשלושת קופות הבנקים הגדולים, לאומי פועלים ודיסקונט. תשואות גבוהות יותר נמצאו בקופות הגמל של הבינלאומי מזרחי ומסחרי. מלבד שיקולי השקעות משפיעות על ההבדלים בתשואות גם ריבית על הפקדות במהלך החודש, הבדלים בתנאי כניסה ויציאה מן הקופות, שיעור של נכסים על פי הנחיות של האוצר על השבתם של הקופות ושיטת חישוב של הצמדות ועמלות.

"תיק השקעות" מאושר

קופות הגמל חייבות להשקיע יותר מ־90 אחוז מנכסיהן בהשקעות מאושרות ומוכתבות על ידי האוצר מכאן מתעוררת הפליאה כיצד התגלו הבדלים ניכרים בשיעורי התשואות.

הממונה על שוק ההון באוצר התקין עוד בחודש אפריל השנה תקנות ל"תיק השקעות" מאושר שיחייב את קופות הגמל לפעול על פיו. בתקנות יש חלוקה להשקעות באיגרות חוב ובמניות חופשיות. יישום תקנות אלו טרם הושלם ולכן מבקשים בוועדה ללמוד אותם ולעגנם בחקיקה. עוד מבקשים בוועדה לבחון העברת הפיקוח על הקופות מהאוצר לבנק ישראל, מינוי מנהלי קופות מקרב אנשי מקצוע שאינם קשורים לבנקים ומתן ייצוג לעמיתי הקופה בהנהלה.

לאור המלצת "ועדת מינקביץ", כי יש להעביר לוועדה מקצועית לבחינה נוספת את עיסוקי הבנקים כמנהלי קופות ולהטיל על משרד האוצר להכין הצעת תיק קופות גמל, הוחלט בוועדת המשנה, כי כדי לזרז את תהליך הדיון בהצעת החוק, ייעשה הדבר בוועדה בהשתתפות מומחי האוצר. בדיון מחר ישתתפו סגן שר האוצר והממונה על שוק ההון.

עובדי מפעל דפניר התבצרו השבת במפעל

תובעים לאשר להם פיצויים מוגדלים

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ" בשרון

עשרות פועלים ממפעל דפניר, מפעל בת של מפעלי נייר חדרה, התבצרו במפעל בתביעה לאשר להם פיצויים מוגדלים, בשל הכוונה להעביר את המפעל למגדל העמק.

העובדים שהו השבת במפעל מפני שלטענתם, המשא ומתן שנערך עם הנהלת המפעל לא נשא פרי. העובדים ובראשם יושב ראש הוועד, יוסף רכוש, תובעים פיצויים מוגדלים או הבאת מקומות עבודה חלופיים בעבורם.

ערכה את העמוד: רחל רונה

חברות גרירת רכב תובעות להעלות שיעור מחירי הגרירה בעוד 12 אחוז

מאת ישעית נבו

חברות גרירת רכב עומדות לפנות למשרד התחבורה בתביעה להעלות את שיעור מחירי הגרירה ב־12 אחוז, נוסף לסכום שכבר אושר בשבוע שעבר על־ידי המשרד, משום שלטענתן אין שיעורי ההעלאה שאושרו משקפים את ההתייקרויות בענף.

בסופרמרקטים של קו־אופ בת"א, דן והשרון גובים כסף בעד אריזות ניילון שסופקו חינם

"שקית גופיה" עולה עתה 4 אג' ● קונים רוגזים על השינוי

מאת לאה פורת
סופרת "הארץ"

בסופרמרקטים של קו־אופ תל־אביב, דן והשרון, החלו לגבות באחרונה כסף בעד אריזות ניילון, שבעבר סופקו ללקוחות חינם.

מדובר באריזות מסוג "שקית גופיה" (משום שהן נגזרות בצורת גופיה, כשהשוליים העליונים משמשים כידיות נשיאה). בעבור כל אחת מהן גובים ארבע אגורות. ההוראה החדשה מעוררת רוגז ותימהון אצל הקונים, למרות שלא מדובר בסכום גבוה.

דוברת הקו־אופ מסרה בתגובה, כי המחיר הנגבה בעד השקיות הוא סמלי, ומכסה רק 50 אחוז מהעלות בפועל. הדבר נעשה כדי למנוע בזבוז שקיות, כך מקווים לחסוך חלק מהעלות הכוללת של אריזות, המגיעה ל־250 אלף דולר בשנה. עוד ציינה הדוברת, כי מאז שהחלו לגבות כסף ביולי, פחת מספר התלונות. בתשובה לשאלה, מדוע יש צורך לחייב את הצרכנים בכסף, כאשר הקופאיות הן שמחלקות את השקיות ויכולות להגביל את מספרן, מסרה הדוברת, כי תמיד היו ויכוחים עם הקופאיות שנדרשו על־ידי הלקוחות לתת להם יותר שקיות. כן אמרה, כי גביית הכסף נעשית רק בסופרמרקטים אך לא בהיפר קו־אופ.

הצעה להוציא מתחולת ביטוח מפעלים ומוסדות נזקים הנובעים מטרור פנימי

איגוד חברות הביטוח הגדיר את המונח טרור כשימוש באלימות לצרכים פוליטיים, לרבות השימוש באלימות שמטרתו היא להפחיד או הציבור או כל חלק ממנו

מאת אברהם טל

איגוד חברות הביטוח מציע להבהיר לאמץ נוסח חדש של פוליסה לביטוח רכוש מפעלים ומוסדות מפני נזקי אש, באופן שיוצאו מתחולת הביטוח נזקים הנובעים מ"טרור פנימי". עד כה הוצאו מכלל תחולת הביטוח נזקים הנובעים מ"טרור", בלא שמשמעותו של מונח זה הובהרה בגוף הפוליסות.

על־פי הנוסח החדש, לא יוחזר (מלשון חיסוי) להבא נזקים הנובעים מ"פעולות טרור המבוצעות על־ידי אדם או על־ידי אנשים הפועל/ים מטעם או בקשר עם ארגון כלשהו". המונח "טרור" מוגדר כדלקמן: "השימוש באלימות לצרכים פוליטיים, לרבות השימוש באלימות שמטרתו היא להפחיד או הציבור או כל חלק ממנו".

לפי הגדרה זו, לא יהיו מבוטחים, לדוגמה, נזקים הנגרמים לרשויות מקומיות, למוסדות השכלה גבוהה, למוסדות תרבות ובידור, למערכות עיתונים וכו' — אם ייגרמו עקב אלימות שמקורה התנגשויות בין דתיים לחילונים ופעולות של גרופים ישראלים קיצוניים כאנשי כהנא.

הנוסח החדש הוכנס, לאחר שמבטחי משנה מחו"ל כללו אותו בין תנאי הביטוח שלהם למבטחים המקומיים, ברקע שבולט סיכוני האלימות הפנימית בישראל. איגוד חברות הביטוח פנה בסוף מארס למפקח על הביטוח במשרד האוצר, בבקשה לקבל את ההיתר הנדרש על־פי החוק לתיקון הפוליסה. אם המפקח אינו מודיע על התנגדותו תוך 30 יום, מותר לחברות לכלול את התיקון בפוליסות שלהן.

המפקח על הביטוח לא הודיע על התנגדותו לתיקון. בתשובה לשאלות "הארץ" אמר המפקח, כי מדיניותו היא לא להתערב בדרך כלל בתנאי ביטוחים עיסקיים, מתוך הנחה שהמבוטחים יודעים לקרוא את הפוליסות ולעמוד על משמעות תנאיהן. המפקח מתערב כשהדבר נוגע לביטוחים של "האיש הקטן" — כלומר ביטוחי דירות מגורים ורכב. התיקון הנדון אינו חל על פוליסות אלה.

כמה חברות ביטוח כבר הנהיגו את הנוסח החדש בפוליסות שנכנסו לתוקפן ב־1.4.86. חוגים בענף הביטוח ציינו, כי ספק אם כל המבוטחים ערים להרעה המשמעותית שחלה בפוליסות שבידיהם, עקב תיקון ש"הוגנב" (כדבריהם) על־ידי החברות לפוליסות.

קיסר מתנגד לשינוי זכויות ההצבעה של מניות הבנקים

מאת יהודה שרוני

מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, מתנגד לשינוי זכויות ההצבעה של מניות הבנקים — כך אמר בסוף השבוע, בביקור בבנק הפועלים.

לדברי מזכיר ההסתדרות, שינוי זכויות ההצבעה עלול להביא להשתלטות גופים פרטיים על מניות אלה, כאשר הדבר אף עלול להתבצע מתוך מגמה של עשיית שימוש לרעה. קיסר גורס, כי יש חשיבות לכך, שהבנקים ימשיכו להיות גם להבא בבעלות ובפיקוח ציבוריים.

היום דיון בממשלה בהצעה להנהיג חוק שכר מינימום

מאת צבי זרחיה

הממשלה תדון היום בהצעה להנהיג חוק שכר מינימום במשק.

שר האוצר יודיע על הסכמתו להנהגת חוק שכר מינימום, בתנאי שיקבע מנגנון, על־פיו יעודכן פעם בשנה שכר המינימום. באוצר הובע חשש, כי בעלי שכר בדרגות הביניים יתבעו להעלות את שכרם, עקב הנהגת שכר המינימום.

שר העבודה והרווחה מצדד אף הוא בהנהגת שכר מינימום. השר קצב דורש, כי יקבע בחוק ששכר המינימום במשק יהיה כ־50־45 אחוז מהשכר הממוצע וכי שכר מינימום יהיה צמוד למדד.

המראות ונחיתות

(ע). המראות והנחיתות בנמל התעופה בן גוריון היום:

המראות

ב־0100 אל על (001) לניו יורק, ב־0450 אל על (5323) לפאריס, ב־0630 בריטיש אירווייס (577) ללונדון, ב־0645 פאן אמריקן (119) לפאריס ניו יורק ומיאמי, ב־0715 אל על (353) למינכן וקלן, ב־0720 לופטהנזה (607) למינכן, ב־0745 אל על (541) לאתונה, ב־0750 סוויס אייר (335) לציריך, ב־0805 אייר פראנס (139) לפאריס, ב־0815 אל על (331) לבריסל, ב־0830 אל על (323) לפאריס, ב־0900 אל על (385) לרומא, ב־0930 אל על (015) ללונדון וניו יורק, ב־0950 אולימפיק (302) לאתונה, ב־1000 אל על (345) לז'נבה, ב־1005 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־1015 ט.ו.א. (885) לניו יורק, ב־1030 אל על (347) לציריך, ב־1100 אל על (357) לפרנקפורט, ב־1130 אל על (315) ללונדון, ב־1150 אל על (377) לקופנהגן, ב־1215 אל על (337) לאמשטרדם, ב־1220 ארקיע (741) לפאריס, ב־1315 אל על (363) לוינה, ב־1420 אוסטריין אירליינס (712) לוינה, ב־1430 אייר פראנס צ'רטר (7951) לפאריס, ב־1500 אל על (321) לאמשטרדם, ב־1630 לופטהנזה (605) לפרנקפורט, ב־1635 דן אייר (4323) ללונדון, ב־1655 ק.ל.מ. (522) לאמשטרדם, ב־1705 אל על (5051) לשטרסבורג, ב־1725 טארום לבוקרשט, ב־1730 סבנה (204) לבריסל, ב־1815 אליטליה (747) לרומא, ב־1855 איבריה (889) לברצלונה ומדריד, ב־1855 אל על (387) לרומא ופאריס, ב־1955 אל על (443) לקאהיר, ב־2145 סייפרוס אירווייס (429) ללרנקה, ב־2330 טאואר אייר (051) לבריסל וניו יורק.

נחיתות

ב־0004 אל על (5540) מהרקליון, ב־0500 בריטיש אירווייס (576) מלונדון, ב־0520 אל על (318) מלונדון, ב־0640 אל על (512) מיוהנסבורג ונאירובי, ב־0920 אייר סיני (054) מקאהיר, ב־1250 אל על (542) מאתונה, ב־1310 אייר פראנס צ'רטר (7950) מפאריס, ב־1330 אוסטריין אירליינס (711) מוינה, ב־1500 ק.ל.מ. (521) מאמשטרדם, ב־1510 אל על (5325) מפאריס, ב־1520 לופטהנזה (604) מפרנקפורט, ב־1530 דן אייר (322) מלונדון, ב־1555 טארום (245) מבוקרשט, ב־1600 ט.ו.א. (800) מסן פרנציסקו ניו יורק ופאריס, ב־1600 ט.ו.א. (812) משיקאגו בוסטון ופאריס, ב־1615 סבנה (203) מבריסל, ב־1625 אל על (354) ממינכן, ב־1700 אל על (008) מניו יורק, ב־1705 ארקיע (746) מרומא, ב־1710 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו ניו יורק ופאריס, ב־1730 אל על (386) מרומא, ב־1740 איבריה (888) ממדריד וברצלונה, ב־1800 טאואר אייר (030) מניו יורק, ב־1820 אל על (334) מבריסל, ב־1850 אייר פראנס (136) מפאריס, ב־1905 סוויס אייר (332) מציריך, ב־1925 אל על (324) מפאריס, ב־1940 אל על (346) מז'נבה, ב־2010 אל על (348) מציריך, ב־2055 סייפרוס אירווייס (4428) מלרנקה, ב־2100 אל על (358) מפרנקפורט, ב־2110 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2115 אל על (364) מוינה, ב־2225 ארקיע (742) מפאריס, ב־2245 אל על (338) מאמשטרדם, ב־2250 אל על (316) מלונדון, ב־2315 אל על (378) מקופנהגן, ב־2320 אל על (444) מקאהיר.

את הנחיתות זמנם אינו סופי. את המועד הסופי ניתן לוודא כשעתיים לפני הזמן בטלפון 03־381111.

נפשונית מועדון נופש וספורט
קאונטרי קלאב בסגנון אחר

"קאונטרי קלאב בסגנון אחר" — כך מגדירים את מועדונם מנהלי נפשונית — מועדון נופש וספורט החדש שנפתח באחרונה בקרית בן־גוריון בחולון.

המבקר במקום מתקשה להאמין כי רק לפני חמישה חודשים היה המקום שדה בור ועתה הוא פועל כקאונטרי־קלאב חי ותוסס, שופע פעילות ואירועים.

"בוקר טוב" נפשונית — תכנית הבוקר המיוחדת למשכימי־קום הכוללת התעמלות בוקר, שחיית שחרית, ארוחות בוקר ועיתון "הארץ", הדרכה בסיסית בטניס לנשים ללא תמורה נוספת, תחרויות בידור קבועות בסופי שבוע של ערבי הוקרה, ערבי שירה וכו' באווירה של "ארץ ישראל היפה", ריקודים אירוביים לחברי המועדון כל שבת, קוסמים וליצנים המבדרים את החברים הצעירים בסופי שבוע ועוד ועוד. אלה הן רק דוגמאות מעטות לאופי השונה של המועדון מכל קאנטרי־קלאב אחר.

הפתעה נעימה ציפתה גם למנהלי נפשונית: תוך תקופה קצרה מלאה מכסת המנויים וההנהלה נאלצה להפסיק את ההרשמה לעונה הזו. בשלב זה כולל המועדון שתי בריכות שחייה, 6 מגרשי טניס מוארים, מגרש משחקים משולב (לכל משחקי הכדור), מבנה שירותים ומגון ארעיים וכ־700 מ"ר משטחי דשא וריצוף.

בימים הקרובים תושלם התקנת מגלשת המים ולקראת החורף מבטיחים הבונים בריכת שחייה נוספת, מחוממת ומקורה. בשנה, כשיושלם הפרויקט, הוא יכלול את המבנה המרכזי בשטח כולל של כ־2000 מ"ר ובו שירותים, חדר כושר, מכון בריאות, אולם אירועים, מסעדות וחנויות. יזמי נפשונית התחייבו לפתוח את סביבת המועדון כולל נטיעת חורשה בשטח של כ־2500 דונם אשר תשמש את תושבי הסביבה ואת חברי הקאנטרי־קלאב.

בשלב הסופי יוכל מועדון נפשונית לקלוט כ־1500 משפחות מקרית בן־גוריון, חולון, בת־ים וראשון־לציון. להערכת מנהלי נפשונית ומתוכנת המנויים ניתן לצפות שתקופת ההרשמה תהיה קצרה.

יזמי המועדון הן החברות הקבלניות הבונות בקרית בן־גוריון: רובינשטיין ושות', דנקנר וסאראב, בר־הרשקוביץ המתכננים. חברת מתק 1985 המשמשת גם כחברת הניהול של המועדון.

לחברת "נפשונית"
ברכות לבביות
לרגל הפתיחה
עלו והצליחו
רובינשטיין
חברת הבנייה הפרטית הוותיקה והאמינה בישראל

ל"נפשונית"
כה לחי לפתיחה
עלו והצליחו
תקנר בניה ופתוח בע"מ

לאלי קושניר
ולכל צוות נפשונית
הרבה ברכות והצלחה
איתן לבנשטיין
תצות דיקון
יחסי ציבור
וההוצאה לאור בע"מ

להנהלת נפשונית
ברכות עם פתיחת
מועדון הנפש והספורט
מברך:
יורם גדיש
ניהול תיאום ופיקוח

למיכל ואלי קושניר
ולהנהלת הקונטרי
ברכות לבביות
עלו והצליחו
ספקי קרמיקה ותעלות הגלישה
נציגים בלעדיים של
BUGHTAL. PCL FLUVO.
JK. KUPAN UMWEMAL.
ROGER UNBESGHEIDEN.
מאחל: גבי קליין
מימן 1985 בע"מ
בר כוכבא 20 רמת גן
03־760677, 761350

לחברת נפשונית
לאלי ולמיכל
ברכות חמות והצלחה
י.ג.ל
שירותי מים בע"מ
ציוד לבריכות שחיה

לחב'
"נפשונית"
חו ברכות
לרגל הפתיחה
דפוס חת שותיים
בן יהודה 100 ת"א
טל' 223766

ל"נפשונית"
כה לחי
פ ינצי
ש. רוזה
אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ

לנפשונית
כה לחי
לפתיחה
יולן
חברה להנדסה וייעוץ בע"מ
מתכנני החשמל והתאורה והתקשורת

לאלי ולמיכל קושניר
ברכות לבביות לרגל הפתיחה
מאחלים
כנען סוכנויות לביטוח
שלמה המלך 23 — 21
תל אביב
240196

ל"נפשונית"
ברכות ואחולי הצלחה
תכנון נוף בע"מ

לנפשונית
כה לחי לפתיחה
מאחל נעמן לבנת
שירותי מחשב
זלוטיסקי 10 ת"א טל' 265631

ל"נפשונית"
כה לחי לפתיחה
עלו והצליחו
סאראב
חברה לבנייה

לחברת
נפשונית
בע"מ
שפע ברכות
לפתיחה
מאחלים:
הקלסבאום אבנר ושו"ת
דיזנגוף 25
ת"א

למיכל ואלי קושניר
כה לחי לפתיחה
מדבדשא
משתלת שטיחי דשא מוכן
ציפוי משטחי ספורט ונופש
בשטיחי דשא
קיבוץ גבעת ברנר
טלפון 08־443800

לנפשונית בע"מ
ברכות חגיגיות
לדגל פתיחת מרכז הספורט
בקרית בן גוריון
מאחלים: מתכנני הקונסטרוקציה
א. שמיר ת. פזנר
מהנדסים יועצים
מסילת הוושוטום 11
תל אביב טל. 03־337949

לאלי ולמיכל קושניר
ולחברת מזנק
צרור ברכות ואיחולים
להצלחה ושגשוג
מאחלים:
דני סובבים
03־787659

לחברת
נפשונית
לאלי ולמיכל
קושניר
כה לחי לפתיחה
מאחלים:
נלי דין
חברה לבניין בריכות שחיה
שמואל הנביא 25
נתניה
053־38056/58

לאלי ומיכל קושניר
לכל צוות עובדי
מזנק נפשונית
עלו והצליחו
בברכה
בית כנען
סוכנויות לביטוח בע"מ

לחברת נפשונית
למיכל ואלי קושניר
עלו והצליחו
אליאס
מנשה אליאס
דבוטינסקי 23
חולון

ג'י. אס. אם. הנדסה ושווק (1985) בע"מ
דרך השרון 101 הוד השרון, טל. 052־455335
ברכות לנפשונית ביום חגה
ג'י. אס. אם.
מספקת גופי תאורה ועמודי תאורה לספורט לאולמות ספורט, תאורת רחובות, תאורה כללית ותאורה דקורטיבית

לנפשונית
עלו והצליחו
ברכות מקרב לב
בר הרשקוביץ
אדריכלים ומתכנני ערים
בוקי בן גל 11 ת"א
03־280234

صكدا من الاهل

חבילת נופש מדהימה באילת במחירי מבצע

★ נסיעה באוטובוס ממוזג ומפואר עם ארוחות בוקר ועתונים
★ שייט באכבה עם ארוחות צהריים
★ רכב שכור באילת (לפי הזמנה - לא כולל ק"מ וביטוח)
★ פנקס הנחות למסעדות ולמתקני נופש באילת
★ 3 או 4 לינות בבתי המלון באילת

פרטים והרשמה: טיולי הגליל:
תל-אביב, רח' הירקון 142 טל': 221372, 225817, 230651, 220819
רח' בן-יהודה 42
ירושלים, רח' בן סירא 3 טל': 02-246656
טבריה, רח' הירדן 10 טל': 067-22660, 067-20550, 067-20330

זה לא באויר-זה צ'רטרבוס ✱ טיולי הגליל

האוצר אישר מיליון ד' לעידוד תנועת התיירות

מאת זוהר בלומנקרנץ

משרד האוצר אישר תקציב נוסף מיוחד בסך מיליון דולר — לעידוד תנועת התיירות.

דוברת משרד התיירות, דבורה גבע, מסרה אמש כי מתוך סכום זה — יופנו 800,000 דולר לעידוד תנועת תיירות מחו"ל, ואילו 200,000 דולר ינוצלו לעידוד תנועת תיירות פנים. השימוש בתקציב המיוחד הנוסף ייעשה החל מספטמבר הקרוב, במבצעי פירסום בשיתוף עם גורמי תיירות בחו"ל. באירופה יושקעו 300 אלף דולר בפרסומת תדמיתית. למבצעי פרסומת משותפים עם עמותות לאזורים ספציפיים — עוד 300 אלף דולר, ובארה"ב — 200 אלף דולר לפרסום שנועד לבלום את הירידה בתנועת התיירות, ולהביא לחידוש הצמיחה בתנועת הנוסעים. זאת באמצעות מבצעי פרסום משותפים עם סוכני נסיעות מרכזיים וחברות תעופה.

כ־20 מתושבי טייבה עם נשק קר התקהלו במשטרה

כדי ללכוד נער שוקר את חברו במהלך קטטה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בשרון

כעשרים מתושבי טייבה, מצוידים במקלות ובמגרפים, הגיעו בליל שבת לנקודת המשטרה בטייבה, כדי ללכוד נער תושב הכפר שדקר את חברו במהלך קטטה.

הדוקר התלונן במשטרה על כך שהותקף על ידי הנדקר. אל תחנת המשטרה, שהיתה מאוישת על ידי שוטר אחד, הגיעו יותר מעשרים מתושבי הכפר, מצויידים בנשק קר, כדי ללכוד את הדוקר. רק לאחר שירה השוטר הבודד בתחנה יריות אזהרה באוויר, יצאו האנשים מן התחנה, אך רק לזמן קצר. השוטר הזעיק תגבורת, ולמקום הגיעו מפקד מרחב השרון, ניצב משנה נסים מעוז, וסגן ניצב יעקב שוסל, מפקד משטרת פתח-תקוה, עם כוחות משטרה ומשמר הגבול. המתקהלים פוזרו ונעצרו שני אנשים.

ראש המועצה המקומית טייבה, חביב עבד אל לטיף, זימן אליו, על פי הצעת ניצב משנה נסים מעוז, את נציגי המשפחות כדי להרגיע את הרוחות. לאחר המפגש הושאר כוח של שוטרים במקום להבטחת השקט.

סטודנט מצרי לתואר שני החל בלימודיו בפיינברג

ימשיך בלימודיו במכון ויצמן, אם רשויות החינוך המצריות יכירו בהשכלה הגבוהה בישראל

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"

סטודנט מצרי ראשון במעבדות המחקר של מכון ויצמן למדע, מוחמד פאוזי, החל את לימודיו במדרשת פיינברג. פאוזי שהוא בעל תואר ראשון בביולוגיה מאוניברסיטת קהיר, לומד לתואר שני במולקולה לחקר ההורמונים אצל ד"ר אילנה גוזס, בקבוצה רב-לאומית העוסקת על בעיות באנדוקרינולוגיה מולקולרית.

פרטים אלה נמסרו בעלון פנימי של מכון ויצמן. עוד נאמר שם כי לא קשה להיות את לאומיותו של פאוזי, שכן על תרמילו מתנוסס הדגל המצרי.

בשלב מאוחר יותר מתכוון פאוזי, לדבריו, להשלים את לימודיו במכון ויצמן - עד קבלת התואר דוקטור לפילוסופיה - בתנאי שרשויות החינוך המצריות יחליטו להכיר בתארים, שמעניקים המוסדות להשכלה גבוהה בישראל.

נרצחו שני תושבי עזה המוכרים כסוחרי סמים

נעצרו ארבעה חשודים

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

שני תושבי עזה נרצחו שלשום בלילה מיריות אקדח בעורפם. השניים מוכרים על ידי משטרת עזה כסוחרים בסמים.

מפקד משטרת נפת עזה, ניצב משנה משה אוחיון, אמר אתמול כי השניים, סמיר מחמוד פעיד האיברהים מוסה ריזה, נרצחו כנראה בגלל עסקת סמים.

הוא ציין כי המשטרה הוזעקה ביום חמישי בלילה בשל קולות ירי שנשמעו באיזור בית-החולים אל-עלי. כשהגיעו השוטרים למקום גילו שתי גופות מוטלות על הרצפה בתוך שלוליות דם. במקום גם נמצאו חמישה תרמילי כדורים. הוקם צוות חקירה מיוחד. עד כה נעצרו ארבעה חשודים.

נולדתי
דורין — אביה
אחות לגילי ולדניאל — נתלי
בת למיכל ואלי קינד
נכדה
לרחל ומשה (ז"ל) גולדנר   גיטה ושלמה קינד
חיפה 23.7.86

אלה ובני שרפשטיין
שמחים להודיע על
הולדת בתנו הבכורה
נינה לשושנה סמואל
נכדה לאריאלה ושמואל שרפשטיין ולמלכה ודוד ולצר
22.7.86

לוה אטינגר   מיכאל פיץ'
נשואים
הורשם, אנגליה
18.7.86

הרב סלומון בפ"ת נקרא לחקירה על קיום הפגנת דתיים לא כחוק

נגד הפעלת קולנוע "היכל" בליל שבת ★ הוזמנו לחקירה גם שלושה חשודים בכינוי שוטרים "נאצים"

מאת נורית אמיתי

המשטרה הורתה לרב הראשי האשכנזי בפתח-תקוה, שמעון ברוך סלומון, להתייצב ביום ראשון בבוקר לחקירה בתחנת פתח-תקוה, בחשד שקיים תהלוכה והפגנה בלתי חוקית, נגד הפעלת בית קולנוע בעיר בליל שבת.

נגד הרב סלומון תלוי ועומד, בגין עבירה דומה, מאסר על תנאי לחודש, שגזר עליו השופט אהרון כהן בבית-משפט השלום בכפר סבא. מלבד הרב סלומון הוזמנו לחקירה במשטרה הבוקר שלושה אנשים שקראו בליל שבת "נאצים" לכוחות המשטרה.

ההפגנה בליל שבת

עשרות שוטרים המתינו באחת עשרה בלילה ליד רחבת בית הקולנוע "היכל", מוכנים לנוע לעבר חברי הוועד הציבורי לשמירת השבת שהתכוננו לצעוד לעבר הרחבה.

בשעה 11:45 לפני חצות ניתן האות, ועשרות שוטרים רצו בטור לפינת הרחובות חפץ חיים והרצל, שם נראו ראשוני המשתתפים בהפגנה הבלתי חוקית. מהומת הרצים, שאליהם התלוו עיתונאים וצלמי עיתונות שמצלמותיהם הבזיקו, הרתיעה את המפגינים והם פנו עורף והסתלקו. אחר חצות ניסו המפגינים שוב להגיע לעבר בית הקולנוע ונהדפו על ידי המשטרה.

שוטרים מפנים חרדים, שהפגינו מול קולנוע היכל בפתח תקוה. (צילום: עודי קרן)

בתי הקפה ברחבת בית הקולנוע פעלו בליל שבת, לאחר שהעירייה הוציאה אישור להפעלתם.

בעל בית קפה, בני נגר, אמר כי לא ישמיע מוסיקת רקע בלילות שבת.

נחשפו מבנים מתקופת התנ"ך ובית קברות לכלבים באשקלון

לא ידוע על מימצא דומה במקומות אחרים: החוקרים גילו כ־30 שלדי כלבים, שנקברו כנראה בטקס

(ע). שרידים של מבנה מתקופת שמשון, מבנה מתקופת דוד וגולית ובית קברות לכלבים נתגלו בחפירות אשקלון.

פרופ' לורנס סטאגר מאוניברסיטת הרוורד העומד בראש משלחת החפירות סיפר באשקלון, כי החוקרים מצאו כ־30 שלדי כלבים, שנקברו כנראה בטקס, ולא ידוע על מימצא דומה במקומות אחרים.

מלבד המבנים מתקופת שמשון ומתקופת דוד וגולית, גילו החוקרים מטבעות יהודיות מתקופת החשמונאים, עדות ראשונה לנוכחות יהודית באשקלון בתקופה קדומה. פרופ' סטאגר סיפר כי נמצאו כ־10 אלפים מימצאים, שרובם טרם פוענחו.

צוות החוקרים, שכלל כ־35 סטודנטים ואנשי מדע מארצות-הברית, ועוד כ־30 עובדים מקומיים, חפר במשך כשלושה חודשים: בין השאר נתגלו סימנים ברורים לקיום מושבת קבע יוונית בחוף אשקלון, בשנים 300־500 לפה"ס. גילוי זה הוא בעל חשיבות מיוחדת, מאחר שקיימים חילוקי דעות בין החוקרים אם היו באותה תקופה יישובי קבע של יוונים בערי החוף.

"היכנסו ותיהנו"

במשך החפירה של בית-מרחץ מהתקופה הביזנטית, שנתגלה אשתקד, קבעו החוקרים כי המקום שימש למעשה בית בושת. אשתקד נמצאה כתובת ביוונית על קיר הכניסה למיבנה: "היכנסו ותיהנו".

גם בכנסיה הביזנטית שנחשפה אשתקד, נמשכו החפירות, השנה עסקו בעיקר בשיחזור ושיקום פרסקות, כתובות וציורים שנמצאו במקום על-ידי צוות מיוחד של מומחים לדבר שבא מרומא.

פרופ' סטאגר ישוב ארצה בעוד כחודש, ואז יציג בפני עתונאים את סיכום העונה השניה של החפירות, שיימשכו עוד שמונה עונות, במימון ליאון לוי מניו-יורק.

זוג ישישים ניסה להתאבד בצוותא, אבל האשה ניצלה

ד"ר דן מאירזון (76) מת"א, מומחה אף־אוזן־גרון, התוך את ורידי ידיו ונפטר ★ אשתו (76) פונתה במצב קשה לאיכילוב

(ע). רופא תל-אביבי שם קץ לחייו אתמול, ואילו אשתו שביקשה להתאבד אף היא, אושפזה במצב קשה בבית-חולים.

הרופא הוא ד"ר דן מאירזון (76) מרחוב סמולנסקין, מומחה למחלות אף־אוזן־גרון. האשה, לידיה (76) קיבלה טיפול החייאה במשך יותר משעה מצוות מד"א. אתמול בצהריים ניסתה מכרה של בני הזוג להתקשר עמם בטלפון. כאשר לא היה מענה, החליטה החברה המודאגת לנסוע לבית הקשישים. הדלת היתה נעולה, אולם החברה שחששה לגורל בני הזוג, שלא נהגו לצאת מן הבית, הזעיקה שכנה שבידיה היה מפתח נוסף לדירה.

כאשר נפתחה הדלת, נראה הרופא שרוע בתוך שלולית דם. הוא התך את ורידי ידיו. לצידו היתה מוטלת אשתו. על הכוננית שליד מיטתה היתה אריזה ריקה של גלולות. נראה, כי היא נטלה חופן של גלולות, כדי לשים קץ לחייה. למקום הוזעקה משטרה וניידת טיפול נמרץ של מד"א. רופא מד"א קבע את מותו של הישיש. אולם אצל האשה שהיתה ללא הכרה, עדיין אובחן דופק חלש. במשך יותר משעה הגישו אנשי מד"א טיפול החייאה לאשה עד לייצוב מצבה. היא פונתה במצב קשה לבית-החולים איכילוב.

בני הזוג שהיו עריריים, נודעו כאנשים חביבים ונוחים לבריות. הרופא היה חולני וסבל תקופה ארוכה. נראה, כי גמלה בליבם ההחלטה להתאבד בצוותא.

שבעה ניספו ו־68 נפצעו קשה ב־57 תאונות

(ע). שבעה בני אדם ניספו ו־68 נפצעו קשה ב־57 תאונות דרכים שאירעו בשבוע החולף בכבישי הארץ.

בין הניספים — ארבעה הולכי רגל, מהם קטין אחד. בין הפצועים קשה — 29 הם הולכי רגל.

בעלי רשיון למכונית הרוצים ברשיון לרכב דו־גלגלי ייהנו מפטור ממבחני תיאוריה מאוקטובר

מאת יפעת נבו

מי שבידו רשיון נהיגה תקף למכונית, ויבקש להוציא רשיון נהיגה לרכב דו־גלגלי (אופנוע, קטנוע או קלנוע), יהיה פטור, החל מן ה־1 באוקטובר 1986, ממבחני התיאוריה.

השופט אבן־ארי: הכדורגלן רוני קלדרון קבור בראל"צ

לאחר "פסק דין" של העולם התחתון

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

שופט בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, אריה אבן־ארי, גילה שלשום כי הגיע אליו מידע סודי, לפיו גופתו של הכדורגלן לשעבר, רוני קלדרון, קבורה בחולות ראשון לציון לאחר "פסק דין" של העולם התחתון.

אבן־ארי מסר זאת בעת סיום משפטו של הנוכל אייזיק, עולה חדש מהודו, שנידון שלשום לשמונה שנות מאסר בפועל, לאחר שהורשע בסחר סמים ובייבואם מהודו. שמו של קלדרון עלה שלשום באולם בית-המשפט לראשונה, לאחר שהתובע, עו"ד אברהם פכטר מפרקליטות מחוז המרכז, ציטט פסק-דין של בית-המשפט העליון, שהחמיר בעונשו של הכדורגלן לשעבר משבע שנות מאסר בפועל לעשר שנות מאסר בפועל (קלדרון הורשע ב־1982 בסחר בסמים).

לאחר הקראת גזר-הדין נגד אייזיק, המליץ אבן־ארי לנאשם, כי לא יעשה כפי שעשה רוני קלדרון, שבניגוד לעצת סניגורו הגיש ערעור לבית-המשפט העליון, שהחמיר, כאמור, בעונשו. יצויין כי השופט אבן־ארי היה זה שגזר לפני ארבע שנים שבע שנות מאסר בפועל על קלדרון.

בדיון שהתפתח שלשום באולם אמר התובע כי מקריאת עיתונים הוא למד כי קלדרון ברח מהכלא לדרום-אמריקה, שם הוא משחק כדורגל. בתגובה לדברי התובע גילה אבן־ארי כי לפי מידע שקיבל — חוסל קלדרון על-ידי העולם התחתון, לאחר שלא שילם עבור משלוח סמים.

נתפסו 16 כלי נשק ללא רישיון בכפרי הגליל

רוב החשודים ללא עבר פלילי

מאת נורית בהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

משטרת מרחב הגליל תפסה לאחרונה 16 כלי נשק מסוגים שונים, שהוחזקו ללא רשיון על ידי תושבי הכפרים הערביים בגליל. ביום ו' נערכה תצוגת כלי הנשק לעיתונאים במטה המשטרה בעכו. מפקד משטרת מרחב הגליל, ניצב משנה יעקב גנות, מסר כי הגיע למשטרה מידע על הימצאות כלי נשק שלא כדין בידי ערבים ובעקבות כך הוחלט על הקמת צוות חקירה מיוחד.

הצוות כלל שלושה חוקרים בפיקודו של פקד אהרון חזמה, רס"ר יהודה סגנגו, ורס"ר ג'אן אבואזל. נמסר כי זו הפעם הראשונה במשך השנה האחרונה, שבמשטרת מרחב הגליל נתפס בבת אחת בזמן קצר מספר רב של כלי נשק. במהלך החקירה שנמשכה 3 שבועות נחקרו עשרות חשודים תושבי הכפרים מרר, מועליה באזור המשולש, כבול וסכנין. 20 חשודים נעצרו לחקירה, ברשותם נתפס נשק מסוגים שונים. כלי הנשק כוללים 13 אקדחים, רובה בקוטר 9 מ"מ, תת-מקלע עוזי, תת-מקלע קרל גוסטב, רובה אנגלי, מאות כדורים מסוגים שונים, עשרות מחסניות וכן רימונים מתוצרת צ'כיה. הנשק הושג ברובו מהתפרצויות לבתי דירות בצפון הארץ, חלקו נגנב מצה"ל או הוברח מלבנון. כל החשודים הודו במהלך חקירתם באחזקת הנשק או בסחר בו ועל כך נפתחו נגדם תיקים פליליים.

בחקירה סיפרו שהנשק מיועד היה להגנתם העצמית. צוות החוקרים לא קיבל את הטענה, מפני שכל כלי הנשק נמצאו מוסתרים בתוך חורשות במרחק קילומטרים רבים מן הכפרים בהם התגוררו.

נמסר שרוב החשודים אינם בעלי עבר פלילי. החקירה נוהלה בכיוונים פליליים ובטחוניים. כל כלי הנשק יועברו לבדיקה במעבדות הנשק של המשטרה. דוברת משטרת מרחב הגליל, עדנה זינגלשיפר, מסרה כי מדובר בעבירה פלילית חמורה, וכי בכוונת המרחב להילחם בתופעה זו ולהוסיף צוות חקירה קבע לבדוק את נושא אחזקת הנשק שלא כדין. עוד אמרה כי מתכוננים להשקיע משאבים רבים גם בהמשך, כדי לתפוס כלי נשק ולהעמיד את החשודים בהחזקתם לדין.

נרצח בדקירות סכין בביתו בפתח תקווה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח תקוה

אברהם ולס (55) משכונת שעריה בפתח-תקוה, נרצח בשבת, לפנות בוקר, בדקירות סכין, בביתו ברחוב כנסת ישראל.

קרוב לחמש לפנות בוקר הגיע אל תחנת המשטרה בפתח תקוה צעיר בן 27, שהתלונן על גניבת טלוויזיה וסיפר לחוקרים כי הוא חושד ברוצח. מעט לפני השעה שבע בבוקר הגיעה פניה טלפונית של אלמוני לתחנה, שבה נמסר על מריבה בדירת ולס. שוטרי התחנה יצאו למקום ומצאו את ולס מתבוסס בדמו, לאחר שנדקר דקירות סכין רבות. רופא שהוזעק למקום ניסה להחיותו, אך לשווא.

בדירה נמצאו כדורי ארולן וחומר החשוד כסם. המשטרה עצרה שני חשודים ברצח והם יובאו כנראה הבוקר להארכת מעצר בבית-משפט.

הנרצח והעצורים בעלי רקע פלילי ונראה שהרצח נעשה על רקע סכסוך בין עבריינים.

שלושה טבעו באזור ת"א

(ע). שלושה איש טבעו אתמול בבריכה ברמת אפעל ובים תל-אביב. תושב רמת-גן, דוד ארנון בן 64, טבע בבריכת השחיה ברמת אפעל. ארנון הלך לבריכה ביום ו' בצהרים, אולם בושש לצאת. קרובי משפחה גילו אותו במים. הוא נמשה ולמקום הוזעקה ניידת של טיפול נמרץ של מד"א. רופא קבע את מותו, מסיבה שטרם הוברה. ייתכן שהיה זה התקף לב.

גופתו של חיים אל דהמן בן 18 מחברון נפלטה בשבת בבוקר בחוף הים בת"א, מול מלון דן. הצעיר רחץ ביום ו' עם חברים בים תל-אביב. נראה כי הוא נסחף בגלים ועקבותיו אבדו, עד אתמול.

בחוף גבעת עליה נפלטה בשבת גופתו של שמואל יצחק בן 72 מיפו. האיש, מוכר כעולה שכוח. יצא לרחוץ ביום ו', אך לא חזר לביתו.

ירידה קלה במדוזות בשפת הים

מאת סופר "הארץ" בחיפה וסוכנות עתים

ביממה האחרונה חלה ירידה קלה בכמות המדוזות בשפת הים, ולהערכת מומחים עם שינוי הזרימה, עשוייה היסחפותן לחופי הארץ להיפסק. מכת המדוזות בחופי צפון הארץ עדיין מונעת מרבים מלרחוץ בים.

ברצועת עזה נוסתה אתמול שיטה חדשה להרחקת מדוזות. בחוף אל-שיטי נפרסה רשת המיועדת ללכידת התולעים לאורך קילומטר וחצי בתוך הים וההיא מנעה את התקרבותן לאזור הרחצה.

מבקר העירייה:

ליקויים קשים ביחידת פיקוח של עיריית בת־ים

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" בבת־ים

ליקויים חמורים ביחידת הפיקוח של עיריית בת־ים כלולים בפרק "מעקב אחר תיקון ליקויים בדו"ח מספר 4 מחודש יולי 82", המופיע בדו"ח החדש, השישי במספר, של מבקר העירייה, אליעזר אפל, שפורסם בסוף השבוע.

דו"ח הביקורת מתייחס לשנתיים האחרונות. ממצאי הדו"ח עולה, כי בדיקת מדגם של 200 דו"חות ברירת קנס, שנרשמו על־ידי פקחי יחידת הפיקוח בחודשים ינואר־מארס 85, הראתה כי על 18 דו"חות, שהוקנס עליהם לא שולם, לא הוגשו כתבי אישום לבית־המשפט. מבדיקת מבקר העירייה בנושא תפיסת חפצי רוכלים וניהול מחסן החפצים המוחרמים עלה, כי "ספחי התרומה, שממלאים הפקחים, בשטח לא כוללים תיאור מדויק של החפצים שהוחרמו, למרות שביניהם נמצאים חפצים, שלתיאורם המדויק ולקביעת כמותם יש תפקיד חשוב לזיהויים לאחר מכן, בעת השבתם לבעליהם במלואם ובשלמותם".

בוטלה עתירה נגד עיריית ת"א על כפל תפקידים של חבר מועצה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"

בהמלצת בית־המשפט העליון ביטל בסוף השבוע אריה צוקר, חבר מועצת עיריית תל־אביב מטעם מפ"ם, עתירה נגד העירייה בדבר מילוי תפקידים ביצועיים, כמו ראש אגף על־ידי חבר מועצה.

אמש נמסר, כי בכך אימצו, למעשה, שלושת שופטי בית־המשפט העליון, שמגר, בייסקי ולוין, את עמדת העירייה, כי אין כל פסול במילוי כפל התפקידים, כיוון שיש ביכולתה רק להביא למעורבות גדולה יותר של בעל התפקיד הציבורי בתחום העשייה, עליו הוא מופקד.

בהמלצת ביהמ"ש העליון, הסיר צוקר את העתירה.

ערכה את העמוד: עדה אורשפין

"האסיר מכלא איילון השובת רעב כבר בקושי יכול לזוז"

טוענת אשתו לשעבר על סמך מידע לא רשמי מסוהרים ★ שירות בתי הסוהר: האסיר נמצא במעקב שוטף ומצבו סביר, לא ניכנע לשביתתו

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

האסיר מכלא איילון, ד"ר אלכסנדר זואין (49) ממשיך בשביתת הרעב שלו כבר שלושה שבועות.

אשתו לשעבר, שבשל שביתת הרעב אין מתירים לה לבקר את האסיר, טוענת כי מצבו הבריאותי מחמיר. לדבריה, נאמר לה על־ידי סוהרים, באופן לא רשמי, כי בעלה לשעבר "כבר לא עומד על הרגליים ובקושי יכול לזוז". בשירות בתי הסוהר, לעומת זאת, טוענים כי האסיר נמצא במעקב רפואי שוטף ומצבו סביר.

ד"ר אלכסנדר זואין, מומחה למתמטיקה שעלה מברית־המועצות לפני כתשע שנים, מרצה עונש מאסר של תשע שנים על תקיפת שכנו בידיית אקדח, במהלך תיגרה אלימה ביניהם לפני כשנתיים. בכלא הוא נחשב לאסיר בעייתי המסתכסך עם סוהרים ואסירים. הוא כלוא באגף ה"מתחילים" הקשה בכלא איילון (רמלה), והוא דורש שיעבירו אותו לאגף נוח יותר, משום שלדבריו נשקפת לו סכנת מוות לנוכח התנכלויות אסירים.

שלטונות שרות בתי הסוהר מסרבים להיכנע לתביעותיו וטוענים כי על־פי התנהגותו ותיפקודו בכלא אין הוא זכאי לעבור לאגף אחר, אם כי הדבר ייתכן בעתיד. לפני שלושה שבועות — כפי שפורסם לראשונה ב"הארץ" — החל ד"ר זואין בשביתת רעב "עד המוות", כדבריו. בשביתתו הוא מבקש למחות על משפטו, העונש שנגזר עליו, ותנאי מאסרו. הוא ממתין להחלטה בנוגע לערעור על הרשעתו, שהוגש לבית המשפט העליון. זואין אף דורש להפגש עם עתונאי ולפרסם את סיפור ה"עוול" שנגרם לו. בעקבות שביתת הרעב וטענתו לחשש לחייו מצד אסירים, נכלא זואין בתא מבודד באגף שבו הוא כלוא. הוא מסרב לעזוב את התא ולחזור לאגף, וממשיך בשביתת הרעב עד שיועבר, לדבריו, לאגף אחר.

מלשכת דובר שרות בתי הסוהר נמסר כי האסיר זואין ממשיך לשבות רעב וכי נשללו ממנו עקב כך הטבות, בכלל זה שונתה תדירות הביקורים אצלו. בשרות בתי הסוהר הדגישו כי אין כוונה להיכנע לדרישות של האסיר תחת לחץ של שביתת הרעב.

סוכלו 3 נסיונות לפרוץ מחסום ארז עם רכב גנוב

משטרת עזה תפסה את הרכבים הגנובים ושניים מהחשודים, אך היתר הצליחו לברוח

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

שלושה נסיונות לפרוץ את מחסום ארז בכניסה לעזה באמצעות כלי רכב גנובים, ביניהם משאית צבאית, סוכלו אתמול במשך היום בידי כוחות צה"ל ומשטרת עזה. הרכבים נתפסו וכן שניים מהחשודים, אך השאר הצליחו לברוח.

במקרה הראשון מכונית מסוג ב.מ.וו אשר נגנבה מכפר סבא, נהוגה בידי שני תושבי טייבה, הגיעה למחסום ולא שעתה להוראות אנשי המשמר לעצור. אנשי משמר ירו לעברה, פגעו בה, והיא נעצרה. לאחר מירדף נתפסו שני יושבי המכונית.

מיד לאחר מכן פרצה את המחסום משאית צבאית, שנגנבה כנראה מאשדוד. חיילים ירו לעבר המשאית, אך הנהג המשיך בדהירה לכיוון עזה. אנשי המשטרה רדפו אחרי המשאית ותוך כדי רדיפה איבד נהג המשאית את השליטה על הרכב ונתקע בעץ. הנהג הצליח לברוח.

המקרה השלישי אירע אתמול ב־4 אחר הצהרים, כאשר מכונית סובארו שנגנבה מאשדוד, פרצה את המחסום. נורו לעברה יריות והיא נעצרה. נוסעיה הצליחו לברוח.

בחודשים האחרונים נמצאו בעזה 170 כלי רכב שנגנבו מישראל, כולם משנת ייצור 85 או 86. חלקם הגיעו לעזה לאחר שפרצו את המחסום בארז, אחרים באמצעי הסוואה שונים.

כבד נוסף הושתל בגופה של בת השנתיים מכרכור

עדיין לא ברור מה מצבה של התינוקת לאחר הניתוח

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

כבד שני הושתל בסוף השבוע שעבר בגופה של רעות הורד בת השנתיים מכרכור.

רעות הורד עברה השתלת כבד לפני שבעה חודשים בקיימבריג', בריטניה. כששבה לישראל היא נמצאה בהשגחת בית־החולים הלל [illegible] הכבד המושתל, רופאי בית־החולים המליצו לשלוח את הילדה לבית החולים בו נותחה. כאמור, נמצא תורם, ובסוף השבוע שעבר נותחה הילדה. עדיין לא ברור מה מצבה לאחר הניתוח, מאחר שארבעים ושמונה השעות הראשונות שלאחר ביצוע ההשתלה הן קריטיות למנותח.

עליזה שמיר (56) מכפר סבא, [illegible] לפני שנה, סבלה גם היא מדחיית הכבד המושתל והושתלה אצל ד"ר יגאל קם במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה. קם הוא המנתח הישראלי שהשתתף בהשתלות כבד בפיטסבורג שבארצות־הברית, שם נותחו רוב מושתלי הכבד וכן שמיר. לאחר חודש של טיפולים ברמב"ם מתאוששת שמיר [illegible]

המלך חסן

מציג את "תוכנית פאס" לשלום —

שמעון פרס

אומר "לא" לשלום

הגיע הזמן לפקוח עיניים ולראות דברים כהוויתם: **מזה ארבע שנים קיימת תוכנית שלום, שהוסכמה בפיסגת פאס על כל מדינות ערב, לרבות אש"ף,** אותה הציג המלך חסן השני לפני שמעון פרס בעת ביקורו במרוקו.

פרס דחה תוכנית זו באופן מיידי ובשתי ידיים: היד האחת היא ידו של הליכוד, והיד השניה ידו של המערך.

לפרס לא היתה תוכנית נגדית, או תוכנית כלשהי, שבכוחה לקדם את עניין השלום באזורנו. מכאן עולה, שגם בביקורו הדרמאטי במרוקו לא חדל פרס מהתעלמותו מן הבעיה הפלסטינית שהיא לב הסיכסוך, ומחיפוש תחליפים לצורך להידבר עם אש"ף, נציגו הלגיטימי והבלעדי של העם הפלסטיני. בכך שב **פרס וביטא את שלושת הלאווים המסורתיים של ממשלות ישראל.** לאמור: לא לנסיגה מכל השטחים הכבושים; לא להכרה באש"ף; לא להקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל.

בקרב הציבור הרחב של יהודים יוצאי צפון־אפריקה, החיים בישראל והנאים במורשת־מוצאם, שמורה פינה חמה למלך המרוקני, אותו הם מעריכים בשל תבונתו ומתינותו.

אך בעובדה, לא סייעו תכונות אלו למלך לשכנע את אורחו בדרך האחרת והיחידה העשויה להביא לשלום צודק ובר־קיימא באזורנו, ע"י הידברות עם אש"ף וקיום ועידת־שלום בינלאומית בהשתתפות כל צדדי הסיכסוך.

באומרו "לא" לשלום, אמר פרס "כן" למלחמה, ונטל על עצמו אחריות כבדה להמשך האיבה והעימות, ולסיכוי הנורא של התחדשות שפיכות־הדמים בין שני העמים.

הדרך לשלום קיימת וברורה לחלוטין: משא־ומתן עם אש"ף, והכרה בזכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית ולכינון מדינה פלסטינית עצמאית, לצד מדינת ישראל ובשלום עימה.

יש להעז וללכת בדרך זו!

הרשימה המתקדמת לשלום

הארץ

ירושלים רח' ההבצלת 2 טל' 224245-6, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב נורדוי 20 טל' 661160-8, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל־אביב 61001

יום א', כ' בתמוז, תשמ"ו
27 ביולי 1986

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת לפרסמן.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 824261

מפד"ל = מצ"ד

עמיתנו דן מרגלית מסכם במאמר בעמוד זה את תחושת הפלג המנצח במאבק שהתחולל בוועידתה של המפד"ל, הראשונה אחרי 14 שנים: "הצעירים סבורים... שהמפד"ל תהיה קודם כל מפלגה דתית מתונה וציונית פתוחה." מה שמעיד שמפלגה זו איננה בוחרת בדרכים קלות ופשוטות כדי להעביר את מסריה לקהל. כי הרי לא זו בלבד שסילקה מהנהגתה את מי שנותר לפליטה מן הימים שבהם היה כיסוי ליומרת המתינות והפתיחות, אלא אף הכתירה בתוארים מצלצלים, כמו מזכיר־על, את נציגיהם של הקיצוניות הדתית וההסתגרות הלאומנית. במונחים אירגוניים המפד"ל הפכה את עצמה למצ"ד. ממפלגתו של משה חיים שפירא הגנוז לזו של הרב דרוקמן.

עבור המעורים בנעשה בזירת הפוליטיקה הפנימית, אין זו הפתעה מרעישה. כי הטרנספורמציה האמורה התרחשה בניצוחם של שני מהרסיה הראשיים של המפד"ל, ה"ה המר ובן־מאיר. שני אלה רתמו את המפד"ל כשליחיו של אל הנקמות: הם שהורידו את נציגות המפלגה בכנסת מ־12 ל־4, הם שגרמו להפיכתה לסניף של הליכוד ושל התחייה; והודות לפעילותם היתה המפד"ל למפלגה שבראשה עומדים רבנים מן הסוג הקיצוני יותר. מר המר גרם להכנסתו, לפני הבחירות לכנסת ה־11 של, מר אבנר שאקי, למקום בטוח ברשימת מועמדיה של המפד"ל — ועכשיו כרת עמו ברית, להבטיח את ניצחון ה"צעירים" בני ה־50 ומעלה. והרי את מר שאקי אין צורך להציג: הלה הינו נציג מובהק של האורתודוקסיה הדתית והקנאות הלאומית המשתלטים על המפד"ל.

כיצד תצא מכל אלה מפלגה של דתיות מתונה וציונות פתוחה, לאלוהים פתרונים. אנשים הנוטים להאמין למה שרואות עיניהם יעדיפו הגדרה אחרת. הם יאמרו, כי תהליך ירידתה לטמיון של המפד"ל, והברחת תומכיה מתמול שלשום אל הליכוד והתחייה מכאן, והאגודה וש"ס מכאן, יימשכו. אפשר שמימוש הרפורמות שהציעו ה"ה יגר ופריבס, "שמו קץ לקריירה הפוליטית של הד"ר יוסף בורג ולשילטון המנגנון בראשותו של מר רפאל בן נתן. אך מה ששילמה המפד"ל תמורת רפורמה זו במונחים של איכות פולי־טית וחברתית, עושה את החילופים בלתי כדאיים לעצמה ועבור החברה בישראל כאחד.

מה שנותר, מן הסתם, הינה מפד"ל מימים עברו, זה האופורטוניזם שהכניס לה יתרונות פוליטיים וחומריים במידה שווה. אפשר להעלות על הדעת כי מפד"ל־מצ"ד החדשה תתחבר בעתיד בקו־אליציה עם מפלגת העבודה, אך היא תשב בממשלה קואליציונית זו כנציגת הימין, הקנאות הדתית והלאומנית, ותפגע על כל צעד ושעל במאמצים למצוא תשובות הולמות לבעיותיהן הרציניות באמת של המדינה והחברה. מי שיקנה אותה, יקנה מוצר בחזות: למראיה מקבלים משנה תוקף דברי חז"ל: חבל על דאבדין ולא משתכחין.

מת אווריל הרימן

ניו יורק (עי"ד ועי"ג). הדיפלומט האמריקני אווריל הרימן, אשר שירת בתפקידים בכירים תחת חמישה מנשיאי ארה"ב מת בשבת בבוקר בביתו בגיל 94.

הרימן היה מאנשי המפתח שעיצבו את מדיניות החוץ האמריקנית כלפי ברית המועצות בשלהי מלחמת העולם השניה. הוא היה בנו של בעל מסילות ברזל ובעצמו בנקאי בין־לאומי. הוא התחיל את הקריירה הדיפלומטית שלו כשגריר ארצות הברית בברית המועצות בתקופת ממשלו של הנשיא פרנקלין רוזוולט.

בין שאר תפקידיו כיהן גם כשגריר בבריטניה, היה שר המסחר, תת שר החוץ ומושל מדינת ניו יורק.

יכולתו של ראש ממשלה

האם ייתכן לשמיר לסתור מה שפרס מנסה לבנות?

מאת א. שוויצר

לפני שבועיים נמצאו רבים שאם חשבו על ראש הממשלה שמעון פרס, חשבו עליו במונחים של נושא בלתי־מהלל להספד. לא זו בלבד שמועד החילופין בינו ובין יצחק שמיר קרב עם כל שקיעת חמה, אלא שהוא נראה מסובך והול אתים בפרשת ראש השב"כ. היו ששמחו לאדו והיו שהצטערו, אך הכל הסכימו כי מר פרס פורש בקול ענות חלושה.

המהפך שחל במעמדו אחרי ביקור הפתע במרוקו ושיחותיו עם המלך חסן השני מעיד לא רק על כושר ההישרדות הידוע של מר פרס, אלא, ובאופן כללי יותר, על יכולתו של כל ראש ממשלה לעצב במידה רבה את גורלו הפוליטי. בין אם הוא עומד בראשה של ממשלה העשויה מעור אחד ובין אם כבול בעבותות של קואליציה המורכבת ממפלגות העוינות זו את זו, שכל אחת מהן אורבת לחברתה כדי להנ־חית לה מכת מוות, מותנה מרחב התימרון שלו בדיין הוא. השאלה היא אם הוא מוכן להסתכן במימוש סמכותו בפועל: במקרה הזה הדיון היה מר פרס הדוך ומסכן.

קואליציות: משובה עבירה

הפנים המוכרים שבכל קיבול הלי־כוד, כמו גם מפלגות אופוזיציה מי־מין ומשמאל, את הידיעות על מסע ראש הממשלה, גם היו חוויים מראש, גם זכו לחוסר התשומת ראוי. וכי מה היו יכולים לעשות כדי לבטל עובדה קיימת, מה עוד שהמ־עשה עצמו היה מקובל בציבור? מר שמיר העיד כי לראש הממשלה לא היה מנדאט לנהל משא ומתן. המנדאט שלו לא היה שווה פחות משהיה המנדאט של מנחם בגין לנהל משא ומתן, באמצעות שליחו משה דיין, על החזרת סיני למצרים. המנדאט היחיד שהיה בידי שני ראשי ממשלה אלה, השונים כל כך איש מרעהו, התמצה בתחושת שלי־חות וביטחון עצמי. וכל שנדרש עוד היו כושר עשייה ושמירה קפדנית על חשאיות. ואמנם, אלה הספיקו כדי להניע תהליכים, שחשיבותם התגלתה ברבים, חודשים לא מעטים לאחר שמהלכים ניזומו.

נכון, מר פרס ניצל במקרה הנוכחי קונסטלציה דמיונית בעבי־רית משטה הוא ניצל את פחדו של הליכוד מפני הפרת הסכם הרוטציה. אך כך עשה גם מר בגין ב־1977: הוא ידע שיזכה בתמיכתה של האו־פוזיציה דאז, וזו תספיק, ביחד עם תמיכה כלשהי במחנה שלו, כדי לזכות ברוב לאישור הצעד שנקט. קואליציות אינן כובלות ראשי ממשלה, במיוחד לא כאשר הם מוכנים להמר על כל הקופה הפוליטית, כשהם משוכנעים פנימה כי תהיה תמיכה מספקת בקהל הרחב למהלך התואם עלפי השק־פתם את צורכי המדינה. ואמנם, אם שגה מר פרס במהלכו הנוכחי, לא בתעוזה יותר במימוש סמכותו בפועל שגה, אלא באי־ניצול הישגו בעריכת המפגש עם מלך מרוקו לקידום מטרות פוליטיות פנימיות. (מצבו של מר בגין ב־1977 היה שונה: הוא היה ראש ממשלה טרי שמעמדו לא היה פתוח לספק.)

...והיורש בשמיר

אדם לא צריך להיות נביא כדי לדעת שאם פתח מר פרס שביל נוסף להסדר מדיני בביקורו במרוקו, הרי מר שמיר, אם יזכה להיכנס ללשכת ראש הממשלה, ישלח בול־דוזר למחוק את השביל ואת התוואי שלו מן המפה הפוליטית. הליכוד כל כך אינו רוצה במשא ומתן המסכן את הסטאטוס־קוו עד שהוא בונה סייג לתורתו: אפילו קירוב לבבות היקפי נראה לו מאיים על האחיזה בכל ארץ ישראל. ח"כ דן מרידור, אחד מחברי הכנסת הלא־רבים של הליכוד המשתמשים בראשם כדי לחשוב, אמר באחרונה בריאיון טלוויזיוני כי ישראל זקוקה לשניים: כוח צבאי וסבלנות, עד שיבואו הערבים ויעניקו מרצונם זכות שהייה במזרח התיכון. כך סבורים מן הסתם — הגם שלא יסבירו עמדתם בצורה אינטליגנטית כמו מרידור — גם מר שמיר ורעיו, שלא לדבר על מנהיגים מסוגו של שר התעשייה אריאל שרון.

אפשר שרבים במפלגת העבודה דוחים אף הם הסדרים הכרוכים בוויתורים טריטוריאליים מהותיים. אך הם נבדלים מאנשי הליכוד בכך שאינם פוחדים ממגע עם האויב, והם רואים בהסדר עם שכנינו יעד מדרגה ראשונה, גם אם ישראל תידרש לשלם לא מעט תמורתו.

מר פרס נסע למרוקו על קונצ־נזוס רחב במפלגתו: הוא היה נשען עליו גם אילו נודע לחברי העבודה כי הוא מנהל משא ומתן עם המלך על ויתורים ביהודה ושומרון. אך הם עשויים לשאול אותו אם אכן היה טעם במאמץ אשר יישאר תקוע במשרד ראש הממשלה שמר שמיר יישב בו; ואם כך ישאלו, ספק אם תהיה למר פרס תשובה משכנעת. אין זה שמר שמיר אינו אדם מעשי: הוא מסרב, פשוטו כמשמעו, ללכת בדרך שבקצה מאיים משא ומתן על הסטאטוס־קוו. והואיל וכך, הוא ינצל את עוצמתה האדירה של משרת ראש הממשלה לסיכול מהלכים העלולים להוביל בכיוון לא־רצוי לו. ואמנם, זו השאלה המכריעת העומדת בפני מר פרס: לתת למר שמיר או למנוע ממנו את האפשרות להרוס את מה שכבר נבנה.

מי ימנה את היורש?

צפויה הבנה בין שלום ושמיר, ונראה כי שמיר הוא שיבחר את יורשו של ראש השב"כ

מאת זאב שיף

אם לא תחול תפנית פתאומית בחקירה בפרשת השב"כ, כמו גילוי מסמכים חדשים או הופעת עדים שימסרו דברים שלא היו ידועים עד כה, יהיה זה יצחק שמיר שימנה את ראש השב"כ הבא, כבר מתוקף תפקידו כראש הממשלה. רבים רואים בכך מצב אירוני. ממעמד של נחקר בפרשת השב"כ, או כמעט־נחקר, יהיה שמיר שוב האיש האחראי לשב"כ ומי שימנה את יורשו של אברהם שלום.

תמרון פוליטי בקרב חברי הקבי־נט ומפלגות הקואליציה גרם שתוע־דף חקירה משטרתית על פני ועדת חקירה משפטית. לא לשם בירור האמת או שמירה על ענייני ביטחון, אלא קודם כל כדי למנוע את חשיפתו של שמיר כמנהיג הפוסק בשאלות נורמאטיביות ומוסריות רגישות. אילו היתה קמה ועדת חקירה, היתה דמותו של שמיר נפגעת כך או אחרת. אילו היה אברהם שלום עומד על דעתו כי קיבל אישור מהדרג המדיני ("בר־שות ובסמכות", כפי שכתוב בבקשת החנינה לנשיא) להדחת עדים ולע־דויות שקר, ועדת החקירה היתה צריכה להחליט גרסתו של מי נכונה, של שמיר או של שלום. גם תוצאה של תיקו היתה גורעת לשמיר. מהי־מנותו היתה מתערערת, והוא היה מוצא עצמו מתייצב נגד השב"כ. אפשר להניח כי ראש השב"כ היה מציע להיחקר בגלאי־שקר. על שמיר היה להסכים לבדיקה דומה — או לדחות את ההצעה ולהגביר הספקות בכנסת. גם אם גירסתו של ראש השב"כ היתה מעלה ספקות אצל חברי ועדת החקירה, לא היה אפשר להימנע ממסקנה, כי שליטתו של שמיר כראש הממשלה על השב"כ היתה לקויה מיסודה.

כל זה יימנע ממנו עתה: לא רק בגלל אופיה של החקירה המשטר־תית אלא גם, ואולי בעיקר, משום שהושגה ככל הנראה הבנה בין שמיר וראש השב"כ שאיש מהם לא יפליל את רעהו בחקירה. אם עיסקה זו תצא לפועל, יהיה צריך כמובן להסביר לחוקרים ולבג"ץ כיצד מתיישב הדבר עם מה שנכתב בבקשת החנינה כי הפעולות נעשו "ברשות ובסמכות".

מאבק ללא כפפות

אחד השלבים יהיה, לכן, מינוי יורש לראש השב"כ. אברהם שלום התפטר מתפקידו, אך לפי שעה מעכב את הליכתו, ככל הנראה מתוך רצון לשמור על מעמדו כל עוד נמשכת החקירה. אותן הידיעות אומרות כי ייתכן שמצב־ביניים זה יי־משך עוד חודשים לא־מעטים. מכאן ששמיר הוא שיקבע מי יהיה מחליפו של שלום. מינויו של ראש שב"כ חדש על רקע מה שאירע, מקבל חשיבות מיוחדת, שונה מכל המינויים הקודמים לראשות השב"כ.

המאבק על המינוי הבא יהיה קשה. יהיה זה מאבק ללא כפפות. הסכנה היא שהפעם יתפוש לא אדם בעל כישורים הנאמן לראש הממש־לה, אלא אישיות שתהיה נאמנה ליצחק שמיר ואולי גם לתפיסת עולמו. פרשת השב"כ לימדה את הקהילה הפוליטית בישראל כי אין מדובר כאן רק במשרה מקצועית חשובה כמו זו של הרמטכ"ל, אלא גם בעמדה פוליטית רגישה ביותר, שאין להפקידה למתנה הדי־ב.

עד עלייתו של הליכוד לשלטון לא ויתרה מפלגת העבודה על עמדות־כוח רגישות בממשל. עם זאת, במשך השנים חל תהליך של התגברות הגישה הממלכתית במינו־יים למשרות ביטחוניות רגישות כמו אלה של הרמטכ"ל, ראש המוסד, ראש השב"כ או מפכ"ל המשטרה. אצל הליכוד חל תהליך הפוך מאז 1977. בתקופה הראשונה, זו של מנחם בגין בממשלתו הראשונה, היתה הגישה ממלכתית מובהקת ומי שנתן את הטון בעניין זה היה בגין עצמו. הוא השאיר על כנם את ראש השב"כ אברהם אחיטוב, את ראש המוסד יצחק חופי ואת המזכיר הצבאי אפרים פורן, כולם מינויים של יצחק רבין. לכל אחד מהם הציע להמשיך בתפקידו ונזהר מלקרב מקורביו לתפקידים אלה. להוציא מקרה אחד של מועמד ליועץ למלחמה בטרור שבגין חשב כי הוא מתאים מבחינת כישוריו.

מינוי אנ"ש

עוד קודם להליכתו של בגין, בת־קופת ממשלתו השנייה, החלו כמה ממנהיגי הליכוד לדחוק את אנשיהם למשרות רמות. אך הדברים נעשו בדרך כלל בהסתר למחצה. הליכוד גם התקשה למצוא מועמדים מתאי־מים לכל המשרות הרמות שרצה בהן. אבל זה זמן שאנו מצויים בעידן חדש באשר לתפיסת עמדות־כוח בממשל. הדברים נעשים ללא בושה, בראש חוצות. בתירוצים מתרים מפטירים אנשים, מתעלמים ממכרזים וממנים תחתם את אנשי שלומם. העיקר שיהיו נאמנים, השאר חשוב פחות. הדוגמאות לכך הם מינויים שביצעו השרים שרון וקצב.

אם התהליך יתפשט גם לשב"כ, תהיה זו מהלומה קשה על רמתו ומי־קצועיותו של ארגון רגיש זה. מי שיכול למנוע את התהליך השלילי הוא שמעון פרס. כל שעליו לעשות הוא לא לדחות את מינויו של ראש השב"כ הבא, ולהחליט על המינוי מהר ככל האפשר. עליו לראות בכך לא עניין אישי בתחום היחסים שבינו לבין אברהם שלום, אלא צעד בעל משמעות לאומית החשוב גם לחוסנו המקצועי והמוסרי של השב"כ. פרס צריך למנות בהקדם יורש לשלום, בהתאם למסורת המינויים שהיו בשב"כ. היסוס מצדו בעניין זה ישאיר את מינוי ראש השב"כ לשמיר, שיעמוד ודאי בל־חצים גדולים של כמה מחבריו להנהגת הליכוד כמו אריק שרון. כך עלולה להיפתח תיבת פנדורה קשה: בידי פרס למנוע את הרעה.

שמיר: עמידה בלחצים גדולים

פרס: צריך למנות בהקדם

המפד"ל: ניצחון הצעירים

יוסף בורג לא ידע להיפרד מבלי לחסוך מעצמו תבוסה. אך האם תלויים הצעירים בגוש אמונים?

מאת דן מרגלית

העתקת מרכז הכובד במפד"ל מקבוצת "למפנה" בראשות ד"ר יוסף בורג לסיעת הצעירים בהנהגת זבולון המר היא דבר בעתו, ואולי אפילו באיחור ניכר. השנים האחרו־נות שבהן עשה בורג כמנהיג המפד"ל, בעיקר מאז פטירת משה חיים שפירא ופרישת יצחק רפאל, הפכו אותו לאחראי העיקרי, הראשון במעלה אם כי לא היחיד, להת־דרדרות שפקדה את הציונות הד־תית.

חרף שנינותו, השכלתו וחוכמת־החיים המאפיינת אותו, מתנהל תהליך פרידתו של בורג מהחיים הפוליטיים בחוסר חן משווע. הוא ראה תחת שרביטו את הצטמקות המפד"ל מ־12 ח"כים לארבעה. הוא הודח מתיק הפנים, שבו נחל כמה כישלונות, אל משרד הדתות. הוא נאלץ להעניק כתב כניעה מחפיר תמורת עוד כמה חודשים משברים ליד שולחן הממשלה. לבסוף ראה את מועמדיו מובסים תיגפים בוע־ידת מפלגתו, וחוששים מהתצבעות המתוכננות וכואבים את תוצאות אלה שכבר נערכו. אם נותרה בו מידה של רגישות, הוא היה צריך להבין בשבוע שעבר מה עומק שברו הפוליטי אם בקרבו "האיש החזק" רפאל בן־נתן נמלט מהתמודדות, אם הוא עצמו נזקק לאיום בהקמת סיעה עצמאית ופרישה מתנועתו.

ניצחונו של המר, שבא לביטוי בכמה הצלחות בולטות בהצבעות, העיד על הישגו הכפול, הן כארגון מחדש של המפלגה על יסוד המלצות ועדת פריבריגר והדיבגינית, הן בהיערכות תומכיו בוועידה. יש בכך עדות כי נקלטה טענת תומכיו, שלמרות מרכזיותו בהנהגת המפד"ל, אין הוא נושא באחריות העליונה לדרדורה ומכל מקום הוא ראוי להזדמנות אחת נוספת לשאת את האחריות על שכמו בלבד. אולי [illegible] יביה אשר פרשו מן המפד"ל נאלצו לחזור לביתם הפוליטי הקודם כשי גבם המפלגתי מקופל.

אך הצלחת סיעת הצעירים כ־

בורג: הזכרון משותק

הנהגת המר איננה משוללת בעיות במישור הלאומי הרחב. ב־1977 תמך המר בכל לב במהפך שהעלה את הליכוד לשלטון במקום המערך שהתאכזב בו כתום 29 שנה. רק במהלך מלחמת לבנון ב־1982 החל להתפכח מן האשליה. שלא כד"ר בורג, לא יצא מעורו להגן על ממשלת הליכוד באסיפה המפורסמת בכיכר מלכי ישראל, שנועדה להיות משקל־נגד להפגנת "שלום עכשיו". מה שאמר שם בורג יילמד בבית מדרשם של הקיצונים בזרות הפני־מית, והמר כבר לא היה אז במצב הרוח הלאומי להזדהות עמו. מצד אחד נמנה על הראשונים שהבינו מה גודל המצוקה, ומצד אחר לא לחץ לנטוש את הממשלה. נראה כי לאחר שלטון הליכוד התייצבה השקפתו, בוגרת ומנוסה ונטולת אשליות, במרכז המפה המדינית.

אולם המר לא הביס בשבוע שעבר את קבוצת בורג הוותיקה לבדו. [illegible] שפירא הוא שר שלא נבחר לכנסת. דרוקמן התחבר אל אברהם ורדיגר מפועלי אגודת ישראל כדי לזכות בשני מנדטים במורשה־מצ"ד. הצן

פורת התאכזב בתחיה. אם עלייתו של המר תלוייה עתה בהם; אם שובו לממשלה מותנה בתמיכתם בו ב־4 בספטמבר, היום שבו אמור ד"ר בורג לפרוש, אזי יש יסוד לחשש שהמפד"ל הקטנה והמצומקת תורת תשבית בבריתה הפוליטית עם הליכוד.

דוד גלס, מי שהיה ח"כ מטעם המפד"ל ופרש למערך, העריך השבוע שהתהליך הזה כבר אירע. לאחר ועידה כזאת, שבה חברו כוחות המר, שפירא ודרוקמן בברית אר־ וק, ייתכנו אולי בעלי קנוניות שינסו לבלום אלה את אלה, אך קיים חשש כי המחיר לעליית הצע־ירים אל הנה השלטון במפלגה יהיה מותנה בבנייה מוחלטת ימינה. המחיר עלול להיות שנפח הייצוג הפרלמנטרי של המפד"ל ומורשה־מצ"ד ישוב ויצטמק בכנסת הבאה, או ישמור על היקפו ותו לא.

שכן אנשי גוש־אמונים לא היו לרוב, ולא השתלטו על ועידת המפלגה, ואין להם חלופה כנה להתחבר אל בורג ויורשו אברהם מלמד, שלא כבש את אולם הוועי־דה. בכל זאת הם עלולים ליצור לחץ פסיכולוגי על סיעת הצעירים, כאילו מימוש חלומה הישן — ניהול המפד"ל — תלוי בהם. בחירת מזכ"ל חדש מגוש אמונים היא סימן ראשון לכך. העובדה שגם אנשי בורג שכ־שלו בהתמודדות זו הציגו מועמד מאנשי "מרכז הרב" היא עדות להערכה כי גבר משקלם של אנשי ארץ ישראל השלמה.

"הצעירים" סבורים שזוהי הערכה פשטנית. המפד"ל תהיה קודם כל מפלגה דתית מתונה וציונית פתוחה. [illegible] המערך. אך למפלגת העבודה יש סיבה לחשוש כי הוועידה עיכבה את תהליך שובה של מפלגת הציונות הדתית אל נקודת המוצא ההיס־טורית שלה.

עידן צינורות הנפט

מחקר חדש מציין כי המצב בשוק הנפט העולמי תורם לשיפור המעמד הגיאופוליטי של ישראל

מאת אליהו סלפטר

מלחמת איראן–עיראק החזירה את חשיבותם של צינורות הנפט למזרח התיכון והוסיפה למעמדה הגיאופו־ליטי של ישראל בשיקולים אסט־רטגיים אחדים. זוהי אחת המסקנות של מחקר שערך שמואל מאיר ממכון יפה למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל אביב על "האימפ־ליקציות האסטרטגיות של מציאות הנפט החדשה".

המציאות החדשה היא זו שנוצרה עקב העודפים העצומים של היצע הנפט בשנים האחרונות, ועקב המלחמה במפרץ הפרסי אשר שיב־שה מערכות הפקה ושיווק קיימות, אם כי לא גרמה לשום בהלת קניות או העלאות מחירים, בניגוד לסכסו־כים קודמים. מאיר טוען גם שה־מציאות החדשה של עודפי הנפט בעולם והמאגרים האסטרטגיים הג־דולים בארצות הברית מאפשרים לישראל להקטין במידת־מה את מאגרי החירום שלה ולחסוך בכך מאות מיליוני דולרים בשנה.

הזעזועים במפרץ הפרסי המחישו כי התלות בנפט הערבי, אפילו בהיקף מצומצם, פירושה תלות באמצעי התובלה הפיסיים. חידוש העניין בצינורות נפט היתה איפוא יותר תוצאה של שיקולים אסט־רטגיים מאשר מסחריים. אמנם בשל העודף הגדול בכושר התובלה הימי נעשתה ההובלה במכליות זולה. אך בכל זאת גדל השימוש בשלושת הצינורות הקיימים. הם הורחבו וגו־בשו תוכניות להנחת צינורות חד־שים, כגון:

● צינור שיוביל 1.6 מיליון חביות נפט מעיראק דרך סעודיה לחוף ים סוף ומשם באניות לאירופה.

● צינור חלופי מעיראק לעקבה עם כושר של מיליון חביות ליום. העיראקים הודיעו שהקפיאו את התוכנית בהיעדר ערבויות מספיקות מפני התקפה ישראלית.

● צינור נוסף לים התיכון בטור־קיה, בכושר העברה של 700 אלף חביות ביום. ישולם עד סוף 1986.

● צינור נסיכויות הנפט שיוביל מכווית למפרץ עומאן ויעקוף את מיצרי הורמוז. בבנייה.

הגדלת המלאי בישראל

השיבה אל צינורות הנפט, למרות פגיעותם, עשויה להשפיע על היח־סים האסטרטגיים באזור. בניגוד להערכותיה המקובלות, מוכנה עי־ראק לשווק את הנפט שלה דרך עקבה, סמוך לגבול הישראלי. פירוש הדבר שבנסיבות המסוימות המתאימות לא רואה עיראק בישר־אל איום רציני לענייניה. "הצינור המוצע לעקבה הגביל את חשיבותה האסטרטגית של ירדן בעיני בעלת בריתה עיראק, אך הבליט גם את תלותן של עיראק וירדן בישראל", נכתב במחקר. המשא והמתן על הנחת צינור עיראק–עקבה היה קשור, כך נמסר, בנסיעות הלוך ושוב של פקידים אמריקאים בין י־רושלים ורבת עמון. היה בזה כדי לתת לישראל מנוף חדש ביחסיה עם שכנותיה ועם ארה"ב: מעתה ישראל תהיה לפחות שותף שקט בכל משא ומתן על ענייני נפט בין עיראק וירדן.

גם סעודיה קיבלה החלטה אסט־רטגית חשובה בהחליטה לבנות מסוף נפט ענקי בינבו על חוף ים סוף. בכך היא מפנה את מתקני הנפט, המרוכזים עתה במפרץ הפר־סי, להקטנת פגיעותם, גם אם פירוש הדבר שהם יהיו בטווח פגיעה ישר־אלית.

לעולם המערבי יש כיום מאגרי נפט לכיסוי 105 ימי צריכה בממ־וצע, לעומת 52 ימים ב־1973. עובדה זו, ועודפי כושר תפוקה, מסבירים את שוויון הנפש שבו עוקב עתה המערב אחרי מלחמת עיראק–איראן ואת היעדר הבהלה גם כאשר התחילה "מלחמת המיכ־ליות" במפרץ הפרסי. מאז אמצע שנות השבעים מחזיקה ישראל מלאי דלק שיספיק לכ־180 ימים. לישראל שלושה הסכמי נפט עם ארה"ב. האחד מעניק ערובה (ל־15 שנים, מאז 1975) לאספקת חירום ממאגרים אמריקאיים; השני מבטיח עזרה אמריקאית למימון הדרוש כדי להכפיל את כמות מאגרי החירום לשנת צריכה שלמה.

ממשל רייגן מוסיף מדי יום כ־200 אלף חביות למאגר הנפט האסטרטגי של ארה"ב, ובשנת 1991 תשלים ארה"ב אגירת 750 מיליון חביות. הצבירה הגבוהה מעניקה שורה של יתרונות השוכבים לישׂ־ראל. ראשית, הקטנת הלחצים המד־יניים מהמדינות המתועשות. שנית, ישראל יכולה להתאים למצ־יאות החדשה את תוכניותיה השא־פתניות לשמור על מלאי ל־360 יום, שיכול לעלות 460 מיליון דולר לשנה.

הסובייטים ימשיכו לספק

בנתחו את תוצאות הירידה החדה בהכנסות של מדינות ערב מנפט, מצביע המחקר על ההאטה ואף הירידה בקניות הנשק הערביות. זה מאפשר לישראל לבלום את אבדן מאזן הכמות האיכותי, למרות ההכרח לצמצם את תקציב הביטחון. דבר זה חשוב במיוחד משום שהרצון להרוויח מטבע חוץ הפך למניע העיקרי של אספקת נשק סובייטית לערבים.

בראשית המחקר מוקדשת תשו־מת לב רבה לשאלה האם עודפי תפוקת הנפט הנוכחיים והירידה התלולה במחירי הנפט הם תופעה חולפת או שהם מסמלים שינוי בסיסי במאזן ההיצע והביקוש. המחקר נזהר מלשלול את הערכת האסכולה הפסימית הטוענת שלקר־את שנת 2000 יהיה העולם שוב תלוי במידה רבה בנפט מהמזרח התיכון ומהמערב הסעודית בפרט. רק המזרח התיכון יוכל לספק את העלייה הגדולה בביקוש, אומרים המומחים הפסימיסטים.

אך אין בהכרח סתירה מוחלטת בין ההערכות האופטימיסטיות לפ־סימיסטיות. העתידים האופטימיס־טים מוחשיים יותר, אך הם מתייח־סים, מטבע הדברים, בעיקר לתקופה הקרובה, למחצית השנייה של שנות ה־80 וראשית שנות ה־90. ההערכות הפסימיסטיות כלליות יותר ומתייח־סות לרוב שנות ה־90 ולסוף המאה.

ביחס לשנים הקרובות, קיימת תמימות דעים רחבה בהערכה האופ־טימית:

● סוכנות האנרגיה הבין־לאומית לא חוזה שינוי משמעותי בעשור הנוכחי במאזן היציב שבין ההיצע והביקוש של נפט.

● חברות הנפט העיקריות אינן צופות עלייה ריאלית במחירי הנפט לשנת 1990.

● מכוני מחקר מעריכים שצר־יכת הנפט ב־1990 תגיע ל־49 מי־ליון חביות ליום, כ־2 מיליון חביות פחות משהיתה ב־1979.

אחת המסקנות המעניינות של המומחים רבים היא שבריה"מ תמשיך לשמש גורם חשוב להבטחת היצע גדול של נפט. היבולים הדלים ומצבה האומלל של החקלאות הסובייטית, בצירוף הצורך בייבוא טכנולוגי מהמערב, יחייבו את הסובייטים להמשיך ולהגדיל את יצוא הנפט שלהם.

מצב־רוח / ב. מיכאל

אווירא דירושלים

גם גדולי מבקריו של ראש הממשלה אינם יכולים להכחיש כי מסעו האחרון תרם תרומה ניכרת ליצירת אווירה חיובית. הסימנים לכך רבים, ובכל שחול־פים הימים נוספים עוד ועוד סימנים כי כמויות־עתק של אטמוספירה נוהרות נוצרו שם במרוקו. עצם הסכמת המלך למפגש היא כמובן בלון האווירה הגדול ביותר, אך גם שאר המחוות הקטנות תרמו לא מעט. המלך נהג במו־ידיו את מכוניתו המלכותית כדי לאחל למר פרס לילה טוב — לפחות ארבעה גלונים של אטמוספירה חיובית נמשכו; מספר המנות בכל ארוחה גדל והלך (ובתשע ל־84 — תוספת של שניים־שלושה קוב אווירה חיובית).

מלצרי המלך וסבוריו הם ששימשו את המשלחות — עוד כמה ליטרים של אטמוספירה עתירת־חמצן. כמות הסוכר בק־פה היתה בלתי־מוגבלת. נרשמו 667 חיוכים. פעמיים התיר המלך למר פרס להיכנס לפניו בדלת. המשלחות קיבלה עיתונים חינם. טלוויזיה הוצבה בכל חדר. תת־עוזר שר החוץ המרוקאי, כמחווה חריגה של יחסי חברות אישיים, פנה שבע פעמים אל ח"כ רפי אדרי בשמו הפרטי (העובדה שכינהו בשם "אודי" אינה אלא טעות מודעית שלא העיבה על האווירה שנוצרה), ועוד כהנה וכהנה מחוות חריגות וג'סטות נדיבות שתרמו עוד ועוד גלונים של אווירה חיובית ואטמוספירה רעננה.

מכמני האטמוספירה שאגרה המשלחת במרוקו נארזו בקפ־דנות והובאו ארצה במכלים חתומים. כאן צורפו אל מחסן האווירה הירושלמי, שבו מופקדים מכלי האווירה שנאגרו בהזד־מנויות קודמות. נמצאות בו האטמוספירה החיובית משיחות פרס באירופה, האווירה המופלאה שהביא עמו מארצות־הברית (כאשר השאיר רושם מרהיב ביותר על כל רואיו בטלוויזיה), וגם האקלים הצח שנוצר בע־קבות פגישה מסתורית זו או אחרת עם המלך השכן, והאיילו באורות של רוח חדשה ששבו אלינו לאחר השיחות עם הנציגים המצריים. המחסן ענק, מלא וגדוש באווי־רה ובאטמוספירה.

על־פי חשבונם של יודעי־דבר, מספיקות רזרבות אווירת־הפיוס והאטמוספירה החיובית המצויות עתה בירושלים להס־פיק לכדי 14 ימי שלום אזורי־יים, שמונה הסכמי דטאנט בין־מעצמתיים, חיסול שלושה סכ־סוכים היסטוריים, ועוד ייוותר די אקלים נח לייצובם של 398 חיבוכים משפחתיים.

בצד מחסן האווירה מצוי גם בונקר "פריצות הדרך". מצוי בו אוסף נדיר, כמעט מושלם, של פריצות דרך שנאגרו בעמל רב־לים בכל קצוות תבל. פריצות הדרך מובילות כמעט לכל כיוון אפשרי, אך גם מתי־המעט הראשים לבקר בבונקר פריצות הדרך יודעים כי חלילה להם מלצעוד קדימה באותן הדרכים האלה, שמא יגרעו בכך מערכן של שאר הפריצות ויעיבו על המשך האיסוף התקין של עוד ועוד פריצות.

וכך, ברבות האטמוספירה ופ־ריצות הדרך, נראית עתה מדינת ישראל כאחת מאותן חידות ידועות מעיתוני הילדים, מאלה הקרויות בדרך כלל "כיצד יגיע השפן אל הגזר". במרכזו של מבוך גדוש בדרכים פרוצות ניצב שפן מבוהל שלא מש ממקומו. והוא רק שואף עוד ועוד שאיפות הגונות של אט־מוספירה חיובית, ובוהה בעיניים קפואות בשלל הדרכים הפתו־חות בפניו.

ואולי לא חידת ילדים יש כאן ולא שפן מבוהל, אלא יישום קפדני של שיעור באטמוספי־ריקה. אולי מסרב ראש ממשלתי לנוע אפילו סנטימטר אחד אל מעבר לעניינים שבאטמוספירה. מכיוון שגם בעולמם הוא, כמו בעולם הפיסיקאלי, אין מאחורי האטמוספירה אלא חלל ריק בלבד. וכידוע — אולי גם "כוכבי" — לפרוץ את הדרך אל המרחבים שמעבר לאטמוספירה החיובית, רק אסטרונאוטים מע־זים. וכאלה, אללי, לא מועסקים כרגע במשרד ראש הממשלה.

هكذا من الاصل

صكذا من الاهل

קול המוסיקה בגליל העליון

דוגמה להיווצרותו של פסטיוואל אמיתי, העונה לצרכי אמנים וקהל

בארץ שלנו, שהעבר שלה ארוך והילו ההווה מהוסס, אירוע המתרחש זו הפעם השניה ברציפות הוא אירוע בעל מסורת. לפיכך אפשר להתייחס ל"ימי המוסיקה בגליל העליון" כאל מוסד שנטע שורשיו עמוק בקרקע הגלילית. ב־3 באוגוסט הוא יתקיים זו הפעם השניה, כשמרכזו בכפר בלום.

הארץ שלנו היא עתירת מוסיקה טובה, ויעידו על כך הסדרות למנויים של כל התזמורות, שלא לדבר על יבוא כוכבי מוסיקה קלאסית הממלאים אולמות. אבל "ימי המוסיקה" נועדו לשביעת מוסיקה ולעוד משהו: הם נועדו לעשיית מוסיקה.

זאת הסיבה שבמהלך השבוע כולו פתוחות החזרות לקהל. כל בוקר תיערך באולם בכפר בלום חזרה לקראת הקונצרט של אותו הערב. הכניסה לחזרות היא חופשית ומן הקהל נדרשים בעצם שני דברים: שקט ואהבת המוסיקה. מי שלא יהיה די לו בחזרה יוכל אחרי הקונצרט להיפגש עם האמנים בבית ההארחה של כפר בלום על ספל קפה ועוגה.

זהו מפעל משותף של הרבה גורמים שאהבת המוסיקה מקשרת ביניהם: אלמלא התלהבותה של עידית צבי מ"קול ישראל" ספק אם הדבר היה נולד. אלמלא התלהבותם של אנשי המועצה האזורית הגליל העליון, ובראשם איש התרבות יעקב שניידר, ספק אם הדבר היה ניצב על רגליו ומתחיל להלך. אלמלא המועצה לתרבות, קרן תרבות אמריקה־ישראל, המועצה הבריטית, עיתון "הארץ" ועוד גורמים רבים קשה היה להקים בו נדבך זה או אחר, שכולם ביחד מקיימים את השלמות.

כמובן, קשה היה בלי התלהבותם של האמנים, שרובם מן הארץ ומיעוטם מחו"ל. אולי אין ביניהם כוכבים שבכוח שמם ימלאו את ה"קרנגי הול" בניו יורק עד גדותיו, אבל כל אחד מהם הוא אמן מעולה בקנה מידה עולמי והרכבים השונים שביניהם (יותר משלושים אמנים) הם סוד הקסם המוסיקאלי.

את הרפרטואר אפשר למצוא במודעות, אבל לאירוע כזה לא באים בשביל הרפרטואר. אולי צריך לציין את הערב שיוחד לבראהמס, (יום שלישי, ה־5 באוגוסט) ואת הערב שיוחד למוסיקה אנגלית, סביב יצירתו של פיטר מקסוול דייויס "שמונה שירים למלך משוגע" (יום ה', ה־7 באוגוסט), באותו ערב יבוצעו גם שירים אליזבתניים, ויצירות של פרסל, בריטן והיידן (מתוך קופה האנגלית שלו). בערב הסיום, במוצאי שבת, יבצעו את יצירתו של הפסנתרן גלן גולד "סוב, אז אתה רוצה לכתוב פוגה", לרביעיית סולנים ורביעיית כלי קשת.

קשה לקיים אירוע כזה בלי הקהל. האירוע של השנה שעברה גרם למארגנים מידה של אופטימיות, שבינתיים מוכיחה את עצמה: לקונצרט הראשון, ב־3 באוגוסט נותרו כרטיסים בודדים בלבד. מחיר הכרטיס הוא 14 שקלים חדשים, ומי שקונה 6 מקבל את השביעי בחינם.

המארגנים נתונים בדילמה הרגילה באירועים מסוג זה: הם לא רוצים להודיע שכל הכרטיסים נמכרו, כדי שיימכרו גם המעטים שעוד נותרו. אומרים שגם בבתי ההארחה בקיבוצים שבסביבה יש עוד מקומות. ומי שלא יצליחו להיכנס לאולם שבכפר בלום, יוכל לשמוע את הקונצרטים ב"קול המוסיקה".

רוח חדשה נושבת בתיאטרון הסובייטי

שתי הצגות שלא ניתן היה להעלותן בתקופה שלפני גורבאצ'וב, מועלות על בימות שניים מתיאטראות מוסקבה

מאת אליהו והבי

בעונה זו מועלות שתי הצגות שהפכו לשיחת היום במוסקבה. תיאטרון "סטניסלבסקי" הפך מחזה אנטי־ציוני לכתב אישום נגד המשטר הסובייטי, הסוגר את אזרחיו בגבולות חסומים; ותיאטרון "לאנקום" העז להעלות מחזה הגובל עם חילול הקודש — הסרת הילת הקדושה מעל ראשו של לנין. בעבר לא היו ה"פוליטרוקים" של המפלגה הקומוניסטית מתירים הצגות כאלו.

"רודנות המצפון" המוצגת בתיאטרון לאנקום, נכתבה בידי מחזאי צעיר בשם מיכאיל שיאטרוב, שהחליט להציב סימן שאלה מעל ראשו של לנין. עלילת המחזה מתרחשת בחדר המערכת של עתון נוער סובייטי. בישיבת מערכת, מציע כתב צעיר לכתוב על "משפט ציבורי" שערכו חברי קומסומול ללנין. האירוע התפרסם ב"פראבדה" בשנת 1920. חברי המערכת הקשישים נזהמים. מעשי לנין הרי אינם עומדים למשפט והם בחזקת אמת צרופה. אפילו הכותרת: "משפט צבורי על לנין" מהווה חילול קודש. במהלך ההצגה עולים על הבימה, בין השאר, צ'רצ'יל המנהל מסע צלב נגד הבולשביזם, חברי הבריגדות האדומות המציגים את דעתם על הקומוניזם, אחד מגבורי דוסטויבסקי המתפלסף על רודנות ואנרכיה. אפילו רוחו של סטאלין עולה על הבימה ברמות קומוניסט, הטוען כי "יש להטיל אימה על הצבור כדי לקדם את הקומוניזם".

גם מחבר המחזה אומר את דברו: "יש לתת לאמת זכות דיבור במלים ומעשים". בשיחה עם עתונאית שוודית במוסקבה אומר שיאטרוב כי ברית"מ נמצאת כיום על פרשת דרכים, היוצרת תקוות כי החברה הסובייטית תתגבר על טעויות העבר. עצם הרשאה להציג את המחזה מהווה סנסציה במוסקבה של קיץ 1986.

סרנדה גיאומטרית

מאת אורנה לנגר

האנסמבל ירושלים מארח את אוהד נהרין ומארי קאז'יוארה, בכוריאוגרפיות של נהרין, ניר בן גל וליאת דרור, בתיאטרון ירושלים.

המגמה הבולטת במוסיקה המודרנית להיצמד לטקסט ספרותי חוץ מוסיקלי, שיפטור את המלחין ממיצוי ההתמודדות עם איכויות מצלול חדשות, קיימת גם בריקוד המודרני. המגמה לשלב טקסט ספרותי במחול. הטקסט מקבל במידה רבה את התביעה לחיפוש דרכי הבעה חדשות של הגוף, והופך את הריקוד למעין פנטומימה המתרגמת אותו לשפת הגוף. אין פלא שהקהל במופע זה קיבל תוכניה בה פורסמה לא רק העלילה, אלא הובא גם התמליל, שהיווה חלק אינטגראלי ואקטיבי ביצירה.

נהרין: ריקוד מתומצת

במחול המודרני קיים כבר קוד סמלים קבוע, הכולל רפרטואר ידוע של צעדי הליכה, ריצה בעמידה או אפילו דיבור כחלק מהריקוד עצמו, כאשר לקהל יש תמיד מקום פתוח לוויכוח מי מהכותבים של המחול המודרני שולט על הבימה. אפילו המרד של המחול המודרני בקדושת התנוחות הקלאסיות הוא מרד שהפך לעניין שבשגרה. הדגש עתה הוא על האריאציות: כיצד ניתן לשלב טקסט מילולי בתנועה, ומה הן האפשרויות של הגוף הנע לשמור על רצף תנועה ודימה מתמדת.

הערב נפתח ב"מתים מצחוק" (כוריאוגרפיה: ניר בן־גל, מוסיקה: מרדית מונק, טקסט: יוג'ין יונסקו) שהוא משחק מילים על צירופי מבעים למילה "למות" — מצחוק, מפחד, מצמא, כשכל אחד מהמתכבים הספרותיים נותן לרקדנים הנחיה כיצד להתאים תנועה למילה. החלוקה של הקבוצה לתת־קבוצות יצרה רצף נפלא של קומפוזיציה קונטרפונקטית אחידה.

יפה היה אף האפילוג החותם את היצירה, כאשר מחצית הקבוצה יושבת מהורהרת בתנוחת "האדם החושב" של רודין, על ה"גוויות". ומביעה אף במלים את המוטיב החוזר של עליונות הרוח על החומר בכל גלגוליו.

אותו שימוש בצירופים שונים של אותה מילה היה בריקוד "התניות מתוקות" (כוריאוגרפיה: ליאת דרור, מוסיקה: יעקב גבה, טקסט: פיטר הנדקה), כשהפעם קיבלה המילה "צריך" פרשנות של מצבי צבירה משתנים.

משחק יפה אך ממושך מדי בין הקבוצה של "אוסטינאטו" לבין קבוצה המשתרעת עליה בתנועה פיתולית היה בוויקי גלגוליה המשתנים של הזיקית (כוריאוגרפיה: אוהד נהרין, מוסיקה: פיטר גבריאל, סטיוארט דמשר, תופים אפריקאיים, תלבושות: עודד גראן).

לשיא של שלמות אסתטית הגיע הערב בריקודם של האורחים אוהד נהרין ומארי קאז'יוארה, ששמו את הדגש על תנועה גרידא, כאשר אביזרים חוץ־כוריאוגרפיים לא כפו עצמם על החיפוש אחרי שלמות היופי של הגוף בתנועה ("ששים לזיקה" — כוריאוגרפיה, מוסיקה ותפאורה: אוהד נהרין), היתה זו סרנדה גיאומטרית מושלמת של ריקוד מתומצת, כשהאביזרים המוסיקאליים — מטרונום, מפוחית וגיטארה — משמשים רק אביזרי עזר ותבליטים למחול שנכתב על ידי פיה הניצחי של מלחמת המינים. והו

אמנם נושא נדוש ופחות מקורי מנושא מופשט כ"התניות", אך העיסוק בו תמיד מרתק מחדש.

★

מוסיקה אינדונזית "הגמלאן מיאוזה", בביצוע משתתפי המגמה למוסיקה חוץ־אירופאית, בהדרכת ד"ר בנימין ברינר, במרכז למוסיקה משכנות שאננים בירושלים.

קטע מאינטמי בטעם המזרח הרחוק טעמנו במפגש שהיה חוויה נדירה עם כלי תזמורת גאמלן אינדונזיים. "גמלאן" פירושו תזמורת הקיימת כמעט בכל כפר אינדונזי, ויכולים לשבת בה עד 80 נגנים. ד"ר ברינר, שהצליח לייבא את הכלים לישראל, בחר במגוון מייצג של כלי גמלאן "דכינ" — הגנדאר, הרבאב והחליל, עליהם מנוגנות האימפרוביזציות המתוכננות — ו"קג שיט" — קבוצת כלי הקשה האידיופוניים עליהם מנוגנת התבנית הקצבית החוזרת על עצמה. היה כאן ייצוג של כמעט כל קבוצת כלים בגבהים שונים, שנועדו להעשיר את רבדי הגוונים.

כל מי שבא עם שעון־עצר בידו חייב היה להיעצר ולהשתאות מיפי הצלילים, הגוונים וגווני הצירוף של שתי מערכות מודאליות. האחת שיוויונית (סולמות עם מרווחי טונים שלמים) והשניה של סלסולי רבעי ושמיניות טונים. הכל נעשה על בסיס מערכת של מרקם ריתמי המורכב מאוסף של יחידות פשוטות יחסית, שצירופן הופך למלאכת מחשבת מרתקת.

במפגש זה יש (עבור מי שמוכן להשתחרר מהכיווניות הטונאלית של המוסיקה המערבית) תמיד מראשיתה של חוויה שהביאה מלחינים כמו דביסי להשראה של פיתוח כרומאטיקה מודרנית, אשר סללה את הדרך לעידן הדודקפוני. כל מפגש עם חוקיות אחרת הוא בחזקת הלם מפרה.

למנגנים בערב זה (רובם מורי האקדמיה למוסיקה) היתה זו הזדמנות ליהנות מכל עושר הרבדים והצלילה שניתן להפיק מכל מופע מוסיקאלי, כאשר חלק מהחוויה הוא השחרור מהשעבוד לכבלי הוירטואוזיות המערבית. בגמלאן אין משקל מכריע לוירטואוזיות של הפרט, אלא לקשיבות הדדית, וכל נגן מתחלף בכלי ובתפקיד.

זוהי מוסיקה פונקציונאלית. לא רק של טקסי פולחן, אלא בעיקר כתזמורת עממית בתיאטרון הצלליות, המלווה סיפור מושר על ידי מקהלת גברים על עלילות אהבה ומלחמה הלקוחות ממיתוסים הינדיים. העובדה שאינדונזיה התאסלמה במאה ה־13 לא הצליחה לשרש את המסורת ההינדית. זוהי מוסיקה המנוגנת עד השעות הקטנות של הלילה, כשלקהל המאזינים יש זכות ליטול חלק באירוע האפי המסופר. הדגש הוא על "אירוע" ולא על קונצרט פורמאלי.

לדינמיקה אין משמעות כה פאטאלית במוסיקה הסטאטית הזו, שמטרתה "להכניס את המאזין" לרגע שניתן לשאוב רק מתוך השתקעות ברגע קצר מתוך ההווה. בין אם הוא מיועד ללוחם טרם קרב או לאוהב לפני התאבדות, הגמלאן הוא עוד אחד מטקסי הפולחן המכשירים את נשמתנו בגלגולן העכשווי להתמודד עם המציאות, שהיא למעשה רק שיקוף של מוטנט אחד מתוך גרימה אין־סופית.

מנהלים מרוויחים יותר מדי

לונדון רוגשת בשל שכרם הגבוה של מנהלי שני התיאטרונים הגדולים בלונדון, לעומת תרומתם הקטנה יחסית לתיאטרוניהם

הסאנדיי טיימס מצא לנכון לייחד תחקיר בעמודו הראשון, בסוף יוני, לרווחיהם של סר פיטר הול, מנהלו של התיאטרון הלאומי האנגלי וטרוור נאן, מנהלה של להקת שקספיר המלכותית. הכותרת היתה "צוחקים כל הדרך לבנק", והפרטים אכן מרשימים: הול מקבל שכר של 50 אלף ליש"ט לשנה, והדבר אינו כולל את השכר והתמלוגים שהוא מקבל עבור עבודות בימוי. הצגת "אמדאוס" של פיטר שפר שביים בתיאטרון הלאומי האנגלי הכניסה מאז לכיסו שני מיליון ליש"ט. התיאטרון הלאומי הכניס לקופתו עבור הצגה זו רק חצי מיליון.

טרוור נאן צבע מעט יותר בהכנסותיו. "עלובי החיים", שהיה להיט של להקת שקספיר המלכותית, הכניס לכיסו 60 אלף ליש"ט, (ועשוי להכניס לו עד מיליון), אבל עדיין אף פרוטה ללהקה, וזאת מפני שההצגה עדיין לא כיסתה את ההשקעה בה, שהסתכמה ב־300 אלף ליש"ט. לגביו אין טענה של שכר מוגזם מהתיאטרון, מהסיבה הפשוטה שמזה שנתיים וחצי לא ביקר בארמונות הלהקה בסטרטפורד או בלונדון. ההבדל בין השניים (נאן הוליך את הול בלהקת שקספיר המלכותית ב־1968) רשום עוד בימים של הול מימים עברו. הול סבר אז שנאן צריך לדאוג יותר לעצמו.

התרעומת היתה לא רק בגלל שכרם ורווחיהם של השניים, אלא בעיקר בגלל מצבם הרעוע, יחסית, מבחינה אמנותית וכלכלית של המוסדות שבראשם הם עומדים, המקבלים ביחד כ־13 מיליון ליש"ט מכספי משלם המסים בשנה. יש להניח שלאיש לא היה איכפת כמה מרוויחים הבימאים המוכשרים הללו (נאן החל להרוויח מ"חלטורות" רק ב־1981, הול היה ידוע ברווחיו אלה, מבימוי אופרה ובימה מסחרית, ואפילו מסרטי פרסומת לשטיחים הרבה קודם), אילו הלהקות היו מתפקדות היטב. לדעת ה"סאנדיי טיימס" בשני המוסדות אין בעצם "להקה" אלא שחקנים המתחתמים לעונות או הצגות, וכשניהם התפטרו מנהלים בכירים במחאה על היעדר יחס של המנהלים הראשיים.

בתיאטרון הלאומי פרש המנהל האדמיניסטראטיבי מייקל אליוט, כשגילה שהול סיכם קודם עם סוכנו של פיטר שאפר ואמרגן ניו יורקי את רווחיו לגבי בימוי "יונה", ורק אחר כך הביא את "העסקה" לתיאטרון הלאומי, כשהרווחים הפוטנציאליים שלו קטנים בהשוואה לרווחי הבימאי. בלהקת שקספיר המלכותית התפטרה האחראית על הליהוק ב־10 השנים האחרונות, גלניס נולס, בטענה שהלהקה מתפוררת בין משבר למשבר. היא סוחבת ערבים בשטח, אלמותיים, ושלושה בסטרטפורד ושלושה בלונדון.

קשה לקבוע מה מידת הצדק בטענות כלפי הול ונאן. לפי שמועות קבע הול את שם יורשו המיועד, כשיפרוש ממנו ב־1988, ואילו נאן הגדיר עצמו כ"בעל אחוזה שנטש את אחוזתו", ואף ניסה לשכנע את חבר הנאמנים שלו למצוא לו מחליף. המעניין הוא שלפני שנתיים הוקמה באנגליה ועדה ממלכתית (ועדת פריסטלי), שבדקה את מצבה של הלהקה השקספירית המלכותית ואת שכרו של נאן ומידת מסירותו ללהקה. הוועדה קבעה שהלהקה אינה מקבלת די סובסידיה כדי לעמוד בהתחייבויותיה, ושהיא חייבת להיות אסירת תודה לנאן על נכונותו לשרת את הלהקה, אם הוא רוצה לביים בחוץ, זוהי זכותו.

לגבי הול, חבר הנאמנים שלו ברק את חוזהו וחידש אותו עד ל־1988, בתנאי שהול יוותר על דירתו ב"בארביקן" ועל מכונית צמודה, יביים לפחות פעמיים בשנה בתיאטרון הלאומי, ורק אופרה אחת בשנה בגלינדבורן בעת חופשתו, לא יעבוד בחוץ ללא אישור מוקדם של הנאמנים שלו. ואם תמלוגיו על הצגות המועברות ל"ווסט אנד" יעלו על 50 אלף ליש"ט, עליו להעביר 20 אחוז לתיאטרון.

המחזאי ג'ון אוסבורן, שהיה מראשוני הצעירים הזועמים של התיאטרון הבריטי, העלה ב"אובזרוור" געגועים לג'ורג' דווין, מייסד ה"רויאל קורט", שהרוויח רק 40 ליש"ט לשבוע, אך היה מסור כולו לתיאטרון שלו. "אלוהים, קח חזרה את הסובסידיה והחזר לי את יום האתמול" הוא מבריז, כשהוא קורא לחברי מועצת האמנויות שיחזרו את הסובסידיה".

יכול להיות שהוא צודק. אחרי כלות הכל החוזים של הול ונאן ודרך התנהגותם ועבודתם זוכים לאישור מועצות הנאמנים ומועצת האמנויות הבריטית, עד לפסיק האחרון.

בתיאטרון הלאומי פועלות חמש להקות, שכל אחת מנוהלת על ידי בימאי אחר, והול הוא אמרגן־על שלהן, ואילו נאן אמור אולי לחזור ללהקה, בעוד שותפו לניהול, טרי הנדס, יצבור ניסיון בחוץ. בינתיים תבנה הלהקה אולם חדש בסטרטפורד, ובינתיים שמתים הרבה יותר לביים כל מחזאי אחר ולא שקספיר. הטענות של "העיתונות" לגבי שכרם ומנהגיהם של המנהלים הן רק אחת מהצרות של התיאטרון המפואר הזה, שתמיד, בכל מצב שהוא, ישאר איכשהו מושא קנאתנו. מה גם שלמרות שלא ראיתי את תלושי המשכורת של מנהלי התיאטרונים אצלנו, אני משוכנע שהם לא מגיעים לקרסולי הול ונאן. האם זה מפני שהתשלום הוא לפי הכישרון?

תיווך תיאטרון

"היקב" מציע מפגש תרבותי־פוליטי־חברתי

"היקב" הוקם בזמנו כדי להוות מענה ל"צוותא" השמאלנית ולספק דיאטה תרבותית וחומר למחשבה כמה שכונה לצורך נחזות "כיך פוליט". הדרישה לקיומו של מוסד זה זכתה אפילו בהכרה תקציבית בצד משרד החינוך. שבשנה שעברה העביר ל"יקב" — לדברי הד"ר מיכה רייסר — 12 אלף שקל.

עתה מציע "היקב" לאוהדיו, על גבי עלון כחול־לבן את "כבר תיאטרון" (שהמנהלת שלו היא לי־כור לבנת), וזוהי הצעה לרכישת מנוי על שלוש הצגות באולם התיאטרון הקאמרי: "זוות החיות" של התיאטרון הקאמרי, "גטו" של תיאטרון חיפה והצגת בחירה מתוך המבחר הבא: "קידוש", "הקר", "יאקיש ופוצ'ה", "נפש יהודי", "חפצים", "פלשתינאית" ו"קולהאס".

מבחינתו של הקאמרי זוהי מכירה מאסיבית של כרטיסים, כמו לכל ועד עובדים, בעונה (אוגוסט) שבה הקהל נוטה לבוא לתיאטרון קצת פחות, מה גם שמדובר בהצגה כמו "זוות החיות" שעולה הרבה ואינה מוכיחה עצמה כלהיט מסחרי כפי שקיוו. מבחינה כלכלית זו ההצעה הטובה ביותר בעיר: חמישים שקלים במנוי לזוג, שזה כמעט חצי מחיר לעומת מחיר רגיל בקופה. לפי חישוב שלי במקרה הטוב ביותר (אם ימכור את כל 400 הזוגות שרכש מהתיאטרון) יכניס המבצע לקופת "היקב" 20 אלף שקל, והכנסת ההצגות מהתיאטרון הקאמרי עולה יותר. מבחינתו של "היקב" פירושו לסבסד את המבצע בלא מעט כסף, יותר מכל הקצבה שלו ממשרד החינוך. הכסף לכך צריך לבוא ממכירת מעט כרטיסי כבוד במחיר יקר יותר, וכן ממודעה גדולה בעלון על חשבון מפעל הפיס.

"היקב" מבטיח לנאמניו גם אקסקלוסיביות ("הצגה סגורה לחברינו בלבד") וגם דיון.

אחרי הצגת "זוות החיות" בחסותו של יצחק שמיר יהיה דיון על "חוק וכוח" בהשתתפות הח"כים אליהו בן אלישר (מהמדיה) ואייר צבן (מהמערך) ופרופ' יוסף נדבה (מההיסטוריה). אחרי "גיטו" בחסותו של השר דוד לוי יערך דיון על "השכחת השואה".

אפשר אפילו למצוא לזה חן בכך ש"היקב" מציע לנאמניו את ההצגה השניה במחלוקת של תיאטרון חיפה "הפלשתינאית".

הסיבה היחידה לברך על מפעל כזה — חוץ מן העובדה שכך יוצר "היקב" פעילות תרבותית במעולת תיווך ושיווק מסובסדת ופשוטה, שכל אמרגן יכול היה לעשות — היא אם "היקב" יביא בדרך זו לאולם התיאטרון קהל שאחרת לא היה מגיע אליו. בהבדיל את מפעלי המנויים הפעילים של התיאטראות ואת דרך השיווק שלהם דרך ועדי עובדים או כל אירגון יציג אחר, קשה לי להאמין שיש בפעולה זו תרומה תרבותית של ממש, אבל כמובן טוב יותר וקל יותר לקנות משהו טוב, מאשר להפיק משהו פחות טוב.

"אירופה הקלאסית" מחכה רק לך!

הטיול לאירופה הקלאסית יוצא לדרך ב־12.8 וזה ממש קרוב!
ומה מחכה לך? המגף האיטלקי, המוסיקה באוסטריה, השלג בשוויץ, הגביעות בצרפת, התיאטרון בלונדון והמלכה בהולנד.
נותרו מקומות ספורים בלבד...!

נא להזדרז! היציאה מובטחת!
פנה עכשיו אל סוכן הנסיעות שלך או היכנס לאופיר טורס טל: 209777, 03-280025.

אופיר טורס

בתי מלון עם סגנון

בתי המלון האלה מגישים לך כל בוקר את "הארץ" כחלק מן הארוחה ללא תוספת תשלום.

בתי הארחה והבראה

איילת־השחר — 069-32611
ארזה־מוצא — 04-342291
בית דולפין־שבי ציון — 04-924111
בית־יערי — ביתן אהרון 053-93377
כינרות — טבריה 067-91281
כפר בלום — 067-43666
כפר החורש — 065-72530
קבוץ לביא — 067-91477

בתי־מלון

אוויה סונסטה — 059-79222
גלי־כנרת — טבריה 067-92993
גליל — טבריה 065-92993
גרנד־ניו — נצרת 065-76222
דניאל — הרצליה 059-544444
השרון — הרצליה 052-78777
שילמית — חיפה 04-242011
מעלות — 04-979881
ניר עציון — 04-942541
שפיים — 052-70171
שפרינצק — 065-73006

בתי מלון המעוניינים להשתתף במבצע יתקשרו למחלקת קידום 03—824261 שלוחה 540.

הכלים באדיבות טולמנ'ס בע"מ רח' הא באייר 72 תל־אביב

מבצע
הספל האורז
זהתפריט
גם במלון שלך

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

אקי, שיווק ועיתונות

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

משה (מיכאל) שפר

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ' בתמוז תשמ"ו 27.7.86 בשעה 1.30 אחה"צ

נפגשים ליד השער הראשי

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ד"ר מאיר מלצר

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ' בתמוז תשמ"ו 27.7.86 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים: אשתו: זלמה
בנותיו: נורית אבטמן וב"ב
עדנה מלצר
אחותו: וילמה שיפר וב"ב
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי ואבינו היקר

מנחם אדר

ב"ר צבי ז"ל

שנפטר בג'נבה, שוויץ

הלויה תתקיים מחר יום שני כ"א בתמוז תשמ"ו 28.7.86, בשעה 11.30 לפנה"צ בבית העלמין החדש כפר נחמן רעננה

אבלים:
אשתו: פאולה
בנותיו: מיכל, אלינור ושולמית
חתניו, נכדיו וכל בני המשפחה

יושבים שבעה בבית בתו מיכל, רח' הגדוד העברי 18, רעננה

יקירתנו

הלנה פלטוס

איננה

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ' תמוז תשמ"ו 27.7.86 בשעה 14.00 בבית הקברות בקרית שאול

בנותיה: צפורה סלע־ינאי ומשפחתה
אביבה וד"ר הרטן ומשפחתה
נכדיה: דני ושרלי וד"ר הרטן אריאל ינאי
אחיה, אחותה וכל המשפחה

הסעה למלווים מבית המנוחה בשעה 13.15

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא המעינות"

הודעה

לפי סעיף 149 (ו) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה לה להקמת מגורים בגוש 17519 חלקה 34 ישוב ריינה

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך — 15 יום מפרסום הודעה זו.

בכבוד רב
ישראל קנה
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה — הגליל המזרחי — טבריה

עפ"י סעיף 149 (ו) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה לתוספת קומת מגורים בגוש 17484 חלקה 36 בכפר עילוט המבנה הקיים אינו שומר על מרווק מינימלי מהדרך. לכל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יש להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד ע. אלחק
יו"ר הועדה

קבלת מודעות 24 שעות ב דחף

מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הארץ
הכסף האוצר חדשות הארץ
מתקבלות.
24 שעות ביממה
ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

החוק מול הצדק בדרום-אפריקה (א')

דמוקרטיה ללבנים בלבד

מאת דן סגיר

מערכת החוקים בדרא"פ מתבססת במידה רבה על פילוסופיות המשפט המערביות, החוק הרומי והבריטי והתפיסה הליברלית-דמוקרטית של שלטון החוק. אולם כאשר הגיע המחוקק הדרום אפריקאי לשאלה כיצד לתת כלים בידי השלטונות לטיפול בקונפליקט הגזעי בין המיעוט הלבן השליט לרוב המוחלט של השחורים, "נפרד" המחוקק מהמסורת הליברלית-דמוקרטית וחוקק חוקים דרקוניים, לפיהם, בהרבה מקרים, הופך רצון השר לחוק, דבר שבתי המשפט ניסו להימנע ממנו בכל מחיר.

כדי להצדיק את חוקי ביטחון הפנים המקיפים, שאין להם אח ורע במערב, טוענים דוברי השלטון, כי חוקים אלו נועדו לשמור על "החוק והסדר" במדינה. פרופ' א.ס. מתיוס שפירסם בשנת 1972 ספר בשם "החוק, הסדר והחירות בדרא"פ", מראה שבחקיקה זו מתנתקת מערכת המשפט בדרא"פ מהמסורת אליה היא רוצה להשתייך. לדבריו, הגישה הבסיסית במסורת הליברלית-דמוקרטית היא, ש"סדר אינו יעד בפני עצמו, אלא הוא רק אמצעי להשגת המטרה, שהיא הפירוש אחד החירות." החירות היא לא רק אחד היעדים אליהם שואפים באמצעות סמכות; היא גם אחד התנאים אשר עוזרים ליצור סדר ויציבות. כאשר הממשלה נענית לדרישות סבירות, עשויים השינויים להתרחש מבלי שהסמכות והסדר יסוכנו. לעומת זאת, שלילת החופש וכליאת השינוי יגרמו לניסיון להשיגם על-ידי אלימות. פרופ' מתיוס מצביע בספרו, כי שמירה בסיסית על צדק חברתי היא הערובה הטובה ביותר לכך שהחתירה לשינוי חברתי לא תתבצע ללא סדר ואלימות.

סדר על-ידי כפייה

למעשה, זהו אחד מסימניה של חברה חופשית השואפת לכונן סדר על יסודות של צדק, אשר השליטים אוהבים להציגו כאינטרס אנוכי של היחיד; בעוד שלאמיתו, זהו האינטרס של הקבוצות בחברה ושל החברה עצמה. חברה צריכה לרצות בצדק, בעיקר בשל תרומתו ליציבות הסדר החברתי. בניגוד לסדר המתקיים בחברה חופשית רק כתוצאה רצונית; בחברות סמכותיות ורודניות מושלט הסדר על-ידי כפייה, ה"צדק" שם כולל את האינטרסים של השולטים, בהתאם להשקפתם על מה שהכרחי לעם.

אף במסורת הליברלית-דמוקרטית ניתן למצוא חוקי ביטחון, אולם אלו נשענים על עקרונות השמירה על החוקיות ועל כיבוד הזכויות הפוליטיות האזרחיות של היחיד. על פי העיקרון הראשון, יש לפקח באמצעות בתי המשפט על שמירת הכללים הבסיסיים. העיקרון השני מבטא את הכלל, שחקיקת ביטחון בזמנים כתיקונם, שומרת על הזכויות הבסיסיות של חברה חופשית. בתקופת חירום ניתן להשעות זכויות אלו לתקופה מוגבלת, בעיקר על-מנת לשמור על הדמוקרטיה. אך לשם כך אין צורך להשתמש בכלים של משטרים רודניים.

בדרא"פ שלושה עקרונות השרשים הנעוצים במסורת הליברלית-דמוקרטית, הנפגעים קשות. הכוונה לעקרונות החוקתיות, חירות האזרח והשוויון. הדרום אפריקאים מקיימים דמוקרטיה ללבנים בלבד ולתועלתם ועתה צירפו לפרלמנט את קבוצת המיעוט של ההודים ובני התערובת, אך הרוב השחור עדיין מופלה; וכך יצרו מערכת "מעורבת" וסבוכה, המייחדת רק את החברה הדרום אפריקאית. עתה, לאחר התקוממות השחורים ודרישתם התקיפה לשינוי, מתבטלים חוקי אפליה. מדובר על שינויים חוקתיים צדדיים; אך הקונפליקט הפוליטי הוא בשאלה מי יסוב על השליטה בכוח והעוצמה הפוליטית. השינויים החוקתיים המכריעים יבואו, ככל הנראה, רק לאחר ההכרעה במישור הפוליטי.

פרופ' ג'ון דוגארד, מאוניברסיטת ויטווטרסרנד, המתמחה בנושא זכויות האדם בדרא"פ טוען שישנם "שלושה מכשולים העומדים בפני סדר חוקי צודק בדרא"פ: חוקים מפלים, חוקים מדכאים והיעדר מסגרת חוקית להשתתפות כל האנשים בדרא"פ בתהליכי קבלת ההחלטות הפוליטיות המרכזיות." חוקי האפליה בדרא"פ נועדו לסייע ביישום מדיניות "האפרטהייד" — קיום חברה נפרדת מבחינה גזעית. מאז שנת 1948 ניתן כאן סדר חוקי, המבוסס על הפרדה גזעית.

חוקים מפלים

דוברי הממשלה טענו שבהפרדה אין אפליה, כפי שאמר שגריר דרא"פ באו"ם בשנת 1974: "המדיניות שלנו אינה מתבססת על מושגים של עליונות ונחיתות, אלא על עובדה היסטורית שבדרא"פ חיים עמים שונים, שונים באמונותיהם, בתרבות, בהשקפה ובדרכי החיים, וכי הם רוצים לשמור על כך... יש לנו אמנם פרקטיקות מפלות ויש לנו חוקים מפלים; אך חוקים ופרקטיקות אלו הם חלק מההתפתחות ההיסטורית של ארצנו... ברצוני להבהיר כאן היום, בבירור ובאופן קטגורי, כי ממשלתי אינה רוצה באפליה על בסיס של גזע או צבע." עד לתחילת שנות ה-50 גם בתי המשפט בארה"ב ובוודאי אלו הדרום אפריקאים, קיבלו את הדוקטרינה של "נפרד אך שווה", לפיה הקצאת המשאבים לקבוצות גזעיות שונות, נתפסה כצורה מסוימת של שוויון בפני החוק. אולם בפסיקה של ביהמ"ש העליון בארה"ב בשנת 1954 ביחס להפרדה בחינוך, הדגיש השופט וורן כי תחושת הנחיתות נגרמת עלידי ההפרדה. דחיה תפישה זו של "שיוויון". פסיקה אחרת בנושא היתה ביחס לבריכות רחצה ציבוריות. אף שם נדחה הטיעון של "שווה אך נפרד". מכאן שההפרדה, אפילו אם היא מלווה במתן שירותים שווים, אינה מתקבלת כגישה לא גזעית.

אפליה גזעית מאופיינת בעיקר על-ידי חלוקה לא שווה של זכויות בסיסיות בתחומים פוליטיים, כלכליים, חברתיים ותרבותיים על בסיס גזעו של אדם, צבעו ומוצאו האתני. אספקה לקויה של שירותים ותעסוקה לאדם בשל גזעו, הן סגרגציה או הפרדה — מחוללים רגשות נחיתות או השפלה בקרב הקבוצה הגזעית הנתונה להפרדה כזו.

חוקי אפליה מבוטלים

חוקי האפליה כוללים הגבלות על חופש התנועה על בסיס גזע, חוקי עבודה, זכות התאגדות, חוקי אזורי המגורים, אפליות בפועל במתן שירותים שונים, חוק רישום האוכלוסיה (עלפי גזע). בתחום החינוך, האפליה ניכרת בכמויות המשאבים המוקצות לחינוך לשחורים מול החינוך ללבנים. בשנים האחרונות בוטלו מספר חוקי אפליה, כמו חוק איסור הנישואין המעורבים ואיסור קיום יחסי מין בין גזעיים. עתה מדובר על רפורמות נוספות וביטול אפליות נוספות.

תחת הכותרת "דיכוי" בוחן ג'ון דוגארד את חוקי הביטחון של דרא"פ, ומוצא שהם רחוקים הרבה מעבר לסטנדרטים המערביים, אליהם דרא"פ שואפת להידמות. סטנדרטים מערביים אלו מקורם בפילוסופיה הפוליטית והחוקית של המערב המדגישה את ערכו וכבודו של היחיד. בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה, הם מצאו ביטוי בחוקות לאומיות ובהצהרות בינלאומיות כמו "ההצהרה האוניברסלית על זכויות האדם 1948," וכמו ב"אמנה האירופית לזכויות האדם 1953." חוקות האמנות אלו מדגישות מספר נורמות בסיסיות, החשובות שבהן: א. חופש מעינוי וטיפול אכזרי, בלתי אנושי ומשפיל. ב. חופש ממעצר וממאסרים שרירותיים. ג. הזכות למשפט הוגן תוך זמן סביר. ד. חופש דיבור, התכנסות והתאגדות.

מאבק אלים

לדברי ג'ון דוגארד חירויות אלו אינן חשובות רק כסטנדרט, אשר על פיו מדינה תרבותית נשפטת; אלו הן חירויות המבטיחות ששינוי חברתי בדרכי שלום יהיה אפשרי. אם נשלל מאזרחים חופש הדיבור, ההתאגדות וההתכנסות ובמקום זה הם חשופים למעצרים שרירותיים ולטיפול בלתי אנושי, כאשר הם מנסים להפעיל חירויות אלו, נסגרת הדרך בפני שינוי בדרכי שלום בחברה, ואז נאלצים לפנות להתארגנות שמטרתה להפיל בצורה אלימה את השלטון. לדבריו ההגבלות החמורות שישנן בחוק הדרום אפריקאי על חירויות בסיסיות אלו הן שדחפו את האופוזיציה השחורה לדרך המאבק האלים. הסדר החוקי של האפרטהייד, אשר נועד למסד את האפליה הגזעית ולמנוע שינוי חברתי, הוא האחראי העיקרי לאי השקט הפנימי ולתסיסה החברתית הגוברת בדרא"פ. ביטול חוקי האפליה והדיכוי הוא תנאי מוקדם לשינוי בדרכי שלום. ועד שאלו לא יבוטלו אין כל סיכוי לאפשרות ליצירת אמון ושיתוף פעולה הדדי בין הגזעים בדרא"פ.

עולים ויורדים / גדעון אלון

איך למנוע ירידת שליחים?

קלוד רדמון היה מנהל בית הספר "בילו" בבאר שבע. ב-1978 יצא יחד עם רעייתו בשליחות המחלקה לחינוך ותרבות בהסתדרות הציונית לבלגיה כדי לשמש כמנהל ואחר כך כמנהל בית הספר "גנגר" בבריסל. רדמון נשלח בעיקר כדי לסייע בשיקומו של בית הספר שעבר משבר קשה. הוא זכה להצלחה רבה והוחלט להאריך את שליחותו. בתום שש שנים אמור היה רדמון לשוב ארצה. ואף הוצעה לו עבודה במשרד החינוך והסוכנות. רדמון דחה את ההצעות, במקביל ביקשה הנהלת "גנגר" באפריל 1984 מראש המחלקה לחינוך ותרבות ד"ר אלי תבין להאריך את שליחותו של רדמון בשנה נוספת. ד"ר תבין סירב משום שהחלטה כזו היתה עומדת בסתירה לתקנות ההסתדרות הציונית.

השליח, שמן הסתם התאהב בבריסל, חתם על חוזה עבודה ב"גנגר" למשך 10 שנים תמורת שכר גבוה, והתעלם מדרישת הסוכנות לחזור ארצה. ראשי הסוכנות הקימו קול צעקה. יושב-ראש ההנהלה אריה דולצין הורה על ניתוק כל קשר עם השליח היורד ועם בית הספר. מעבר לכך לא יכלו לנקוט נגדו שום צעדי ענישה מעשיים.

זוהי דוגמא אחת מתוך עשרות מקרים שבהם שליחים מטעם ההסתדרות הציונית, הקרן הקיימת ומוסדות ציוניים אחרים לא שבו ארצה בתום שליחותם. אולם מסתבר שלא רק שליחים מטעם המוסדות הלאומיים אינם שבים ארצה בתאום לחוזה השליחות שלהם, אלא גם שליחים רשמיים של משרדי הממשלה ושל חברות ציבוריות. הם מעדיפים להישאר בחו"ל ומנצלים את הקשרים שפיתחו בתקופת שליחותם עם גורמים מקומיים להגדלת הכנסתם.

לפי דוחות של רשויות ההגירה האמריקאיות, כ-400 ישראלים ילידי הארץ שיצאו לארה"ב בשליחות ממשלתית שינו בשנים 1966—1985 את מעמדם ונעשו תושבי קבע בארה"ב. מנתונים שליקטו ד"ר אהרן כפיר מאוניברסיטת חיפה וד"ר אשר פרידברג מהאוניברסיטה העברית עולה כי בשנים האחרונות חל גידול מתמיד במספר הישראלים שיצאו בשליחות רשמית שבסופה שינו את הסטטוס שלהם. לעומת 125 שליחים בלבד ששינו את מעמדם בשנים 1966—1975, מגיע שיעור השליחים ששינו את מעמדם בעשור האחרון (1976—1985) ל-270 איש.

האם אפשר לחייב שליחים לחזור ארצה בתום שליחותם? לכאורה התשובה חיובית. כל עובד מדינה היוצא לחו"ל בשליחות רשמית נדרש לחתום על התחייבות בכתב, שלפיה במשך שנתיים אחרי סיום שירותו לא יקבל על עצמו כל תפקיד או עיסוק אחר בארץ השליחות. הוא גם מתחייב כי אם יפר התחייבות זו יעבור בכך על חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה) שבגינה הוא צפוי לעד חצי שנת מאסר או קנס כספי גבוה.

אבל באופן מעשי מתעלמים השליחים הללו מהוראות החוק, לועגים לתקשי"ר (תקנון שירות המדינה), מוצאים מקור תעסוקה, רוכשים דירות והופכים ליורדים לכל דבר. ח"כ דב שילנסקי ניסה בזמנו, כשכיהן כסגן שר במשרד ראש הממשלה והיה ממונה על הטיפול בירידה, להילחם בתופעה חמורה זו. הוא פנה ליועץ המשפטי לממשלה, לנציב שירות המדינה ולראשי הסוכנות, אולם כל פניותיו העלו ריקם. עכשיו החליט גם שר הקליטה יעקב צור לצאת למאבק נגד התופעה. הוא פנה לנציב שירות המדינה וביקש ליזום בדיקה יסודית לבירור היקף הבעיה והאמצעים שיש לנקוט למניעת הישנותה. הוא גם יזמן פגישה עם נציגי משרד החוץ, הסוכנות ונציבות שירות המדינה כדי לגבש צעדים אדמיניסטרטיביים למאבק נגד השליחים שהפרו את האמון שניתן בהם.

ייתכן שהפתרון לתופעה זו אינו פשוט. אי-אפשר לבקש מהאינטרפול להסגיר לידינו שליח שהפר את תנאי החוזה ולא חזר בתום שליחותו. אך חייבת להימצא הדרך החוקית שתבטיח שהשליחים לא ימעלו באמון שנותנים בהם.

800 אזרחים ישראלים בבריה"מ

בברית המועצות שוהים כיום 819 יהודים שהם אזרחים ישראלים לכל דבר. הם ויתרו על אזרחותם הסובייטית. יש להם תעודות זהות שסמל המדינה מתנוסס עליהן, ומבחינה חוקית שונה מעמדם מזה של כל שאר היהודים בבריה"מ המבקשים לעלות לישראל. יהודים אלה הוכרו כאזרחי המדינה בעקבות אישור של חוק הקובע כי "מי שהביע רצונו להשתקע בישראל וקיבל או זכאי לקבל אשרת עולה לפי חוק השבות, רשאי שר הפנים, לפי שיקול דעתו, להעניק לו לפי בקשתו אזרחות מכח חוק השבות עוד לפני עלייתו".

באחרונה שיגרו יהודים אלה מכתבים אל משרד החוץ, שגרירות הולנד בבריה"מ ומשרד החוץ הסובייטי, שבהם הדגישו: "אנו אזרחי ישראל המתגוררים זמנית בשטחה של בריה"מ, פונים אליכם בבקשה לאשר רשמית את [קיומה של] קהילת אזרחי ישראל בבריה"מ".

בדיון שקיימה באחרונה הכנסת במעמדם של אזרחי ישראל בבריה"מ מתחו ח"כים מכל קצות הקשת הפוליטית ביקורת חריפה נגד הממשלה שאינה עושה דבר למענם. ח"כ גאולה כהן (התחיה) התריעה: "אפילו על אזרח ישראלי שנתפס כעבריין באיזו שהיא מדינה, ישראל חייבת להגן, ואילו על האזרחים הישראלים בבריה"מ איננו מגינים. נתנו להם תעודה וזהו זה. זה כמו אקדח בלי כדורים, בלי תחמושת, אקדח של פורים. אולי עם קפצונים. אנחנו עושים צחוק מהחוק הזה."

ח"כ [?] בראון (ר"צ) קבל: "ברגע שנתנו לאנשים האלה אזרחות, תוכנן של הממשלה והכנסת להתייצב מאחוריהם לפחות מבחינה מוסרית. עלינו למצוא את הדרכים החוקיות. ייתכן שיש מקום לפנות לאו"ם ולערכאות בין-לאומיות אחרות. צריך למחות ולא לנהוג בהיסוס. חשוב להראות להם שלא הנחנו אף אבן אחת שלא הפכנו על מנת לומר: אזרחינו אתם, למרות שאתם שבויים בשבי זה, נעזור לכם כמיטב יכולתנו".

ח"כ אמירה סרטני (מפ"ם) אמרה: "הדבר החשוב ביותר שמקנה התעודה הזו שמנפיקים ליהודי בריה"מ בשגרירות הולנד היא שמדינת ישראל מכירה בהם כאזרחים. בשל כך הם מצפים כי ההתייחסות של הממשלה אליהם תהיה בהתאם. הם זקוקים לתמיכה בלתי פוסקת. ישראל היא עבורם המטרה ואולי נקודת אור יחידה".

ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) הדגיש: "לפני חודש שיגרה קבוצה של 38 איש ממוסקווה בקשה להירשם כהתאחדות אזרחי ישראל בבריה"מ. הקבוצה היא קטנה, אבל הגרעין הוא נהדר. אולם ישראל אינה מגינה ולא מסייעת להם כפי שמדינה צריכה לסייע לאזרחיה הנמצאים במצוקה. צריך לשלוח להם דרכונים ישראליים. יש למחות על מעצרם ועל גיוסם לצבא".

לשר הקליטה יעקב צור, שעלה לדוכן הכנסת להשיב בשם הממשלה, לא היו תשובות על הביקורת הקשה שהוטחה נגד הממשלה. "אני חושב", אמר צור, "שהממשלה צריכה לכבד את עובדת היותם של 800 אזרחים יהודים בבריה"מ. האזרחות הזו אינה רק נייר, היא ביטוי לאחריות ולשותפות. אני מציע שהממשלה תבדוק דרכים כיצד ניתן לבסס את משמעות האזרחות".

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

היער והבדואי

אמרה נדושה מייחסת לבדואי יחסי איבה נגד היער. הבדואי הזה על רעיית מקנהו מצטייר בעיני החקלאים כאויב התרבות החקלאית, ואין קל מלהעלות טיעון קלסי זה נגד הבדואים מערב זבידאת אשר הבעירו את יערות הקק"ל השבוע במסגרת פעולתם האלימה נגד השוטרים שסיירו בכפר לקראת ביצוע צו הריסה נגד מספר בתים שהוקמו ללא רשיון. אבל אין טעות גדולה מזאת.

במקרה של ערב זבידאת היער הוא המנוף להנוק את הבדואים. הבדואי, שאינו רועה כלל, מנסה להתגונן. הוא הפסיק לרעות וברוב המקרים הפך עובד שכיר אצל שכניו היהודים בקריית טבעון (בנייה, גינון, שמירה, או במשמר הגבול וצה"ל). את בתיהם הראשונים בנו בני שבט ערב זבידאת סמוך לקיבוץ השומר הצעיר שער העמקים, ועם קיבוץ זה, של המזרחן המנוח אהרון כהן, קיימו יחסי שכנות וידידות שהיו לתועלת הדדית. חברי הקיבוץ סיפרו השבוע כי שכניהם חסכו דם יהודים בסיוע שהגישו לחברי הקיבוץ כבר במאורעות 1936. חברי הקיבוץ עמדו לצד הבדואים ב-1948, ובזכות הקשרים שבין הקיבוץ לבדואים המשיכו הבדואים להחזיק בבתיהם וברכושם. אבל בראשית שנות החמישים שוכנעו הבדואים לעקור מהפחונים שלהם ולעבור לשטחי האדמה שבבעלותם על ראש הגבעה, הרחק משער העמקים וקרית טבעון. במשך הזמן בנו קרוב ל-100 בתים, חלקם ברשיון, וחלקם ללא רשיון. למטייל התמים קל להגיע למסקנה המופרכת כי ערב זבידאת הוא ישוב לדוגמא המצוי בתוך חורשות אורן ומטעי זיתים. אבל ערב זבידאת רחוקים מלעורר קנאה. במשך עשרות שנים הם נאבקים על זכותם להיות בבתיהם אלה.

לקראת סוף שנות החמישים גיבשה הממשלה החלטה לרכז את הבדואים בגליל על שטחים מצומצמים מאלה שעליהם ישבו. ועדה בין משרדית ובה נציגים של משרדי הממשלה, בראשות היועץ לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה, המליצה לגבי הקמת ריכוזי בדואים באיזור המשתרע בין כבישי חיפה—טבריה בדרום, ועכו—צפת בצפון. הבדואים של הגליל, שמנו אז קרוב ל-10 אלפים נפש, היו מפוזרים בעשרות שטחים, וכל שטח כזה השתרע על שטחים בגודל של עיר.

הוועדה העליונה לנושא הבדואים קבעה תריסר ריכוזים ונתנה הוראות למשרדי הפנים, החקלאות והחינוך להימנע מהגשת שירותים לבדואים מחוץ לריכוזים אלה. איזור זבידאת "נפל" בסמוך לריכוז הנקרא "בסמת טבעון". בריכוז זה נסלל כביש, הוקם בית ספר חדיש, היישוב הזה שימש כגזר שימשוך את הבדואים מזבידאת. כיום מתגוררים בבסמת טבעון למעלה מאלפיים איש, אבל מספר יושבי ערב זבידאת לא פחת כלל. חסרי הקרקע הפרטית וזוגות צעירים שלא יכלו להתגורר בדירות של הוריהם עקרו לריכוז. אחרים החזיקו בדירות ההורים. בהיעדר מפעל לאספקת מים מסודרת, התארגנו בערב זבידאת וחיברו את הכפר לבדן בצינור גומי דולף. בהיעדר מועצה מקומית, התארגנו בוועדה. את החשמל למאור הפיקו מגנרטורים. בקיצור: הם סירבו בתוקף לנטוש את אדמותיהם ולעבור לריכוז. להיפך, הם ניצלו את ההפוגה של מינהל מחוז חיפה במלחמתו נגד הבנייה ללא רשיון, והוסיפו עשרות מבנים. יערות הקק"ל המקיפים את בתיהם הפסיקו להפריע להם כפי שעשו זאת בהיותם צעירים. עתה משמשים העצים לבדואים כמקור לצל ולאוויר נקי ורחיי [?] בחצרות.

בשנתיים האחרונות התעורר מינהל מחוז חיפה לנושא הבנייה הלא חוקית. בתי המשפט בעכו החלו מטילים עונשים כבדים. מספר בדואים נאסרו "עד שיהרסו את בתיהם". הם סירבו להרוס וישבו במאסר קרוב לשנה. בהתערבות פרקליטים ופוליטיקאים הם שוחררו, ובתיהם לא נהרסו. במקרה אחר הטיל השופט קנס על אזרח "עד שיהרוס את ביתו". במקרים רבים הוטלו קנסות כבדים. העובדה כי ועדת התכנון והבנייה לא הוציאה רשיונות לבנייה כי היישוב אינו מוכר, לא עזרה לבדואים. רבים מהם הופיעו בפני בתי המשפט על עבירות חוזרות ונשנות. הקנסות הלכו וגדלו. אבל הבדואים ראו בקנסות אלה מעין מס נוסף.

עד שהחודש נהרסו חמישה בתים. ביקור המשטרה בזבידאת נועד להכנת ביצוע מספר צווי הריסה נוספים. וזה מספר גדול. בשנת 1985, או בכל שנה בעשור האחרון, לא נהרס מספר כזה של בתים במשך שנה שלמה.

האם מתכוונת הממשלה למרר את חיי הבדואים עד שיעברו לריכוזים? דוברים ממשלתיים עונים על השאלה הזאת בהן. זוהי המדיניות של הממשלה, וכזאת היתה מדיניות הממשלות ב-25 השנים האחרונות. אבל לכל העוקב אחרי מדיניות זו — והבדואים הנוגעים בדבר עוקבים יום יום אחרי מדיניות זו — קל להגיע למסקנה כי הממשלה נכשלה בניסיונה זה. אמנם קרוב ל-80 אחוז מהבדואים עברו לריכוזים, אך מעברם לא הביא לפינוי השטחים שעליהם יושבים הבדואים. אלה שלא "הוכרו" ממשיכים להיות מפוזרים על שטחים נרחבים, והיהודים תפשו את שאר השטחים. יתרה מזאת, מספר הריכוזים נמצא בעלייה. בכל פעם שיש בחירות זוכים הבדואים ומקבלים הכרה בריכוז אחד או שניים. ניסיונות התקרבות לבדואים אינה נחלת המערך או רק"ח. אנשי הליכוד מגלים עניין מוגבר באהדת הבדואים. הרי שר השיכון דוד לוי איים לפוצץ את ועידת תנועת החירות בפעם הראשונה נוכח הניסיון לפסול את ידידו, ציר הוועידה הבדואי.

ובכל זאת, שמעתי השבוע מאישיות ממשלתית אחראית: לבדואים אין ברירה. עליהם לעבור לריכוזים. הרוצה לבנות בית, או להיות ביישוב מסודר עם מועצה מקומית, עם כבישי אספלט ומאור חשמל, בית ספר או מסגד, חייב לעבור. טוב שיבינו זאת מהר. יחסכו לעצמם סבל. כיצד תעשה זאת הממשלה? תקפיא את השירותים מחוץ לריכוזים? האיש משוכנע כי הממשלה תבצע מדיניות עקבית זאת. אך ניסיון העבר רחוק מלהעיד כי הבדואים מתכוננים להיכנע. ניסיון השבוע האחרון מלמד על מידת הנחישות של החלטתם.

ארבעה סוגים

במזרח ירושלים פועל מו"ל גדול בשם "אגודת המחקרים הערביים" (ג'מעית אל דראסאת אל' ערביה), שלאחרונה הוציא לאור שנתון סטטיסטי לשטחים. עיקר המובאים בו לקוחים מתוך השנתון הסטטיסטי לישראל. אך אנשי האגודה אינם מסתפקים בנתונים אלה. הם מלקטים מספרים מכל מקור אפשרי, ופה ושם מנסים להפעיל מקורות ערביים הפועלים בשטחים. התוצאה מעניינת למדי.

באופן כללי אין הם מתייחסים לערבים בישראל. אבל פה ושם הם עושים זאת. בין השאר מצאתי בשנתון נתונים מעניינים לגבי ממוצע התלמידים בכיתה אצל ארבע קבוצות: יהודים בישראל, ערבים בישראל, תושבי הגדה המערבית, ותושבי רצועת עזה. מתברר כי מנתון זה ניתן להגיע למסקנה עגומה לגבי רמת השירותים שהמדינה נותנת לארבע קבוצות אלה. לכל 26.7 ילדים יהודים יש כיתה. לערבים בישראל נותנים כיתה לכל 31.2, בגדה לכל 34.5, וברצועת עזה לכל 39.40 תלמידים. המצב יציב לגבי היהודים בישראל, הולך ומתדרדר לגבי הילדים הערבים בישראל ובשטחים.

עלייה לרגל

היום בבוקר ובמשך היומיים הקרובים יצאו את הארץ 2,700 עולי רגל מוסלמים אזרחי ישראל בדרכם לסעודיה, שם ישהו חודש ימים. אשתקד יצאו לשם כ-2,000 איש בלבד, וגם לפני שלוש ארבע שנים, בימי הכלכלה הנכונה, יצאו פחות.

אין להסיק מהעלייה במספר עולי הרגל לגבי המצב הכלכלי. יתרה מזו, מספר עולי הרגל לא הושפע מתקנות משרד הפנים האוסרות יציאת צעירים שטרם מלאו להם 37 שנה. גם כתב ההתחייבות שעליהן הם נדרשים לחתום, שלפיה אסור להם לבוא במגע עם אנשי אש"ף, אינו מרתיע אותם ("כיצד נזהה איש אש"ף אם לא יצהיר בפנינו על כך").

נראה כי הסיבה לעלייה במספר עולי הרגל היא התגברות ההכרה הדתית. בין היוצאים גם אנשי חד"ש, בהם ראשי מועצות מקומיות מטעמה. בין היוצאים למסע החאג' למכה גם כאלה שערכו את המסע פעמיים.

במקום מלחמת הכוכבים

מפקד כוחות נאט"ו באירופה מנסה לקדם תוכנית בת-מימוש להגנה מפני טילים סובייטיים במקום תוכניתו הבדיונית כמעט של רייגן, הידועה בכינוי "מלחמת הכוכבים"

מאת דניאל דגן

מטה נאט"ו
מונס, בלגיה

מערכת ההגנה האסטרטגית של הנשיא רונאלד רייגן נגד טילים בין יבשתיים (אסד"י), הידועה יותר כ"מלחמת הכוכבים" עדיין כובשת את הכותרות ואת תשומת הלב הציבורית כאן. כך גם "אירקה", החלופה האירופית לתכנית האמריקאית, שנועדה למנוע פיגור טכנולוגי במירוץ נגד ארה"ב ויפאן. אך במטה הפיקוד של גנרל ברנארד רוג'רס התגבשה בינתיים תכנית אחרת, המתוארת עלידי מומחים במטה הצבאי של נאט"ו כפרוייקט בר-מימוש, עכשווי, הנחוץ באופן דחוף לאירופה המערבית ולעולם החופשי כולו.

התוכנית החדשה של רוג'רס אינה נקראת על שם הגנרל כסוף השיער, שחגג לפני זמן קצר את יום הולדתו ה-65. שם כזה עלול היה להיות מקור תמידי לבלבול עם "תכנית רוג'רס" המקורית, שהתקבלה באופן רשמי עלידי נאט"ו ב-1984. עיקרה של תוכנית זו היא הצטיידות מוגברת בכלי נשק קונוונציונליים מתוחכמים וארוכי-טווח שיאפשרו פגיעה יעילה בבסיסים עורפיים של כוחות ברית ורשה, וידחו את הצורך בהפעלת נשק גרעיני בזירה האירופית. תוכנית רוג'רס החדשה זכתה לראשי התיבות באנגלית טי-ביאמדי: תכנית לפיתוח נשק מגן נגד טילים באליסטיים לטווח קצר, ובהשלמה לכך גם נגד טילים לטווח בינוני. התכנית נועדה להגן מפני טילים סובייטיים מסוג אס-אס 21, 22 ו-23, המוצבים במדינות מזרח אירופה ובראשן מזרח גרמניה, וכן טילי אס-אס 20 המוצבים בחלק האירופי של בריה"מ עצמה.

רוג'רס נתון בימים אלה בעיצומו של מסע צלב תקשורתי נגד הטילים הסובייטיים האלה. בראיונות, בתדריכי רקע ובשיחות עם מראיינים הוא שב ומזהיר: "אנחנו יודעים שלטילים אלה יש רמת דיוק גבוהה ביותר. אפילו אם יהיו מצויידים בראשי חץ קונוונציונליים בלבד, יוכלו הטילים הסובייטיים לחסל את מפקדותינו, את נמלי הים והאוויר שלנו, את בסיסי הטילים שלנו ואת מחסני התחמושת הגרעינית... דרושה לנו בדחיפות מערכת הגנה יעילה נגד הטילים המאיימים עלינו".

בדברי רוג'רס האמריקני בולט כי הוא מדבר בלשון "אנחנו" על האירופאים, שאליהם הוא משייך גם את עצמו. כל מי שחי באירופה, הוא אומר, חשוף לאיום של הטילים הסובייטיים לטווח קצר ובינוני. לכן הוא תובע תשובה אירופית למה שהוא רואה כסכנה חמורה המרחפת על היבשת הישנה.

מערכת הגנה אירופית נגד טילים באליסטיים? הממשלות כאן אינן מעזות אף להרהר בפרוייקט שאפתני כזה, שעלה הון עתק למשלם המסים וספק אם יביא לתוצאות של ממש בעתיד הנראה לעין. לכל היותר מוכנות הממשלות כאן לדבוק בעיקרון של "תערובת כלי נשק" כתשובה מערבית על איום הטילים הסובייטי.

פירוש ה"תערובת" הוא שלא רק טילי שיוט אטומיים מוצבים כיום במערב היבשת כתגובה על התעצמות הרוסים בטילי אס-אס 20, 21, 22 ו-23. לפי החלטת נאט"ו מ-1979, הוצבו כאן גם טילים באליסטיים מסוג "פרשינג 2", היכולים להגיע אל המפקדות הרוסיות בעורף בתוך דקות מעטות, ואינם ניתנים ליירוט עלידי מערכת הגנה כלשהי. הרוסים מוכנים לשלם מחיר גבוה, במונחים של ויתורים בתחום הגבלת מירוץ הנשק, אם נאט"ו יסלק את ה"פרשינג 2" מאירופה. אבל כל המומחים כאן אומרים כי ללא מערכת הנשק הזאת אין לנאט"ו התרעה יעילה נגד הטילים הרוסיים המאיימים על היבשת.

בשביל רוג'רס התרעה איננה מספיקה. הוא רוצה גם הגנה יעילה. ולכך יש שתי סיבות עיקריות. ראשית, התרעה עלולה להיכשל. מה יקרה אם הרוסים לא יאמינו בכנות הפוליטית של ממשלות נאט"ו להגן על מערב אירופה? אלו תוצאות עלולות לצמוח מהתגברות אפשרית, ואפילו זמנית, של הלכי רוח פציפיסטיים בחלקים נרחבים של האוכלוסיה? שנית, האירופאים צריכים ליטול אחריות מוגברת להגנת היבשת שלהם.

על השאלה, אם יש תשובה טכנולוגית לאיום צבאי בטילים לטווח קצר ובינוני, אומרים המומחים כאן: נחיה ונראה. אף אחד אינו יכול לקבוע מסמרות, משום שהשאלה טרם נחקרה כל צרכה. המומחים גם מצביעים על כך שהבעייה הזאת חייבת להטריד את מדינת ישראל לא פחות, ואולי אף יותר, מאשר את אירופה.

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

עושר ואינפלציה בציפורי

הפרופ' קרול מאיירס עם מתנדב מוצאים כלים וקרמיקה בני שש מאות שנה באחד ממרתפי הבית בציפורי שנהרס ברעידת אדמה

ציפורי, העיר הראשית, הגדולה והחשובה, אליה הובילו כל הדרכים בגליל ובה ישבו חכמים וסנהדרין; עליה מספרים שהיו בה חמש מאות שווקים, קרי חנויות — מתגלית בחפירות הנערכות במקום, זו השנה השנייה. פרופ' אריק מאיירס ואשתו, פרופ' קרול מאוניברסיטת דיוק, שחפרו בארץ, גילו כמה בתי כנסת עתיקים וישובים מימי המשנה והתלמוד. עתה הם חופרים את ציפורי יחד עם ד"ר אהוד נצר מהמכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית, ובעזרת סטודנטים ומתנדבים מהאוניברסיטאות ומתנדבים מהאזור והעמק. מה שנתגלה להם עד כה, מצביע על עיר עשירה, מיבנים ששימשו במשך כ-600 שנה; פאר של בנייני ציבור, ומיקוואות טהרה רבים וכתובות בשפות שונות. גם האינפלציה מיוצגת באופן בולט בצורת מטבעות אנטוניניאנוס [?] מהמאה השלישית לספירה, שנמצאו מולחמים זה לזה, כששוויו של המטבע ירד לחצי, והלחימו שני מטבעות כדי לשמור על ערכם. באתר מוצאים מספר רב של מטבעות, אף מטביעה מקומית עם המקדש, כפי שהם מזוהים על ידי אבי גולדמן, מומחה למטבעות מנהלל, שהוא אחד המתנדבים באתר.

במעלה הגבעה, ממזרח ל"מבצר" ציפורי, נתגלו קירות עבים מאבנים גדולות מאוד, שרידי מצודה או ארמון, אם לדון על פי הפסיפס בשחור ולבן והפסיפס נוסף עם כתובת יוונית "בריאות", שהוצב כנראה בכניסה לבריכה. מי הגשמים שהחלו לשטוף אשתקד ליד אותו בניין, נמצא שאינו חלק מאספקת המים המקומית. פרופ' מאיירס, אף העלה סברות שמחקר אספקת המים לציפורי שנערך על ידי צביקה צוק, אינו שלם. נכון אמנם שהובלו מים באמות מרוחקות, ושהיו בריכות אגירה למים, אבל לא משם העלו מים אל העיר, אלא מהבריכות במערות ששימשו למקרה של מצור ולהשקיית שדות בימי שלום.

בבתי המגורים המפוארים נתגלו סימני חיים מלפני כ-600 שנה; מימי הורדוס והלאה. כן נתגלו שרידי מיבנים, מונחים זה על גבי זה, כשבתחתיתם בורות מים ומקוואות טהרה. ממתקני מים אלו הוצאו כלים שנפלו לבור ולא הועלו וכן קרמיקה עשירה, המצביעה על חורבנם של המיבנים. בבור אחד היה "מחסן קרמיקה", ובו נמצאו גם ספלי חרס ופרומיטיס [?]. המומחים סבורים שהבניין נהרס ברעידת האדמה הגדולה, שפקדה את האיזור בשנת 363, והשאירה רישומה בציפורי ובכל הגליל. החידוש החשוב ביותר בעונה השנה — מציאת שרידי חיי עיר מימי החשמונאים. בשכבות המאוחרות הגיעו עד לתקופה הערבית.

התיאטרון שנבנה על ידי הרומים בראש הגבעה, נחשף כולו בעבודות יזומות שביצעה הקרן הקיימת בחודש האחרון. אהוד נצר סבור, כי העובדה שכל אבני הספסלים המעובדים נשדדו, מתגלית בתוך כבשן סיד שנמצא בירכתי הבמה, שם שרפו אותן לסיד. רשות הגנים הלאומיים הודיעה לפתע, שציפורי נמצאת בתחום גן לאומי מוכרז — דבר שלא נודע עד היום ולא נמצאו לו סימוכין בפרסומי הרשות. כעת, יש לה האפשרות לשחזר את התיאטרון, הנמצא מול נוף מקסים, במקום שרוחות מנשבות כל השנה.

ממצאים נוספים שנתגלו: בעברית כתוב על גבי חרס "אין מלים לשרי..." כנראה מסוף בית שני. כתב [?] אדום על שבר כלי ושתי כתובות ביוונית, האחת בעלת תוכן נוצרי, ועל גבי שבר אמפורה גדולה השם "ניקוי", אולי ניקוס. פסל ראש נץ מאבן, תבנית לציקת מנורות שמן, מנורות מתקופות שונות, כלי בית יפים ושולחן, וגם מימצא נדיר של 2 ודרות [?] ובצדם אונקלים, עשויים מפליז, כנראה מיתקן לתליית נברשות.

וכביש נוה נסלל בקטע מצפון לכביש המפותל. לאחר שנים הוברר שהעליות הן שרידי חומת עיר גדולה, המשתרעת על תל בגודל כ-400 דונם. ד"ר אהרן קימפינסקי מאוניברסיטת תל-אביב, בדק תופעת המתלולים ומצא שמדובר בסוללת עיר שעובייה למעלה מ-40 מטר עם חומה תומכת כלפי פנים העיר ברוחב של כשישה מטרים, דומים בעוביים לביצורי חצור. קודם לכן, בעת עבודות מטעם "מקורות", הוא גילה שרידי בתים מהתקופה הכנענית התיכונה. הדברים לא היו תמוהים [?]. עוד בעבר עסקו חוקרים רבים בתל זה, ולא הגיעו לכלל הסכמה באשר לשם העיר השוכנת בנחלת אשר.

לעונת החפירות הראשונה מכין שם, יצא עתה ד"ר קימפינסקי ביחד עם סטודנטים מתנדבים מאירופה ומדרום אפריקה, מטעם אוניברסיטת תל-אביב, אגף העתיקות, החברה לחקירת א"י ועתיקותיה ובעזרתו של משק כברי. עובדים בשלושה חתכים: בסוללה וחומתה בביצורי צפון העיר; בתוך הבתים הכנעניים שנתגלו בעבר ובכנסיה של איתל [?], שם קדמו לחופרים מספר ניכר של גזירות. שכבת חפירות מגורותיהם למגורים, הגיעו לאחר היום הרסים המעידים על התקופה הכנענית התיכונה ועד התקופה הפרסית אולי אף ההלניסטית. החוקר מצביע גם על השער הצפוני של העיר, שליד, צפונה לאכזיב, התגלו שרידי מגדל ענק. השער ייחפר רק בשנה הבאה. בינתיים סבור החוקר שמדובר בעיר רחוב או אפק הצפונית, עיר גדולה ועשירה שישבה על מקורות מים רבים (כבוי ומפשוט). המקום נודע ככברי או כבריתא רק עם הגיעם של עולי בבל, כעיר במובלעת בגבול הצפוני, נודע בימי המשנה והתלמוד ובמלחמת השיחרור כמקום מארב לשיירת יחיעם ביום 27.3.48.

ספרים: תכשיטי בנות ירושלים

לרגל תצוגת המימצא העשיר, המיוחד והמעניין מאתר כמעט לא ידוע בירושלים — כתף הינום — הכולל את הקמיעות עם הברכה המשולשת בתורה, הוציא מוזיאון ישראל קטלוג מס' 274, על האתר ומימצאיו. הקטלוג הינו ספר או מונוגראפיה על כתף הינום, שנכתב עלידי החופר הארכיאולוג ד"ר גבי ברקאי, ועשיר בתמונות הסבר וצילומים מושכי לב, במיוחד תמונות הצבע של תכשיטי הנשים. אלה כוללים, בנוסף לחרוזים מכל הצבעים והסוגים גם טבעות ועגילים מכסף וזהב. כמו כן נכללים כלי בשמים ומערכת איפור לנשים, מהמאה השביעית לפני הספירה מימי בית שני. בספר זה מתפרסמים לראשונה מימצאי הכנסיה הביזאנטית שבאתר. העובדה שהספר הוצא במהדורה אחת בעברית ובאנגלית, מבלי שהתמונות יחזרו על עצמן, מייחדת אותו גם כמתנה אל מעבר לים.

גוש עציון

ספר אחר שרק מיעוטו עוסק בארכיאולוגיה, אולם רב ענינו מבחינת מחקר הארץ מדרום לירושלים, הוא "גוש עציון מראשיתו ועד תש"ח", שיצא מטעם מרכז רחל ינאית בן צבי ללימודי ירושלים, במסגרת ספריית עידן וכבר נדפסו שלוש מהדורות ממנו. הספר מכיל חומר מאלף על יסוד כפר עציון בידי אנשי מגדל עדר, ייסודו בשנית בידי הולצמן וחבריו, ההתיישבות החוזרת ונאחזת בהר, ונעקרת על ידי פורעי חברון וסביבתה. זהו סיפורו של ישוב, המסרב להימחק ממפת הארץ ונבנה בפעם הרביעית אחרי שלושה ניסיונות להכחידו.

בספר מובאים גם האתרים ההיסטוריים והארכיאולוגיים של האיזור, לרבות אתרים "חדשים" שקיבלו את שמותיהם בעקבות קרבות כמו "דאר-אל-יהוד"; על בריכות שלמה שרק שתיים משלוש סיפקו מים לירושלים ולהר הבית בימי בית שני; על פצור הקדומה, המוזכרת בתרגום השבעים, כאחת מערי יהודה, יחד עם תקוע, בית לחם וביתר שזכרונה נשאר בשם אתר באיזור זה. אף מעיין בשם זהה נמצא בקרבת מקום, באמצעות ניקבה תת-קרקעית הגבירו את מימיו, שהוזרמו לבריכות שלמה.

מה חבוי בתל-כברי?

מעט הנהגים שעוד זוכרים את הימים בהם נסעו מנהריה לתרשיחא דרך מושב בן עמי, ייתכן [?] בעלייה [?] ... מול אחזיב וארגמן. איש לא הבין תופעה זו, שהאנגלים לא השכילו להתגבר עליה ולישרה. "כביש הבקשיש", כפי שכונה, נסגר

ונדאליזם פריסאי

מאת מרק אמברואזדאגדי
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

שלוש פעמים בחודש החולף פקדו אלמונים את בית הקברות של מונמארטר בפאריס. התוצאה של ביקורים ליליים אלה: 170 מצבות משוחתות, עמודים שבורים, שמשות מנופצות. לא שוטרי המקום, לא מפקח בית הקברות ולא אנשי המשטרה של העיר הצליחו לעלות על עקבותיהם של אלמונים אלה.

מי יכול היה לעשות זאת ומתוך איזו סיבה מסתורית? ה"ונדאליזם" — אותו רעל של הערים הגדולות, מוסיף להיות חידה לשירותים הציבוריים למיניהם, לסבך את עבודתם ולהכביד על תקציביהם. הסוציולוגים עצמם מתלוננים על החידה שמולה הם ניצבים. כמעט שאין מחקרים רציניים בנושא. הסטטיסטיקות מלאות חורים ואינן מהימנות. אין ביניהם אפילו הסכמה על הגדרת התופעה.

אם מקפידים בניסוח, ואנדאליזם קיים רק כאשר מדובר בהשחתה והרס חסרי טעם, היינו ללא סיבה ברורה. על פי השקפה זו, הרוב הגדול של הכתובות המכסות את קירות פאריס אינן משתייכות לוואנדאליזם. חברי האיגודים המקצועיים, שלא מכבר כיסו את קירות המבנן של הסביבה בכתובות ענק נגד חברת רנו, כמו גם האמנים המחופשים [?] שמקשטים את רציפי נהר הסיין או צובעים את גדרות [?] של מגרשים, אינם ואנדאלים. האם יש להכניס אותם לאותה קטגוריה עם אלה — שמספרם, אגב, הולך וקטן — המציגים את הפנטסיות המיניות שלהם בפינות מפוקפקות ובמשתנות? איך לכנות את הסטודנטים לרפואה שבכל שנה מקשקשים על פסלו של ד"ר וולפיאן המסכן? ואת הטרוריסטים שצבעו בוורוד את נעליו של בומארשה, המונצח ברחוב סנט אנטואן? האם היו אלה ואנדאלים כמו שכתוב בספר — או ואנדאלים אנטי-קולוניאליסטים — אשר הרסו את פסלו של רב סרן מארשאן בפורט דורה? והאם ואנדאלים מהזרם הפמיניסטי הם שסתמו את אחת מרגליו של מונטיין כמעט ליד הסורבון?

את הוואנדאליות האמיתית פוגשים באולמות הכניסה ובחדרי המדרגות של אי אילו בתי דירות בפאריס, תיבות מכתבים פרוצות, טיח מקולף, קרשי תקרות עקורים, דלתות שנעקרו ממקומן. אך לדברי הגופים המטפלים בנושא, מעשים אלה אינם חלים אלא על כ-20 קבוצות הדיור הגדולות, בעיקר ברובעים ה-12, ה-13, ה-17 וה-20.

הגננים של פאריס מבלים חלק מזמנם בתיקון הנזק בכיכרות. אבל הם מאשימים כלבים לא פחות מבני אדם. ובין האחרונים הרוב הם רצים המתאמנים למרתון וילדים המשחקים כדורגל. המהגרים הצפון אפריקאים בגוט ד'אור הקוטפים ענפים בגני הסביבה כדי להקים לעצמם סוכות אינם ואנדאלים. לעומת זאת בריוני הרובע, שבמהלומות של רובים קלים, במקלות ואפילו על ידי דחיפה במכוניות, מפוצצים מדי שנה 5000 שמשות בתחנות אוטובוסים באזור פאריס, הם אלה שמטילים אימה על פרנסי העיר. אבל שונאי פרסומות השורפים כרזות פרסומת מסוימות כאשר הן מופיעות, הם בעלי מניעים מאד ספציפיים.

הוואנדאליזם ההרסני ביותר הוא זה הפוגע ב-3000 תאי הטלפון הציבוריים בפאריס. בסוף השנה שעברה לא היו 80% מהם ראויים לשימוש. ב-87% מהמקרים האלה לא נבע ההרס מניסיון גניבה. הסיבה שמעלים, איפוא, היא ירידה במוסר ועצימת עין מצד הרשויות. חוקרים ניסו להבין את התופעה. הם השוו את התייחסותם של הפאריסאים להתייחסות של תושבי אנז'ה ושולה [?]. הם נוכחו שכאשר מכשיר הטלפון מתקלקל מסיבה כלשהי — דבר הקורה לעיתים קרובות — 70% מהפאריסאים מטלטלים אותו, לעומת 42% מתושבי הפרובינציות. אבל כאשר המכשיר אינו מחזיר להם את האסימון, מתחילים 91% מתושבי פאריס להכות בו, בעוד שלמעלה ממחצית התושבים בשולה ואנז'ה נשארים שלווים. כאשר יודעים שתאי הטלפון בפאריס — שהשימוש בהם רב — מקולקלים לעיתים קרובות יותר מאשר במקומות אחרים, אפשר להבין שהפאריסאים המנוסים תמיד משחיתים את הטלפונים הבודדים ופוגעים בהם מתוך עצבנות. עם זאת, אין לכפור במציאות של הוואנדאליזם: מדי שנה נקרעים ומושחתים במטרו 38 אלף מושבים, ללא שום סיבה נראית לעין. תיקונם עולה לקופת הרשויות 20 מליון פרנקים צרפתיים נוספים.

אם מצרפים יחד את תוצאות הוואנדאליות המבוצעות על ידי שירותי עירייה וממשלה פאריסאים שונים, עלול הסכום להגיע השנה ל-200 מיליון פרנקים צרפתיים. עבריינות זעירה, היעדר חוש אזרחי, הבוהה וחוסר סבלנות, עולים איפוא מדי שנה 100 פראנק לכל פאריסאי. מי הם האנשים הגורמים לכל אותן הוצאות? הם כמעט ואינם מוכרים, כיוון שרק לעיתים נדירות הם נתפסים בשעת מעשה. מחקרים אמריקאים, המתקדמים יותר בתחום זה מאשר באירופה, מראים ש-90% מהמשחיתים הם בחורים ונערים מתחת לגיל 25. נראה שכל בני הנוער, בלי שום קשר למקום מגוריהם, סביבתם ולאומיותם, חשים פיתוי להרס חסר שחר. הם מעדיפים לתקוף מבנים ציבוריים, הנראים כבר מוזנחים [?] לעיניים, שכבר נפגעו על ידי קודמים להם.

כל אנשי המקצוע יודעים שאם מותירים גן, תחנת אוטובוס או טלפון הרוסים ומושחתים במשך כמה שעות ולא ממהרים לתקנם, הרי הסיכון הוא שיומיים מאוחר יותר יהיו מקומות אלה הרוסים לחלוטין. הוואנדאלים הם הסיוט של כל שירותי המעקב. במסדרונות בתים משותפים, בכיכרות או בתאי הטלפון אורבים להם צוותות מיוחדים ורודפים אחריהם ללא הצלחה רבה. מעדיפים איפוא להרתיעם על ידי גידור גנים ושריון טלפונים, ועל ידי כיסוי לוחות הפרסומת היקרים ביותר בזכוכית בלתי שבירה.

אולם הפתרונות האמיתיים הם ללא ספק חינוכיים וחברתיים. אם ייטיבו ללמד את התלמידים כללים בסיסיים של אזרחות, ולהביא אותם לכבד את הטבע, יביא הדבר גם לחיסכון ניכר. אך גם התאמת הציוד והמיכשור העירוני לצרכים האמיתיים של תושבי הערים תהיה פתרון של שכל ישר. כל אימת שפארק חדש נפתח משתוללים נערי העיר; להשיג הקצאות שטח לא הרחק משם למשחקי כדור, כדי שלא ישחקו בגן עצמו. ולבסוף, השתתפות האזרחים בארגון הרובע שלהם תהיה אמצעי המנע הטוב ביותר. אוכלוסיה שלא רק משתמשת אלא גם מנהלת מרחבים, מתקנים וציוד ציבוריים, גם תגן עליהם מפני הוואנדאליות כדבר מובן מאליו. וכאן אנו חוזרים למאבק כנגד האלמוניות של הערים, הבידוד והניתוק של תושביהן, ובעד הדמוקרטיזציה של הניהול הציבורי. תכנית רבת היקף בהחלט.

هكذا من الاصل

נושא במוקד / השתלות אברים בישראל

הזכות לחיות או החובה למות?

למרות המחיר הגבוה, ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה למנוע מאזרחיה הנזקקים לכך את הסיכוי לזכות בחיים חדשים

מאת פרופ' שמואל פנחס

הכותב הוא מנכ"ל הסתדרות המדיצינית הדסה ויו"ר איגוד מנהלי בתי החולים בישראל

התנופה בהתפתחות הטכנולוגית ברפואה בעשור האחרון עוררה את השאלה הנוקבת: האם יש לתת לחולה את הזכות למות? למרות שגם כיום מתעוררים לבטים לגבי שאלה זו בעקבות האפשרויות הכמעט בלתי־מוגבלות שנפתחו בפני הרפואה תודות להשתלות אברים, החל בקרנית העין וכלה בלב, נוספה לנו שאלה שניה במדי לוקה: האם הממסד הרפואי חייב להעמיד לרשות החולה את כל החידושים האלה כדי להבטיח את זכותו לחיות?

במדינות מתוקנות, קובעי מדיניות הבריאות רואים בטיפול רפואי

גם תמותה שאינה נובעת ממחלות אלא מתאונות, טביעה, התאבדויות וכו', ניתן להשתמש בטכניקת ההשתלות להצלת חיי האדם בעזרת תרומות אברים של נפטרים אלה.

המערכת הרפואית רואה, כמובן, חובה לעשות שימוש באברי נפטרים להצלת חיי אדם (השתלת כליה, לב, עור, כבד וכו'), מאור עיניים (השתלת קרנית) ואפילו לשיפור איכות החיים. כל ההשתלות הנ"ל מבוצעות כיום בעולם בתוצאות טובות, ואין פלא שהדרישה להשתלות מכל הסוגים הולכת וגוברת. מובן מאליו שכדי להגיע להצלחה מרבית יש צורך במנתחים מיומנים ובעלי יכולת מגוונת, כך, למשל, מנתח בעל ניסיון רב בהשתלת כליות יוכל, בקלות יחסית, להשתלב בהשתלות לבלב וכבד. הנטייה להשתלב בהשתלות מתוחכמות וחדשניות היא כיום נחלת רופאים

בעד

טוב זכות לארמטורעת של כל אזרח. אם שירותי הבריאות הללו אינם בהישג ידו של אזרח כלשהו, על קופת המדינה לספק לו את המימון הדרוש.

בימים שבהם נשא הרופא את כל הכשור הרפואי בתיקו, לא היה קשה להחליט איזה טיפול לתת ולמי. אך עתה, עם ההתפתחות הטכנולוגית, הקו המפריד בין מוות להתמשכות התארך מאוד והיכולת להאריך חיים היא כמעט בלתי מוגבלת. אלא שככל שהרפואה נעשית מתוחכמת יותר, המחיר גבוה יותר.

נשאלת השאלה, מהם שירותי הרפואה המוקנים לכלל ומהם הטיפולים שיהיו נחלתם הבלעדית של בעלי היכולת? האם רשאיות הבריאות לקבוע מי מאזרחי המדינה ייהנה מהזכות לחיות ומי מהם יקבל על עצמו את החובה למות?

ידוע שבעזרת השתלת כליה, כבד או לב ניתן להציל חייו של חולה ולהאריך אותם בשנים רבות. מכיוון שבמדינה שלנו לא יעלה על הדעת לכפות על חלק מהאוכלוסיה את החובה למות ולהעניק לחלק אחר, בעל אמצעים, את הזכות לחיות, הרי שהפתרון היחיד הוא לספק את הטיפול המתקדם ביותר לכל, או למנוע אותו מכולם.

השתלות אברים, מכל הסוגים, הפכו כבר לחלק אורגני של הרפואה המודרנית, למרות הסוגיות הרבות הכרוכות בהן — מוסריות, רפואיות, כספיות ועוד. השאלות הללו מעסיקות את המערכת הרפואית בעולם כולו ואילו אצלנו, במקביל שמשאביה הכלכליים מוגבלים, חייבת בעיית ההשתלות להעסיק גם את המערכת הרפואית וגם את מקבלי ההחלטות בתחום הממלכתי והציבורי. כל החלטה נשקלת על־פי יתרונותיה, אך גם על־פי ההוצאה הכספית הכרוכה בה, תוך התחשבות בכך שהוצאה עלולה לפגוע בטיפולים רפואיים אחרים, לחולים רבים יותר, שייפגעו בגלל ההשתלות מחוסר משאבים כספיים.

* * *

השתלות כבד נמנות על התהליכים היקרים ביותר ברפואה המודרנית ולפיכך יש לשקול, ובזהירות יתר, את יתרונותיהן לעומת נזקיהן, כאשר באים לקבוע את סדר העדיפויות הלאומי ולהחליט בעד או נגד השתלות כבד בישראל. לכשעצמי, אני בא להוסיף קולי לאלה המצדדים בהשתלות כבד בארץ, למרות הלבטים המקננים גם בי. הנימוקים בעד הם רבים:

א) השתלת אברים, למרות הבעייתיות הכרוכה בה, ולמרות הקושי להשיג מקורות מימון עבורה, הפכת יותר ויותר לטכניקה שהיא חלק בלתי נפרד מהרפואה המודרנית. מאחר שלמרבה הצער קיימת בעולמנו

ומנתחים רבים בעולם, והיא רווחת גם בישראל.

ב) סיבות כלכליות מהוות נימוק נכבד בזכות השתלות כבד. בהנחה שבתורים במרכז רפואי מתאים, שיש לו המיומנויות והתשתית הטובות ביותר, תהיה עלות ההשתלות בארץ לקופה הציבורית נמוכה בהרבה מעלות הנסיעה לחו"ל לצורך השתלה. יתר על כן, אפילו ימצאו בחו"ל מרכזים רפואיים שיציעו לחולים מישראל השתלות כבד חינם, לא יהיה בכך משום ערובה שזהו אכן הפתרון הטוב ביותר. קרוב לוודאי שלא יהיו אלה המרכזים המעולים המנוסים ביותר, ולאורך זמן לא יהיה ביכולתם להציע שירותי השתלה לציבור הנזקקים; יבוא יום וידרשו תמורה כספית מלאה.

ג) בגלל הקושי בהשגת תרומות אברים והתאמתם למושתלים, מסתמנת כיום, במדינות המבצעות השתלות כבד, נטייה להגביל את ההשתלות לאזרחי אותה מדינה בלבד. נראה כי בעתיד תיחתם גם אמנה מיוחדת בנושא השתלות והחלפת אברים, שאליה יוכלו המדינות, שיהיה להן מה להציע בתחום זה להצטרף. במלים אחרות: ככל שנקדים להתארגן לקראת ביצוע השתלות כבד בארץ, נוכל להציע פתרונות בעלי סיכויים טובים לחולים בארץ הזקוקים לכך.

ד) תמיד יהיו חולים שההחלטה לבצע בגופם השתלה תתקבל רק בשלב שבו כבר אי־אפשר יהיה להטיסם לחו"ל, והסיכוי היחידי לישועתם יהיה טמון כאן, באפשרות לבצע בהם השתלה בישראל. אם אפשרות זו לא תהיה קיימת, ייגזר על החולים גזר דין מוות, פשוטו כמשמעו. הדבר חייב להיאמר למרות הקושי הכרוך בכך.

ה) מקובל על כל אנשי המדע והרפואה וכן על ראשי ממשל שמדינה אשר רוצה לשמור על מעמדה בקרב הארצות המפותחות חייבת להתקדם גם בתחום הרפואה, שהוא אחד מאושיות קיומה של כל אומה. מדינה כזו חייבת איפוא לדאוג לקידום מתמיד של המחקר והטיפול הרפואי ולפתח טכניקות רפואיות חדישות. מאחר שהשתלות כבד נחשבות כבר כיום בעולם המודרני כהליך מקובל ולא כפעולה ניסיונית, תצטרך גם מדינת ישראל להשתלב בקהילייה הבינלאומית הרפואית המבצעת ניתוחים כאלה. אם לא נעשה כן יתפתח אצלנו פיגור לעומת מדינות מפותחות אחרות, ועד מהרה נגלה כי אנו דורכים במקום מבחינת הטיפול הרפואי המוענק אצלנו לאזרחים. בתחום הרפואה, דריכה במקום פירושה נסיגה.

עלינו לומר הן להשתלות כבד בישראל, ויפה שעה אחת קודם.

ההשתלות הזולות ביותר

בימים אלה עומדת לקום ועדה בשיתופם של רבנים ורופאים בכירים בתחומי ההרדמה והכירורגיה כדי לדון ולהחליט בסוגיית ההשתלות בישראל. נראה כי חברי הוועדה יקיימו דיונים אינטנסיביים כדי להגיע להחלטה בנושא ההשתלות עקב הבעיות ההלכתיות שהן יוצרות.

בינתיים מתקיימות בישראל השתלות של כליות, מח עצמות, פרקים, קרנית העין. בעולם משתילים גם לב וכבד ובאחרונה החל בהשתלת לבלב. הוצאות הניתוח בארץ זולות, בכל מקרה, מהוצאות הניתוח בחו"ל, מכיוון שהרופא בישראל מקבל במסגרת עבודתו משכורת חודשית ואינו מקבל תשלום "פר ניתוח".

מחירי השתלות הכבד ברחבי העולם אינם אחידים. בפיטסבורג שבארצות הברית מגיע המחיר ל־150 אלף דולר. כשעיקר הסכום מופנה לרופא המנתח ולשירותים הרפואיים הניתנים, כולל אשפוז. עלות אותו ניתוח באנגליה נעה בין 50 ל־70 אלף דולר. בצרפת המחיר זול יותר: הוא מגיע לכ־20 אלף דולר. בצרפת אין עדיין ניסיון רב בניתוחים מסוג זה אך המחיר הכולל זול בהרבה ממקומות אחרים בעולם.

שר הבריאות מרדכי גור אמר ל"הארץ" כי אין ספק, לאור כל הבדיקות שנערכו במשרד הבריאות, שמבחינת ההוצאה הלאומית לבריאות יהיו ההשתלות בישראל הזולות ביותר, וכך גם לגבי השתלות לב וכבד. גור אף הדגיש כי שליחת חולים לחו"ל יקרה מבחינת ההוצאה הלאומית.

לגבי אפשרות השתלות כבד בצרפת, מדגיש שר הבריאות כי יתכן שמבחינה תיאורטית ניתן לקיים "הסכם סחר" רפואי עם צרפת. אלא שבפועל אין עדיין הסכמים כאלה ולכן ישראל צריכה לפתח ולרכוש בעצמה מיומנות בתחום.

בינתיים, עד שיוחל בהשתלות כבד בישראל, נאספים כספים רבים מהציבור לצורך השתלות אלו. באשר לכך ציין שר הבריאות כי המשך איסוף הכספים יימשך, שכן לפחות 150 חולים בשנה נוספים לטיפולים שונים בחו"ל במחיר כולל של 7.5 מיליון דולר. סגנית שר הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו מטפלת כעת באיחוד הקרנות השונות לשם שימוש נכון בכספים. נודע גם כי בימים האחרונים נבדקת אפשרות שתוקם קרן אשר תפעל למען הזקוקים לכספים לצורך טיפולים רפואיים בחו"ל, כמובן לאחר שקיבלו את אישור משרד הבריאות לכך.

בינתיים יצאו לניתוחי השתלת כבד בחו"ל שבעה ישראלים: דוד הורביץ בן שמונה מבאר שבע, לימור אייזנר בת 14 מגבעתיים, עליזה שמיר בת 56 מכפר סבא, פרופ' אליהו נאמן בן 56 מחיפה, רעות חוד בת שנתיים וחצי מכרמר (ששלחה שוב לאנגליה משום שמצבה הורע) ומאיר זורע בן שלוש וחצי ממגדל העמק. כיום מחלימה בפיטסבורג מסרה לוי, בת 40, מניתוח השתלה שבוצע בה לפני כשלושה שבועות.

התועלת מול מבחן העלות

במצבה האנוש של מערכת הבריאות הישראלית אין זה מוצדק להעניק להשתלות עדיפות גבוהה

מאת פרופ' מרסל אליקים

כותב שורות אלה הנו מנהל מחלקה פנימית בבית החולים האוניברסיטאי הדסה ודיקן הפקולטה לרפואה של האוניברסיטה העברית.

כותב שורות אלה היה המייסד של החברה הישראלית לחקר הכבד בשנות השבעים הראשונות, היו"ר הראשון שלה והנציג הראשון של ישראל בחברה הבינלאומית לחקר הכבד. מטבע הדברים, אני מעוניין ביותר בקידום ופיתוח השתלות כבד בישראל. עם זאת, בהזדמנויות שונות הבעתי את התנגדותי לנושא מהנימוקים הבאים:

1. מערכת הרפואה בישראל נמצאת במשבר מקצועי וחברתי קשה ביותר. שביתת הרופאים הארוכה ושביתת האחיות האחרונה

פרופ' דן מיכאלי, המנהל הכללי הנוכחי של משרד הבריאות, הכריז ברבים שתוספת של 150 תקנים תסלק את כל התורים לניתוחים אלה. תוספת תקנים בלבד ללא ייעול המערכת לא תספיק. יש להביא לניצול מקסימלי של המשאבים הקיימים על ידי מניעת כפילות של ציוד יקר במוסדות השונים, ייעול בשימוש בו, וכן בשימוש בחדרי הניתוח ובשירותים השונים בבית החולים. אלה אחדים מהצרכים הדחופים של הרפואה בישראל. ההחלטה אם להתחיל בתוכנית השתלת כבד בישראל צריכה להיעשות על רקע זה. במצב הנוכחי — כשאין למוסדות הבריאות השונים משאבים לספק תרופות פשוטות לטיפול במחלות באליות — אין לדבר על רפואה לראווה.

על פי הניסיון העולמי, כ־50% מהחולים הנחשבים כמתאימים ל־

נגד

הם רק סימן אחד לכך. מערכת הבריאות, מפעל גדול ומפואר שנבנה במשך שנים רבות, עומדת לפני התמוטטות. תקציב משרד הבריאות מוגבל ומכאן שיש לחלקו לפי סדרי עדיפות לאומיים ומטרות שנקבעו מראש. ב־15.12.85 פירסם פרופ' ב' מודן (המנהל הכללי הקודם של משרד הבריאות), סדרי עדיפות כפי שהוא רואה אותם. מתוך 20 הסעיפים שהוא מזכיר, אצטט את חמשת הראשונים בלבד: א) מניעת הפערים בתחולת החיים של האוכלוסיה עד לטווח של 10% ברבדים השונים; ב) הפחתת תמותת התינוקות עד ל־8 לאלף בממוצע, ולא יותר מ־12 לאלף בכל רובד האוכלוסיה; ג) הורדת התחלואה במחלות לב ושבץ־דם בכמות ב־25%, בסרטן לסוגיו ב־15% ובמחלות מעיים ב־75%; ד) הורדת מספר המכורים לסמים ב־70% ומעשני הסיגריות ב־50%; ה) הורדת שיעור תאונות הדרכים ב־50%, ותאונות העבודה ותאונות הבית ב־30%.

בעיית ההשתלות בכללותה נזכרת בסעיף ס"ז כדלקמן: הבטחת צורכי האוכלוסיה למיגוסם זמן המתנה לשירותים מתוחכמים ויחודיים, כגון ניתוח לב פתוח, דיאליזה, השתלות, ניתוחי עיניים; ניצול משותף בין־מוסדי של ציוד רפואי מתוחכם ויקר דוגמת NMR. בעיית השתלות הכבד לא נזכרת כלל בנושא נפרד. פרופ' מודן קובע בפירוש (ואני תמים דעים עמו) שעל [illegible] בניה מחדש של מערך הטיפול המונע, הרפואה הראשונית ומרכיבי הטיפול הסיעודי. יש לדעתו להקצות משאבים נרחבים יותר לנושא הטיפול המונע ולמערך הסיעודי ולהדריך בהדרגה את המשאבים לאשר פנו. זו השקפתו של מנהל משרד הבריאות לשעבר.

2. כרופא העובד בשטח שנים רבות נראה לי שהבעיות הדחופות העומדות לפני משרד הבריאות היום והמבקשות פתרון דחוף הם: א) החזרת מעמד הרופאים והאחיות למקום המכובד המגיע להם, שאם לא כן, תהיה בריחה הולכת וגוברת של רופאים (לחו"ל) ושל אחיות (מהמקצוע) והידלדלות השורות מבחינה איכותית וכמותית. ב) שינוי יסודי של מבנה מערכת הבריאות, אשר יעביר את הדגש לטיפול אמבולטורי יעיל יותר וישחרר את העומס מבתי החולים. ג) הגדלת התקנים של רופאים ואחיות העובדים בלחץ בלתי נסבל. ד) תפוסת המיטות הגבוהה גורמת לתורים ארוכים של חולים אלקטיביים הסובלים ממחלות קשות. חולים רבים במחלות אורטופדיות, מחלות לב וכלי דם, הגדלת הערמונית ועוד, ממתינים לתור חודשים רבים ואף למעלה משנה. עובדה זו גורמת לסבל רב, לסיבוכים ואף למקרי מוות כתוצאה מהסיבוכים.

השתלת כבד, נפטרים תוך שנה מהחלת ההשתלה. לפי הערכות של ארצות אירופיות ואמריקאיות, מדובר ב־2.5 עד 5 מועמדים להשתלה למיליון נפש. על פי חישוב זה יהיו בארץ בין 10 ל־20 מועמדים בשנה. ההוראות לניתוח הן גמישות ותלויות גם בעצם קיומו של מרכז להשתלות. אי לכך אפשר להגדיל את מספר המועמדים לאו דווקא מסיבות רפואיות טהורות. מספר התורמים המתאימים הוא כ־0.2% מתוך מספר הנפטרים בשנה. וזאת בתנאי שהגורמים הדתיים יאפשרו את הוצאת הכבד מתורם עם לב פועם. עומדת איפוא השאלה: מה קודם למה? האם עלינו להקציב את המשאבים המוגבלים של משרד הבריאות לעזרה לאלפי חולים הזקוקים לה, או למעטים — לשם ניתוח פרובלמטי ויקר המבטיח במקרה הטוב ביותר 60% חיות לאחר שנה. משרד הבריאות החליט כבר לאפשר השתלות כבד בארץ. מספר רופאים מעוניינים תומכים בתוכנית השתלה. בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת הושמעה דעה שיש לקדם את הרפואה בישראל, ולכן יש לאפשר את תוכנית ההשתלה. עם כל הכבוד לכנסת, היא לצערי עיכבה עד כה את קידום הרפואה בישראל, ובעקיפין גם את תוכנית השתלת הכבד, על ידי קבלת חוק האנטומיה והפתולוגיה, אשר הוריד את אחוז ניתוחי המתים לרמה המסכנת את ההכרה במוסדות אולים כמוסדות להשכלה גבוהה.

ארצות עשירות מישראל יותר על השתלות כבד ומגבלות את השירותים של ארצות אחרות. בביקורי האחרון בצרפת התברר לי שאנו יכולים להשתמש בשירותים שלהם ולבצע את הניתוח במחיר של 10,000 עד $15,000 (מחיר מסובסד על ידי ממשלת צרפת). ועדה שמונתה על ידי משרד הבריאות קבעה שאין בארץ אף בית חולים אחד המסוגל ומוכן לבצע השתלות כבד בשלב זה. אין לי ספק שיש לנו פוטנציאל, אך מכאן ועד לביצוע תוכנית השתלה, הדרך ארוכה.

בשנים האחרונות פנו למשרד הבריאות בין 2 ל־11 חולים בשנה בבקשת אישור להשתלת כבד בחוץ לארץ. השאלה של נוהלים ומימון שירותי בריאות אשר לא ניתן לספקם בארץ היא כללית יותר ונוגעת גם לניתוחים אחרים. אי לכך, על משרד הבריאות לקבוע נוהלים לאישור ומימון שירותים כאלה. עול המימון צריך, לדעתי, להתחלק בין הגוף המבטח, המשפחה ואולי גופים ציבוריים אחרים. אחד הפתרונות הוא, למשל, מתן הלוואות ארוכות טווח, בדומה להלוואות הניתנות לרכישת דירה. אסור לנו להתבן את עדיפויות משרד הבריאות על פי לחץ ציבורי או על פי תמונה של ילד חולה או קשיש מסכן בטלוויזיה.

עמדת ההלכה

השאלה היא באלו מקרים אפשר להפעיל קריטריונים של פיקוח נפש כדי להתיר הוצאת אברים ממת לצורך השתלה

מאת הרב שלמה גורן

עלי להניח שתי אקסיומות תקיפות מבחינת ההלכה: (א) השתלת אבר היכול להציל חייו של חולה אנוש, מוגדרת כפיקוח נפש הדוחה, או מתירה, את כל האיסורים הקשורים עם ההשתלה, פרט לאיסור "לא תרצח" של האדם ממנו מוצא האבר להשתלה. (ב) הוצאת אבר מגוף אדם לצורך השתלה, אינה מותרת בשום מקרה, אלא לאחר שהאדם ממנו מוצא האבר להשתלה, נחשב לפי ההלכה כמת לכל דבר. שאם לא כן יש בזה איסור "לא תרצח".

ארבע בעיות היסוד שצריכות להתברר:

א) מתי נחשבת ההשתלה כפיקוח נפש? והאם מותר להכין למקרים של פיקוח נפש, מאגר של אברים להשתלה?

ב) קביעת גבול החיים והמוות לפי ההלכה.

ג) השפעת סיכויי ההצלחה של ההשתלה העומדת על הפרק; על היתר ההשתלה מבחינה הלכתית.

ד) הבחנות הלכתיות עקרוניות בין סוגי השתלה שונים.

השאלה היא, לגבי אילו מקרים ניתן להפעיל קריטריונים של פיקוח נפש, כדי להתיר הוצאת אברים ממת לצורך השתלה:

קיימות שלוש השקפות יסוד בין הפוסקים. גדול הפוסקים במאה ה־18, הגאון ר' יחזקאל לנדא בעל שו"ת "נודע ביהודה" (נולד בשנת תע"ד — 1713), והגאון ר' משה סופר, בעל "חתם סופר" (נולד בשנת תקכ"ג — 1762), קובעים באופן חד משמעי כי אין דין של פיקוח נפש, אלא כאשר חולה זקוק לניתוח. כאשר ניתוח מתים או הוצאת אברים מגופם, מיועדים לחולים בעתיד, אין זה נחשב כפיקוח נפש. לעומתם, סבור הגאון בעל החזון איש זצ"ל, שאין אדם חולה הזקוק להשתלה, נחשב כמקרה של פיקוח נפש. השקפו מבוססת על הכלל בהלכה, שגם ספק פיקוח נפש דוחה שבת ושאר איסורי תורה, כולל האיסורים הכרוכים בניתוחי מתים, או בהוצאת אבר שהנשמה תלויה בו, מן המת כדי להשתילו בחי.

הקריטריונים של פיקוח נפש בבריאות ממלכתית

כאשר מדובר במדינה יהודית עצמאית, ממשלת ישראל אחראית לתכנון המערך הרפואי לכל אזרחי המדינה. אחריות לאומית זו אינה מתבטאת בתכנון יום יומי של הרפואה בישראל, כי אם באחריות כוללת לטווח ארוך. לפיכך, אין להתמקד בשאלה אם ישנם כעת, חולים בבתי חולים, הזקוקים להשתלה, כמו שקבעו שני הפוסקים. המדינה רשאית להפעיל את הקריטריונים ההלכתיים של פיקוח נפש, גם כלפי אלה שיחלו בעתיד.

האחריות המוטלת על הרופאים "מצווה היא ובכלל פיקוח נפש. ואם מונע עצמו הרי זה שופך דמים", כמבואר בשלחן ערוך יורה דעה סימן של"ו ס"א. האחריות הממלכתית המוטלת על הממשלה ועל מוסדות הבריאות הממלכתיים, בוודאי שהוא מצווה ובכלל פיקוח נפש הוא, כפי שמצינו בתלמוד במסכת מועד קטן ה' א', ביחס לאחריות הציבורית על תקינות הדרכים והרחובות, "מציין שאם לא יצאו ועשו כל אלו שכל דמים שנשפכו שם מעלה עליהם הכתוב כאילו הם שפכום" תלמוד לומר "והיה עליך דמים" (דברים י"ט י').

השקפה הלכתית זו מכשירה את הדרך להכנת מאגרים של אברים חיוניים להשתלה, שיש בהם משום פיקוח נפש לחולי כליות, קרניות עין ועוד. אולם לא לב.

גבול החיים והמוות

הבעיה השניה העומדת בפנינו: קביעת גבול החיים והמוות על פי ההלכה. ברמב"ם הלכות שבת ב' י"ט, ובשלחן ערוך אורח חיים הלכות שבת, סימן שכ"ט ד', נקבע כי הפסקת הנשימה באף היא הגבול בין החיים למוות. בתלמוד בבלי במסכת יומא פ"ה א' מן הכתוב בבראשית (ז' כ"ב) "כל אשר רוח חיים באפיו", מכאן אנו למדים כי המוות נקבע על־ידי הפסקת הנשימה באף. מבחינה ביולוגית, פירושו, שמותו הבלתי הפיך של המוח, מהווה מבחינת ההלכה גם מותו של האדם, כיון שמרכז הנשימה באדם הוא המוח. לכן כשנפסקת הנשימה באף, מן ההכרח שתיפסק פעילות המוח, תוך הזמן הקריטי לחיי המוח, שהוא לכל היותר שבע דקות.

על אף שה"חתם סופר" הנ"ל, קובע שהפסקת הנשימה באף הוא גבול החיים והמוות, לפי הלכה למשה מסיני, הוא מוסיף שני תנאים לקביעת מותו של האדם: (1) שיהיה מוטל כאבן דומם ללא תנועה. (2) העדר כל דופק. (ולא ברור אם כוונתו להעדר דופק בכל האברים בסמוך ללב, או רק בסמוך למערכת הנשימה). (3) העדר נשימה באף. מנקודת ההשקפה של ההלכה בתלמוד, ברמב"ם ובשלחן ערוך, אין מקום להצבת תנאים נוספים להעדר הנשימה באף לשם קביעת גבול המוות: אולם יש להתחשב בדעתו של גדול הפוסקים ה"חתם סופר", כי אלו בתנאים בנוסף להפסקת הנשימה, אלא סימפטומים נוספים להפסקה זו.

לפיכך, אדם שמותו נגרם והפסקת נשימתו, אולם ליבו ממשיך לפעום באמצעות מכשירים, נחשב על־פי ההלכה כמת לכל דבר, שההלכה אוסרת להחל עליו את השבת. כאשר המוח נמצא במצב בלתי הפיך בכל תאיו, יתכן שבמצב כזה מותר לנתק אותו מן המכשירים כדי להפסיק את סבלו, ועדיף על־ידי הפסקת מילויים של מכלי חמצן.

כל השתלה שיש בה שימוש באבריו של מת לצורכי חי, כרוכה בשלושה איסורי תורה: (א) ניוול המת. (ב) הנאה מן המת שהוא אסור בהנאה. (ג) אי קיום מצוות קבורה. בכל זאת מתירים השתלות על בסיס של פיקוח נפש הצלת חיי אדם. היתרן של השתלות, מותנה בסיכויי הצלחתן. אם סיכויי הצלחת ההשתלה נמוכים ואינם אלא בחזקת ניסוי רפואי שהצלחתו מפוקפקת, אין לבצע את ההשתלה כאשר סיכויי ההצלחה נמוכים. על מקרה כזה לא חלים הקריטריונים של פיקוח נפש.

כאשר להבחנות בין סוגי השתלה, יש לציין כי מבחינת ההלכה קיים הבדל עקרוני בין השתלת לב, כליות וכבד, לבין השתלת עור וקרנית עיניים. במאמר מיוחד שפרסמתי בנושא השתלות עור בנפגעי כוויות, נתברר שכל שלושת איסורי תורה, הכרוכים בהשתלות אברים, כפי שמנינו לעיל, אינם קיימים בהשתלות עור וקרנית עיניים. אין בהפשטתו מן האדם איסור ניוול המת. לא חל עליהם איסור הנאה ולא מצוות קבורה. לכן הצעתי בזמנו, עוד לפני מלחמת של"ג, לבית חולים "הדסה" בירושלים, להקים מאגר של עור אדם, כדי להיות ערוכים ומוכנים לקראת כל מצב מלחמתי, אם חס וחלילה יתרבו נפגעים. להפתעתי, התשובה הנהלת בית חולים "הדסה" בהוראותיהם של מנהיגי העדה החרדית בירושלים, שקבעו לבטל את בנק העור ב"הדסה". כאשר פרצה מלחמת של"ג, לא היה לבית החולים עור אדם, כדי לטפל בנפצעים המתרבים שאושפזו בו. באין ברירה אחרת, נאלצנו לבשתנו לייבא עור אדם של גברים מהולנד.

החיים עם כבד מושתל

מאת נורית אמיתי

לפני כשבוע חגגה עליזה שמיר, בת החמישים ושמונה, את יום הולדתה הראשון מאז "נולדה מחדש", לאחר שהושתל בקרבה כבד, בבית החולים בפנסילווניה, ארצות הברית.

עליזה, אחת מכמה מושתלי כבד החיים כיום בישראל, הבריאה למעשה ממחלת שחמת הכבד, בה לקתה לפני כחמש שנים, אך תישאר מוגדרת כ"חולה".

אמנם הכבד "החולה" הוצא מגופה ובמקומו הושתל כבד "בריא", אך כל חיי סובבים כיום סביב השמירה על הקיים — מסבירה עליזה ומספרת: "אני קמה כל בוקר בסביבות השעה שבע. ארוחת הבוקר שלי מלווה בבליעת כדורים רבים ותחלים שונים המונעים, בין השאר, את דחיית האבר המושתל. אחר כך אני מתארגנת לקראת טיול בוקר בן שני קילומטרים, שהוא חשוב וקשור בתהליך ההחלמה. בדרכי ברחובות כפר סבא מכירים אותי ורבים גם רוצים להוכיח לי כי "את חיה בזכות תרומתי" או "יש לי חלק בחיים שלך". משפטים אלה אינם משמחים אותי, אבל בסך הכל מבצע התרומה בוצע כיוון שמדינת ישראל והגורמים הרפואיים בה לא מצאו עדיין פתרון לנושא חולי הכבד הזקוקים להשתלה. "אני מודה ומתוודה כי זו בושה לבוא ולבקש תרומות. ממש בושה. בסך הכל יש פה בישראל הכל כדי להתחיל בניתוחים אלה, אך דוחים ודוחים את ההחלטה, והחיים על מול תרומות. מה עצים רצה, שאמכור את הדירה ואז לאן הייתי שבה לאחר הניתוח, היכן הייתי גרה גם המחיר שהייתי מקבלת עבור הדירה לא היה מגיע לסכום שנדרש עבור הניתוח.

לעליזה נודע דבר מחלתה בין השנים 1981—82. בשנת 1973 טבע בעלה בחוף מכמורת וחודשים ספורים לאחר מכן נהרג בנה, מוטי, במלחמת יום הכיפורים. היא נותרה לבדה בביתה, בשדה ורבורג. בתה נישאה ועברה להתגורר בנהריה. "הרגשתי בודדה", היא נזכרת, "הרגשת הבדידות הביאה את ההחלטה למכור את הבית הכפרי ולנדוד לעיר — לכפר סבא, למקום שם יש לי חברות". כאן גם הכירה את חברה לחיים החדש ניסה לשקם את עצמה.

"פעלתי בהתנדבות בארגוני נעמ"ת וויצו והקדשתי שעות רבות לפעילויות שונות בארגון "יד לבנים" בכפר סבא. שעות רבות ביממה הקדשתי למען אחרים, עד שהגורל התהפך ואני עצמי נזקקתי לחסדי אחרים".

השתלה — הסיכוי היחיד

"שכבתי במרכז הרפואי 'מאיר' בכפר סבא. שכבתי במיטה, לא יכולתי לזוז, כל מזוני הסתכם בדיאטות דלילות ורלוונטות, משום שכל מזון אחר גרם לשטפי דם המוריים ולהרעה במצבי. ככה שכבתי ימים ארוכים והיה ברור לי ולכל מי שסבב אותי, כי סופי הולך וקרב. לא פחדתי מכלום כיון שבסך הכל לא הייתי מסוגלת לחשוב על מאום. בוקר אחד, במהלך ביקור רופאים, סיפר לי הרופא המטפל אודות אפשרות להשתיל כבד חדש בגופי. בשארית כוחותי חייכתי והבטחתי לחשוב בנושא. על השתלות לב וכליות שמעתי, על כבד לא. חשבתי והבנתי שמצבי יכול להיות רק יותר גרוע, ולמחרת בבוקר הודעתי לרופא כי הפתרון נראה לי והחלטתי לאמצו. אלא שכאן החל מסע התלאות שלי.

הועברתי לביתי, בכפר סבא, שכבתי על ספה בסלון ותוך התקשרתי לכל העולם. לבתי החולים שבהם מבצעים את הניתוחים ואל משרדי קופת חולים ומשרד הבריאות. כסף? לא נותנים. אז צריך להסתייע בתרומות. מאה חמישים אלף דולרים — כדי להתקבל לניתוח. מאין אקח את הממון הרב הזה? לא ידענו מה לעשות. פנינו לרגשות האנשים ואפילו נאלצנו להעלות את זיכרו של בני ולהסביר לאנשים כי אני רוצה להמשיך ולפעול להנצחת שמו והעיקר להיות; לחיות. תאוות החיים מתעוררת בכל עוצמתה ברגעים כאלה. לאחר כשישה שבועות הופקד בחשבון שנפתח על ידי ראש הקרן שהוקמה לכך, ח"כ לשעבר מרדכי מרקים, שישים אלף דולרים. את השאר השלים משרד הביטחון.

לאחר בדיקות ארוכות ומסובכות בבית החולים, לשם הוטסתי, נמצא תורם והניתוח המסובך בוצע, כעבור חצי שנה של טיפולים והחלמה שבתי לישראל.

היום עליזה מלאה יותר, שונה. אך העיקר — עליזה היא מחויכת ומבטיחה שבקרוב תחל לשמור קצת על המשקל, כיון שזה מה שקרה לה בעקבות התרופות ובעקבות העובדה שנים לא טעמה מאכלים משובחים וטעימים.

"היא אישה חולה" מסביר בן הזוג, נתן. "למרות הכבד החדש מצבה עדיין כשל חולה.

מדי שבוע עליה לבצע בדיקות דם שנשלחות מדי פעם לבית החולים בפנסילווניה. לפי ממצאי הבדיקות מעלים ומורידים את מינון התרופות להן היא זקוקה. נאסר עליה להימצא במקומות סגורים ומלאי אנשים, מחשש שמא תידבק במחלות שונות. כשהיא מגיעה לבדיקות שגרה לבית החולים מאיר, היא מתקבלת מיד, בלי להמתין בתור. לא מכבר אושפזה במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה, שם טפל בה משתיל הכבד הישראלי ד"ר יגאל קם, הנמנה על צוות המנתחים האמריקאי. מהבדיקות השבועיות התברר, מספרת עליזה, שהכבד המושתל נדחה.

טיפולים נוספים

"לא היתה לי ברירה אלא להתאשפז מיד ולעבור את הטיפולים הדרושים למניעת הדחייה. מזל היה לי, מזל גדול, שיגאל היה בישראל. אחרת איני יודעת מי יכול היה לטפל בי. זו גם אחת הסיבות למאבק הגדול שאני מנהלת, בשיתוף עם שאר המושתלים, שתוקם יחידה כזו בישראל, שתתמחה בטיפול באלה שעברו ניתוחים כאלה. אנו זקוקים למומחים בישראל, כי אחרת על כל בעיה שמתעוררת חייבים ליצור קשר עם בית החולים האמריקאי הרופאים המומחים שנמצאים שם, כולל רופא ישראלי, חיפאי, המוכן לשוב לישראל ולעסוק בתחום זה".

"לעיתים אני מהרהרת ביני לבין עצמי, אולי כדאי שאעזוב את הארץ, אשב בפנסילווניה קרוב למומחים. אולי עדיף שאבלה את הזמן שנותר לי לחיות, סמוך לאלה המסוגלים לסייע לי."

"יש בישראל אוכלוסיה הזקוקה לטיפולים כאלו ורוצה להמשיך לחיות. מדוע הבירוקרטיה מתנכלת להם ומחייבת אותם ללכת לעולם אחר? שואלת שמיר בכאב ומשיטה ידה קדימה כמצפה לתשובה.

בינתיים מתקשרת לימור אייזנר, מושתלת כבד מרמת גן. ילדה צעירה, בת 14, מספרת עליזה שמיר ומרחיבה סיפורה על הקשר העמוק שנוצר ביניהן. "לימור הגיעה לביתי בימים הקשים שלפני הניתוח וזה נתן לי את הכח להמשיך. היא סיפרה לי על הניתוח הקשה והמסובך ועל ההחלמה ממנו והפיחה בי תקווה בידיעה שיש סיכוי לחיות — כמעט כמו פעם."

מסתבר, אומרת עליזה שמיר בחוראות, שיש הזקוקים לעזרה. תראי את מסרה לוי, אמא לילדים, מדוע לא יתנו לה לחיות עוד כמה שנים, מדוע תיגמר בה לילדים בעיניים בעוד שבחוץ מציעים פתרון. זה עולה כל כך הרבה כסף למדינה, אז מדוע שלא יבצעו זאת כאן, מה עוד שיש האמצעים, הרופאים וכל מה שצריך. אני יודעת, מדגישה עליזה, אני בטוחה גם שישראל תוכל להציל חיי אדם. והרי חיי אדם הם ערך עליון במדינה היהודית שלנו, היא מכירה.

"השתלת הכבד החזירה אותי לחיים, אך אני לא מה שהייתי פעם. רוב הזמן אני בבית, מוסיפות שהכרתי. אני עסוקה בלטפל בעצמי, כדי לשמור על מה שיש כמה שיותר זמן. פחדות, וחששת שהכבד יגבר פתאום. לכל אחד יש תוחלת חיים, ואני מקווה שלגבי היא לא תהיה קשורה בכבד המושתל ותפעל לטובתי מה שיותר.

בינתיים אני מברכת על החיים שהושבו לי, ומודה לכל אלה שעזרו לי ויעזרו לי" אומרת עליזה, שנה לאחר הניתוח, בביתה בכפר סבא.

קבוצת אקדמאים למזרח הרחוק, כולל קאשמיר!

בטיול האקדמאים המקיף, והחד פעמי למזרח הרחוק, (31 יום), הכולל סיור בקאשמיר (היא "טיבט הקטנה"), נותרו מקומות בודדים, למספר אוהבי עולם. היציאה: 20.8.86. ההרשמה עכשיו!

המסלול: בנקוק, טוקיו, הקונה, מקדשי קיוטו, איי הפנינים היקימוטו, הונג־קונג, מקאו, דלהי, סרינגר, קאשמיר למרגלות ההימלאיה, "ילהי" - בירת טיבט הקטנה, טאג'־מאהל, ארמונות ג'ייפור, ועוד.

נא להזדרז! היציאה מובטחת!

פנה עכשיו לאופיר טורס טל: 209777, 03-209761.

אופיר טורס — עולם ומלואו בהישג ידך.

קרן קיימת לישראל

אנו מצטערים להודיע כי מפאת נסיבות בלתי צפויות אשר אינן תלויות בנו

בוטל טכס חנוכת יער קליגהופר

בהשתתפות סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש.

הארוע היה אמור להתקיים בפארק עצמאות ארה"ב, ביום ב' כ"א תמוז, 28.7.86 בשעה 13.45

אנו מתנצלים על כל אי נוחות שנגרמה למוזמנים עקב ביטול זה.

מפגש אח"מ

תצוגת אביזרים וחומרים למחשב

יתקיים ביום שלישי 29.7.86 משעה 09.00 עד 19.00 במלון שרתון ת"א

מנהלי רכש והספקה של חברות פרטיות, חברות ממשלתיות ומפעלי תעשייה המעוניינים להשתתף במפגש, שבמסגרתו יוכלו להפגש עם ספקים ונותני שרותים המתמחים ביבוא, יצור ושיווק אביזרים וחומרים למחשב, מתבקשים להתקשר למערכת אנשים ומחשבים בטל: 03-287560, 280640, 295148.

•••

ספקים ונותני שרותים המעוניינים להשתתף ולהציג במפגש יכולים לקבל פרטים בטלי הנ"ל. מספר המקומות למציגים — מוגבל

חברת נתיבי אילון בע"מ

רח' נס ציונה

בקטע בן־יהודה — הירקון בתל־אביב

ייסגר לתנועת כלי רכב

לתקופה של 10 ימים, החל מתאריך 27.7.86

לצורך הריסות מבנים מסוכנים והכשרת השטח לחניון.

לפי הוראת משטרת ישראל.

התיאטרון הקאמרי

לפני מסע הופעות בניו־יורק ובברלין

קידוש באולם צוותא

מאת שמואל הספרי ובבמוי

משתתפים: עדנה פלידל, יוסי גרבר, דב נבון

קאמרי 2

"הצגה מבריקה עם שלושה שחקנים מעולים ובמוי נבון" (על המשמר)

"שלושה שחקנים עושים יחד תיאטרון מרגש, שעוצמה כשלו לא נראתה זמן רב על במותינו. תיאטרון מצויין" (מעריב)

הצגה חגיגית לפני הופעות בניו־יורק באולם הקאמרי ביום א' 17.8

יום ג' 5.8 * יום ד' 6.8 * יום ה' 7.8

מוצ"ש 9.8 * יום א' 10.8

כרטיסים להשיג בקופת הקאמרי 233335 ובקופת צוותא 250156-7

המרכז הישראלי לניהול

מפעילויות המי"ל בחודש ספטמבר 1986

כנסים/ערבי עיון

- כנס שנתי של החטיבה הבינלאומית — 11 בספטמבר 1986
- סיכויים וסיכונים בעסקים עם ארה"ב - יום עיון — 15 בספטמבר 1986
- יצוא של התאגיד הישראלי אל שוק ההון הבינלאומי - ערב עיון — 23 בספטמבר 1986

סדנאות וסמינרים

קורסים והשתלמויות

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, רח' הנרייטה סולד 4, ת.ד. 33033 ת"א 61330, טל: 03-257202, 04-640676, 02-234643

כלכלה ועסקים

הרשות דורשת מהבורסה הכללת רישום ניירות ערך בתקנון

בצעד חסר־תקדים יבקש יו"ר הרשות משר האוצר לאכוף חד־צדדית את התיקון

מאת יהודה שרוני

הנהלת הרשות לניירות ערך הסמיכה בשבוע שעבר את היו"ר שלה אליעזר שילוני לבקש משר האוצר לפנות לוועדת הכספים של הכנסת, בבקשה לשינוי תקנון הבורסה בפרק העוסק בכללים לרישום ניירות ערך למסחר. יצוין כי כאן ובתמיד היה הנוהל המקובל להיתקן התקנון בפנייה יוזמה של הבורסה – ולא של הרשות – לוועדת הכספים.

צעד חסר־תקדים זה של הנהלת הרשות מצביע על אי־שביעות רצון מכך שהכללים לרישום ניירות ערך למסחר אינם מעוגנים במסגרת תקנון הבורסה, הרף סיכומים קודמים. הרשות פנתה בעבר לבורסה כתביעה להאריך את הטיפול בנושא.

סופר "הארץ" מעיד כי לפני כשנה חודשים סיימה את עבודתה ועדת מומחים, בראשות איילה פרוקצ'יה ממשרד המשפטים ובהשתתפות נציגי הבורסה והרשות. ועדה זו הוקמה ביוזמת היועץ המשפטי לממשלה דאז יצחק זמיר. נוכח חילוקי דעות שהתגלעו בין הרשות לניירות ערך לבין הבורסה, באשר לתחומי אחריותה של הבורסה.

ועדת פרוקצ'יה החליטה כי נושאים הקשורים ברישום ניירות ערך למסחר יהיו בתחום אחריותה של הבורסה. לעומת זאת המליצה הוועדה שנושאים כמו הסכמי ניהול בחברות, זכויות הצבעה למניות, כללים להקצאות פרטיות, כללי הצעות רכש וכד', לא ייכללו בתקנון הבורסה אלא יעוגנו במסגרת החקיקה הראשית.

יו"ר דירקטוריון הבורסה חיים שטסל מסר בתגובה כי הבורסה לא העבירה את תיקון התקנון לאישור ועדת הכספים, מכיוון שהנושא עדיין לא נדון ואושר על־ידי דירקטוריון הבורסה. בתשובה לשאלה מדוע מתעכב אישור הנושא, אמר שטסל כי זהו נושא מורכב וסבוך. יו"ר דירקטוריון הבורסה הוסיף כי אין זה ברור אם תקנון הבורסה יתוקן כפי שהמליצה ועדת פרוקצ'יה, והדירקטוריון צריך לדון גם בנושאים נוספים. שטסל הבהיר כי הבורסה קיבלה פנייה כלשהיא בנושא זה מצד הרשות לניירות ערך.

מה קורה בתשקיף "כור"?

הנתונים הכספיים של "טלרד" המופיעים בתשקיף ההנפקה האחרון אינם נכונים

מאת יונתן שרמן

על אף ההבהרות שמסרה "כור" באחרונה לבורסה ביחס לתשקיף הנפקת האג"ח, יש עדיין לפחות טעות מהותית אחת בתשקיף. בסעיף החברות שלהן מיועדת התמורה מהנפקת האג"ח מופיעה גם חברת "טלרד". לגביה נמסר כי סיימה את 1985 בהפסד מתואם של 10.8 מיליון שקלים. בפועל נהנתה דווקא "טלרד" מרווח של 7.3 מיליון שקלים. באותו מקום מצויין גם כי "טלרד" סיימה את 1984 ברווח מתואם של 21 מיליון שקלים וגם נתון זה אינו נכון.

מהנהלת "כור" נמסר בתגובה כי כנראה נפלו טעויות דפוס בתשקיף.

תרגילים נוסח מפעלי הבירה

המחסור הנוצר הוא תמיד במוצרים הזולים

מאת יונתן שרמן

הודעת משרד התעשייה מהשבוע שעבר, שלפיה הממונה על ההגבלים העסקיים יבדוק את סיבת המחסור בבירה מאלט (בירה שחורה), מזכירה בעיה נוספת הקשורה במפעלי הבירה: עוד מחסור – בבירה לבנה "גשר".

לפני כשנה החלו מפעלי הבירה לייצר בירה חדשה בשם "גשר פלוס", אשר שווקה באותם בקבוקים כמו הבירה הקודמת מסוג "גשר". אך כיוון שהיתה שונה במבנה במקצת, אישר משרד התעשייה למפעלי הבירה למכרה במחיר גבוה יותר. פער המחירים בין "גשר" ל"גשר פלוס" מגיע כיום ל־29 אחוזים.

כאשר מפעלי הבירה קיבלו את האישור לשווק את הבירה השדורה החדשה הם התחייבו לספק לצרכנים את מלוא הכמות מהבירה מסוג "גשר" הזולה יותר. והנה מתברר כי בירה זו הולכת ונעלמת מהשווקים והצרכנים המבקשים לרכשה אינם יכולים להשיגה בחנויות.

משה בורנשטיין, מנכ"ל "שמשון בירה", שהיא בעלת מפעלי הבירה, הכחיש בשיחה עם "הארץ" כי הופסק שיווק בירה "גשר" זולה, וציין כי מפעלי הבירה מספקים לצרכנים את מלוא הכמות המבוקשת על ידם.

בורנשטיין לא יכל להשיב לשאלה מהי התפלגות מכירות הבירה הלבנה בין "גשר" ל"גשר פלוס", ואמר כי אין בידיו כרגע נתונים אלה. הוא גם מסר, כי אינו סבור כי היה שינוי משמעותי בהתפלגות המכירות. לדבריו, 80 אחוזים מהמכירות הן של בירה "מכבי" ויתרת 20 האחוזים מתחלקים בין כל יתר הבירות המשווקות בישראל.

חדר עסקות חדש בבנק כללי

מאת יהודה שרוני

בנק כללי החליט להגדיל באופן ניכר את פעילותו בעסקות בין־לאומיות בתחום מטבע החוץ – עסקות עתידיות והמרות למטבעות שונים. שינוי כיוון המאפיין את המתרחש באחרונה בבנקאות הישראלית.

לצורך זה פתח הבנק חדר עסקות חדיש, המקל על הלקוחות הגדולים את פעילותם הבין־לאומית. בשל החשיבות שמייחס הבנק לפעילות זו, יקבל עליו מנכ"ל הבנק, אברהם בינה, אחריות אישית לחדר העסקות.

בנק כללי נשלט על ידי משפחת רוטשילד. והנהלת הבנק סבורים כי הקשרים הטובים שיש למשפחת רוטשילד עם בנקים באירופה יאפשרו ללקוחות טיפול מהיר ויעיל בפעילותם הבין־לאומית.

העורך: נחמיה שטרסלר

טבע – השיפור נובע מהכנסות מימון

למרות הגידול המשמעותי בפעילות, אין שיפור ברווח התפעולי ★ כנראה שהחברה לא קצרה עדיין את פירות האיחוד עם החברה האמריקאית

דו"ח על דו"ח / חיים בן דוד

המחבר נמנה על סגל המורים בחוג לחשבונאות בבית הספר למינהל עסקים באוניברסיטה העברית

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ מייצרת, מייבאת ומשווקת מגוון רחב של מוצרים פרמצבטיים, כי מיקלים עירוים המשמשים בעיקר לתעשיית תרופות הומניות והווטרינריות, תוספת מזון לבעלי חיים, חומרי גיהות ורפואיים, מוצרים דיאגנוסטיים, שמרים לתעשיית המזון והכהל. הקבוצה עוסקת גם ביבוא תרופות, מוצרים פרה רפואיים וציוד רפואי. במקביל עוסקת הקבוצה במחקר ופיתוח בנושאי הפרמצבטיקה, כימיה ופרמצבטיה בהיקף ניכר.

זוהי השנה הראשונה שבמאזן החברה מאוחדת החברה האמריקאית, שפעילותה מתמקדת בייצור ושיווק תרופות בארה"ב. איחוד זה הביא לגידול ניכר במאזן החברה, שהסתכם בשנת הדו"ח ב־139 מיליון דולר, לעומת 75 מיליון דולר בשנה הקודמת.

נפח המכירות נשמר

חברת טבע, למרות שהגדילה פעילותה בחו"ל, אינה מצביעה על גידול בהכנסה התפעולית. רמת הפעילות נשארה במקביל לשנת 1984/85. הכנסות החברה ממכירות בשנת הדו"ח 1985/86 הגיעו ל־91.2 מיליון דולר לעומת 87.5 מיליון דולר בשנה שקדמה. זהו גידול של כ־4.5 אחוזים במונחים דולריים. כאם מביאים בחשבון את האינפלציה בארה"ב הרי כמעט ולא היה גידול ריאלי במכירות. ניתוח הרכב המכירות מראה שהחברה מקטינה את היקף מכירותיה בארץ על חשבון הגדלתן בחו"ל. המכירות בארץ קטנו ב־3.5 מיליוני דולר בשנה השוטפת, אבל מאידך גדלו המכירות בחו"ל ב־7.2 מיליוני דולר.

במשך השנה לא השתפרה יעילות החברה בהוצאות התפעוליות. עלות המכירות בהשוואה להכנסה מהמכירות בשנת הדו"ח היתה 68.3 אחוז, בעוד שבשנה קודמת השיעור היה 67.6 אחוז. הגדלת העלויות יכולה להיות מוסברת בכך שרכישת חומרי הגלם של הקבוצה נעשית יותר באירופה, והתחזקות המטבעות האירופיים והקיפאון בשער הדולר מביאים בהכרח לגידול בעלויות. התוצאה הכוללת היתה איפה שהחברה הגדילה עלויותיה מחד, ומאידך הקפאת המחירים של שער הדולר לעומת השקל והקפאת מחירי התרופות גרמו להקטנה בהכנסות.

הוצאות השכר הכלולות בעלויות המכר אף הן גדלו בשנת 1985/86 בכ־20 אחוז, מסך של 9.1 מיליון דולר לסך של כ־11 מיליון דולר. בנקודה זו יש לציין שחלק ניכר מהשכר משולם בארץ והוא גדל לפחות השחיקה שהסתמנה בו. הדבר יכול להיות מוסבר בכך שהשכר מושפע מהאיחוד של החברה האמריקאית, וכן ייתכן ששכר העובדים בחברת טבע לא נשחק כפי שהיה במשק בשנת הדו"ח.

ניתוח מרכיבי סעיפי ההוצאות האחרות בדו"ח רווח והפסד מראה כי לא היו שינויים מפליגים לטובה. כך למשל הוצאות החברה למחקר ופיתוח נשארו יציבות, כ־3.7 מיליוני דולר השנה לעומת 3.5 מיליוני דולר בשנה קודמת. הוצאות הנהלה גדלו מסך של 5.1 מיליוני דולר בשנה קודמת ל־6.6 מיליוני דולר בשנת הדו"ח. הסיבה לגידול נובעת בין השאר מהכללת הוצאות הנהלה ייחוסות להתקשרות עם החברה בארה"ב. הוצאות אלו טרם הניבו הכנסות לחברה.

השיפור מהכנסות מימון

השיפור שחל בתוצאות העסקיות של חברת טבע נובע בעיקר מהכנסות מימון. החברה הגיעה להכנסות מימון של 0.8 מיליון דולר בשנת הדו"ח, לעומת הוצאות מימון של 3.5 מיליוני דולר בשנה קודמת. הדבר נובע משיפור במצב נזילות החברה ובהונה, מצב שגם בשנה קודמת היה טוב. אולם השנה החזיקה החברה יתרות בבנקים ובידי לקוחות ואחרים שהניבו הכנסות מריבית ומהפרשי שער. יצוין שסעיף הכנסות מימון כולל בתוכו גם סעיפים המצביעים על שחיקה של נכסים והתחייבויות מוניטריים ומכיוון שלחברה היתה שחיקה גדולה

ההפרשה שוטפת גדולה

ההפרשה השוטפת למסים ללא התחשבות ב"מס הנדחה" מראה על גידול בהפרשה, 7.7 מיליוני דולר בשנת הדו"ח לעומת 4.2 מיליוני דולר בשנה קודמת. המספרים מצביעים על צדקת טענתם של התעשיינים, אשר ראו בחוק שטיינברג פגיעה בהם, כתוצאה מכך שהפחת על ההון ירד ל־90%, וכן בראיית הציוד כ"נכס מוגן" והגדלת ערך המלאי לצורכי מס. כל אלה בצירוף העובדה ששולם "מס יסף" גרמו לתשלום מס גדול יותר.

כגובה חו"ב בנקאי, היה עדיף מכל חיוב אחר של לקוחות במשק הישראלי, ובמיוחד בהפרשי שער שיחסית לא גדלו עקב הקיפאון בשער הדולר.

מבנה פיננסי

המבנה הפיננסי של חברת טבע, כאשר ההון העצמי שהגיע לסך של 49.9 מיליון דולר מהווה כ־36 אחוז מסך המאזן, וכן העובדה שלחברה התחייבויות ארוכות מועד שמרביתן צמודות לדולר, עם פריסה נוחה של מספר שנים, וכן התחייבויות שוטפות שפרעונן אינו לוחץ, מעיד על תכנון פיננסי נאות וסולידי, אשר מטביע חותמו על פעילותה של החברה, שאינה צפויה להפתעות, לפחות בתחום המימון, למרות ששינויים חדים בשערי המטבעות יכולים להשפיע גם עליה. השווי הנכסי של החברה, שהוא כאמור כיום כ־50 מיליון דולר, עדיין אינו מגיע לשווי החברה בבורסה, שנע באחרונה בסביבות 70 מיליון דולר. מניית טבע היא בין היחידות בבורסה שהשוק נותן להן "פרמיה" לעומת שוויה המאזני, כל זאת כנראה מאחר שהחברה מוערכת כחברה סולידית בנוף החברות הישראלי.

בלקוחות בשנה קודמת לעומת שחיקה מתונה יותר בשנת הדו"ח. הפרש זה של כמה מיליוני דולר שיפר את סעיף המימון. יצוין שיש פירמות שנוהגות להציג שחיקה זו בסעיף המכירות. לו נהגה כך חברת טבע היתה מראה בסעיף המכירות גידול של 15 אחוז בשנת הדו"ח, לעומת גידול של 4.5 אחוזים כפי שהציגה.

פה המקום לציין שתוצאות המימון, כפי שהן מוצגות בהתאם לעקרונות חשבונאיים מקובלים, כוללות כיום מרכיבים שאינם רק הוצאות מימון במובן המקובל, כמו הוצאות ריבית והפרשי הצמדה ושער, אלא גם שחיקת מלוות חובה, ניירות ערך וכדומה.

סך הרווח לפני מסים של חברת טבע הגיע ל־12.9 מיליון דולר, לעומת כ־10 מיליון דולר בשנה הקודמת, היינו גידול של 29 אחוז. שיעור ההפרשה למסים מהרווח כמעט ולא השתנה בשנה זו. הוא היה בשיעור של 42 אחוז לעומת 41 אחוז בשנה קודמת. שיעור ההפרשה למסים בטבע, בהשוואה למוסדות פיננסיים, הוא נמוך במידה רבה. יש לייחס זאת לעובדה שהחברה נהנית מהטבות במס כתוצאה מהחוק לעידוד השקעות הון. חוקי המס האינפלציוני משנת 1982 גרמו שלחברה יש עדיין ניכוי מעבר שטרם נוצל, בסך 1.2 מיליון דולר, לעומת 1.7 מיליון דולר בשנה קודמת.

סך הרווח הנקי הגיע בשנת הדו"ח ל־7.3 מיליוני דולר לעומת 6.3 מיליוני דולר בשנה קודמת. גידול ריאלי של כ־16 אחוז.

גידול ניכר במאזן

מאזנה של חברת טבע גדל מהותית כתוצאה מרכישת החברה בארה"ב. סך המאזן שהגיע ל־139.1 מיליון דולר מרביתו, כ־62 אחוזים, הם רכוש שוטף. יחס ההון החוזר, היינו רכוש שוטף לעומת התחייבויות שוטפות, מראה על 1.97, לעומת יחס של 1.51 בשנה קודמת. זהו שיפור ניכר והוא נובע כאמור מהרכישה והאיחוד של החברה האמריקאית, שנעשו בדצמבר 1985. גם היחס המהיר שפר והוא מצביע על 1.35 לעומת 0.78 בשנה קודמת.

סעיף החייבים בחברה גדל מ־18.6 מיליון דולר בשנה קודמת לסך של 36 מיליון דולר בשנת הדו"ח. מפירוט של החייבים עולה שבין החייבים "לקוחות מוסדיים". אני מניח שהכוונה לקופת חולים, שלאור תקופת הדו"ח החלה בתשלום על חשבון חובותיה. החברה לא הפרישה בדו"ח רווח והפסד כל הפרשה לחובות מסופקים, למרות גידול החוב. יצוין שהחברה גובה מלקוחותיה החייבים יתרות בשקלים – ריבית על מתן האשראי. במשך השנה שפר חלקה של החברה ותכונתה הפיננסית היה נבון, מאחר שקבלת ריבית שקלית, אפילו

ההמנגמות לעתיד

מעיין בביאורים לדו"ח הכספי עולה שחלק החברה האמריקאית בדו"ח הכספי המאוחד של טבע בא לידי ביטוי ברבעון האחרון של שנת 1985/86, היינו ברבעון ינואר – מארס 1986. החברה תרמה לנפח הפעילות של טבע, אבל לא לרווח. יש לצפות שטבע תגדיל את נפח מכירותיה כתוצאה מהשתלבות החברה האמריקאית. פירות ההשתלבות יתנו אותותיהם בעתיד. אין ספק שלחברת טבע יסודות טובים להמשיך ברווחיות שהסתמנה במשך השנתיים האחרונות, כאשר התשואה השנתית להון המתואם היתה בגבול 18–20 אחוז.

לוח מספר 1

נתונים נבחרים מהדו"ח הכספי המאוחד ליום 31 במארס

במיליוני דולרים

	1985/86	1984/85
רכוש שוטף	86.0	45.4
רכוש קבוע	35.1	25.2
התחייבויות שוטפות	43.6	30.1
הלוואות לזמן ארוך	25.1	1.2
הון עצמי	49.9	35.7
הכנסות ממכירות	91.2	87.5
עלות המכירות	62.3	59.2
רווח גלמי	28.9	28.3
רווח לפני מסים	12.9	10.0
רווח נקי	7.3	6.3

לוח מספר 2

יחסים פיננסיים ליום 31 במארס

באחוזים

	1985/86	1984/85
יחס הון חוזר	197	151
יחס מהיר	135	78
הון לעומת מאזן	36	46
הון לעומת רכוש קבוע	142	141
עלות מכירות לעומת מכירות	68	67
הוצאות מכירה לעומת מכירות	7.2	5.8
הוצאות הנהלה לעומת מכירות	8.4	6.6

לחץ מכירות מצד בנק לאומי

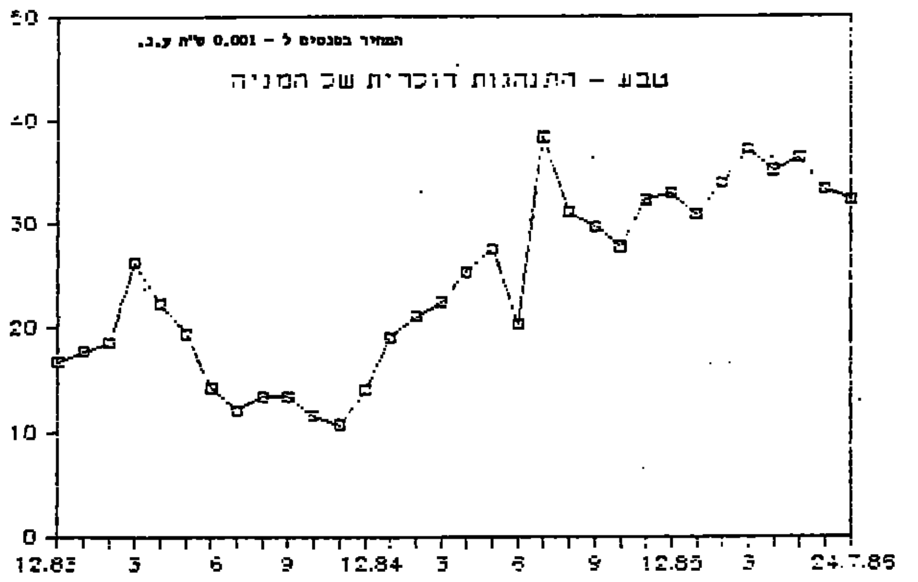

מאת יהודה שרוני

מניות טבע נסחרות הן בבורסה בתל אביב והן בבורסה "מעל הדלפק" בארה"ב. החברה נשלטת במשותף על־ידי קונצרן כור המחזיק ב־40 אחוז ממניות החברה, ועל־ידי משפחות מייסדי החברה, המחזיקים ב־35 אחוז מהון המניות. הסכם מלפני מספר שנים בין קבוצת המייסדים לכור מונע מכור להגיע לאחזקה הגבוהה מ־45 אחוז, ומקבוצות המייסדים להחזיק ביותר מ־35 אחוז.

בעלי המניות האחרים בטבע הם קרנות הנאמנות של בנק דיסקונט, בל"ל, ובמידה קטנה יותר בנק הפועלים. כמות משמעותית נוספת ממניות החברה מוחזקת באמצעות חברת הברוקרים יוניטראסט.

לפני מספר ימים הודיעה הנהלת החברה על החלטתה לחלק 600 אחוז דיווידנד במזומן.

בהון המניות של החברה יש גם כתב אופציה, שתוקפו אמור לפקוע באמצע החודש הבא. על־פי מחירי המניה והאופציה, בהתחשב בתוספת המימוש שיש לשלם, נסחרת האופציה במלוא ערכה.

בשבועות האחרונים מורגש לחץ מכירות בלתי־פוסק של מניות החברה באמצעות בנק לאומי, וזה גרם ללחיצה כלפי מטה על שער המניה. הגרף שהכינה "מיטב" מלמד שמחיר המניה שעמד בחודש מאי על 36.2 סנט למניה, ירד עכשיו ל־32.2 סנט.

כמה תשלם עבור רכבך?

להלן דוגמא לגודל ההיטל בש"ח על מכוניות בשנת ייצור 1984

ההיטל ישולם ב־4 תשלומים. מי שישלם בתשלום אחד, יהנה מהנחה של 15%.

נפח בסמ"ק	שווי	היטל	אחוז
845–1000			
אוטוביאנקי	12,300	219	1.8
דייהטסו 1000	13,500	219	1.6
פג'ו 104	12,500	219	1.8
פג'ו 205	15,800	219	1.4
פיאט 127	12,300	219	1.8
פיאט ריטמו	13,300	219	1.6
פיאסטה	13,700	219	1.6
רנו 5	12,800	219	1.7
1001–1300			
אופל קדט	18,400	292	1.6
אופל אסקונה	20,000	292	1.5
אודי 80	23,500	292	1.2
דייהטסו 1300	17,000	292	1.7
סובארו 1300	16,400	292	1.8
פג'ו 305	17,700	292	1.6
פורד אסקורט	19,700	292	1.5
1301–1760			
אופל אסקונה	23,500	402	1.7
אלפא סוד	19,000	402	2.1
אודי 80	30,100	402	1.3
ב.מ.וו	31,800	402	1.3
לנציה	24,700	402	1.6
סובארו 1600	20,000	402	2.0
פיאט 1600	20,000	402	2.0
1761–2000			
ב.מ.וו 518	37,000	547	1.5
וולוו 244 (1800)	31,600	547	1.7
וולוו 2000	45,400	547	1.2
פג'ו 505	29,600	547	1.8
2001–2500			
ב.מ.וו 525	64,500	912	1.4
שברולט קפריס	80,000	912	1.2
2501–3000			
ביואיק	68,300	1,033	1.5
מעל 3000 סמ"ק			
אולדסמוביל קטלס	76,000	1,094	1.4
דודג'	63,000	1,094	1.7
פונטיאק	60,000	1,094	1.7

הנחה בהיטל

בעלי רכב המפורט להלן ישלמו רק חלק מההיטל, לפי האחוזים הנקובים:

קיטן וליאנס	20%
קרייזלר 1700 או 2000	20%
ויליס סטיישן	20%
רום כרמל	50%
סימקה	50%
אוסטין או מוריס (שנפח המנוע שלהן בסמ"ק מ־1,000 ומעלה ושנת הייצור היא עד 1980)	50%
סוברו (שנפח המנוע שלה בסמ"ק 1750 ומעלה ושנת הייצור עד 1985)	80%
סאאב	70%
דלתא (רנו רומניה)	70%

המזרחי יצליח כנראה לגבות את מרבית החוב של "מגן גולדמן"

ההערכה היא ש־13 מיליון דולר מכלל החוב של 18 מיליון יוחזרו לבנק

מאת יונתן שרמן

בנק המזרחי הבטיח לעצמו כנראה את מימוש רוב החוב של מפעל "מגן גולדמן". כך מתברר עם השלמת עסקת המכירה של המפעל על־ידי כונס הנכסים לחברת "זוד־טק" האמריקאית.

עם מינויו של כונס הנכסים עו"ד משה אנרטס לניהול המפעל, הגיעו חובות "מגן גולדמן" לכ־18 מיליון דולר, מהם 15 מיליון דולר חובות של המפעל ו־3 מיליון חובות של חברת הבת "מבאסף", שעסקה בתיווך אבטחה לבנקים ולבורסה.

מסיכום פעילותו של עו"ד אנרטס עד כה עולה כי הצליח להחזיר לבנק את רוב כספו. סכום של 9 מיליון דולר הושג מהסכם מכירת המפעל לחברה האמריקאית "זוד־טק". כאשר 4 מיליון דולר שולמו לבנק המזרחי עבור המפעל ויתר 5 מיליון הדולר יועברו לידי הבנק כאשר החברה האמריקאית תממש אופציה לרכישת שטח של 19 דונם בקרית אריה בפתח תקוה, שעליו בנוי המפעל.

לבד מכך, התקבלו בכינוס הנכסים עוד 1.5 מיליון דולר ממכירת חברת "מבאסף"; חצי מיליון דולר התקבל ממכירת מלאי מוצרים לחברת "זודסק" וחצי מיליון דולר נוספים התקבלו כתקבולים משברירה מהמפעל. פרט לזאת, בנק המזרחי מחזיק בשעבודים על ביתו של אלישע גולדמן בהרצליה, שהוערך בזמנו בשווי של יותר ממיליון דולר.

בנק המזרחי גם עשוי לקבל לידיו סכום של כמה מאות אלפי דולרים או אפילו מיליון דולר אם חברת השיווק של גולדמן בארה"ב, אי־אסדי, תשלם ל"מגן גולדמן" חלק מחובה, המגיע לכ־4.5 מיליון דולר. כל אלה מביאים את התקבולים לבנק המזרחי לסכום של כ־15 מיליון דולר.

כעת בוחנים בבנק את האפשרות למימוש הערבויות האישיות שניתנו על־ידי אלישע גולדמן ואשתו לבנק. הסכום שעשוי להתקבל ממימוש הערבויות תלוי בשווי נכסים שהבנק יצליח להוכיח עליהם את בעלותם של גולדמן ואשתו.

משקיעי חוץ רכשו 61% מבית אמריקה

מאת יהודה שרוני

קבוצת משקיעי חוץ מדרום אפריקה, אירופה וארה"ב, המיוצגת על־ידי שלמה טפר ממשרד רואה החשבון ראובני־הרטוב־טפר, חתמה בסוף השבוע על הסכם לרכישת 61 אחוז מבית אמריקה בת"א.

המניות יירכשו מהחברות הבאות: 25 אחוז מסולל בונה, 25 אחוז מקבוצת רחוב ד' 11 אחוז מקבוצת אמפל החברה להשקעות של בנק הפועלים. יתרת 39 האחוזים מוחזקים על־ידי משקיעים קטנים בראשות משפחת גורודצקי. בית אמריקה הוערך לצורך העיסקה בשווי של 5.6 מיליון דולר, והרוכשים ישלמו עבור 61 האחוזים 3.4 מיליון דולר.

בית אמריקה כולל בניין בן 13 קומות, ושטחו 9,000 מ"ר. רוכשי הבניין מעריכים כי דמי השכירות שיגיעו להם יעמדו על מיליון דולר בשנה (על־פי חישוב של 14 דולר דמי שכירות למ"ר לחודש).

רק עד 7.8.86 תקבל 50% הנחה בשעור ההוספה בקרנות הנאמנות שמיר, אפיר, ותרשיש

הקרן	מדיניות השקעות
שמיר	הסכם הנאמנות קובע כי 70% או יותר מהשקעות הקרן בניירות ערך, והיתרה השקעות בהן לפחות הקרן צמודה במלואה, או בחלקה, למדד המחירים לצרכן.
אפיר	קרן המשקיעה לפחות 70% מהשקעותיה בניירות ערך, בהשקעות בהן לפחות הקרן צמודה במלואה, או בחלקה, למדד המחירים לצרכן.
תרשיש	הסכם הנאמנות קובע כי 50% או יותר מהשקעות הקרן בני"ע, והיתרה השקעות בהן לפחות הקרן צמודה במלואה, או בחלקה, למדד המחירים לצרכן. הקרן תשקיע לפחות 75% מנכסיה באגרות חוב סחירות בבורסה שהונפקו בידי הממשלה או בערבותה. לענין זה יראו כהשקעה באגרות חוב כאמור, גם השקעות בני"ע בנקאיים שהונפקו במחיר צמוד לדולר, כמוגדר בסעיף 4 (ב) לפרק טו' בתשקיף הקרן.

הרכב ההשקעות ב־%	אפיר	שמיר	תרשיש
הצמדה למדד	75.5	69.8	76.3
הצמדה למט"ח (כולל ני"ע בנקאיים שבהסדר)	21.5	25.3	19.7
מניות וחופשיות	–	4.6	3.8
מקים ומז"ס	3	0.3	0.2
שווי הקרן באלפי ש"ח	59,693	83,435	81,174

ביצועי הקרנות

כל הקרנות המשתתפות במבצע הניבו תשואות נאות ביותר, הן לחצי השנה האחרונה והן לשנה האחרונה, כמשתקף בטבלה שלהלן: (נתוני התשואות נכונים ל־30.6.86).

	חצי שנה		שנה	
הקרן	נומינלי	ריאלי *	נומינלי	ריאלי *
אפיר	11.9%	+3.0%	74.3%	+10.5%
שמיר	12.8%	+4.9%	78.9%	+13.4%
תרשיש	14.7%	+5.6%	79.2%	+13.6%
מדד מחירים	8.6%		57.8%	

(*) ריאלי ביחס למדד המחירים לצרכן.

בלאומי פ"א טוב להשקיע

בנק לאומי

מודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכישת תעודות השתתפות בקרנות הן מוצעות אך ורק עפ"י תנאי התשקיפים שלהן. אותם ניתן להשיג בכל סניפי הבנקים ובמשרדי חברי הבורסה בע"מ.

התיאטרון הקאמרי

המנוי הבטוח

תק

6 הצגות במחיר 4

3 תשלומים!

פרטים ורכישה במח' המנויים, טל' 245211, בשעות 8.30–14.30.

מכתבים למערכת הארץ

בלבול בין שני מושגי חילוניות

במכתבו של נדב שרגאי ("הארץ", 11.7) נאמר כי הנשיא הרצוג מתנגד למדינה חילונית וכי רק כעשרה עד חמישה־עשר אחוז מהאוכלוסיה מתנגדים לדת. לדעתי יש בכך בלבול מושגים החורש הבהרה.

המושג "חילוני" יש לו שני פירושים. הפירוש האחד של חילוני הוא "מחוץ לתחום הדת". הפירוש השני הוא "אדיש לדת", ואולי אף עוין אותה. כאן בישראל, כפיית דת המדינה היא כפיה לא רק על אלה העוינים את הדת, אלא אף על אלה האדישים לה, ואף על אלה שיש להם זהות דתית חלשה. הכפיה מכריזה אותם לשקול ברצינות עוינות.

הבלבול בין שני מושגי החילוניות גורר בלבול בין מדינת־לאום ליברלית ודמוקרטית נוסח המערב, לבין מדינת־דת שאין ביכולתה לשמור לא על ליברליות ולא על דמוקרטיה. מאחר שהנשיא הרצוג ידוע כתומך הן בליברליזם והן בדמוקרטיה, אקווה שיראה בעין יפה את ההבהרה החשובה המוצגת כאן.

פרופ' יוסף אגסי
תל־אביב

מה התועלת בדו"ח מבקר המדינה

בכל האירועים השונים שפקדו אותנו באחרונה, דומה שכאילו נשכח כבר, שאך לפני זמן קצר יצא לאור דו"ח מבקר המדינה לשנת 1985. שממצאיו לא חמורים פחות מקודמיו.

עם השנים קיבל דו"ח מבקר המדינה כמעין צביון של מסמך מתועשי, שמדי פרסומו בכל שנה עטים עליו כלי תקשורת והממצאים הבולטים בחומרתם, זוכים זכבית לכותרות וסיקור, כנגד אדישות של הממשל והציבור. הדוחות לכבר. שוקעים הממצאים החמורים במהירות לתהום הנשייה, ולאחר זמן מה הופכים למוצגים ארכיאולוגיים חסרי משמעות.

ממצאים שאינם מלווים בצעדים אופרטיביים הכוללים אמצעי ענישה הולמים, טופס להמשיך ולהוות חממות אידיאליות להצבות מעשי שחיתות ונורמות מעוותות.

רק מיצוי ויישום של הממצאים, תוך נחישות מתפרשת, יבטיחו מינהל תקין.

אליהו מירסקין
רמת־אביב

למה כתוב בעיתון

בסגנון הכם והלשון מטיבהוה, כתוב למעשה מתי גולן ברשימתו "צמר עם עתיד" (18.7), שאין כל ספק כי פניתו של "שוחר הצדק מילוא" למבקר המדינה, נבעה מ"התחייה לעיתות ולעקיפה של שלטון החוק הצדק". ו"התגובה שהתבקשה על דברי מילוא היתה שתיקה של בוז ושאט נפש".

אני מסכים לכל מלה — כאלה היו ללא ספק מניעיו של "שוחר הצדק", וכזו צריכה היתה להיות התגובה.

מדוע, אם כן, הודרו העיתון לפרסם את דברי־הבלע של מילוא? מדוע הופיעו דבריו בהרחבה ואתר כבוד במרכז העמוד הראשון של "הארץ"?

דומה, שראוי לעיתון להגיב לעיתים — ולכלבתחילה — בשתיקה של בוז ושאט נפש, גם כאשר "שוחר צדק" כמילוא מעוניין לפרסם בו את השמצותיו.

ד"ר בנימין ליפשיץ
ירושלים

תיאטרון בפרנקפורט ובחיפה

"הפלשתינאית" — נגד צה"ל ומדינת ישראל

לפני זמן מה הפגינו יהודי פרנקפורט נגד מחזה של פסבינדר. היהודים המשיכו להפגין עד שהצליחו למנוע סופית את הצגת המחזה. פסבינדר השתמש במקרים שהיו וניצל זאת כהסתה נגד יהודים.

תיאטרון חיפה מציג כאן מפריע הצגות כגון "הפלשתינאית" או "מלך ישראל", המבטאים הסתה נגד צה"ל ונגד מדינת ישראל. אך בניגוד למקרה של פרנקפורט, מבוססות הצגות אלה על הבידיון בלבד.

מראים חיילות צה"ל בפרים ומלך מתנהגות כזונות; מראים חייל צה"ל שעשה במכנסים מתוך פחד; מראים מוכל ערבי שנתפס, מאיימים עליו, ובפני המיקרופון אומרים לו מה לומר; מראים קצין בכיר בצה"ל המתנהג כנאצי. לבסוף מראים על הבמה שתקנים הצועקים במקהלה: עם אחד, אלוהים אחד דגל אחד וכו' — והכוונה לרמוז שאנו מתקרבים לנאצים נוסח גרמניה.

ארנולד מרגלית
חיפה

לפרסם נזקי הקרינה מצ'רנוביל

ב־13.7 פורסמה ידיעה ב"הארץ" בדבר נזקי הקרינה הרדיואקטיבית בשוודיה ובנורווגיה בעקבות הפיצוץ בכור הגרעיני בצ'רנוביל. כידיעה נמסר, בין השאר, כי התושבים הלפים המתגוררים באזורים הצפוניים בארצות האלה נאלצו לשחוט אלפי ראשי בקר ומיקנה. הנגועים בקרינה רדיואקטיבית, מפני שאכלו בשרות מזון מדורל.

לאחר הפיצוץ בצ'רנוביל, עקבו מדינות רבות באירופה ובמזרח התיכון אחר הכמב שנוצר מבחינת הקרינה הרדיואקטיבית ואף נקטו אמצעים מתאימים תוך דיווח מפורט לאוכלוסיה. גם אצלנו עקבו אחר המתרחש, ברקע, אך משרד הבריאות לא מסר עד היום לאוכלוסיה נתונים מפורטים שעלו מבדיקות אלה. האומרים שנגעו, על פי הידיעה ב"הארץ", מוזוקים מצ'רנוביל יותר מאשר אומרו — הגם שיש חשיבות הכה לכיוון הכמוה.

אם חיונית הציבור לדעת היא מבטבי צאן ברזל של משטר דמוקרטי חופשי, הרי מעטים המקרים שעיקרון זה תופס לגביהם כמו במקרה דנן. ראוי שמשרד הבריאות יתן פומבי לממצאיו בנושא.

מרק מגן
גווה־מתנסון

המצטרפים

התפטרותה של כרם יה פרג, המזכירה הכבורית, האחראית של הסתדרות האחים והאחיות, במחאה על הפקרתה על ידי צבות ההסתדרות, לטובת האחיות המודדות שהפקידו את החולים, היא כתם על ראשי ההסתדרות. ראשי ההסתדרות אינם מנהיגים, רק "מצטרפים" לפי הכלל העתיק: "אם אינך יכול לנצח אותם, הצטרף אליהם".

ומענין כי על כך כמעט שאין פריץ וצווחה. האם מפני שלא מעורבת ברבר ועדת חקירה בבעתיים

י. שיין

בזכות אוניברסיטה יהודית עולמית

ב"הארץ" (11.7) נמסר על תוכנית מיוחדת בטכניון להכשרת רופאים לארה"ב, וכי אוניברסיטת תל־אביב יוזמת תוכנית דומה. כל תוכנית לימודים מסוג זה ראויה לעידוד ותמיכה. אבל זו טיפה בים.

אל ניתן שידיעה מסוג זה תתפה ותכסה על מחדל ציוני חמור בתחום זה. בעולם היהודי יש יותר ממיליון סטודנטים יהודים. למרות מאמצים מרובים ותוכניות מפתות, פחות מ־3000 צעירים לומדים ומשתלמים כיום באוניברסיטאות בישראל.

הגיעה השעה לשקול בכובד ראש הקמת אוניברסיטה יהודית עולמית מרכזית, שתהיה אבן שואבת ומוקד משיכה לעשרות אלפי צעירים יהודים שיבואו ללמוד בישראל מדי שנה.

אוניברסיטה כזאת תיהפך למנוף למשיכת עלייה ולחיזוק האוניברסיטאות הישראליות. רבים בישראל ובהם ראש הממשלה ואישי אקדמיה ידועי־שם, תומכים ומצדדים ברעיון זה. אך עד כה לא נעשה מאמץ לאומי רציני מצד הממשלה, הסוכנות היהודית והאוניברסיטאות לבחון יותר את כדאיותו של רעיון זה ואת דרכי יישומו.

אריה הס
סמנכ"ל המועצה
הציונית בישראל

שני סוגי אימהות

בעבר הקרוב התארגנו אימהות לצורך מאבק ציבורי למען הוצאת בניהן מן הבוץ הלבנוני, וזו זכותן. מאבקן של אימהות נגד שתיקה לא קיבל תמיכה ציבורית נרחבת. יתרה מזאת: האימהות הללו הושמצו ונגנו על־ידי ח"כים ושרי ממשלה בטענה שמאבקן הוא מאבק "פוליטי".

ואילו היום, אימהות של מסורבי עליה הנמקים בבתי הסוהר הסובייטיים הידועים לשמצה, מתארגנות לצורך מאבק ציבורי למען שחרור בניהן ועלייתם ארצה, וזו גם זכותן. האימהות הללו זוכות לתמיכה ציבורית רחבה. ח"כ מאיר כהן אביר״ב אינו מדביק להן את התואר "פרות הבשן", ואילו עמיתו למפלגה, ח"כ רענן מילוא, אינו תובע את סגירת הטלוויזיה — הואיל ואין מדובר במאבק "פוליטי" אלא רק במאבק אנטי־סובייטי.

אהרן שפיגל
רמת־גן

קולנוע / רחל גורדין

ידידו הטוב ביותר של גיבור הסרט סטיילס (גדי לוין), הוא הראשון המבקר בהתלהבות את השינוי לאדם־זאב

זאב ככוכב כדורסל

"זאב צעיר", קולנוע דיזנגוף 1, ת"א

בדרך לסרט אחר, סחבו אותי ילדי ל"זאב צעיר". תיפלות כזאת אינה נקרית לעתים קרובות אפילו על דרכו של מבקר קולנוע. זה לא מצחיק, זה לא עצוב, לא רומנטי, לא משעשע, לא מבדר ולא מעניין. אי אפשר להצדיק את איכותו הירודה של הסרט בהיותו "סרט קיץ", מאחר שאין בו אפילו החן הזול של סוג זה. זה סתם סרט גרוע. עלי להודות שלא הצלחתי להחזיק מעמד עד הסוף. אך קשה להניח כי שיפור פתאומי חל בסרט דווקא לאחר עזיבתי את האולם.

מעשה בנער (מייקל ג'. פוקס, כוכב "בחזרה לעתיד") המגלה במפתיע כי ירש מאביו תכונה מוזרה במקצת: ברגעים של התרגשות־יתר מגיל גופו פרוות שיער, אוזניו מתחדדות, וניבים חדים צומחים בפיו. הסרט מגדיר את המטמורפוזה המופלאה הזאת כאדם־זאב. אך מחלקת האפקטים המיוחדים משאירה לנער כמה תכונות אנושיות גם לאחר שעוברים עליו השינויים הנ"ל. אם כי רגליו מצמיחות פרווה, הוא ממשיך לצעוד על שתיים, ואם כי הוא פולט מדי פעם, בעל־כורחו, נהמה או גרגור חייתיים — הוא מוסיף לדבר בשפת בני־האדם, והיינו אנגלית־אמריקאית. יתירה מזו, המבניות החברתיות שלו, שקודם לכן היו בשפל המדרגה, עולות פלאים עם התגלית הזו. המודעות הזאבית מקנה לנער, כך מתברר, סגולות של כוכב בתחום הכדורסל והנערות, שקודם השיבו את פניו, אינן מסוגלות לעמוד עתה בפני קיסמו של היצור השעיר מהודר האוזניים. תגרות בין חברה מילדות של הגיבור ובין החתיכה הכיתתית, הדורשת לו התלהבות הזה, מספקת את המתח הרומנטי לסרט.

אם נתייחס ל"זאביות" בסרט כאל ביטוי של התבגרות מינית, אין בגישה כזאת כל עניין או חידוש. אם זה סתם סיפור שיש לקבל כפשוטו — חסרים כאן חן כלשהו, שנינות או קלילות, שיקנו לו ערך בידורי. הבימאי, התסריטאי והשחקנים משחקים את המשחק ברצינות ובכבדות. מאידך, אם בלעגו מבלי להציץ עפעפי סיפורים של נערה עם תבדיג באמבטיה ("ספלאש") ועוד כיו"ב, אין להתפלא שהבאנו על עצמו גם את הסרט הזה.

צופה צנוע יותר היה נותן עוד בתור לקופה, בראותו של"נשיקת אשת העכביש" ול"3 רוקים ותינוק" כבר אין להשיג כרטיסים, בעוד שהקופה של "זאב צעיר" משוועת ללקוחות. רק מבקר קולנוע, המכור כי הוא יודע יותר טוב, לא יקלוט את האותות. מגיע לי.

הארץ ממליץ

תל אביב

שואה (מוזיאון ת"א) — תשע וחצי שעות של ראיונות עם עדי ראייה, קורבנות ורוצחים. קלוד לנצמן משחזר את "הפתרון הסופי" לפרטי פרטים.

יומנו של צב (לב 3) — גבר ואשה בגיל העמידה משתפים פעולה בגניבת שלושה צבי־ים מגן החיות הלונדוני ושחרורם במרחבי הים. תסריט של פינטר, משחק טוב של בן קינגסלי וגלנדה ג'קסון, ובימוי עדין של ג'ון אירווין, תורמים ליצירת קומדיה בריטית צנועה על בדידות בעיר.

בר 51 (גורדון) — אהבה אסורה בין אח ואחות, מאפשרת לבימאי עמוס גוטמן להציג את שולי החברה התל־אביבית. ריאליזם אמין, משחק טוב, ובימוי רגיש.

זכרונות מאפריקה (שחף) — חייה של הסופרת איזק דינסן (הבארונית הדנית קארן בליקסן) בחווה לגידול קפה בקניה. בראשית המאה. מריל סטריפ ורוברט רדפורד מככבים בסרט, שבנוים ע"י סידני פולק ברומנטיקה הוליוודית. נופים מקסימים ביופיים וקצב המרהיב את הלב.

נשיקת אשת העכביש (דיזנגוף 1) — ההומוסקסואל בגיל העמידה והמהפכן סגפני כלואים בתא אחד בבית־סוהר בדרום אמריקה. ביים הקטור בבנקו ("פישוטה"), ויליאם הארט זכה בפרס ה"אוסקר" על משחקו בסרט זה.

קרטה קיד 2 (וקל ורב חן) — תסריט הוליוודי עם משפטי חוכמה מהמזרח הרחוק, בסרט ההמשך של "קרטה קיד". תמימות נעימה ומהנה לילדים ולמבוגרים כאחת.

המודרות (פריז) — מרדיף שלאחר מלחמת האזרחים מוצגת באמצעות דמויות, רכות, שאת סיפורי חייהן מספר הסרט. הבימאי הוא מריו קאמוס ("התמימים הקדושים") והשחקנים כמה מהמפורסמים בשחקני ספרד.

ירושלים

שגעון של לילה (רון) — ראה גת ת"א.

בר 51 (מיטשל) — ראה גורדון ת"א.

קרטה קיד 2 (אוריון) — ראה וקל ורב חן ת"א.

חיפה

שיגעון של לילה — (רב חן) — במשך לילה אחד ברובע הסוהו בניו יורק עובר גיבור הסרט מעמדה של תייר למצב קיומי של חיה נרדפת. קומדיה שחורה, סוריאליסטית, בבימויו של מרטין סקורסזה.

שיגעון של לילה (רב גת) — ראה גת ת"א.

בר 51 (שביט) — ראה גורדון ת"א.

קרטה קיד 2 (פאר) — ראה וקל ורב חן ת"א.

פרק יומי | משנה יומית
תהלים קמוקמח | אהלות הה, ואו
דף יומי | הלכה יומית
מגי י | רמב"ם הל' מטמא...

שידורי טלוויזיה מלוקסמבורג

יום ראשון 27.7.86

12.00 תוכנית בידור
13.00 מבזקון
16.05 מוסיקה כבקשתך
17.05 מבצר המחמצים
17.55 כדורגל
18.53 יומן
19.00 ספורט
20.30 כדורגל — מגר בכיע
22.05 סרט טלוויזיה — השמועות כוססק

לקליטת תוכניות מאירופה
פנורמה
טל' 266303, 266799, 5460850, 3462530

הסינפונייטה הישראלית באר־שבע

מנהל מוסיקלי: מנדי רודן
עורכת מבחנים לכלים הבאים:
★ כינור
★ ויולה
★ חצוצרה
על המעוניינים להתקשר למשרד הסינפונייטה 057-31616/34258 או לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 4350 באר־שבע

התזמורת הקאמרית הישראלית

למנויי התזמורת הקאמרית הישראלית
עונת 7-1986
תפתח בחודש ספטמבר 1986

תל־אביב:
לפסטיבל אמדאוס אולו כל הכרטיסים
לקולות ונופים (8 קונצרטים) לפי דרישות הקהל נפתחה סדרת נוספת.
רכישת המנויים נמשכת במשרדי התזמורת, רח' ויצמן 4 ת"א, בין השעות: 09:00 — 15:00 טלפון 03-210102.
כרטיסי המנוי יישלחו לבתי המנויים בשבוע הראשון של חודש אוגוסט.
ירושלים:
נמשכת מכירת המנויים לקולות ונופים ול"פסטיבל אמדאוס" בתאטרון ירושלים, פרטים נוספים בתאטרון ירושלים טל: 02-667167
חיפה:
נמשכת מכירת המנויים בקופת חיפה רח' ברוולד 11 טל: 04-662244 וב"גרנד" מרכז הכרמל טל: 04-384777
האופרה "נישואי פיגארו" כלולה במנוי בחיפה!

תיאטרוני ישראל

הערב יום א' 27.7
תיאטרון הבימה
הנורדים: 20.30
התיאטרון הקאמרי
מיכאל קולהאס — בבורדה: 20.30
קידוש — בצוותא: 20.30

קבלת מודעות 24 שעות ברחוב
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל' הארץ
הבוקר המקומי חדשות הארץ
מתקבלות:
24 שעות ביממה
ב' רחוב דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

הקאמרי נותן לך יותר

התיאטרון הקאמרי
המנוי הבטוח
6 הצגות במחיר 4
3 תשלומים!

לא צריך לטלפן לפני כל הצגה
לא צריך לעמוד בתור
כן צריך להשוות מחירים עם אחרים

פרטים ורכישה במח' המנויים, טל' 245211, בשעות 8.30-14.30.

מדריך הארץ

תורנות רופאים

הזמנת רופאים בבקרים דחופים: מיש בקריב ער למחרת בין בבקר בתנות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
בת ים 781111
הרצליה 052-541333
נהריה 823333
רחובות 08-451333
נתניה 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221822
באר שבע 057-74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00—8.00
בימי ו' — 15.00—8.00
טלפונים: 03-433300, 03-433580
"שקמה" — שירות רפואי לבית
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24
טל' 03-7549111 "שקמה" קוד מנוי 222
שר"ן — עזרה ראשונה נפשית
24 שעות ביממה:
ירושלים 227171
תל־אביב 261111,261113
חיפה 672222/3
נתניה 053-35316
באר־שבע 057-418111
מרכז רפואי באר יעקב 08-223958
מרכז מידע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז מידע למכורי לוז

מטעם "מעגלים"
א ודה 15.00—11.00
ב ודד 18.00—16.00
טל: 220851
רח' כאטר 13 תל־אביב
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, דיזנגוף מבנה שער 3 (ליד המשביר) טלפון 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות מנוצח טלפוני בלבד. כר כוכבא 49 טל: 05-284649 פתוחה בימים א'־ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
חיפה, רח' הנמל 26, קומה ב', טל' טל' 04-523-566. שעות הקבלה כל יום בין 20.00—23.00.
שר"ן — שירות רפואי נייד
24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים:
ירושלים, מוקד יום 669531, 660585
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון כ"ד
תל־אביב, מוקד יום 218826, 218898
מוקד לילה 681011 מנוי 8752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון כ"ד
יו בית — אזון
קשבת לילד ולהורים
תל אביב לילד 24 226022 ש' ביממה
להורים, בימים ב', ה' מ־17.00 עד 20.00.
חיפה ובנהריה — 229488 מ־20.00 עד 11.00

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (פנימית, נשים)
בקור חולים — (כירורגית)

תורנות בתי־מרקחת

אורתופדיה
הדסה ע"כ — (ילדים, עיניים, א.א.ג)
תל־אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
אזור דיזנגוף 165 224717
ירושלים
מרפאת רחמנה הנ"ב 28 528191
חיפה
יבנה אבן סינא 7 672288
חולון
אהרון הספיך 52 889153
בת ים
בני בת ים הנביאים 8 5515671
רמת גן
רמה וזבוטינסקי 65 7514483
נתניה
המגן שד' ויצמן 13 22985
פתח תקוה
סופרפארם שפירא 45 909880
הקריות
מרקיה ליהבן 1 קרית ים 753890
רחובות
הנשיא הנשיא הראשון 34 461342
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 35884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' — 20.00—17.00. בוגרשוב 66 ת"א, טל' 03-281225. חיפה: ימים א' ד' — 19.00—16.00 רח' הסעורים 14 טל' 381528

מרכזי מידע — אגד
03-432777 04-549121
02-528231—2

מוגש כשרות לציבור ע"י
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

שידורי רדיו וטלוויזיה

טלוויזיה

17.30 הלב — עפ"י דה־אמיצ'יס
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) ג'ניפר — סדרה לילדים
19.00 (ע) יומן השבוע
20.00 כותרות מבט
20.02 עד פופ — פופ ובידור
21.00 מבט לחדשות
21.30 שושלת — סדרה אמריקאית
22.20 סוף ציטוט
23.00 מלוא הבית — סדרה משעשעת
23.30 מבזק של יום החדשות

טלוויזיה לימודית

09.00 שעת בושר
09.10 כלי סדות
09.30 אל סיר
09.55 זה רק ויליאם
10.20 מלאך כלבן — פלורנס נייטינגייל, האחות המפורסמת
14.00 שעת בושר
14.10 מי מפחד מאמפרה — "לוציה דה לאמרמור" מאת דוניצטי
14.40 רכבת ההפתעות
15.00 רחוב סומסום
15.30 התמונה של מרפי
16.00 הסליאינג סיקסטי לוקת הגברים האוסטרליות
17.00 ערב תורש

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.07 בוקר טוב
07.30 שדרית מוסיקאלית
09.30 קונצרט בוקר
12.05 אמנים כאולפן
13.00 קונצרט צהריים
15.05 צלילי מסגר
16.00 קונצרט מנחה
18.30 מוסיקה ליום ראשון
20.05 ערב טוב
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי
22.30 מסורות מוסיקאליות בארץ — מקהלת הבבסית ההודית־האורתודוכסית
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק

רשת א'

12.05 בקרונות הבושם
14.06 לכת ולכן ולכל המודנון
14.45 חתול בשק — ילקוט כליבר
15.30 עולם הפרע
16.05 הדרון — עם שמוליק רוזן מאולפן כוהודאון ישראל
17.20 האונברסיטה הפתוחה — סיור בתל אביב ההבסמת מעירה לעיר
18.06 מנחת ערב — הדר ותי ומסורת
18.50 פרקי היום בתנ"ך
19.05 מהשבוע ישראל
19.30 שידורים לעולים
22.05 הפוח ועץ — עישון, סמים ואלכוהל

רשת ב'

18.06 מסיבת עיתונאים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 עם ישראל — עניינים יהודיים בעולם
20.05 שלום לכן הדי — פיוט וברכה
22.05 המסורות כלי נשיפה — מכעימוחיו של פרנץ ליסט במלאת מאה שנה לפטירה פריקה מוקן מלוויני הפוראים בישראל — ארתור ראס
23.05 צלצול שלישי — שבועון לאמנויות

רשת ג'

18.06 מבצע המצמנים הלועזיים
21.05 אזים עתיק — שירים שלא גם לזם
23.05 הלילה הוא שירים

גלי־צה"ל

16.05 רדיו ספורט
17.00 יומן גלי־צה"ל
17.50 יומן ספורט
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.40 משירי הלהקות הצבאיות
19.05 מפגנים לכולכם
20.05 מוסיקה נגמ — נעימות
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הדבש ועל הכישוף
23.05 לילה לילה
23.55 — שיחת חצות

שידורים קבועים

רשת א'

07.30 הדי שירים — מפגנים ישנים
08.05 הנה — עם בני הגרל
09.05 השיר לא תם
09.30 מבזק
10.30 רדיו קל
11.10 שירים עבריים
11.30 השכלה רעית לכל

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 חתול בכבולים
09.05 ביקור־בית
10.10 כל צבעי הרשת
12.10 גל פתוח — חדשות, מוסיקה ושונות
13.00 בוקרי היום
14.00 יש עניין
15.05 רגעי קסם
16.05 תוצרת הארץ — שירים
17.10 יומן כלכלה
17.30 על מסמרים ואנשים

רשת ג'

06.05 בוקרה לאושר
07.05 שיר בבוקר־בבוקר
09.05 בה לי — להתמודד עם התקליטיה
10.05 אתני זה מגזיק — מוסיקה
11.05 יום יום ים
13.05 פזמון חוזר — שירים עבריים
14.05 כמן גב
16.05 הצגה יומית

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 מוקצים עין — מידע ומוסיקה
07.07 שבע אפס שבע
08.05 בוקרטוב ישראל — אקטואליה
09.05 אילה בוקר
10.05 המסכת עשר
11.05 נכון לעכשיו
13.05 מבצר המצמנים היומי
14.05 ודודיודי
15.05 פגישה יומית

לוח בתי קולנוע

תל־אביב

אורלי — אהבה ממרחק 5.00 7.30 9.30
אלנבי — הלף עם הרוח 4.00 8.00
אסתר — שגב של מקצוען 5.00 7.30 9.40
בית לסין — לא מצאתי לאהוב 11.15
בן יהודה — רכבת אל הגושש 5 7.15 9.30
גורדון — בר 51 5.00 7.45 9.45
גת — צבע ארגמן 3.15 6.15 9.15
דיזנגוף 1 — נשיקת אשת העכביש 11.00, 1.30 4.45 7.20 9.45
דיזנגוף 2 — 3 רוקים ותינוק 11.00, 1.30 4.45 7.20 9.45
דיזנגוף 3 — זאב צעיר 11.00 13.30 4.45 7.20 9.45
וקל — קרטה קיד 2 5.00 7.15 9.30
הדייב אין — גילס אלגרסון 8.00, משחק אלמוני 10.00, סקס 12.00
חן — הקרב על העוף 5.00 7.30 9.30
רב חן: חן 1 — פרן בקרית הקסמים 11.00, 2.30 4.30 ביה"ס לשוטרים מתקדמים 5.50, 7.50 9.50
חן 2 — מהרבנים באהבה 11.00, 2.20 4.25, שיגעון של לילה 5.50 7.45 9.50
חן 3 — קרטה קיד 2 11.00 2.10 4.05 7.40, פרן בקרית הקסמים 6.00, סיפורו של אנגם 9.50
חן 4 — נמר בגן 11.00 2.15 4.10, מרגלים שבולה 6.00 7.55 10.00
חן 5 — דמבו הפיל המעופף 11.00 2.30 4.30, הטעשה ממזרחת באירופה 5.50 7.50 9.50
לימור — הגנים 11.30 בבוקר, מעריץ אלמוני 5.00 7.30 9.30
לב 1 — אלכס חולה אהבה 2.00 5.00 7.40 9.30
לב 2 — אהבות משונות 5 7.30 9.30
לב 3 — יומנו של צב 15.40 4.45 7.30 9.40
לב 4 — גבורי המאבק 13.40, משימה 4.45 7.10 9.40
מוזיאון ת"א — "שואה"
מקסים — גילס אלגרסון 5.00 7.00, שיגעון השיפוט 9.30
מרכז התורה הישראלית — מכתורי הוותיקנים 10.00
סינמה 1 — מתגל ושמו ניגבה 5.00 7.30 9.30
סינמה 2 — בגידות בחדשמה 5.00 7.30 9.30
סינמטק ישראלי — קשוך 7.30, מסע של שרמן 9.30
פאר — רק בין חברים 4.30 7.15 9.30
פריז — בוררת 7.15 12"4 9.30, הדרישה 11.30 בלילה
צוותא — ילדי המדרגה 8.00
צפון — הנוהלות ראשונות 5.00 7.30 9.30
שחף — זיכרונות מאפריקה 5.45 9.15
תכלת — אהבה על החולה 4.30 7.00 9.30
תמוז (המודרש) רמת אביב — כתם הנוף 7.15, 9.30, מחשש את מר בוחד 11.45 בלילה
תל־אביב — קובהה 5.00 7.30 9.30

בת־ים

אורים — אלכס חולה אהבה 5, 7.30 9.30
עצמאות — קובהה 5.00 7.30 9.30

רמת השרון

כוכב — 20 אלף מיל מתחת למים 4.30, בגידוני המצמן 7.00 9.30

ירושלים

אדיסון — שודדי התיבה האבודה 11.00 בבוקר, קובהה 4.30 7.30 9.30
אורגיל — התעשיה ההזמן 10.30, 4.00, 6.00 שגב של מקצוען 7.15 9.30
אוריון:
אור 1 — הצבע ארגמן 3.00 6.00 8.50
אור 3 — קרטה קיד 10.30, 4.30 7.00 9.30
אורגע — בי"ס לשוטרים מתקדמים 4.30 7.30 9.30
בית אגרון — מלחמה ואהבה 7.30, העולם עפ"י גארפ 9.30, רבי אברהם במערב הפרוע 12.00 חצות
בבית המכאה — נשיקת אשת העכביש 7.15 9.30
הבירה — מסע עסקים של אבא 7.00 9.30
מגדל — אבדות נילס הולגרסון 11.00 בבוקר, אלכס חולה אהבה 4.30 7.30 9.30
מיטשל — בר 51 7.30 9.30
עדן — הקרב על העוף 4.30 7.30 9.30
סינמטק — עד בכיתו 7.00
סמדר — הכבוד של פריצי 7.00 9.15
רון — ישראלים מבוזבזים 10.30, שגעון של לילה 4.30 7.30 9.30

רחובות

בית העם — אלכס חולה אהבה 7.30, בגידותי המצמן 9.00
הוד — שגעון של לילה 7.30 9.30
חן — דמבו הפיל המעופף 11.00, 5.00 7.30 9.30

רמת־גן גבעתיים

אורמוס — שגב של מקצוען 5.00 7.15 9.30
אורדע — אלכס חולה אהבה 4.30 7.15 9.30
ארמון — בי"ס לשוטרים מתקדמים 5.00 7.30 9.40
הוד — קובהה 5.00 7.30 9.30
לילי — מכתה קלאוס 5.00, רכבת אל הגושש 7.30 9.30
רב גן — רמת גן
גן 1 — דמבו הפיל המעופף 11.00, 3.00, 5.10 שגעון של לילה 7.30 9.50
גן 2 — מהרבנים באהבה 11.00, 3.00, 5.00 חטשה ממזרחת באירופה 7.30 9.50
גן 3 — קרטה קיד 2 11.00, 3.00 5.10, סיפור האנגלי 7.20 9.45
גן 4 — פרן בקרית הקסמים 11.00 3.00, 5.15 קרטה קיד 2 7.30 9.50
שבום — זיכרונות מאפריקה 6.00 9.00

נתניה

סמדר — התרגיל לשוטרים מתקדמים 11.00, 6.00, אהבות משונות 8.00 10.00
שרון — גילס אלגרסון 11.00, 4.00, זאב צעיר 6.00 8.00 10.00

כפר סבא

חן — זאב צעיר 7.30 9.30
עמל — נמר בגן 5.30, אלכס חולה אהבה 7.30 9.30

עפולה

היכל התרבות — פעמיים במשך הזמן 9.00

חיפה והסביבה

אורלי — דמבו הפיל המעופף 11.00, 4.30, כתם הנוף 7.00 9.15
ארמון — תרגיל לשוטרים מתקדמים 4.30 7.00 9.15
חן — פורנו 4.30 7.00 9.15
סינמטק — קאחינו וריאל 10.00
עממי — כחורה לארץ עין 6.00, זכרונות מאפריקה 6.00 9.00
פאר — קרטה קיד 2, 4.30 7.00 9.15
קרן אור המזרחית — יוסים אחרים 4.30 7.00 9.15
רון — קובהה 4.00 7.00 9.00
רב גת 1 — פרן וקרית הקסמים 11.00, הצבע ארגמן 4.30 6.00 9.00
רב גת 2 — מהרבנים באהבה 11.00, 4.30, שיגעון של לילה 7.00 9.15
שביט — בר 51 7.00 9.00

קריות (חיפה)

אורות — המורים ביתנג 7.00 9.15
בית העם — הקרב על העוף 7.00 9.15
היכל — מתנה שמיים 9.15
כרמן — שבתון חושים 7.00 9.15
סביון — מהרבנים באהבה 4.00, 6.00, תרגיל לשוטרים מתקדמים 7.30 9.15
ספיר — בעקבות אוצר הנילוס 7.15 9.30

חדרה

נירה — אוניאנה נגם המקדש האדור 5.00, 7.00, זכרונות באפריקה 9.00
תוף — הקרב על העוף 4.30 7.15 9.30

הרצליה

דוד — הקרב על העוף 7.15 9.30
היכל — אלכס חולה אהבה 5.00 7.30 9.30
תפארת — בעקבות אוצר הנילוס 4.30 7.30 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — אלכס חולה אהבה 5.00 7.30 9.30
היכל 2 — קרטה קיד 2 5.00 7.15 9.30
היכל 3 — חתיך חתיך 5.00 7.30 9.30

חולון

מגדל קרית שרת — קטת הדקון 4.45, סינדרלה והבלבל הבאזל 11.30 4.30 9.30
ארמון — זאב צעיר 5.00 7.30 9.30
מגדל — דמבו הפיל המעופף 4.30 6.00, ביה"ס לשוטרים מתקדמים 7.30 9.30
מגדל — קובהה 5.00 7.30 9.30
רינה — אלכס חולה אהבה 5.00 7.30 9.30

נצרת עילית

כמנ"ס ברקוביץ — זכרונות מאפריקה 9.00